

lib. magri Johis Ogobine
Armandy & districus thorp

N. Inn. 1201.

Handwritten text at the top left, possibly a title or reference.

270

Handwritten text at the top right, possibly a date or location.

Handwritten mark or symbol.

I

Main body of handwritten text, appearing to be a list or series of entries, though the script is very faded and difficult to decipher.

271

lib^r a) Johis Bgekne Armady & dyfione hiep

Inapit epla plemialis in tracta
um de declaratione diffialium
dicorum 2 dicorum in theologia

Sciendissimo Inppo
pri ac domo suo
spalissimo domino
Johanni Inma or
dinatione Ego Da

benlgen ffrater armandus de bel
lovisu in ordine pdicatoru deo
vregrehtentiae ac promoz alioz
utilitati cupiens affm et ef
fectum illius impendere caritat
que tarda molimina nescit Cum
hmlt recomendatione de deoru
in dyon facie ad faciem intueri
In agro domico dmaru septu
rarium qm sit messis pluma
mota tamen saluatoris eloqui
opari sunt non multi fructus
em xon lypm mte revelant par
mulis et illis sapientibus ascon
abcondunt qm terrena sapien
tes in suis cogitacombz evanes
cut qm se dicetes sapientes stul
ti sunt possidentes eam sapiam
que est stulticia apud deu Non
em gustant qm suavis est dno
non inebnant ab obertate domi
dei nec de petra melle sacati ter
ram lacte 2 melle manantem de
ferunt p expocata sapia quam
lactens moyses refutavit dme
lepis et luis eximius specula
tor Intra hanc igitur comecau
ubi bona videntur dm et opti
ma possident oram penam dila
tionem conspexi tanto diligen
tius ad salutis manipulos col
ligendos viscosis ardoribus in
hyantem qnto hmltatis stu
dis et studiosis affectibus non
permissis de saxo dmiissimo ole
um dulcedinis expete de spimis
rosam colligere ad siliem fre
quetatis viciis penetrare ut aque

saliant sapie salutaris unde possit
bibere qplius 2 numenta Ego igit
araditens ad sacrum eloquia
septuatu vrm multorumq alioz
domoz meoz vrm venerabilin
stolas sacri palaci frequentanem
affm audum et amide studio
sim qm in bachalliaratus obse
quo minus sufficiens utiq lignea
facula 2 fimoza inter mundi lumi
naria mota solares lunares p de
vos q radios smy missus a maiori
bus sumu aliqne emittere aut
notitiam claritatem viciis tan
ta caritate tantis constructus im
pensis honoribz tantis beneficijs
alligatus velud dilaois et ob
ligatus hinc inde stimulus cal
cantibus pedem figere utq pulsa
tus plectro musico non sicut psal
tes doctoris cantanna sed sicut
dicatordum muta dare sonanna
coatus sum viciis trahente un
diz caritate Cupiens itaq vti
litatem nominioz in sacris eloquijs
audiendis qm in alijs pueri
facilitatibus et periti hntm induc
runt p fessorem In quibus regunt
2 regunt p fessorem 2 p fessorem doctoris
exomz mgn pcpm et ordm p fess
ores informatores lucidi dmiades
instructores qz pclari ad coru me
ditationem faciem tractatu edidi
sup declaratione dicorum 2 dicorum
ut qm magis ignotoz hnt qui
in alijs facultatibz sunt inditi que
in usu theologoz et locutionibus
quibus sunt sepms in oamfu et
non solum theoz sed pth et tholo
similan que mota doctnam blissi
mi ant aplos genm velut ab
injustis possessoribz in obsequm
dmm eloqui ptrahtur Sicuti
et filij isrl ab egyptis antu sapie
argenti eloquentie 2 preiosa
qneq in suo exitu spoliantes ad
misterm sacrificij soldandms ra
pnerunt Ignoracia quippe horum

sunt et in ceteris scientiis nostris
simam in suis elenchis pagolizat
facile audientes. **I**n hoc itaque opu-
sculo seu tractatu misterium exhibi-
bo quale canales fontem laban
adagmandis gregibus potu aque
mistice tribuebant. defectus ab-
hominis perfectus a deo qui insuffi-
ciam nostram supplet. Non igitur
ad messorum locos doctorum et doctorum
sublimem cardines celi perambu-
lantem salutem vel salutem inua-
lida manu mitto. Sed cum Rubeus
post terga metentium spicas colli-
go euadentes offerro ad opus.
Thabnacuuli non annu non arge-
tum non iacinctum non purpura
byssumque retortam. sed pullos et
præparat aut pelles arietum utina
subnatas ferms præcossissimis
mammina doctorum meorum excolle-
tam respuatis. Duo era minima
cum pampula in gazophylacio
templi pono magna munera
non continens. non imbecillitas in-
tellectus et solui viam parare
hostium aperire. emdeare intelli-
gentiam de abscondito speluncarum
de doctorum penetrabilibus de catharac-
tariis vocalibus proutendens ut aby-
sus abyssum inuocet pedes dñi
quo ad altitudinem dimicanti sapie
et facie dei quas apertius inuestiga-
biles aperit rōnos et inoprehe-
sibiles armatur. Quod ardescens
igitur ut more fortis dilectio velhe-
meter exoptat ut per hoc dñm
eloquium septem agro fertili
ubi ionathas sagittas ultra se da-
mid intelligit et prima non agno-
sit accedentibus prima pringens
non appareat spica plena. In hoc
agro iocab in quo absalon cau-
ma ponit non vñ spica orda-
tur percussit in edime que formo-
se pululac culmo vno. Nec vna

lotros apri continens suscipiet la-
brusca dulce credatur amari
et lucidum nebulosum. **D**emiat
oro persecutores studiosi. studen-
tes deuoti deuote attenti. Quis
cum xpi discipulis famelicis
de spicis cellulis grana respuen-
non eduxit. Quis labores ma-
nu suarum blos non hñit. quima-
nu suam misit ad fortia et in
pmissu damidici illud non hñit
intellam tibi dabo et misteria te-
m hac via. Quis introductus
in cellam vmanā. pregem in
tribulatum gemitibus vñ non
de gustant conditum non bibit
de mediantate calice. qui apsal-
mista describitur tam petaris
filii iacob egyptum exenit. par-
tis plenis perna et frumeto. qui
vino sacris beniamin antiqui
cuprum argenteum continebat. Nunc
egypcius palpatibus tenebras ap-
ert filios lux lucebat. Iacebat
mortua egyptiorum primogenita
et ipse suos disponebat ingressus
Ingressus nunc dei mei regis mi-
qui est in sid. **S**ubintebat dñs
aperit egyptios rotas omnium fere-
bantque in psumdu sed ambulabat
per sicam filii ipse in medio rubri
maris. **N**on est igitur fames
aperit horrea pharaonis frumeto
recondito ad salutem. quoniam
sunt plena promptuana exulta-
tia hoc et illud. **I**gitur reueren-
dissime domine non sine labore
propter hominem et aliorum omnium
camparum totamque quale quod
ordinam ut ad faciem septima
venetibus patetior sit accessus
ut thesaurus in agro reperiatur abs-
conditus. que regni telorum noidat
rex celestis. ut dragma perita
requiritibus sit omnes. ut mar-
gantam qui laborat inueniat
precofiam et sic impleto eloquio
dñico querere inueniat. petens

accipiat et pulsans valeat mittere
In hoc aut tractatu inprimis
bus velud in arundineo baculo
non confidens vestigis doctorum
in herco melior et preapne ato
ne gmmis variendissimam et pella
nissimam sine thome omni doctrina
est sal condiciens doctrinam aliam
qualecunque hanc qui sequitur in
tenebris non ambulat a via non de
uiat a sana doctrina non errat vitat
laqueos confundit deuios instruit
et dubios et in phie at theologie
splendore nitates inrefragiliter
elucidans amota occasione sal
luti stabilem cetie insepmitib pe
dem figit. **H**unc igit tractatum
in tres partes induam ad utilitate
studentium diuidendum. **P**rima pars
continet sex prima et breuia pre
ambula que sunt fundamenta in
troductionis ad sequenda. **S**ecunda
sub sequit declarationem doctrinam et di
ctionem vocabulorum gmmis que
explicat seu theologiae sua eloqua
tractantibus sepius sunt ad manum
Et quia horum porum declaratio
ut possimus aliqua resurgere
splendore conspice illius qui ha
bitat in altissimis lucem mater
sibilem non quidem ut aquilam
et deinde totum sicut sol conspi
ciatur in rota sed in speculum
in enigmate iuxta finem apostoli
pursibilia ad oculos inuisibilia con
spicimus. **T**ercia pars tertia in
quodam generali determinat que et quo
norma deo et diuinitis conueniat
In quo quia est aliquid et o prima
pma et finis sine operis posui et
mercedis. **O**ltimo aut ut sit fa
ctus quositor inuenio creator
caput huius tituli extrinsecus ad ope
ris sua ut theologiae mens est
ordine debito desinunt. **D**erum
quia iuxta beati gregory eloquium
sacra septima alii et plura sunt

tenet typum in quo et agnus pedi
tet et elephas natet: quedam sunt hic
materie plenitudine que tunc sunt al
titudinis sic transcendunt ut patet
in principio ubi de transcendendis est trac
tatus quod non potuit sic sicut subse
quentia declarari. **V**nde igitur pariter ^{familiari}
suma et reuenda prinitas ex illis
p sapia orinda alia sapia pella
sencia prudentia ituspecta virtu
tum omni arcem tenens hunc trac
tatum suscipiat et si uideatur pan
dat uolentibus legere in eodem que
non distendunt sed corrigendum offero
tanto prius. **A**ltera quinquiesima hat
phemialem eplam pella sed cari
tas que non nomen terminum hat ex
tendit quia paratus sum uis pella
tis aliorum domus in palatio an
dientem semper in hys et alijs quia
pmpatitudine famulari. **E**xpliat
phemialis epla in tractatu omni
doctrinam. **I**ncipit tractatus de decla
ratione dictionis et dictionis diffi
cili que sunt sepius apud theolo
gos in occursum communem locutioni

O ergo ita dicenda ordina
tione pcedat ad primam pri
cipalem huius tractatus pce
dendum est hoc aut est
pmittere quasdam suppones sine
quedam prima pambula que non
sunt prima ad intelligendum facili
et dicenda et ordinem dictionis hec
aut prima pambula sunt sex in
quibus in uirtute et radicaliter conti
netur omnia que inferius sunt di
cenda et hinc se gmmis et pordine ne
patet. **P**rima pambulum quid
sit complexum et incomplexum
et quo se habet ad opom nullum

Prima igit pambulum dicit
doctrinam sine prima pma
est ostendere quid est com
plexum et incomplexum et quid
illis nominibus imputatur et quo se
habet ad opom nullum. **A**bi sa
endum quod secundum apostolum in principio
predicamur. **P**oru quedam diuinit

sine complexione ut in aliqua parte
dromis sola dicitur vel dicitur sine solo
complexione et cum dicitur fortis se-
dim vel cum dicitur fortis vel cum dicitur
similiter petrus nullus et sic de aliis quod
singulis et parte accepta sunt partes
dromis et non oratio. Quodam dicitur
cum complexione ut cum componitur
oratio ex nomine et ex verbo ut for-
tes currit vel fides expositus. De
dicitur sine complexione uonem tunc
ponitur et incomplexa. Que cum
complexione dicitur dicitur dromes
ponitur enunciatos et complexa. Ita
incomplexis autem quoniam complexis
respondet conceptio intellectus quoniam
incomplexis videtur conceptio secundum
prima operationem intellectus que est sim-
pliciter intellectus complexis autem videtur
conceptio secundum secundam operationem
intellectus que est simpliciter apphen-
sionem compositionem vel divisionem ut fiat
compositio per affirmationem in questione
divisionem per negationem et hoc patet tunc
de anima. **Ad omni complexorum
et incomplexorum conceptiones re-
ducuntur et resolvuntur in concep-
tione entis quod est primum intelligibile**

Secundum pambulum est quod
sicut in conceptibus intellectus
complexis inponitur per et enunciat
compositus optet fieri reductionem in al-
qua complexa que sunt principalia
per intellectum non in que omnia alia
resolvuntur ut patet primo postior
aliquod sita et nec in infinitum
ita in complexis conceptibus hoc
in manifestat quod unumquodque est
optet fieri reductionem ad aliquod in
complexum quod primo intellectus concu-
pit et ad quod conceptione omni-
aliorum simpliciter dromum tunc sima-
liter resolvuntur primum autem quoniam
demonstrabiliter et enunciatibiliter ad quod
omnia alia resolvuntur fundatur
super esse et est de quod esse vel non
esse. **Quod si primo tunc incomplexum
ad cum conceptum omni conceptus
incomplexum resolvitur est ens.**

quod ab actu essendi sunt. Cum
autem conceptus complexorum resol-
vatur in conceptum incomplexum
necesse est quod omnes conceptiones ta-
complexorum quoniam incomplexorum sima-
liter resolvantur in conceptum entis
et ita dicitur autem in principio metaphysice
sue. **Quod dividitur ens in ens
reale et ens rationis in substantiam et actus
in ens secundum se et in ens secundum actus
et quod est unumquodque istorum**

Secundum pambulum est quod ens
ad quod omnes conceptiones
sue resolvuntur dividitur tripliciter.
Nam omne ens vel est rationis
quod est secundum in anima et ab actu
quod nihil est transiitio omni actu
intellectus et hoc ens nihil dicitur po-
tissime etissime in actu sed secundum
obscure ut tunc suppono vel est
ens reale et hoc est quod est ab actu
sed potest esse in anima et extra
animam nec dependet ab operatione
intellectus precise quoniam est ens re-
ale quod habet esse in rerum natura
transiitio omni actu intellectus.
Et istud ens dividitur in ens quod
est ens habens esse per se et hoc est
substantia et in ens quod habet esse non per
se subsistens secundum alio et hoc est ac-
cidens quod dividitur in id per dicitur
accidentium. **Philosophus dividit ens
in ens quod dicitur per se ut homo est
albus et in ens quod dicitur secundum actus
ut homo est albus. **Aliter est eadem
divisio ista cum prima quoniam prima
divisio entis in substantiam et actus at-
tenditur secundum hoc quod aliquid in na-
tura est substantia vel actus. **Hec autem
secunda divisio entis in secundum se et secundum
actus est et attenditur secundum hoc quod
aliquid predicatur de aliquo per se
vel per actus unde ista divisione
hoc totum homo est albus est ens
per se hoc totum autem homo est al-
bus est ens secundum actus. **Aliter autem
tres divisiones entis ponuntur
videlicet metaphysice a philosopho libro de ente
ad primum ergo genus vel modum********

entis pertinent omnes secundum intentiones ut genus spes et notia quibus significantur sunt nomina per impositionem secundum grammaticos et per intentionem secundum logicos et de talibus proprie est loquendum. **Ad secundum autem** modum entis pertinent omnes res que significantur nominibus per impositionem et logicos uidentur per intentionem et de talibus entibus sunt omnes sue reales ut de motu philosophia et de anima ad etiam divisionem de entibus ipse dictis sunt sue reales entia ad patens alio modo non pertinet ad artem et secundum ut patet in metaphysica. **Ad omnes conceptiones entium** que resoluntur in conceptum entis addunt aliquid super ens non tamen abente divisionem sed solum speciale modum essendi. **Q**uartum pariter est quod quia omnes conceptiones sunt philosophi et mathematicorum resoluti in ens secundum autem imperia sue metaphysice oportet quod omnes alie conceptiones metaphysice accipiantur ex additione ad ens. Enti autem non potest aliquid addi quod non concurrens anima ens per modum quo anima addit quod non accidit sibi quia quodlibet res essentialiter ens unde in metaphysica patet per hoc quod ens non potest esse terminus sed per tanto dicitur aliqua addere super ens in quantum exprimit aliquem modum ipsius entis in essendo qui non exprimit exphate nomine entis absolute considerati. **Hoc autem contingit dupliciter** uno modo ut modus expressus sit modus generis quod omne ens et significatur nominibus per impositionem et concernat omnibus generibus entium et singulis generibus et singulis generibus et talis modus essendi exprimitur a nominibus taliter dicitur per vero bono re ad uno. que de omnibus generibus dicitur et de singulis generibus et de generibus singulorum sicut et ens. **Alio modo ut modus**

expressus sit aliquis specialis modus entis sunt enim diversi gradus entitatis secundum quos accipiuntur diversi modi essendi. **Et hic modus distinguitur** quod est quidam modus essendi solus in anima et secundum animam et hic modus essendi habent etiam rationis qui modus essendi non distinguitur et talia etiam imitantur nominibus secundum impositionem ut nomine generis speciei. **Et est quidam modus essendi** realis in re et in scripto actu anime que modus essendi habet omnia entia realia qui distinguitur in 20 gradus entitatis in re extra et iuxta hos modos accipiuntur diversa rerum genera per quod sunt sub quantitas qualitas et hoc significatur nominibus per impositionem et intentionem et de istis dicitur inferius. **Ad nomen tamen per intentionem** quod secundum aliquam artem multum pluribus generibus entium aliqua unum genus solum aliqua unum speciem unum genus solum.

Quintum pariter est quod quoniam ens etiam rationis non distinguitur secundum modum divisionis essendi distinguitur tamen secundum magis minus et minus commune. **Quedam conceptiones** sunt communes omnibus generibus ut genus spes et que omni generi concurrent quia in omni genere inveniuntur. **Quedam autem** que solum concurrent unum generi vel unum speciem in uno genere ut suppositum in genere sibi solum inveniuntur et per magis sibi accedunt speciei sibi rationalis sicut et quidam vult per sit nomen secundum intentionem. **Quintum etiam ad nomina per impositionem** quibus significantur res extra animas ita est quod quedam proprie dicitur in uno genere que quasi per similitudinem inveniuntur dicitur in alio ut sibi ipse dicitur in genere qualitatibus quia ita qualitas et color est de sibi albedinis sicut albedinis hominis et qualitas proprie est in genere qualitatibus sed quodammodo inveniuntur in genere sibi et quolibet alio in quantum omne dicitur per in quale sibi.

Quedam autem ita conueniunt quod scilicet
quod nullo modo nec proprie nec figuratiua
ne conueniunt quibus accidentibus ut
hoc nomen persona et sic de aliis. **Ad**
omne nomen secundum grammatice est
primo impossibile vel secunde et secundum
logicos primum intentionis vel secunde

Secundum pambulum est quod secundum
grammaticos omne nomen est
primo impossibile vel secunde impossibile
et secundum logicos omne nomen est primum
intentionis vel secunde intentionis et hoc
realiter idem est licet voces sint di
uise. **Quid autem sit intentio et quid pri**
ma intentio et quid secunda et primum
quid nomen primum intentionis et secunde
impossibile declarabitur inferius cu
de intentione agitur. Incipit secunda
pars huius tractatus de declaratione
dictorum et duorum difficultatum metho

Diffinitio est supponi logica
bus prius ad ista quod cum
primum in hoc opere faciendum
Nunc accedendum est ad primum primum de
videlicet ad declarationem vocabulorum et no
minum que quod in usu loquendi diffi
cultatem faciunt in theologia facul
tate. **Et primo de nominibus primum in**
posicione seu intentionis. Secunda
de nominibus secunde imposicione seu in
tentionis. Terciam autem ad notia
primum intentionis dicendum est de
illis nominibus que exprimit modum
entis quod est quidem omne ens et
addunt hunc modum primum exprimit
adens. Secundo de nominibus quibus exp
rimunt speciales modi essendi. **Quoniam**
ad primum duo sunt scienda quia
primo ponenda est dicta signa et suf
ficienda illorum nominum que exprimit
generalem modum essendi quidem omne
ens que sunt transcendencia in genera
li. Secundo descendendum erit ad quodlibet
eorum in speciali ut dicat aliquid
de quolibet. **Sufficiencia vero transcen**
dentium. nunc et dicta et qualiter se

Queant ad nunc quod sit ens res
Dantur igitur ad unum et bonum

ad primum sciendum quod nomina que ex
primit modum entis quidem quod est
omne ens et addunt hunc modum
exprimendo primum varie super ens sunt
v. transcendencia et ens ad quod ad
dunt hoc modum est sextum transcendens
bonum autem sufficiencia signa sit
et dicta abinueniunt et ad ens sunt hoc
modum. **Modus enim expressus quod**
omne ens quod est dupliciter potest accipi
vno modo scilicet quod consequitur unum
quod in se alio modo secundum quod consequitur
unum quod in ordine ad aliud. Si
primo modo hoc dupliciter quia talis ex
pressio sit vel affirmatiue vel ne
gatiue. **Nihil autem inueniunt affir**
matiue secundum absolute quod possit
accipi in omni ente nisi essent ens
secundum quod esse dicitur et sic ab hoc modo
affirmatiue expressio imponitur hoc
nomen res quod in hoc dicitur abente
secundum autem improprie sue metaphorice quod
ens sunt absolute essendi. sed nomen
rei exprimit quidditatem sine essen
tiam entis. **Notandum autem quod omne**
ens absolute est modum et hanc exprimit
hoc nomen unum quod est ens in se ad
quod ens in modum. Et autem mo
duis entis exprimitur secundum modum
scilicet secundum ordinem unum ad alterum
hoc dupliciter vno modo secundum dictam et
tunc ad hoc imponitur hoc nomen
aliquid quasi aliud quid unde sit
ens dictum unum in quantum est in se et
dimissum ita dictum aliquid in quantum
est ab aliis dimissum. **Alio modo**
secundum conuenientiam unum et ad
aliud et hoc quidem non potest esse
nisi accipiat ad quod nature est
conuenire cum omni ente hoc autem est
anima que est quodammodo omnia
ut dicitur in 3. de anima. In anima autem
est vis cognoscitiva et appetitiva
conuenientiam ergo entis ad intellectum
secundum exprimit hoc nomen verum.
et secundum hoc diffinitur quod sit una
tem quod est ad equacionem rei et in
tellectus generalem autem entis ad appe
titum exprimit hoc nomen bonum

rosam et sic dmsio entis actu et
potentiam est dmsio in duo entia
quorum unum est actu et aliud est im-
potentia et hoc non videtur ppe sona-
re dmsio. **S**ecundo ut sit dmsio
eiusdem entis in actum et potentiam
et hoc dupl. Immo ut dicitur ens
dmsio in actum qma h. aliquam
actualem exniam ut rosa in vere
et dicitur idem ens dmsio in potentiam
qma ante actualem exniam habet
esse impotentiam in suis pncipis ut
rosa in hyeme. **S**ecundum mo ut dicitur
actus unus et eiusdem rei sua ex-
istentia actualis et sic dnormal ab
eo qd est in eo realiter potentia ant
dicitur ipa possibilitas ad actualitatem
qm h. que refertur actus et sui pnci-
pini et hoc mel ptempe pnta si sit
tam fieri et conservans in esse ut sol
refertur lucis in dare vel ppter si ra-
tias possit et non est causa conser-
vans in esse ut dmsio refertur
dominis et sic dicitur talis potentia per
denominacionem ab effectu qma a po-
tentia passiva vel activa rei et qm
ad istos duos modos dmsionis en-
tis potest poni exemplum gens
in rosa qma possit dmsio in actu
et potentia dupl. **P**rimo modo
potest dmsio rosa in actum et po-
tentiam sic qd ipa quqz existit actualiter
in veri natura sicut cu actualiter est
in vere et sic dicitur in actu quqz ante
salum in potentia qma p no est
ut in hyeme sed est virtute in suis
pncipis vel sine causis et hoc dmsio
in rose respondet dmsio in vine
entis et talis dmsio rose ul entis
in actum et potentiam no est dmsio
vini et eiusdem rei in actu exniam
sed est dmsio eiusdem rei exniam
aliqui in actu et aliqui impotentia.
Tertio mo potest accipi ut accipiat
actus ipa met actualitatem actualis
exniam potentia ant accipiat ipa
possibilitatem qma ipa actu exniam est possi-
ad essendum refertur sui conservatum

vel sunt passiva ad essendum respectu
sui principii productum et sic est de no-
minali ab existendo et ab eo quod in vo-
sa non existat per principium suo actui
vel passivo et sic actus et potentia respi-
ciunt eandem rem actualiter ex-
istentem et hoc divisio rursus videtur per
divisionem entis positive et hoc divisio e-
iusdem rei actualiter existens. **Quod di-**
visio entis in actum et potentiam
est divisio realis et quod rursus et
quod in divisione res et quod non et quod
possibile dicitur tribus modis

Hic supponitur sciendum est quod
omnis divisionis modus
entis in actum et potentiam
quod sunt plura entia et unus est actus
et alterum in potentia non videtur multum
primus nec sit difficultate et ideo dicitur
latetur ad primum sed divisio entis eiusdem
in actum et potentiam difficultate sit
quantum ad utrumque modum et ideo dicitur
quod dicitur est et maxime quod a utroque
modo. Divisio entis in actum et potentiam
est realis ad quod ostendendum uno opte
primus quod est triplex potestas supponitur
a triplex potentia. **Quod possibile dicitur**
per potentiam actum et passivum
et non repugnanciam terminorum

Quantum ergo ad secundum dicitur
est primo quod potestas dicitur aliquando
ab aliqua potentia et ideo sicut loquimur
de potestate ita loqui possumus de poten-
tia ut ergo sit de potentia clarior utique
compendio aliquando de potestate vel im-
possibilitate. **Quod non modo per potentiam actum**
ut sicut potestas est homini ambulare
per potentiam pressuram volare aut
impossibile est enim homini in se naturaliter
potentia actum ad ambulandum non
aut ad volandum. **Secundo modo dicitur**
aliquid potestas vel impossibile per potentiam
passivam sicut corpus celeste dicitur
possibile moveri et illud corrumpi aut
impossibile est est enim in celo potentia
passiva ad ubi sive ad locum non
aut ad corrumpi quia non est compo-
situm ex contrariis. **Tercio modo dicitur**
aliquid potestas vel impossibile non secundum

aliquam potentiam actum vel passivam
unde respectum ad eas per se
se absolute et hoc modo dicitur in
tas potestas aliquando entia et cum
nullam habent repugnanciam ad invicem
ut quod homo fiat clencus et possibile
impossibile aut quod tunc habent repugnanciam
mandam ut quod homo maneat ho-
sit affirmis et istud potestas nota potestas
potentiam timorem vel potestas re-
pugnanciam timorem et est respectu
timoris facibilis a quacunque pote-
tia impossibile aut vocatur per repugnanciam
nanciam vel non coherentiam timorem
et est respectu contradictionis. Et sic
patet quod est triplex potentia scilicet
activa que est agens et passiva
que est patientis et potentia vel
non repugnanciam timorem que potestas
dicitur possibilitas et hoc est respectu
utique potencie tam active quam
passive. Et ab hac triplex potentia
sumitur triplex possibile scilicet potestas per
potentiam actum et potestas per potentiam
passivam et potestas per coherentiam vel
non repugnanciam timorem. **Quod di-**
visio entis in actum et potentiam
est realis et rursus dicitur

Hic divisione premissa secundo
sciendum est quod divisio entis
respectu unius et eiusdem entis in ac-
tum et potentiam quia per se dicitur ens
actu ab actuali existens ens autem
in potentia quia potestas est in potentia
et in actus suis potestas triplex
accipi per triplicem modum potencie
nominate. Si enim loquamur de actu
respectu potencie active et respectu
sui principii productum sic quod divi-
sio entis in actum et potentiam est
realis et duorum realium realis. **Quia**
quia actus nullus actus nec ali-
us est potentia per se et sic vo-
sa realiter dicitur a sua potentia actum
productum. **Ad autem loquamur de po-**
tentia passiva quia actus et potestas
sic dicitur est quod potentia passiva
que est ad aliquid actu et actus ad
que est dicitur realiter quia impos-

est idem formaliter simile esse
in actu et potentia et unum quoniam
etiam stat cum suo opposito formaliter
simul sed potentia ad actum stat
formaliter simul cum opposito ac-
tus sicut potentia ad albedinem stat
cum in genere actu et hoc modo
actualis exina rose in vere differt
realiter ab exina potentia passiva
quia consistit in minore terre in
hypem. Si autem accipiatur potentia
et modo per non reputata vel
potentia horum quod idem est talis
possibilitas non dicitur nisi exclusio
nem impossibilitatis que consistit
potentia activa vel passiva non est
aliqua res in veri natura et sic ac-
cipiendo divisionem entis in actu
et potentia ab hac possibili. Idem
non est divisio duorum diversorum rea-
liter nec est realis divisio. Verum
est autem quod quilibet aliorum potentiarum
sive activa et passiva includit possi-
bilitatem non repugnante timore.
Et ideo cum realiter nihil sit ad
divisum ab aliis ut est in aliis et
ad illa reducitur tunc induendum
est de ea sicut de aliis duabus po-
tentis sive activa et passiva. Si
autem accipiatur divisio entis ter-
modo sive quod nulla divisio ens in ac-
tum et potentiam sit quod eadem
res actu exiens dividat in actum
ratione sue exine per denominationem
intrinsicam et in potentiam ratione po-
tentia litatis quia hoc ad essendum
respectu sui per se et conformatum
simul quale per se est solus res-
pectus dicitur in de vel respectu pri-
ncipii per se quod non conformatum
sicut est faber respectu intellectus
et per se est causa in fieri et con-
firmans in esse sive solus secundum autem so-
lum in fieri sive faber. Sic dicendum
est quod talis divisio non est in di-
versas res sed eundem rei a se per se
conformatum. Divisio modo quia per se ac-
cipit secundum illud quod est quantum

ad actualem suam exinam per se
sunt actualitas ens quantum ad
ad potentia ens actum vel passivum
que est vel ens actu et conformatum
solus in aere vel ens non confor-
mans sicut faber intellectum sumit
per existenciam denotatam potentia
tas vel per tempore quo ens conformatum
conformat vel per tempore quo conformatum
igitur licet divisio est unus ens
quod ens realis sive divisio est unus
et non realis et non est divisio in di-
versas res. Prima igitur divisio sive omni-
um conuenit omnibus entibus quod quod
sunt in actu et alia in potentia. Secunda
conuenit omnibus entibus posito quod
dus sit oratus in tempore sive in modo
fuerit ab eterno et omne res ab eterno
fuerit tam quia quam in modo illa
divisio locum non habet quia illa
divisio in eodem divisione potest
ca potest actum. Tercia autem divi-
sio entis conuenit omni creature et
omni enti creato etiam si creature es-
sissent ab eterno quia si non divisio
principii durationis essent tamen
principii calitatis respectu cuius actum
dum potentia tas tero modo. Sed
patet quod prima divisio omni tum est
realis et diversorum realiter. Secunda
divisio est realis et in diversis res nunc
quo potentia a qua sunt potentia
tas sive activa sive passiva est di-
uisa ab eo sed hoc non est ponere in eo
ente divisas res quantum una sit actua-
lis exina rei a qua sumat actua-
litas alia sit potentia tas ens in
ea ens que sit alia a potentia a activa
vel passiva. Tercia autem divisio e-
non in diversis res sed est ens rei
ne et realis. Ita autem divisio est in
form et non per rem. De multiplici
acceptone horum nomina actus et po-
tentia et de eorum significatis.

Occasio videndum est de multi-
plicitate istorum nomina sive actus
et potentie et primo de actu secundo
de potentia. Quantum ad actum dicta
sunt duo primum est unum superius

est nomen actus et ad que postea e
triplatum Secundo quo intelligit
illa omnis distinctio quod est dup
actus primus et secundus Unde
habent origine hoc nomen actus
et ad que secundario est extensum

Quanti ad primum unde sicut
est nomen actus patet secundum
philosophum in metaphysica Quia enim rebus ne
qua imponitur secundum quod eas cognos
camus et ideo verba signa sunt compo
situm ut dicitur per philosophum in metaphysica Cum
inter omnes actus motus sit notior
et magis sensu perceptibilis ideo mo
tus sunt nomen actus in philosopho po
tius motus actus dicitur quia per hunc
motus dicitur et sicut patet in philosopho et
quod sit actus entis in potentia Cum
autem non entia sunt per se non possunt
ideo non entia multo magis motus aliter
dicitur licet eis alia attribuantur
dicitur enim non entia esse intelligi
lia et actu intelligi ut res per se me
actu non ens sed non dicitur esse
mobilia vel actu mota vel quod actu
mouentur Unde patet cum nomen
actus impossibile sit motui ad primum
primo significandum quia est nobis
magis cognoscibilis ratione sue ent
tatis quam sicut per philosophum in metaphysica tract
tum est nomen actus ad significandum
illud quod sit ens in potentia omnes
entitatem et actualitate creata et sit
dicitur deus actus non qualiter sed
primus quia causa omnis alterius
actus Unde tractum est ad omne
illud quod dat esse actu aliter rei
et quia forma omnis tam spiritualis quam
dat esse spiritale et simpliciter quam actuali
tas que dat esse actuale et sicut quod
ut albedo homini dant aliquam actua
litatem Idcirco omnis forma spiritualis
dicitur actus et omne actus dicitur genere
in philosopho in metaphysica actum cum sit forma
actualis dicitur etiam actus Unde hoc e
aut dicitur inter deum qui dicitur actus
primus et alias formas spirituales et
actuales que etiam actus dicitur quod
dicitur dicitur actus primus et purus non
habet in se aliquam potentiam de ill

de quibus dicitur in philosopho in metaphysica
repleto quoniam actus dicitur in philosopho
entis in actum et potentiam Nec tu
noto in philosopho esse potentiam actus
sed solum potentiam passivam per quam
inducitur deus actus primus in om
ni forma dante esse actu tam
spirituali quam actuali est aliqua pote
ntialitas dicitur in philosopho in metaphysica po
tens quia per nulla dicitur actus pri
mus licet aliquis possit dicitur actus
primus respectu actus secundum ut
in philosopho in metaphysica sequente patet
Et quo patet unde ortu sunt nom
actus et ad que postea est tractum
et quo conuenit deo qui est omni for
ma exemplans non ex se et alio
et quo conuenit aliis formis que
sunt in se dantes esse vel spirituales
vel actuales Unde hoc intelligitur
ista omnis distinctio actus et
quidam est actus primus

Secundo videndum secundum
est quo debet intelligi illa
communis distinctio quia dicitur quod est
actus primus et secundus Et ad
hoc dicitur quod tripliciter potest in
telligi actus primus et secundus
Primo modo ut quia deo conuenit
esse primus ens et esse actu primum
ut immediate deus est Omnis aut
res creata tali ordine est ens pri
mum et quibusdam rebus creat ton
nem nomen actus posset intelli
gi distinctio actus primi et secundi
ut deus qui est actus primus in
creatus et primus dicitur actus pri
mus actus autem creatus dicitur ac
tus secundus Alio modo posset in
telligi actus primus et actus secundus
secundum suam actum ut actus per
deus dicitur primus actus autem
sequens secundus in eadem specie vel in
eodem genere et sic non solum posset
poni distinctio actus primi et secundi
sed etiam tertio vel ulterius secundum
dicitur actum Et illo modo cum ad
3° dicitur ponat tripliciter operam
intelligi prima que intelligitur
philosophum quidam ut in philosopho

nam dupliciter. **Q**uamque est appre-
hensum compositionem vel inmixtum ut
cum dicitur lapis est substantia quantum ad
compositionem et hoc est affirmatio
nec lapis non est homo quod
ad inmixtionem et hoc est negatio
Terciamque est distinctus a ma-
gis notis ad minus nota quod sit
in distinctu philosophico rone. Cum
quolibet talium operationum sit quidam
actus intelligens posset dici quod prima
operatio sit primus actus et secunda sit
et tertia sit et non hic ita et in aliis
Istis autem modis non est quies ac-
ceptio istius distinctionis quod dicitur
quod actus est duplex scilicet primus et secundus
quod ponit actus in principio secundum de anima
Est ergo intelligens iste primus et omne
loquatur de actu primo et secundum quod autem ut
dicitur est omnis forma tam spiritualis
quam animalis sit quidam actus in omni
re in qua est cum omnis actualitas
sit a forma ipsa forma per se dicitur et
actus primus et secundum formam aliquid
dicitur esse in actu primo sed quia una-
queque res sicut se habet ad esse ita se
habet ad operari. Idcirco sicut forma est
principium essendi ita est principium ope-
randi omnis enim operatio est a forma.
Cum autem operatio sit quoddam actus
ut patet est ipse autem actus omne
actus est ipsa operatio et actus in quo
est forma animalis et dicitur actus secundus
in quantum patet et est a forma que
est principium actus et que dicitur actus
primus dicitur ergo operatio dicitur actus
secundus que a forma egreditur ita per
operationem actualiter contentam in vel
ab operante et aliquid in actu secundo
Sicut patet quod scilicet est quedam forma
animalis de prima specie qualitatibus et hic
dicitur actus primus et cum hinc dicitur
in actu primo per se. Sed considerandum
actum est operatio que egreditur a forma
modo quo actus elicitur in se. Et ita
et ideo dicitur actus secundus et hinc actus
talem considerationem de potentibus
ad formam et esse in actu secundo

Et sic patet quid est actus primus ip-
sa forma et quid actus secundus
quia ipsa operatio de hoc nomine pote-
cia unde trahit primam originem
et ad que postea secundario est ex te
sum et quo potentia est triplex.
Secundo dicendum est de potentia
et primo unde hoc nomine pote-
cia trahit originem. Secundo de illis
quibus tenent nomen potentie
Ostanti igitur ad primum unde nomen
potentie trahit originem et ad
que postea est tractum dicendum est
primo ad quod nomen potentie primo
positum sit ad signum patet ho-
minum prout dicitur aliquos magistros
potentes esse ex hoc autem translatum est
ex quadam proportionem et similitudine ad
res naturales. Quod sic patet dicitur
enim inter homines esse potentes qui faciunt
quod volunt vel potest facere quod volunt
de aliis sine impedimento et secundum hoc
translatum est nomen potentie ad omne
principium actus in naturalibus ut patet
dicitur tam in hominibus ubi ab eorum po-
testate primo nomen impositum est quod
in rebus naturalibus que sunt principia
actus ad quas translatum est secundum
quod quodam bonum plus agere potest
et minus pati secundum enim quod plus impe-
ditur potest secundum hoc plus minuitur de po-
tentia eius. Impeditur autem potentia
aliqua actus naturalis vel voluntatis
in quantum potest pati ab aliquo unde
de ratione potentie est quantum ad primum
sui impositionem esse principium actus
in et non posse pati unde id quod
non potest pati dato quod modum possit
agere potens dicitur sicut ferrum
quod habet potentiam ut non ferretur
Sed ex alio considerato sit quod opti-
mum agentis in aliquo recipi que
actio est potentia hinc sunt nom-
potentie extensum est ad hoc ut re-
cipiens actionem agentis nomen
potentie habeat et potentia hinc dicitur
que potentia vocatur passiva. Dicitur
enim illa que est in agente actus
principium potentia actus vocatur ita
illa que est recipiendi principium passiva

vocabatur. **¶** In quibus colligitur quod est
duplex potentia una que dicitur activa
alia que dicitur passiva et quia tota
potentia tam activa quam passiva at
tenditur ut pole non repugnet po
tentiae idcirco ponitur vnde dicitur tertia po
tentia que dicitur potentia coherens
timori vel non repugnat timori
et quia ista fundatur super primas du
as videtur magis legitime recipi quam
realiter ab aliis distincta. Idcirco illa
dimissa quia per alias duas impletur
solum de aliis duabus in speciali persequen
dum est. **¶** Potentia enim coherens vel
non repugnat timori dicitur respectu omni
que contradiatorium aliqua non inclu
dunt que sunt politica vel per primam
passivam vel partem quatuor. Ut quod
ex ligno fiat lapis est in ligno pote
tia sed non repugnat timori
Et oppositum quidam contradictiones
includit est impossibile oppositum illi
potentie. Sicut quod lignum manens
lignum fiat et sit vitulus unde nec de
est pole per diem virtutem licet pole
sit diuine virtuti ex ligno subito
facere vitulum lignum tamen natura
non manet. **¶** Determinatio eorum que
tangunt actiuam partem et passiuam

¶ Secundo dicendum est de qualitate
istarum potenciarum. **¶** Actiuam et pas
siuam et primo de activa. **¶** De pas
siua. **¶** Antequam autem ad actiuam potentiam
dicenda sunt duo. **¶** Primo enim de actiua
da est illa distinctio de potentia que
ponitur in deo scilicet de potentia ordi
ta et absoluta. **¶** Secundo declaranda
est alia de potentis in homine quod
quedam sunt naturales quedam sunt
rationales. **¶** Quod debet intelligi quod
in deo est duplex potentia scilicet po
tentia absoluta et ordinata et quid
est quelibet eorum.

¶ Dantur ad primum quod intelli
gitur illa distinctio de potentia ab
soluta et ordinata in deo sciendum
quod potentia absoluta dicitur posse fieri
vel potestas sua absolute conside
rata sine respectu breuiter ad aliquod attri

butum diuini et hanc potentiam ut abso
lute quidam habet totam substantiam
et illud quod non ut facit dicitur imple
re non propter defectum. **¶** Imme potencie
sed propter defectum. **¶** Refabilis que
non est capax. **¶** Sicut magis in
theologia de potentia absoluta per
doce theologiam sed quod non possit
doce asseui non est. **¶** Imme potencie
in magis sed est defectus asseui qui
non est capax doctrine. **¶** Potentia
autem ordinata dicitur potentia diuina
compata ad aliquod attributum vel
instanciam vel sapientiam vel deimen
tiam vel huiusmodi. **¶** Et sic deus potest
aliquid de absoluta potentia que
non potest de ordinata ut verbi gratia
de absoluta potentia deus posset
omnes qui sunt in paradiso in infernum
ponere et de inferno qui ibi sunt
in paradysum introducere. **¶** Sed consi
derato ordine sue instancie qui ap
paret hoc non potest. **¶** Item de ab
soluta potentia posset potestatem con
trito reuerenti veniam negare si
considerata sua natura hoc non potest
et sic de aliis. **¶** Et ponitur ex magis quod
ad utramque potentiam in humanis
quod rex posset duos pauperes quorum
vnu est innocens alter furi de
absoluta potentia suspenderet si de or
dinata non nisi finem. **¶** Quod in
telligitur quod potentie alie sunt
naturales alie rationales et hanc alie
sunt rationales per se alie per

¶ Dantur ad primum participationem
primo dicendum est quod magis
illa distinctio quod potentia dicitur alie
sunt naturales que sunt de timore
ad omni alie sunt rationales et va
lent ad opposita. **¶** Secundo videndum
est quod alie potentie sunt de timore
sunt de timore quedam ad omni quod
aut valent ad opposita. **¶** Quod aliud

¶ Dantur ad primum male duplex
primum sciendum primo quod na
le potest fieri duplex vno modo ut
dicatur naturale quod magis homini a
principio nature et sic omnes

potencie que sunt in homine sunt
rationales tam rationales quam alie: sic
una non distinguitur contra alia
Qualiter modo potest dici rationale quod
sequitur omnem modum rationis
aut quod non est esse determinatum ad
unum sicut lapis habet determinatum
modum s. semel et iterum et sic quod
in homine sunt quedam potencie
determinate ad unum alie autem non de-
termine igitur ponitur distinctio quod quidam
sunt rationales et iste sunt ad unum de-
termine et iste sunt omnes potencie
ad partem vegetativam et spiritus etiam
omnes que non sunt nature obedi-
re rationi ille autem que non sunt deter-
minate ad unum sunt rationales vel per
essentiam vel per participationem. Ratio-
nale enim sic distinguitur. Ex quo secundo
ponenda est distinctio potencie ratio-
nalis quia quedam sunt ratio-
nales per essentiam quedam per partici-
pationem. **Q**uia autem rationale per essentiam
ipse intellectus vel ratio que idem sunt
et rationale per participationem est ipse ap-
petitus qui distinguitur in appetitum
intellectum qui est voluntas que dicitur
rationalis per participationem quia sequitur
rationem quod enim ratio indicat eligere
dum hoc voluntas eligit et acceptat
dicitur autem appetitus spiritus rationa-
lis per participationem quia aptus na-
tus est regulari a ratione. Et quia
appetitus spiritus distinguitur in
rationalis et concupiscibilis ideo
etiam tam rationalis quam concu-
piscibilis sunt rationales per partici-
pationem. **Q**uia enim non dicitur quod doc-
tores voluntatem aliquam vocant ra-
tionalem per essentiam aliquam per partici-
pationem in quo tamen non est contrarie-
tas quia hoc est respectu diversorum
dicitur enim rationale per essentiam in quantum
comparatur ad appetitum spiritum
non quod ipsa sit ratio essentialiter sed
quia est in parte intellectiva et ratio-
nalis et hoc non est appetitus spiritus
sed est in parte sensitiva dicitur autem

voluntas rationalis per participationem
quia in comparatione ad ipsum intellectum
et rationem quia si non est essentialiter
ratio sed participat aliquid cum ratione
sed per se superiore animae quantum
ad substantiam item etiam quod sequitur
actum rationis. **Q**uia etiam non dicitur
est quod potencie sensitive que sunt
rationales per participationem simpliciter
possunt considerari uno modo putantur
operari in intellectu nature et sic ordinari
tunc ad unum sicut natura et sic sunt deter-
minate ad unum et isto modo dicuntur
rationales et non rationales per partici-
pationem nec sic in eis sunt aliquam
habitus. **Q**ualiter modo possunt considerari
similiter quod operantur in principio rationis et
ei subiacent et sic possunt admissa
ordinari et non sunt determinate ad unum
et sic sunt rationales per participationem
et sic ponitur habitus in istis potenciis
sine intellectu quod potencie rationales sunt
determinate ad unum et potencie ratio-
nales valent ad opposita

Dicitur videndum est secundo quod
est illud intelligi quod potencie
rationales sunt determinate ad unum po-
tencie rationales valent ad opposita
Et dicitur quod potencie rationales sunt
determinate ad unum in quantum rationales sunt
quia non sunt facultatem esse ad
oppositum sicut potentia calidi non
potest ad oppositum per se sed quod frigiditas
at nec ad oppositum quod non calefi-
at cessante impedimento et ideo est
ad unum determinata. Similiter potentia
trans ad motum sic est determinata
quod non potest ad oppositum contrarie
ut si mouetur sursum nec potest
in oppositum contrarie sicut non mo-
ueatur deorsum cessante impedi-
mento potestates autem rationales
maxime intellectus et voluntas que
modo predicto sunt rationales per esse-
ntiam nec sunt determinate ad unum quia
possunt ad oppositum in lineis duci
vixat quod alterum non in esset anima
potest ut intellectus in opposita quantum
ad exercitum actus quia intellectus
potest considerare vel non considerare

lapis aut non potest non descendere
 cessante impedimento potest eade
 in opposita quantum ad determinatione
 actus quia potest considerari de albe
 dine vel de nigredine lapis aut non
 potest moveri sursum et deorsum ex
 trorsum et sinistrorsum sed solum deorsum
 sursum et ita plures rationales quod ad opposita
 et contradictione quia potest agere et non
 agere et continere et non continere si non
 potest incontinere quia ens si intelligit
 licet non tamen potest intelligere non
 ens nec potest intelligi sed quod si
 aut non est intelligibile quod non posset
 intelligi unde potest aut in opposita co
 traria quia potest intelligi albedinem
 et nigredinem et contrarie quia simpliciter
 in fine pervertemus si oportet continere
 non non sunt continere tamen contra
 rationem sunt contradictione quod. **Po**
 tentia aut rationales per participationem
 possunt quidem in opposita non simpliciter
 et ex natura sui quod sic sunt deter
 minate ad unum ut prius dictum est sunt
 in opposita magis participare ratione
 secundum quod non ratione et sibi obedire
Ad autem potentie rationales sunt ac
 tione realiter vel in se passim vel active
 et passim simpliciter vel active grammaticaliter
 licet solum et passim realiter licet
 modo in se infra dicitur ubi agitur
 de potentia actus non tamen ex
 presse vel ad plus minus et termino que
 aut restant dicenda de potentia anime
 patet infra cum agitur de se ipse
 qualitatis. **Quot modis dicitur poten**
cia passiva et quid potentia naturalis
et obedientialis

Secundo dicitur quod est de potentia
 passiva et primo ponenda est dis
 tinctio de potentia obedientiali et naturali
 Secundo dicitur quod quid est eductio de
 potentia utraque vel in duam formam in
 utramque potentiam

Quantum ad primum dicitur quod in
 plures est potentia passiva quodam
 naturalis quodam obedientialis potentia
 aut naturalis dicitur que potest reduci in
 actum patens naturalis et hoc est im
 quia est quedam potentia passiva et
 actus actualis et sic in quolibet solo

est potentia passiva respectu sui actus
 quod actus datur ab agente naturali
 naturali et sic signum est in potentia naturali
 respectu albedinis alia est potentia
 passiva naturalis respectu actus spiritualis
 et talis potentia ponitur in materia
 respectu forme spiritualis. **Potentia**
 autem obedientialis est duplex primum
 naturalis sunt obedire actum divine
 et secundum quod est stabile de eis
 per divinam virtutem et ideo talis
 potentia passiva dicitur obedientialis
 quia reducit in actum patens natura
 le licet patens spirituale quod est
 deus cui in his que super naturam sunt
 res naturales nature sunt obedire. **Spe**
 cialem res nature sunt obedire artificiali
 et si non sit ut divine actum tamen ali
 quo modo ut fiat de eis partem quod
 artifex secundum rationem naturam et regulam
 artis intendit et ideo etiam talis po
 tentia passiva que patens artifi
 ciale reducit in actum respectu rerum
 naturalium potest dici obedientialis
 et sic in tractatu est duplex potentia
 passiva obedientialis una respectu di
 vine subito ex ea fiat virtutis alia
 respectu artificialis ut partem ex eo fi
 at lectus. **Alio modo dicitur**
est autem ultimum intelligendum
 quod potentia passiva alio modo dis
 tinguitur. Est enim quedam potentia pas
 siva commoda actui et sic materia cor
 poris humani est in potentia quida
 actui quidam anima est in corpore
 et corpus est in potentia passiva ar
 tificiali commoda actui tunc est actu al
 bedinis meo alia est potentia remo
 ta ab actu et aliquam maiorem distanti
 aliquam inon ut embryo est in pote
 tia remota ab actu anime rationalis
 quidam manet sub forma vegetativa
 vel spirituali tamen ut panes ad albedi
 nem antequam de albedine. **Quid est**
eductio vel eductio respectu potentie
passive que forme educit de po
tentia naturali et que de potentia obe
dientiali et quibus convenit edu

Quia non de potentia vel in duam
 tia passiva forme educit
 vel in eam inducitur mota hoc

faciliter potest patere quod est eadem
in formam de potentia in 2 que
dicitur induci vel educi. Et dicitur enim for-
mam de potentia materie in 1 ad
est quod formam de potentia in 1
esse. Item ab ipsa materia induci at
formam in potentiam materie in 1
aliud est quod forma dependet solum
fieri ab ipsa materia licet non de re
dat solum esse. **¶** Quod patet quod
omnes forme naturales in se ad idem vi-
nalem dependent a materia propria
esse. Item sicut fieri quia nec extra
materiam esse possunt nec extra materiam
fieri loquendo large de fieri. Dicitur omnes
forme naturales in se ad idem naturale
dicitur educi de potentia naturali et non in-
ducitur. **¶** Similiter quia omnes forme
accidentales dependent quantum ad esse
et fieri a potentia naturalis sicut loquendo
de forme accidentales naturalibus omnes
dicitur educi de potentia naturali propria
quod primo modo quantum ad formas na-
les educi forma ignis de materia
legum. **¶** Secundo modo quantum ad for-
mas accidentales educi de potentia natu-
rali. **¶** Quia autem anima rationalis
non dependet solum esse a materialibus
de omni cursu dependat. sicut fieri
quia extra corpus non creatur
ideo anima rationalis induci et
non educi. **¶** Quia etiam gratia et
virtutes in se non sunt per pote-
tiam agentis naturalis sicut per pote-
tiam cui nata est obedire. **¶** Dicitur
gratia et virtutes in se non di-
cuntur educi de potentia naturali sed
solum de potentia obedientiali sed
respectu potentie naturalis prout dicitur in
dicitur quia non dependent solum esse
et fieri a materia sicut ab anima
ideo respectu potentie obedientialis
nullo modo dicitur induci sed solum
educi. **¶** Et simile est de forme ar-
tificialibus quia tales forme dicitur
educi de potentia obedientiali respec-
tu animas et materia respectu potentie
naturalis non tamen inducitur respectu
potentie obedientialis. **¶** Et sic pa-
tet quod est educi de potentia materie

et quod induci. Et omnis educi de pote-
tia naturali et potentia obedientiali
et quod tam hoc quod induci comue-
at de secundo existente quod
est res quibus et quod concit dicitur primo.
Ex hoc si summus a primo. **¶** De
existente et de potentibus ad
ipsum quod est ens. **¶** Nunc si aperiamus
est de secundo quod est res de quo.
licet expeditione non dicitur nisi in
sicut quod res dicitur de dicitur primo. **¶** Dicitur primo
de dicitur de omnis dicitur enim res propria
materialis de motu naturalis et quia ra-
tionalis dicitur est quod primo ideo res dicitur
de entibus que sunt forma materialis
que sunt ens naturalis sicut lapis.
de homine dicitur res de ratione et quia
non videtur improprie dicitur materialis et
naturalis ideo etiam res dicitur de entibus
quod non sunt forma esse et naturalis sicut primo
sunt esse rationis sicut sunt sicut primo
et sic patet quod res quod est existens
dicitur de entibus naturalibus prout dicitur de
naturalis natura naturalis et de entibus rationis
prout dicitur de ratione et de uno quod.
¶ Differt quod est principium materia et quod
conducitur cum ente.

Omnis distinctio est quod vni est
dicitur. sicut vni quod est principium materia
et vni quod cum ente conducitur. **¶** Dicitur
dicitur est primo quod distinctio
et dicitur vni quod est principium materia
et vni quod conducitur cum ente. **¶** Item
quod sciendum quod forma dicitur esse rei et
dando ei esse dat ei esse in se sicut et quod
forma est vna dat ei etiam esse distinctio
cum ab alio ita quod hoc tria sunt a for-
ma sicut per se sicut esse. esse in se
nisi in se. esse distinctio ab alio sicut
istis autem sapienter dicitur. **¶** Quod cum
in se in se est et ab alio sicut
tamen sapienter quod dicitur esse naturalis ita quod
terminatur sicut terminos essentie et quod
forma naturalis est forma materialis sicut
sunt omnes forme corporee talis et
esse terminatum non sicut sicut terminos
essentie sicut etiam sicut terminos quantita-
tis sicut sicut distinctio sicut terminos sicut
dicitur sicut terminos quantitas. **¶** Item
etiam et tradunt per quod forma terre

adueniens inq. la matie ut vnaq. mai
valentius est etiam scdm similitudinem
adueniens aut etiam inq. la forma
aque extensio scdm dequantia forma
que aens eidem adueniens extensio
scdm extensum forma aut ignis scdm
militum qma quic. regit matie
variorem et idito dmsis tms qntita
tis cuclm forma tmat eam et ho
ppm est forme matialis qma for
spualis tmat fm tmos essence sal
ei no scdm tmos qntitatis fm scdm
q forma dat rei esse tmatu fm tms
essence dat ei esse vnu quod e vnu
de tmscedentib. Scdm aut qd tmat
terminos qntitatis dat ei esse vnu qd
est pncipm vnu. **¶** In quo patet qd as
res a forma h. qd sit ad vnu quod
vnu mptat fm mmsione et istud
vnu est dmsis qma vnu scdm hanc
essence et istud cum ente comitatur
aliud est vnu scdm tmatom qntita
tis et qma eidem qnt. tmatu dat
cotinu dms tale vnu d. mmsios
mmsio et qma cotinu dmsio cat
nm ideo tale vnu d. pncipm vnu
¶ Et hinc facilius patet qna mit vnu
quod cu ente comitatur et quod est
pncipm nm que est dmsis pma
q vnu quod om ante comitatur mme
ntur in om que sed vnu quod est
pncipm nm non muenit nisi que
qntitatis. **¶** Secunda dca est q vnu
quod comitatur cu ente mptat ab
solutam mmsionem si vnu quod
est pncipm nm mptat ut videtur
mmsione qntitatis. **Qualiter
mmsio in que qntitatis facit
spele vnu mag qm i alys qmb.**
¶ De supposito modo secundo ont.
¶ Dubita. ficut enm que qnti
tatis est ens aliquod mmsio ita i
que fle et in que qualitat et in
omib. alys qmb. Unde ergo e
q ene mmsio in que qntitatis totu
mne faciat spale vnu si d. eo quod
in ente comitatur et spale nomen
hanc sit ut dca. pncipm nm et
non istud ens mmsio vel mmsio
floula que est in alys qmb. **¶** Agg.

duendum qd mmsio mmsio que
facit spale vnu sub vno quod cu
ente comitatur si d. non facit vnu
spale nome scdm mmsio vnu
loquuti nisi solu vnu mmsio
bmi aut vno est quia omis vnu
tas oppoat multitudm et ideo m
illo que mmsio muenit vna alia
qna spalis vno multitudms role
est q muenit spalis vno vnta
tis. Sed in que qntitatis muenit
spalis vno multitudms vnta alia
qna qd ibi muenit spalis vno vnta
tis paco mmsio qma in alys
qmb. exclusa qntitate omis m
tudo effec dmsio fm pncipm vnta
scdm nm solm et f. effec formale
loquedo fm cas nalt. qm d. eff
fm dmsio potencie in qntitate
ant et mmsio rone qntitatis est
multitudo dmsio scdm nm solm
aliqu ut patet in multitudine dmsio
et hinc ppter qd vnu mmsio qntitatis q
multitudo ei oppoat muenit fm
pncipm vno spale ut nomen
spale vocatur vnu quod est qm
nm. **¶** Duo omi enti conuenit esse
vnu quod est pncipm nm i quo
¶ Qd aut verum qm non
est et potest pate ex dmsio
qd vnu quod est pncipm nm est
solu mmsio. Nos aut miam
alia que non pncipm alio mmsio
ad tms qntitatis et dmsio ibi vnu
et duo sicut in deo pncipm vnam
essencia et tres psonas et anglos
etia miam et dmsio possunt etia
vnam albedinem et duas et dmsio
ad videndu quo hoc potest esse duo
qd qm sit qm dmsio qd vnu de
tms et alys que non sunt et que
qntitatis non est vnu quod est pncipm
nm. esto tame duo qd om
vnu vbiueq. muenit fm sit tms
cedens fm quodueq. comuenit
qd sit pncipm nm et ibi vnu et
om comuenit vno mmsio dmsio
tame rone. **¶** Vbi intelligedu
qd esse pncipm nm potest mmsio
dupliater vno mmsio ut sit pncipm
nm a quo s. mmsio mmsio et

aut quod est vni unitate que est p
cipui vni addit idem qd vni quod
est pncipm vni sup vni quod cu
ente comitatur et ultra hanc videtur
differre qm ratio vni quod exente
comitatur est pncipm qm d m d
misionem ratio aut totum vnde ee
postima ¶ Vni aut quod est in se
non addit aliquid reale sup ens s
solum addit negationem dmissionis
nihil est aliud est vni quod est in
tendens qm ens in dmissionem ex quo
patet qd tale vni cu ente comitatur
Nam ome ens aut est simplex aut
compositum quod aut est simplex e
indivisum actu et potentia quod ante
est compositum non hie esse qm d m
ptes ens d m se sunt Sed postea snt
vnde et compositum et consistit vni
vnde esse cuius rei consistit in snt in
dmissionem Et inde est qd vni quod q
sicut custodit snt esse ita custodit
suam unitatem ¶ Vnde aut sup vni
lates nihil addit nisi illud quod ad
dit totu integrale sup suas ptes to
tum aut d m snt addit sup totu co
tum hie ptes actu d m snt et ptes na
lier differt ab eo Quot modis d m
aliq esse vni et qd mod d vni
Quot modis videtur est quot modis
aliqua d m esse vni Et d m
qd cum ut p d m est vni nihil ali
fit qm ens in dmissionem quot modis
contingit aliq esse in dmissionem tot
modis d m esse vni in dmissionem ante
aliquid d m esse d m snt p d m ut for
tes et album qm albedo inest forti
et sic ista modo d m aliqua vni per
actus snt snt vni p m benciam ut
m ex d m snt p d m ut m
ene ligno snt p d m ut m
actus ut m actus lapidi n
trita et h m ¶ Alio modo d m aliq
indivisum et p d m p d m snt
duplitate vno modo em aliqua snt
indivisa snt p d m p d m snt
alterius ¶ In resu alterius hoc est n
resu alterius snt p d m snt
vni snt que p d m snt al
aliqua qm et sic d m vni qm que
cuq p d m qm continetur vel r

aliqua analogi et sic d m vni p d m
ne vel analogia quicq snt ana
logo continetur ¶ Vnde aut p
se vni absolute et snt quicq
snt vni m m ut fortis est vni
m m ¶ Sed in istis p d m d m
qm quoda d m snt vni qm snt
indivisa m actu vni m actu d m
snt in et p d m p d m m potentia
et hoc tripliciter vel d m snt qm
tatis snt quod est vni et indivi
sum contemlate ut hiea vni d m
sione essentiali snt quod est vni
et indivisum p d m forme
et materie ut lapis vel ens qd est
et quo est ut angelus vel secundu
vtriusq modum snt qd est vni
p d m forme mater vni
contemlate et sic vni snt ome
corpa nalia ¶ Sed aut aliqua talia
corpa non snt indivisibilia n non
d m snt actu est ex aliquo m eis
pter nam compositum et d m snt
snt snt corpa celestia et qm
talitudo snt indivisibilia actu snt
tamen indivisibilia p m snt ¶ Et
d m aut snt quom quod est m
indivisibile et actu et potentia et hoc
est tripliciter Est em aliq m d m
indivisibile quod est vni in dmissionem
quod hie aliq m snt vni p d m
nam m d m snt ut p d m
qd p d m m m snt snt
ad vnde est vni in dmissionem actu
potentia quod nihil aliud m snt
sed est p d m sua indivisibilitas ut
vntas que est pncipm vni et tame
n hie aliam quod non est vni d m
tas snt snt suo ¶ Est aut aliud vni
indivisibile actu et potentia quod
m sui ratione no mcludit aliq
pter nam m d m snt nec ali
tu alteri est mliens et talis vntas
et tale vni est d m que est causa
et pncipm ome alius vntatis
¶ Sed istos aut modos vntatis redu
cuntur ome alii qui pnt m m
et vel p d m vel p d m ¶ Vnde
vni opom m m m m m m m m
m m m m m m m m m m m m
Quibus gradatim maxie vnt

esse vni et qd inter omnia entia
 dicitur est maxime vnum.

Sed potest patere qno et
 quibz conuenit maxime ee
 vnu inter omnia quibz vnu quere
 magis em sunt vni que sunt
 vni p se qm que sunt vni p auct
 et inter illa que sunt vni p se
 illa que sunt vni simpliciter
 absolute qm que sunt vni r
 aliis et inter illa que sunt vni
 respu aliis magis sunt vni q
 sunt vni p se ut p se et p se q
 sunt vni que ut quis coho
 et illa que sunt vni que magis
 sunt vni qm que sunt vni ana
 logo ut p se et aliis sunt vni
 mente inter illa aut que sunt
 vni vno illud est maxime vnu
 quod est vni dmsibile m potia
 dmsione sola qntatis ut dicit
 qm illud quod est dmsibile vni
 dmsibile dmsione essentiali ut
 homo ista duo sunt magis vni
 qm illud quod est dmsibile m
 potia dmsione qntatis et esse
 tial ut quod corpus inter ca
 aut que sunt vni p se absolute
 que sunt dmsibilia auct et
 potia magis sunt vni qm a
 que sunt dmsibilia m potia
 et inter hec plis est vni vntas
 qm punctus et dms magis p om
 tas dms punctus m dms nulla est
 parati composita nulla dmsiois
 continuitas nulla accidentia va
 rietas nulli m ens quare sunt
 vni est qm mo m fura m p
 et causa omis vntatis Illud
 quod est maxime m quod qere
 est pncipi m eo ut d m secudo
 m etia et m dms dms illud
 est simpliciter vnu est m fura m
 quod qere Qno conuenit alicui
 rei esse vni et multa.

Sedimo hacten est que co
 uenit alicui rei qd p vni
 et multa vbi nondum qd magis
 pndet illud quod est vno modo
 dmsu esse alio modo dmsu
 sicut quod est dmsu vno ut p se.

et p se. est dmsu p se p se p se. et
 et p se secundum p se p se vni
 m p se p se p se em p se p se
 res homines sunt vni homo et sic
 similiter cum vni non dmsit
 ens dmsu p se p se ab qno vno
 modo esse vni et alio modo multa.
 Contingit em qd aliquid est qd vni
 simpliciter et multa p se qd sicut m
 dmsu simpliciter et dmsu p se qd
 Quod contingit duobz modis pmo
 qndo est aliquid dmsu p se
 licet sit dmsu qnta ad ea que sunt
 entia essentia rei sicut quod est vni
 p se et multa p se multa acci que m
 p se sunt ut p se et acci ems hic
 em p se est vni simpliciter et multa
 p se qm dmsu p se m contmct
 qd aliquid est dmsu p se m auct et
 dmsu m potia sicut qd est vni
 toto et multa p se p se m qnas e
 dmsibile p se p se ille sunt essen
 ciales sicut matia et forma m co po
 sita sicut p se qntatne ut m con
 tmct tale em em vni simpliciter
 et multa p se qm dmsu p se aut eque
 aliquid sit dmsu p se qm dmsu p se
 dmsu simpliciter em vni p se
 qm dmsu et multa simpliciter hoc aut
 contingit m omnibus que sunt vni
 ra dmsa vno et sunt p se ut gene
 uel analogo et que sunt p se dms
 tmct et dmsa p se essentia sunt
 aut m dmsu p se p se m auct m p se
 pncipi m p se p se em em
 talia sunt vni p se qm dmsu p se
 multa simpliciter Qno modo ene
 dmsu p se vni et multa.

Ouia non ene dmsu p se
 et multa hec dmsu est qd p
 vni simpliciter et multa p se nam
 p se multa no contmct p se ene
 m p se qd aliquid m contmct
 sub vno p se em dmsu p se
 illud ta dmsu nomibz no est m
 tibus non p se p se vno que e
 sunt multa p se sunt vni toto
 et que sunt multa dmsu p se vni
 p se et que sunt multa m p se vni

specie et que sunt multa spe sunt
vni que et que sunt multa per se sunt
sunt vni quicquid de quo est scien-
dente quod est aliquid quod aliq-
est existens et non aliquid et
quomodo differunt ad invicem

Quarto dicitur quod est quod de quo est scien-
dente quod est aliquid.
Item est autem superius quod sicut vni de
ens in se in diuisum ita aliquid de
ens ab alio diuisum unde est aliquid
quasi aliud quod. **¶** Vbi multum dicitur
quod multum dicitur aliquid et aliquid
nam aliquid est ad idem quod masculu-
culum aliquid autem substantia que
necesse hoc autem dicitur est inter hoc
quod masculinum dicitur ponit ita super
scitum et vni unde ponit sicut signifi-
catu vel suam significacionem ab ipso
tam ita substantiam neutrum autem de
suam significacionem ab ipso. **¶** Et
quo scitur quod nomen ad idem signat
aliquidem sicut aliquidem in superio-
to vel persona ut si dico alius homo
sed substantiam vel ad idem in mento
que substantiam in mento aliquidem
in essentia et distinctum sunt cu dico
aliud unde in die possit dicitur masculu-
lone pater est alius a filio quia dif-
ferunt personam si non possit dicitur
pater est aliud neutrum quia si
scitur quod differunt substantiam hoc autem est
filius. Item cu aliquidem in mento in
aliquidem cu substantiam masculinam aliquidem
dicitur quod alius quis hoc autem totum sicut
aliquidem in superio non essentia
et sic non est vni de existens dicitur
vni est signum particulare et ab alio
vocatur in diuisum vagum quod multum
determinatum particulare sicut sed particulare
modum signum. Item autem dicitur particulare
signatum. **¶** Sed cu dico aliquidem sicut
quod aliud quod aliud autem neutrum quod
in mento aliquidem in sua et quia sua
et essentia in mento per hoc quod
est quod unde et essentia in quod dicitur
appellatur ut infra patet. **¶** Item aliquidem
quod substantiam in que neutrum
est vni de existens dicitur in mento

distinctum neutrum et ponit ad et
tem in sua unde aliquidem vni de
existens dicitur in se ipsa respectu
tem quod aliquidem et aliud non dicitur
modo si aliquidem sicut et essentia
et ita patet quod aliquidem dicitur alie-
tatem essentialem et sicut substantiam
tem et est existens. **¶** Quinto
patet quod conuenienter potest dici: si
pater est aliquidem si filius est aliquidem
et pater a filio est alius quod quia
in hoc in mento sola dicitur personam
quod autem possit dici quod pater est
aliquidem filius est aliquidem non tam
potest dici quod pater est aliquidem a
filio et aliud quod. Nec filius est aliquidem
et aliud quod apud quia vni est esse
ita vni et essentia non dicitur
potest tamen dici quod pater et filius
sunt ad et aliud quod a lapide et sic
de aliis quod dicitur essentialem
de quo existens quod est vni
et primo quod est quadruplex veni-
tas quia aliqua dicitur vera scilicet
veritas prima que dicitur est. **¶** Veri-
tas veri malum. **¶** Veritas intellectu-
tus et veritas personam.

Quinto dicitur quod est de quo
existens quod est veri-
et quia verum a veritate dicitur ideo
primo videndum est de veritate. **¶** Vbi
scitur quod est quadruplex veritas
vni que est prima veritas que est de
alia veritas creata que est cu vni
veritate entitas alia est veritas
intellectus alia veritas personam. **¶** Item
sic patet potest tamen em verum et
ens continent veritas in se ad
ad idem supra ens in se ordine ad
intellectum. **¶** Item etiam dicitur entitas
ut consideratur ut hunc esse actu
et ens quod sicut ad actu est dicitur
ut dicitur est quia non quia dicitur
entitas in se ab intellectu dicitur
vni autem intellectu dicitur dicitur
entitas totaliter adequat quia in
modo quo est intellectus est et
nullo modo aliter ideo quia dicitur
entitas ut compat ad actu est dicitur

om est de clarum: manifestum est et
quod hoc de diffinitionibus veritas e
adequatione rei et intellectus. **Q**uia
veritatis ratio per se inuenit in
intellectu idcirco etiam per hoc se manifestat
esse in intellectu per quod sit aliquid
ipsum intellectus respectu rei apprehensa
hoc autem est in intellectu vere apprehensa hoc
autem proprie est intellectus componentis
et distinctus et quia veritas est in in
tellectu quod de re affirmat per modum
intellectus quod est vel negatur quod
non est inde est quod veritas proprie est
in intellectu componente et distincto
quo est perfecta adequatio rei et intellectus
Quia non maxima operatione intellectus
est aliqua confirmatio et adequatio
habet intellectus idcirco etiam in prima opera
ne intellectus secundum se verum et falsum
et secundum id quod est et eadem ratione
in intellectu quod res sensibilis nata est ad
in sensu idcirco id quod est. **E**rgo quocumque
propter similitudinem tractu est nomen ven
tae conueniens qui facit veram estimationem
de se vel de aliis per ea que dicit vel
facit unde de tali consuevit dici quod sit
verum et proprium quod sit falsum in
et ita hoc ponit prius quidam autem
tem per est. **Q**uam vocat veritatem
Ergo patet quod verum per se dicit
de secunda operatione intellectus in qua
est compositio vel diuisio et ibi proprie
et primo est veritas et falsitas. **E**rgo
autem tractum est ratione ratione autem
confirmatio et adequatio que
aliqua in aliis inuenit ad primam
operationem intellectus et ad operationem sensi
tiuum et ultra usque ad hominem et
facta humana sunt nata sunt veram
estimationem facere per ea que dicuntur vel
fiunt. **Q**uia non voces sunt signa
intellectum idcirco veritas ponitur
in ordine sicut in signo quia est signum
et sustinet veritatis que est in in
tellectu causa a re de qua dicit prius
in predicamento quod ab eo quod est res
est vel non est ordo diuisa vel falsa
Quo se habet predicta quatuor veritates
Ergo patet per admutuam
quod diuina veritas ab aliqua

non dependet sed omnia alia dependunt
ab ea et ideo est mensura omnis alie
rime veritatis et animalis mensura
veritas autem rerum naturalium dependit
ab intellectu diuino et est mensura
ta ab eo quia sic sunt omnes res na
les in intellectu diuino et omnia causa
sicut causa in mente artificialis
veritas autem rerum naturalium mensurat
veritatem intellectus unde res naturales
inter duos intellectus constituta est
mensurans et mensurata. **P**ropter modum
hunc in speculativis non mensurat
res naturales sed practicas mensurat vel
tatem rerum artificialium unde veritas
intellectus speculativum est mensurata
a veritate rei veritas autem omnium
mensurata est a veritate rei et intel
lectus autem est signum et ideo veritas
intellectus est mensurata a veritate
rei et ideo dependet ab ea. **S**ed veritas
omnis dependet a veritate intellectus
et ideo mensuratur ab ea. **D**ivina
veritas est mensurans non mensura
ta veritas autem rerum naturalium et veritas
intellectus quod habet diuino modo me
surans et mensurata veritas autem
propter mensuratur non mensurans
Quo se habet veritas vel ver
tas ascendens ad predicta quatuor
Sicut autem animal abstractum
ab homine capra leone et
bone et est quod commune ad ea
ita veritas et verum quod est omni
de insistentibus est commune istas vir
tutes et ipsum verum ascendens est
commune et dicitur de omnibus unde veritas
est ens verum res quod est ens verum
intellectus est verum proprium est vera
suis modis in quodque veritas autem
super quibus rem veram non addit nisi
ordinem ad intellectum et ideo etiam
verum non addit supra ens nisi co
formitatem ad intellectum multa di
tuntur alia circa veritatem et verum
que hic explicanda non sunt. **D**e
secundo ascendente quod est bonum
et primo quod est ad intellectum bonitas
Dicitur autem quod de secundo
ascendente quod est bonum circa
quod nondum est quod bonitas intellectus
addit supra entitatem nisi solum
ordinem ad appetitum sicut veritas
ordinem ad intellectum. **E**st autem

quadruplex bonitas cuius distinctio
sic patet Nam est quedam bonitas
essentialis et statilis et talem boni-
tatem habent omnia entia in quantum sunt
flam et nam et hec bonitas modus
aliud est quam statilis entitas quia
est aut bonitas accidentalis et superad-
dita Hec autem est triplex quia est que
dam bonitas accidentalis et superaddita
que habet bonitatem in esse nature
sicut ambulatio ad ecclesiam in claudica-
tione est in se bonitatem neque que si
additur ambulatio quia est boni-
tas moralis que superadditur bonitati
nature ut ne ad ecclesiam ad audiendu
missam sit per bonitatem neque quia
dum non claudicans bonitate mor-
qua vadit ad audiendu missam Si
autem nec claudicans habet actus am-
bulacionis et male nature et si nec
adsumendum ambulatio est mala
malomone Est autem tria bonitas
accidentalis superaddita omnibus istis
que est gratitudo et mentio ut si
aliquis vadit in gressu ad ecclesiam
ut audiat missam in statu caritatis
ex his talis actus est bonus bonitate
nature bonitate moris et bonita-
te gratitudinis et mentio et iste tres bo-
nitates sunt superaddite bonitati es-
sentiali quippe ambulacionis Quod
boni transcendens se habeat ad quod
habet bonum particulare

Sicut videndum est quo se ha-
beat boni transcendens ad quod
habet bonum particulare et bonitas tran-
scendens ad quod habet particularem boni-
tatem ad quod habet quod sicut videtur
transcendens abstrahit a quolibet particu-
lari ut ita boni transcendens abstrahit
sit a quolibet particulari bono et ipse de
quolibet bono dicit Sicut autem veritas
super rem veram non addit nisi ordinem
ad mentem ita bonitas statilis super
rem que est bona statiliter non addit
nisi ordinem ad appetitum Boni-
tas tamen accidentalis bene addit ad
super bonitatem statilem quia per bonum
quidam et ita etiam boni quod cum
ente committitur non addit super quod
nisi convenientia ad appetitum

nomibus predicamentorum et cum que

Dicitur dictum ad ipsa predicamenta
est de nominibus prime intentionis
quibus exprimitur modus qua-
litatis que omne ens que modo exprimitur
transcendens Vnde dicitur est de no-
minibus prime intentionis quibus ex-
primitur statilis modi essendi entium
realium que nomina sunt de illis que
conueniunt omni enti creato et non
alogis et verum quia sunt per se
menta que continent sic statiles mo-
dos essendi rerum quod nullus abus
modus essendi in re aliqua inue-
nitur quoniam non continent ab aliquo
istoni nec est abus quoniam istos alios
continent nisi omni istis conueniat
ut dicitur est de transcendentibus quia
ista autem sunt predicamenta que quia primo
ponitur simul eorum signata quia et
sufficiens deinde per se descendit ad que
dam nomina que conueniunt per se per
predicamenta sic et suo modo predicamentum
accidentium et sic sunt omnia predicame-
tis communia Quod autem videtur
ad quod in statili ut de quolibet aliquid
determinaretur quantum per se tractatus re-
quirit et de illis etiam que continent
ab eis et de quolibet predicamentum ipse Quod
tunc dicitur de quibusdam que conueniunt
predicamenta vel omnia vel plura que
ab aliquo post predicamenta dicuntur
Antem autem ad bonum primo ponitur
sufficiens quia et signata extensius
Quomodo subueniunt conueniunt Nam
distinctio sufficiens et nomina predicame-
torum

Quoniam ad bonum ponitur boni-
tas est sufficiens quia et signata
simul et predicamenta que sunt stat-
ilitas qualitas relatio actus passio-
nis quoniam ubi posito sunt statiles habet
sic potest patere Cum enim dicitur est
ens sit illud ad quod omnia alia referuntur
et alia addant sibi aliquem ne-
dum essendi ens non potest deinde
in hec dicitur predicamenta ponas for-
males quia nec genus est nec aliud
est quod sit extra mentem entis per
descendit per se modos essendi
quos ipse nomina exprimit ipse dicitur
generis quia enim non addit super
ens aliquam nam superaddita enti

accens sit in se p^{ri}mo quod est
extra ipm tu est scilicet applicabile
vel illud s^{ed} hoc potest esse tri
pliciter p^{ri}mo q^{uia} s^{ed} n^{on} s^{ed} s^{ed}
accens potest comparari ad aliquid
extra sicut h^{oc} ad h^{oc} ut h^{oc}
habet vesemetu et sic sicut p^{ri}mo
mentu h^{oc} q^{uia} talis modus
essendi exprimitur isto nomine ha
bilis vel h^{oc} ex applicatione enim
talis rei ex hoc se tatur tale h^{oc}.
unde auctor in p^{ri}mo q^{uia} h^{oc}
est corpus et eoni que ita corpus
sunt adiacentia. Secundo mo^{do} h^{oc}
comparari s^{ed} ad aliquid extra in
comparatione agens ad patiens vel
patientis ad agens. Si comparant^{ur}
s^{ed} ad aliquid extra quod est abso
lutum nati agere an ipm sic talis
modus essendi accens exprimitur
hoc nomine passio unde in s^{ed} p^{ri}mo
p^{ri}mo d^{icitur} q^{uia} passio est effectus iⁿ h^{oc}
accens. Si aut s^{ed} comparant^{ur} ad
aliquid extra quod est ap^{er}timu na
turu pati ab eo sic accens d^{icitur} m^{od}o
subito et talis modus essendi accens
exprimitur nomine accens
unde in p^{ri}mo libro d^{icitur} q^{uia} accens e
s^{ed} quam in id quod subiacet agere
d^{icitur}. Et licet aut accens et passio
sunt vni^{us} motus faciunt tamen h^{oc}
p^{ri}mo q^{uia} motus put e ab
hoc s^{ed} ab agente est accens put est
in hoc s^{ed} in passio est passio. Tercio
potest comparari s^{ed} ad aliquid ex
tra sicut mensuratum ad mensuram
hoc duplicat q^{uia} duplex est men
sura ex h^{oc} una fluens ut t^{em}p^{us}
Si ergo accens sit in se p^{ri}mo applicatur
ens ad tempus sic talis modus es
di exprimitur hoc nomine q^{uia} q^{uia}
est alteru p^{ri}mo q^{uia} q^{uia} in
h^{oc} alius est q^{uia} esse in tempe
vel esse temp^{us} q^{uia} est in re tem
pali p^{ri}mo ens ad tempus
unde d^{icitur} auctor in p^{ri}mo q^{uia} q^{uia}
est illud q^{uia} adiacentia temp^{us} re
linguntur in re tempali. Quarta e
mensura rei ex h^{oc} materia
s^{ed} locus Si ergo accens sit in se p^{ri}mo
applicatur ens ad locu hoc est
duplicat vno modo ab^{te} sic talis

optet ponere quod nomen substantie conueniat illis
de genere substantie et illis de genere
accidentium. Tamen isto modo accipi
substantiam inuenitur quidem nobiliori modo
substantia de his que diffiniuntur in genere
substantie et inueniuntur etiam suo modo de
his que diffiniuntur in genere accidentium
et hic ubi significatur id quod per diffinitionem im-
ponitur. Alio modo accipi substantia per subiectum
ut supposito subsistente in genere sub-
stantie et hoc notatur prima substantia in li-
bris cameteris ut for. ut h. lapis et h. de
accepto substantie per quod metum est et de substantia.
Tertium modum acceptum substantie per philosophum
in prima philosophia per illas que subsistunt in per-
sonis substantie et de primis dicitur ut est homo
et al. Et quia supposito in genere substantie ma-
teriale compositum ex materia et forma id est ma-
teriam substantiam dicitur et forma similitudo. Et
quia materia et forma cum sint partes non sunt
ipse in genere sed per reductionem ideo etiam nec
est usque ipsa hec per dictum materiam ut for est
substantia. Et h. materia et forma sunt de substantia co-
posita et h. etiam substantie accepto per v. metum est
et isto duplici modo de substantia de his que
pertinent ad genus substantie per se et non de
aliquo genere accidentium. Primo autem mo-
do substantia dicitur et quibus substantie et actus. De substantia
autem plus infra dicitur. **Quot modis
de hoc nomen natura.**

Nomen autem nature per philosophum v. me-
t. primo impossibile est ad signum genera-
tionis inueniuntur que de naturas et quia
huiusmodi genera est apud metaphysicam exten-
sum est hoc nomen ad signum principii
metaphysicam cuiusque motus. Et sic diffi-
nitur natura per philosophum. Natura est prin-
cipium motus et quietis eius in quo
est per se et non per accidens. et quia huiusmodi
principium est materiale vel formale
ideo quatenus tam forma quam materia de natura
et quocumque istorum modorum accipitur solum
conuenit ipse his que sunt in genere substantie
et quia per formam completur esse unum
usque rei quatenus essentia unum sunt
rei quia significatur diffinitio vocatur natura. Et sic
Boetius in li. de duabus naturis diffi-
nit naturam dicens. Natura est unumquodque
quod in formas specificas dicitur. Et quia generis

et dicitur et diffinitio datur de his que
sunt in genere substantie et in genere
accidentium ideo hoc modo natura dicitur et de substantia
et de accidente. **Quot modis dicitur
et quid significat hoc nomen essentia**

Nomen autem essentie importat
aliquid in ordine ad esse et
ideo quia essentia est illud in qua
et per quam res habet esse substantia et natura
rei ut per eam res sit esse de essentia.
et quia tam substantia quam accidentis habet
esse licet substantia nobilior accidente ideo esse
etiam dicitur de substantia et per prius et de
accidente licet per posterius. **Quot
modis dicitur et quid significat nomen quidditas**

Nomen vero quidditas sumitur ab
essentia quia enim illud per quod
res consistit in proprio genere vel specie est
hoc quod significatur per duas indicationes quod est
res. Unde est quod nomen essentie apud
mutatum est in nomen quidditatis et in
de est quod eadem philosophus diffinitionem res-
pectum rei sepe nominat quod quod est esse
ut patet vii. me. et est eadem alia
causa quia ad quodam finem per quod est
res. Conueniunt tamen de essentia
ut quid est hoc al. rationale. Sic autem
accipitur quidditate patet quod conuenit
substantie et accidentibus eo modo quo dicitur
est de essentia. **Quod sunt id. natura
et differunt ratione h. quatuor. scilicet substantia
natura essentia quidditas.**

Secundo patet existens quod se habet
ad naturam h. quatuor nomina substantia
natura essentia et quidditas. quia in
quantum sunt omnia substantie et accidentia conue-
niunt in uno. scilicet quod h. omnia quatuor sig-
nificant unum realiter. scilicet illud quod per diffi-
nitionem importatur. Differunt autem quia
alia ratione ratione h. significant. quia substantia
h. significatur in quantum ex h. tota natura rei
integratur et per oppositum quod quod est ex
naturam rei accidentis dicitur. Natura autem
illud significatur in compactione ad metum
quia natura rei non est intelligibilis nisi
per diffinitionem et ideo de natura inquam
capitur per abmetum. Essentia autem hoc
idem significatur per compactionem ad esse. Qui-
ditas vero in quantum per diffinitionem

pignat' ut inquit ad qom' fiam
p qm' genter rñetur p piam dif
finitom. Inquitum at ista dñm
accipitur in sba ab accidente alie
et alie similit' ut insequentibus
patefiet. Denominibus pñetibz
ad genus sbe.

Dicendum restat mod' tertio
de singulis pdicamentis et
p'mo de sba. Circa q' p'mo dñm est
denominibus que conueniunt rebus
de gñe sbe solim ut si conueniunt
generi sbe et accidenti dñm est de
eis q'm ad illud q' hñt p'm in sba. et
ita hoc p'mo dñm est de hoc noie sba
quocies et de quibz dñ. Secundo de alijs
nomibz pñetibz ad ea que sunt
in gñe sbe. Rñtum aut ad p'm
p'mo dñm est de hoc noie sba secundo
de alijs nominibus vna cum sba qe
a' modo sunt idem reals cum sba
differat rone que spalem habent
difficultatem ut patebit. Quot
modis dñ sba m' et for et copositi
erunt.

Onatim ad hoc nom sba. scied
q' secundu hocem sup pdicta
sba dñ triplex. s. de m' ut corp'
hñam est sba. de forma ut ma
ronalis et sba de composito ut ho
est sba. Sic aut accipio compositum
no solim p composito subsis
tente vbi est compositio matie et for
me s p composito subsistente qd
no est q' ppositum ex m' et forma
s ex esse et essentia ut a' et p' ut
quo et q' et qualis q'p' et iange
lis qui sunt in gñe sbe. Qm at
m' et forma et sba et copositum
multiplex dñ. ad ppositum est q'libet dis
tingued et p'mo de m' secundo de
forma et de composito et dicend
Quot modis dñtur materia

Onatim ad p'mu sciendū q'
m' est triplex. est em m' ex
qua et in qua et ita qua. q'p'ia
aut ex qua dñ illa que est pñcipiu
intrinsicum essentiale rei ex qua

componit' et sic diffinit' m' p'p'io
m' est ex qua fit alioq' cum m' sit et sit
modo elia sunt m' om' mixtoro et
ma' p'ma et ma' om' eltoro. q'p'ia
aut p'ma dñ m' considerata absq'
quacūq' forma sba. Hec at ma
ex qua est duplex q'ma est quedam ma
rerum italiū ex qua sunt et cosis
tut res nales. ut elia sunt m' om'
mixtorum et hec m' ut est m' copo
siti no est alioq' totum s' est p' et q'm
dñat' sba no tñ est sba et in gñe sbe
dñtur. s' est p' sbe p'p' loquēdo et ge
nere sbe est p'p' dñtur. Alia est
m' rerum artificialium ut ferru est
ma' cultelli ex qua fit et lapides et lig
na sunt m' ex qua fit domus et tal
m' rerum artificialium est quodlibet
quoddam totum in se licet sit pars
et totum artificiali et ideo talis
ma' est sba dñtur et p'p' est in gñe sbe
Alia etia est m' in qua et no ex qua.
q'ma em p'p'etas matie est esse po
tena receptiva forme ideo omē
illud q' est susceptum forme emstūq'
tam sba et q' accidentalis quātūq'
no sit m' ex qua componat' ipsa
forma nōtur et dñ m' et hoc modo
om' forma tam sba et q' accidentalis
est matiam no ex qua fit q'ma nlla
forma est composita ex m' et forma
cum sit simplex ut patet in li' v.
p'mo s' in qua sit sicut dñ et ma
teriam in qua est corpus et albed
ut q'ntas totum compositum et sic
no solim sba dñ esse m' et accidem
ymo vni accidens et alterius ut q'nt
tas et qualitas. Verum at talis
m' sit sba dñmāndum est p' rom.
susceptum. q'ma si susceptum sit m'
et forme sba et sba sicut p'p' si sit
q'p'ositum et accidem et sba sim
pliciter si sit forma sba et suarum
p'p'etatum et sba s'p'p' si sit accidens
et accidens no est sba s' dñtur m'
in qua ut subiectum. Tertia aut
ma' dñ que est ita quam et h' est p'p'ie
ma' que est obm potēte et obm.

ut sibi faciat. sicut verbi gratia. colore
obm visus et di materia ut obm infus
quia in emm fertur et ematur visio. No
est aut materia ex qua quia ex colorib;
nec visus nec visio componitur nec in
qua. quia visio no est subiective in colore
visio s; in indente colorem s; ppe di materia
circa quam quia da eam sit negociari
visina potentia sicut da pmm obiectu
ad q; ematur visio. Si aut m^a quia
habet ppetatem materie que e suscipere
ut pati. Viden em passine conuenit co
loribus secund modum saltem signadu
Eodem aut modo est et de subo faciae
q; eam obm vocatur quia obm e illud
q; pmo obia; conspectu potentie ut fac
et est sibi ut obm alicuius fac da q;
saa negociatur et de quo sunt in saa
Demonstrationes ut corpus mobile e
mo^{le} in saa nali di obm sibi ut m^a
faciae nalis no m^a ex qua sit quia
ann sit forma simplex no he mate
riam ptem sui nec materia in qua q;
saa nalis non est i corpe mobili sicut
in subo vmo intellectui s; est m^a da
quam ipa saa negociatur i mgnat
conclusiones et demit i ita pte dia m^a
da q; i obm cuiuslibet potentie sibi
cuiuslibet faciae. Si aut querit an
talis m^a sit sba vidend e iuxta condi
com obi ut subiecta quia si obm sibi
fac sit acans sicut quitas e obm visio
et subm i mathematica est no sba s;
acades. Si aut obiectum potentie ut
sibi fac pteat ad sba; est sba sit
patet de corpe mobili q; pte esse i obm
potentie visine i sibi naturalis phie
Quia aut m^a he rom sibi quot mo
dis di m^a tot modis di sibi sicut q;
r^o forme verum est tu q; obm potene
no sit ppe di. *Quot modis di forma
obm sicut sibi declarabitur.*

Quatuor ad secundum de forma ddm
est q; nom forme di m^a sic q; mlt
tis modis di quib; no e sba s; acades
et de hoc patebit infra cum agetur de
quarta spe qualitatis. s; forma que
di sba; ipa est ps composita ut aia
ronalis i talis est sba i m genere sbe
sicut ps i pnductum i s; forma e m
quadupla gradu quia quedam forme

substantiales sunt que solum dat
esse ut forme omi maminatoz ut
forma lapidis et huiusmodi. Que
dam sunt quedam esse i vnie ut
forme vegetaliu sicut plantaru
Quedam sunt que dant ee vnie
et sentit ut forme animaliu et
dicuntur anime sensiente. Queda
sunt que dant esse vnie sentire
et intelligere ut anime homi que
ronales dicuntur. Et quito dant
esse nobilius tanto sunt nobilio
res pte q; aia ronalis m omib;
obinet summum gradum. sicut igit
hermus de sba m^a i de sba for
que sunt due ptes i duo ex te
ma i v sbe composita quod est et de
quibus dnt. *Composita dnm
in pma i p^a sba; et quid e pa
et secunda substantia.*

Quatuor aut ad tertium de sba
que est composita sciend q;
vbera que est compositum di
om eo q; e dnt i m genere sbe et
ideo d^r Boetius sup predicamenta
quia de tali sba agit ibi phus
q; relictis extremis de medio egit
auctor. Non aut intelligo q; sba
que e genus requirit compositum
forme et materie s; suffiat q; sit
composita alicuius pmodi materie
et alicuius pmodi forme. hec
aut compositio e p actum i pte
aam ee i eem q; quia he omne
suppositum creatum subsistens
ideo est m genere sbe. q; q; deus
omoda caret compositioe id
circo nullius generis nec sbe nec
alterius limitibus continetur. q;
aut sba que est compositum di
dupl^r ut patet in libro pndicame
torum. est em quedam que dia
pma sba et alia que di s; pma
sba di quodamq; i quodlibet m
dmum subsistes m genere sbe ut
petrus et miles i sic de aliis. Secunda
sba di spes specialissima i omnia
supiora q; quia que de m dnm p
dicuntur ut ho. at corpus sba. q;
ms aut sit ipa acceptio pme sbe

ut oia secundam dicitur ista que
 dca est tamen ut generaliter utamur
 nomine pme sbe mltipliciter accipit
 f. alb. sup pda. d. em pma sba
 illa sba antequam ut que non
 est in aliquo nec ab aliquo si est
 omnibus rebus alius causa essendi
 et sic solus deus d. sba pma. Et
 cnd modo d. sba pma id pmm
 pdicabile ad qd reducitur omnia
 illa que sunt in coordinacione pre
 dicamenti sbe tamq ad pmm pdica
 bile illius generis. et sic sba que e
 genus generalissimu d. pma sba
 et isto modo pmitatis ordi attendit
 ut sit ordinis mchoatio ab vniuersa
 lioribus et qmoribz et sic descendit ad
 pdaia subsistencia que isto ordi
 ne dicentur vltime sbe. Qma aut
 pdicabilia apudicularibus vsq ad
 genus generalissimu dicitur sbe
 medie p. m. ordinem istum. Tercio
 d. sba pma illud q pmo substat ac
 cidentibus et q est causa omnibus
 aliis substandi et subsistendi et
 talis sba pma dnr pdaia sub
 sistencia generis sbe ut for. petro
 et in isto ordine est processus
 ab infimo vsq ad supmum geno
 generalissimu procedend. Et qua
 vis isto ordine pte posset d. pma
 sba genus generalissimu vltima
 et media pdicabilia. f. spes et ge
 nera subalterna possent d. me
 die sbe cum omis isto ordine no
 tantur secunda sba et solim pda
 lare d. pma sba. Suba pma go
 pmo modo dca neq e spes neq
 genus neq pdaia pdaia pdaia
 sbe. neq aliamus alterius qma mul
 tus generis limitibus concludi sed
 est extra omne genus et est d. q
 est infinitus et i mensus. Suba at
 prima secundo modo dca est genus
 generalissimu predamenti sbe d. mltip
 le mduas spes p oppositas d. as.
 Suba aut pma tertio modo dca e
 pdaia subsistens in genere sbae

indivduatum q supponitur omnibus
 supioribus et alia pdicantur de ea et
 omnia illa que pdicantur notant se
 substance et sic dicitur pbs isto illa
 mo modo pma sba et secundam
 patet go quid est pma sba et quid
 est secunda et quot modis sunt
 Quamvis aut h. mchoiem fecerim de
 genere et spe et gene generalissimo et
 spe spaliissima no in dclam q istis
 nomibz significet quia dicitur in tra
 ctu agitur de secundis mtenombz
 suo loco. De quatuor nomibus lati
 nis scilicet *essencia* *sba* *subsistencia*
res nature. Et gratas correspondens
 f. *vsia* *vsiosis* *ppostas* *physis*.
 Unde imponit quo distinguit qd
 significet quo se hnt adinuice.

Secundo d. d. de sba cu aliis no
 mibus que sunt idem realiter
 q sba licet differat rone. Quos et si
 aliqua communia sunt sbe et accide
 d. d. e. cu deis q in ad illud in quo
 pte sbe conveniunt. Circa hoc aut
 p. vidend est quo h. noia abinuice
 distinguntur in generali et unde vni
 q q sunt. Et quo dicitur de quolibz
 in spali. Tercio in quo conveniunt
 in quo differunt et qualiter breuitat
 Unde imponatur et unde distinguitur
Essencia *Subsistencia* et *res nature*

Onatum ad pma sciend q h. m.
 noia sunt h. q. noia. f. *essencia* *sba*
 que duo conveniunt substance et acci
 ut pbs d. et et aliqua rone quem
 mit soli sbe. alia duo sunt *Subsif*
tencia et *res nature*. que solim con
 munt substance. Et aut h. noia no
 mina que sunt latina apud nos in
 greco hnt alia quatuor noia sibi cor
 respondencia. f. *vsiam* *vsiosim* *vpos*
tasim *phsim* quos etia vsus apud
 latinos hnt de quibus d. d. e. Qu
 tunc igitur ad illa quatuor sciend qd
 hnt distinguitur et sic similitur. quia
essencia imponit ab actu essendi. *sba*
 et *res* ne ab actu substandi. *Subsif*
tencia ab actu subsistendi et secundum h.
 ista distinguitur quia *essencia* e cu

aut q
acciden
actu su
altero
q sunt
ico na
alieu
p homi
hinc a
nom p
q sic q
tunq
q nam
nas pl
ama
di libe
q eian
ab alter
in quo
D m
fi
dcor
mfiat
toans
pas
sistena
quo t
cent al
toans
corund
ae vsp
ypost
tra m
pmod
put
pas
et tuc
eis ho
meto
totum
figt
et sub
dico
f. vsp
qms
vocabi
mho

aut qd qm̄s sba dicatur a substantia
accidentibus et nē qd sicut abutq;
actu substanti sicut nom̄ ita ab
altero solo. s. m̄q̄m̄ substanti nē
q̄ sūt h̄c nom̄ res nē. Unde h̄c nō
res nature signat sba p̄nt sba
alicui nē qd ut fortis h̄c nē que
p̄ hominem m̄p̄tatur. s. h̄m̄tati..
h̄m̄t aut nom̄m in greco videt h̄c
nom̄ pragmas ex physicos. vep̄ est
qd sic apud nos nō est m̄l̄m̄ v̄sita
tūm licet phisic bene sit v̄sita
qd nām signat. Unde r̄ considerantes
nās phisicos appellamus. v̄n̄ eam
ama. nām in h̄o phisicor̄ d̄ita
d̄i liber phisicor̄. Nec t̄m̄gens ē
qd eam res nē dicatur ypostasis
ab altera p̄tate In quo quoniam
in quo differunt p̄d̄a q̄tuor nom̄a

Dum t̄m̄o q̄d̄ d̄uas q̄d̄
fiones r̄o genae: d̄e nom̄p̄
d̄e. p̄ma ē qd cum aliqua res sig
nificatur ut qd significat p̄modū
totius cū siḡt ut quo: siḡt p̄modū
p̄tis. tria nom̄a p̄d̄a. s. essentia sba
sistentia sba cū alī significent ut
quo tūc siḡt p̄modū p̄tis cū siḡt
cent alī ut quod tūc siḡt p̄modū
totius videt d̄ico d̄enom̄b̄i ḡreas
cor̄dentib̄. s. v̄s̄ia que videt esse
ae v̄s̄io s̄is que videt substantie
ypostasis que videt sba. Unde ista
tria nom̄a alī dicunt̄ signare
p̄modū p̄tis ut v̄s̄ia siḡt essentiam
p̄nt ē for̄ totius. v̄s̄io s̄is formam
p̄tis. ypostasis p̄tem que ē ma
et tūc semp̄ siḡt ut quo: ita v̄t̄
eis boecius in h̄o p̄dicam̄tor̄ r̄eo
m̄eto. alī aut ista siḡt ut qd: r̄
totum seu p̄modū totius ut homo
siḡt fortis essentiam p̄modū totius
et substantia et sba sūnt r̄id̄
d̄ico d̄enom̄b̄i cor̄dentib̄ i greco
s. v̄s̄ia v̄s̄ioi et ypostasi et sic h̄
q̄m̄s v̄s̄us loquēdi ut v̄t̄d̄i istis
vocalib̄s r̄ ita accipit boecius
in h̄o d̄enom̄b̄i naturis. s. q̄o

est qd si ista accipiant̄ siḡnd̄ ut qd
est sic v̄m̄ et idē d̄i essentia m̄q̄m̄
h̄t esse sine d̄em̄tatione aliqua. sba
sistentia m̄q̄m̄ h̄t tale ē d̄em̄
natum qd in se subsistat r̄ p̄se r̄ hoc
conuenit m̄d̄m̄d̄m̄ p̄ illud qd p̄mo
quoniam genibus r̄ p̄s̄ens. Et sba ut
substat accidentibus et nē om̄ sūnt
et h̄c p̄p̄us eam conuenit m̄d̄m̄
d̄m̄s q̄ sup̄ioribus. Et res nē p̄nt
substat nē om̄ p̄t̄e qd sūnt q̄ p̄
p̄m̄s m̄f̄iorib̄ q̄ sup̄iorib̄. Quid
significent quib̄ conueniat p̄e n̄ si
militudine quod differat ab om̄i
tem h̄c nom̄a creatio gen̄a ḡm̄t̄
q̄p̄i om̄i nati naturis t̄nt̄o
et ex t̄ro filiā et paternitas

Modo d̄m̄ est d̄enom̄b̄i rerum
que sūnt in gen̄e sba et p̄mo
ponēde sūnt due d̄istinctōes rerū
ad genus sba p̄t̄enentiam p̄ductōne
et d̄e p̄is reb̄is p̄ductis. Secūdo
iuxta d̄istinctōes rerum p̄ductarum
d̄e d̄ed̄ere ad nom̄a ip̄arum r̄ enat̄
creator̄ substantia. Quātm̄ ad
p̄m̄a sciend̄ qd ad genus sba p̄t̄enēcia
est triplex gradus quodam cū h̄nt
solum ē ut m̄at̄a r̄ ista tenet m̄fi
m̄ gradum sicut lapis r̄ h̄m̄o. Que
dam h̄nt esse r̄ v̄m̄e ut vegetabilia.
sicut plante r̄ sensitiua ut animalia
nec in h̄is quo ad hoc pono d̄m̄ q̄a
m̄hil facit ad p̄positum. Queda h̄nt
esse v̄m̄e et m̄t̄iḡe ut m̄t̄iḡibilia
sicut aīa et anḡl̄s et ead̄ homo: ista
tenet sup̄m̄m̄ gradum m̄t̄ib̄is.
Sia d̄istinctō est quātm̄ ad res pro
ductas quia h̄c d̄m̄p̄l̄r̄ considerari
possunt. v̄no modo quātm̄ ad sūp̄
m̄ariam p̄ductōm̄ qua m̄m̄di crea
tione ead̄m̄ p̄ sp̄es suas om̄a sūnt
creata et talis p̄ductio vocat̄ creatio
v̄n̄ gen̄. p̄mo. In p̄ncipio creauit deus
celum et terram. Dicit̄ at̄ creatio pro
ductio rei nullo p̄supposito ex p̄t̄e
p̄ducte r̄ quia tūc res sic sūnt p̄ducte
q̄ m̄hil earum p̄existebat talis p̄duc
tio ē creatio. Alio modo possunt cōsi

Deum res quantum ad suam cotidiana
nam et continua productionem et
generabilem et corruptibilem ut ge-
neratio in se perducit species per du-
citur et tunc rerum productio in se
diversos gradus tres perducit. Divisio
fortitur nomina ut patebit.
Hinc suppositis dicitur est de nominibus
que conveniunt rebus de genere sicut per
quod ad primum gradum entium secundum
quod ad secundum gradum quod ad tertium. Quid
est generatio et corruptio et quibus aut

Omnium ad primum gradum en-
tium eorum. scilicet que sunt materia
ta et hinc esse solum et non esse. dicitur
est quod talium entium quibus et cotidiana
productio vocatur generatio que est
productio rei supposito materia ex qua na-
que sic producantur sunt omnia genera-
lia et corruptibilia et sic producta sunt
generata eorum tunc desinunt de corrup-
tio. Ex quo patet dicitur in generationem
et creationem. quia generatio est rei pro-
ductio ex materia ex qua ens tunc principium
est non ens sicut natura per dicitur productio
actionis artificialium. Et creatio est pro-
ductio rei nullo supposito ex parte
producti saltem quod ad materiam ex qua
simpliciter aut est posita dicitur de materia
ex qua et in qua. Quid sit generatio
et que concurrunt ad eam dicitur de re
actibus conveniunt sicut diversimodum. Quid
in divinis sola processio filii de generatione.

Omnia in generatione primo est
ut pateat amplius. Sciendum
quod ad generationem quicquid natio generatur.
Secundum autem de quo dicitur indifferenter
se habet. quia generatio potest esse cum hoc et
propter hoc. Cum enim per aliquod nihil ge-
neret se ipsum ad hoc quod sit generatio
optet esse aliquod generans quod perducit
tunc et hoc est primum et aliquid generatum
quod perducitur et hoc est secundum et quia
generans communicat suam naturam ge-
nerato optet quod semper in omni gene-
ratione presupponatur aliquid non
productum de quo generatum de genera-
ti et in hoc dicitur generatio actione
quia creatio nihil presupponit et ideo
generatio si nihil presupponit non

esset generatio creatio et hoc est tunc
concurrentes. Quia vero generatio
est ab agente equivoce et univoce
sicut dicitur philosophus quod homo generat hominem
et sol et generantis sit communicare
eandem naturam generato quia
agens equivocum non communicat eam
dem naturam speciem solum univocum
sicut homo. ideo verus saluat in
generationis univocis sicut quando
generat homo hominem quod me quo-
tis ut quando generat sol hominem et
non esset possibile adhuc verus sal-
naretur ratio generationis. si per ge-
nerans filio generato communicaret eam
nam non solum secundum speciem sicut etiam
secundum materiam et hoc est quantum con-
rarius ad generationem. Quantum et quod
omnino ens non fiat modo nate
modus aut nature et ut generatum
sit ab uno generate effine dicitur ad
ab uno quia impossibile est quod duo ut
per se. Si possint unum filium modo ge-
nerare. dicitur ad effine. quia in cre-
aturis et potissime in generatione a-
nimalium per se concurrent duo
scilicet masculus et femella sicut masculus
solum effine femella aut sicut arietem.
vix de animalibus sicut solum passi-
ve. Si ergo esset possibile creatur
quod talis productio esset ad duos effine
non esset modo ne nunc vocaretur genera-
tio. Secundo autem ad generationem indifferenter
se habet est quod generatio potest esse cum transmu-
tatione et sine transmutatione. Cum trans-
mutatione est in creaturis et est tunc. quia
omne agens in generatione intro-
ducit formam propriam et expellit materiam
amateria et hoc non potest esse sine trans-
mutatione cum productio talis non sit
quod sit generatio formaliter ex hoc quod est tunc
transmutatio alioquin corruptio fortiter
esset generatio et brevis omnis motus et
mutatio. Si ergo sit aliqua productio
que si non exigit esse sine transmu-
tatione ut est in divinis. et ideo quid
ex sui natura non importat motum et trans-
mutationem sicut potest esse cum ea ut in crea-
turis et sine ea ut in divinis. Unde

ut p
et que
in pon
que ge
product
ut gen
ut gen
creatur
est me
concom
rarius
gener
sunt
non est
quia
essentia
natura
non est
ens
vix
mum
dem na
pissim
Ex quo
nomina
ne ut
et ideo
lo. f. a
f. quia
f. apr
f. pro
sit cu
sit in
tunc
in divi
quod
do
rarius
est m
cessio
sio sp
ad ma
enam
et que
et ideo

ut patet quid sit deinde generatio
 et que sit eius diffinitio quia non potest
 importari nisi quod generatio est productio
 que generans ut productus communicat
 producto eandem naturam. Dico autem eandem
 ut generis ut in generantibus equum et
 ut generis et specie ut in minimis et in
 creaturis ut generis specie et modo quod solus
 est dominus. Ex his patet quod si sex
 concurrunt ad generationem. primum gene-
 rans secundum generationem quia nihil
 generat seipsum. tertium aliquid per suppo-
 situm non productum et ideo generatio
 non est creatio et quia hoc est dominus
 quia generationem filii presupponitur
 essentia que nec est generans ut ge-
 nita si communicata ideo generatio filii
 non est creatio. quoniam et quod sit generatio
 eiusdem ut et ubi maior productus
 vior est in generatione et ideo necesse
 minimum et productus quia dominus ea-
 dem naturam specie et modo generat filio et ibi
 simpliciter generatio. Unde ad eph. m.
 Ex quo omnis primitas in celo et in terra
 nominatur. Quintum est quod sit modo
 ne ut ab uno vni essentia generetur
 et ideo productio filii que est ab uno so-
 lo. scilicet a patre notum generatio in dominus
 si quia productio spiritus sancti est ad nobis
 scilicet a patre et filio non vocatur generatio
 sed processio. Sextum autem quod generatio
 sit in motu et transmutatione ut non
 sit indifferenter se habet ad eam si ma-
 turis motu semper habet et transmutationem
 in dominus autem excludit. Ex quo omni-
 bus ostendit quod est generatio et quod commemorat
 deo et creaturis et quod diversimode et ulte-
 rius quod nobiliori modo et magis proprie
 est in dominis quam in creaturis et quod pro-
 cessio filii dei est generatio et non pro-
 cessio spiritus sancti. Denominibus pertinentibus
 ad vitam et beatitudinem.

Secundo dicitur de nominibus per-
 tinentibus ad secundum gradum
 entium eorum. scilicet que sunt esse vni-
 et quia non in se habet primo occurrit
 et ideo primo dicitur est de hoc nomine

unde trahit originem. quibus onerit
 et quibus proprie et quibus similitudinarie.
 Secundo descenditur ad deum deo-
 productum quibus ipse vniuersa produ-
 cuntur et de nominibus productorum. Quintum
 ad primum videnda sunt quatuor. primum
 est de ipso nomine vite unde sumptum
 est et quibus conveniat. Secundo quod vi-
 nere dicitur per quatuor ista. scilicet almeto
 ut sentire moueri secundum locum et intelli-
 gere. Tertio quod vita in actuam
 et contemplatiuam dicitur. Quarto
 que est deus in se vitam contemplatiuam
 theologorum et philosophorum. Unde habuit
 originem non in se ad que est tractum
 quibus conveniat quibus proprie et similitudinarie.

Quantum ad primum unde sumptum
 est non in se quibus conveniat
 quibus proprie et quibus transumptive.
 Sciendum quod nomine vite ex hoc sumptum
 fuisse videtur quod aliquid a se ipso potest
 moueri et ideo ex hoc dicitur sunt ali-
 qua primo vniuersa quia visa sunt a
 se ipsis moueri aliquo motu sicut pla-
 te motu auguri et animalia motu loca-
 li ea non que visa sunt non mouent nisi
 ab aliis mota dicitur sunt mortua vel
 vita carum ut lapides et ligna et
 in transumptive et per quidam similitudi-
 nem ea quorum principium motus in
 ipsis est dur vniuersa quibus non se ipsa
 moueant sicut aque saturantes.
 impetu sui motus alia dicuntur vni-
 aque autem immobiles ut stagnales et
 lacuantes dur aque mortue. Ad hoc
 facit quod homines et alia animalia bene
 mobilia dicuntur bene vniuersa sicut aliquid
 qui non potest stare in vno loco si multum
 vniuersa contrarium qui est male mobi-
 lis et tardi motus et totus mortuus
 ut male vniuersa. Ex hoc autem vltimo
 non in se tractum est ad alia et attribu-
 tum est omnibus operationibus quas aliquid
 ex se ipso exercet non ab alio motus ea-
 am si ille operationes proprie non sunt motus
 sicut etiam non motus ad qualibet opera-
 tionem solet transferri sicut transumptive et
 large sentire et intelligere dicuntur motus.
 Et secundum hoc non solum que mouet

a se ipis ut pangmentum ut localiter
dur vivere & eam quoniam a se ipis appe
tunt sentit & intelligit. Hec enim opa
cones vite dur. Quamvis aut in ali
quo sunt plures daturum opationum ex
illa tamen dicitur in aliquo que est opa
principalis in illo sicut animalium vita
dicitur in sentiendo quous mutatur quia se
ntire est in animalibus principalis: homini vi
ta dicitur in intelligendo quous eam sentiat.
Hic aut accipiendum est non solum per poten
tias sed eam per se: actus super addi
tos. propter quod non vite ultimus est exten
sum in latum ut vita omnis cuiusque ho
minis dicitur in hoc consistere in quo summum
est eius studium et intentio: cum maiore
curam impendit ut dicitur philosophus. ix. ethicorum
Et sic hominis studiosi qui multum inten
dit studio: intentio: cum maiore curam
impendit studium dicitur eius vita et mer
itatoris meriti vita eius dicitur et sic dicitur
Ex quibus patet unde sumitur et nomen
vite ad que tractum est et extensum quod
conveniat quibus propter quod in sumptum
Quod vita dicitur in vegetativum propter
motum per locum et mentem.

Quoniam ad secundum. scilicet quod vita
dicitur per quatuor. scilicet alimen
to ut sentiat moveri localiter et intelli
gere. Sciendum quod hec quatuor quodque
sumuntur per quibusdam opationibus que
sunt opationes anime sicut vitam
ut vegetative ut sensitive ut intellective
et sic videtur videtur non esse si opati
alio modo sumitur ista propter quod esse videtur
cum in quibus sunt istae opationes: sic
intelligitur videtur per philosophum. ii. de anima. Vivere
videtur est esse. Unde etiam et sic dicitur
ix. ethicorum quod esse est sentire ut intelligere
id est hinc nam ad sentiendo ut intelligere
dum et hoc modo distinguit philosophus
ii. de anima videtur per illa quatuor. Nam
in istis inferioribus sunt genera videtur
quorum quedam sunt nam solum adve
dum alimentum: ad consequentia alimen
tum ut est augmentum et generatio per
implantis et motus vegetabilibus
Quedam vero cum sunt ultra sunt nam
admonere se sicut solum eam per gres
sive ut animalia per se ut quadrupedia
volatilia et similia. Queda vero sunt

nam ad hec omnia et ulterius ad in
telligendum ut homines. Et sic patet
quod hec quatuor. scilicet alimentum
ut quod pertinet ad vegetabilia: sentire
quod pertinet ad animalia imperata: mo
veremur quod pertinet ad animalia imperata: intelli
gere quod pertinet ad homines quodque su
muntur per quibusdam opationibus et
tunc sunt opationes triplices anime
scilicet vegetative sensitive et intellective
Quod quod per esse videtur quorum sunt
opationes: tunc pertinet ad quadrupedia
genus etiam. scilicet vegetabilia solum
quoniam ad primum hinc solum propter
cum vegetari quoniam ad animalia imperata
habentia vegetari sentire: moveremur
locum quoniam ad animalia imperata. Habentia
nam vegetari sentire moveri localiter
et intelligere quoniam ad homines et
sic patet quod intelligitur illa dis
tinctio. **Quod vita dicitur in ac
tuum et contemplativum et quod
videtur convenit vite intellective.**

Expressum patet aliquando patere
etiam. scilicet quod vita dicitur
in actum et contemplativum. Si enim
vita per se dicitur opatio quod aliquis ex se
ipso exercet et in homine que est in eo
principalior et principalioribus opa
tionibus illa dicitur vita cui impenditur
intentio summum studium et cura non solum per po
tencias naturales sed etiam factus et ha
bens super additos cum talis opatio
in homine sit intelligere regit quod secundum
hanc opationem homo dicitur vivere vi
ta eius distinguitur in actum et contem
plativum per opationis intellective. Vita
enim voluptuosa non est per se solum
vita nec hinc. immo brutalis bestialis
et peccatis immo ethi. aphro apparet
sed per intellectum est solum hinc vita. Immo
summo videtur sic patet accipi. Habet
enim per intellectum duas opationes una
que est propria per se aliam que est
propria per quod regit vires et potencias a
nime inferiores sibi obediens. Et
secundum hoc in homine accipi duplex
vita una que consistit in opatione in
tellektus per se ipsam et hec dicitur vita con
templativa. Alia que consistit in opa

atione intellectus et rationis per quod ordi-
nat et regit et imperat potens
anime inferioribus natis sibi obedi-
re et licet de vita activa. Ex quo
patet quod omni intellectus dividatur in
intellectum speculativum et practicum non tamquam
in duas potencias sed sicut in dis-
tincta officia per distinctos actus in-
distincta opera et hominis vita dividitur
in eo consistere in quo maxime de-
lectatur et cui magis intendit. Qui-
dam autem maxime intendit con-
templationem veritatis quod pertinet ad intel-
lectum speculativum. Vita contemplati-
va consistit in contemplatione
sue contemplationis. Quidam vero quia
maxime intendit prout practica
passionibus moderandis quod pertinet
ad rationem practicam ideo vita activa
in his consistit et optimi agibiles
et sic patet quododo dividitur per hoc quod
attenditur vita activa et contempla-
tiva et quod solum licet vita convenit
in intellectu. Quod differunt
vita contemplativa theologorum
et philosophorum.

Differunt autem ad tertium quododo
Si differunt vita contemplativa
theologorum et philosophorum. Sciendum ut
patet quod vita contemplativa con-
sistit in actu intellectus potencie
autem intelligendi est non ab solute sed
inquantum talis actus dictus est
et estis per voluntatem afflicte
et per eligentem tale actum. Cum autem
operatio sit media inter operantem
et ipsum obiectum ad quod tendit ipsa opera-
tio dupliciter potest desiderari ipsa
operatio. Uno modo inquantum est per
fectio operantis et tale desiderium pro-
cedit ex amore sui quododo potest deside-
rari etis operatio inquantum terminatur
ad tale obiectum et sic contemplationis
desiderium procedit ex amore operantis. Dif-
ferunt ergo contemplatio quod posuit philosophi
contemplatione quod posuit theologus quia
illoque contemplatio procedebat ex desi-

derio et amore contemplationis. Vita
autem contemplativa theologorum procedit
ex desiderio et amore dei contemplandi
ut sit sic ubi amor ibi oculus et in
vita ubi est et hoc. t. ibi est et cor t. et
de hac vita dicitur Jo. xvii. Hec est vita
eterna et hoc autem pergit caritatem
et non illa philosophorum ubi ergo super esse. Co-
templativa vita est caritatem dei et
primum tota mente tenet ab exteriori
actione quiescit ita ut nihil iam age-
libeat. sed altius curis omnibus admi-
dendam facit sui creatoris amicus et
ardescat. Quid sit gigni nasci ori-
ri et quibus hic commemorat.

Secundo dicitur de nominibus pro-
ductionis et productionis per se
nam ad secundum gradum entium que
sunt universalia de hiis sciendum quod quia
generatio sit entium illoque que minus
habent denobilitate inter genera
entia que cotidie producantur inesse
quia non habent esse et in hoc esse ipsa
universalia que ad secundum gradum entium
pertinet committunt cum eis et videntur hiis
habere vivere in quo excedunt ea ideo
in animarum productione non sic sibi nomen
generationis appropriant quod etiam produc-
tionem animarum committat et ipse vi-
venarium que tenet per gradum entium
et quia ipse gradus entium secundum
entia primi gradus minime excellit
Idcirco productione communis propter nomen
generale quod sibi committunt cum aliis en-
tibus vita caritatis sibi specialia no-
mina appropriant. Ad quod sciendum non
est quod maximas et universales rationes sue
productionis circa considerant. Triplex
igitur videtur ratio rationis productionis

Primum est quod apino generate
decedit aliquid. s. sibi vel aliis semen
fons loco sibi quod est sufficiens ad generationem
quod ad principium actum et passivum habet
autem est in diversis differunt. Nam in quibus-
damm sicut in plantis apino gene-
rante in se videtur eo quod plante
non habent semen distinctum quali-

quibus aut que sunt sexum distinctum
ut in animalibus amare miscetur
principium actum a femina non principium
male sine passum. anima autem passum
in corpore sunt sicut unum principium ge-
nerans et per quod dicitur generatio. primo. Erunt
duo in carne una. Secundo quod est in
veniam in productione et quod talis productio
est primus cuiusdam exitus agerentis
te et per quod sequitur experientia nec hoc co-
noscit productionem maminatorum. Tertio
sequitur experientia duobus. si quod genera-
tum et productum exiens agerentis
nisi generatio adheret ei res ideo
per contactum vel colligationem ut dicitur philosophus
v. metaphysicae ut patet in fructibus qui colli-
gantur et adheret arbori et embryoni-
bus qui adheret matrici per contactum.
Quid sit gigni nasci et oriri quod dif-
ferunt et quibus conveniunt per.

Item per has tres condiciones quod sit pro-
ductio unumquodque et aliorum sit tria vo-
cabula et unumquodque spectat unum. Si-
cut enim quod propria sufficientia sue generationis misce-
tur agerentis et res gigni vel gigni
esse. Secundo autem quod procedit primus exitus
et oriri vel orta esse. Si autem quod productum
ut committitur generationi dicitur nasci vel nati-
um esse. Unde per philosophum v. metaphysicae. nata dicitur
quasi ad nata. sic enim generans et ge-
neratum sunt quasi res una. et sic pa-
tet dicta nostra creatio que est productio eorum
quibus nihil presupponitur et genera-
tio que est productio cui presupponitur aliquid
quod est generans et generabile et corrupti-
bile et in quo gigni et oriri et nasci que
solum sunt unumquodque et aliorum licet ex
diversa proprietate quia unumquodque dicitur gigni
in quantum agerentis dicitur oriri in
quantum agerentis exiens nasci in
sunt omnia generata. Istorum autem defini-
tio quibus possit dici corruptio non
generali in ipso vocatur mors. Quod enim
in animis dicitur corruptio in inanimatis mors
vocatur. Quibus productio committitur sit
tudinaria.

Est in sciendum quod alii nomina dantur
per deum dicitur de alio metaphysicae et
similitudinaria et ita est de his

tribus nominibus. nasci gigni et oriri.
quia enim aqua fontis et sol de o-
culto in manifestum egredimur per si-
militudinem oriri dicitur. Quia eadem anima
per modum cuiusdam exitus fluit a prin-
cipio sibi et adheret sibi et finaliter
eandem partes adheret ipsi quod est totum
ideo similitudinaria nasci et oriri dicitur
et anima a sibi et partes a toto. **Quid**
est conceptio Nativitas Nativitas in
terro et ex terro et quibus conveniunt per.

Vltimus sciendum quod gigni exit ager-
entis dicitur uno modo secundum quod
procedit in esse distinctum clausum
in materia terminos generationis et iste exitus
vocatur per conceptum. Alio modo per quod pro-
cedit in esse distinctum et manifestum
et quia res nominatur per quod apparet.
ideo iste modus exiens facit natum-
tatem per modum quem loquendi. nisi
loquimur in et ipse exitus primus per
dicitur nativitas per quod dicitur dupliciter
nativitate una in terro et alia ex te-
ro et quia implanas similiter procedit
aliqui in esse distinctum et manifestum
ideo non per in eis est conceptus sed nati-
vitas. Ex quo eadem unumquodque metal-
le per quod distinguitur in illam et extra non
manifestatur dicitur conceptus. si in extra
primatur dicitur similitudinaria nasci.
ex quo patet dicta conceptio ad nas-
ci. Unde quibus ea que conceptus pos-
sunt dici gigni et generari non tamen or-
tus et nativitas per quem modum loquendi
eis conveniunt nisi cum determinatione
per in terro. Et per ortus et nativitas
dicitur dicitur exiens agerentis esse
distinctum et in hoc est manifestum. **Quo**
modo generatis ex putrefactione que
manet gigni nasci et oriri.

Vltimus autem quia in omnibus gene-
rationibus ex putrefactione virtus sol-
et aliorum corporum celestium supplet
vicem virtutis formativae que est in se-
mine generatione eorum que ex se
nascuntur. Hec autem virtus propria in-
feriora corpora est diffusa. ideo sicut
anima generata per totum se habet ad
primum et maximum ita generata per putre-

factum hinc se ad terram ut ad matrem
 et ad corpora celestia ut ad patrem. propter
 quod dicit quidam philosophus terram esse matrem
 solem vero esse patrem. Hinc autem nomen
 solis omne corpus celeste tale actum
 virtute hinc intelligo et nomen terre omne
 corpus elementare quod sit virtute passi-
 nam. sicut et magna multitudo genera-
 tur ex putrefactione et in aere simili per
 patet de ramis et ideo talia propter gigni
 ori et nasci dicitur. Quid importat
 nomen paternitatis et filiationis et
 quibus conveniat.

Videtur autem sciendum quod cum talia quibus
 convenit nasci propter similitudi-
 nate dupliciter producantur. Uno enim modo
 ex eunt quedam in esse accipiendo eandem
 naturam in specie agnoscant ita quod generas
 gemitu omnia eandem naturam specie et ta-
 lia assumunt sibi speciale nomen quoniam
 ad producendum quod vocatur pater et quoniam
 ad produci et vocatur filius. Et quia
 in domo pater generat filio eandem
 naturam non solum specie sed modo ideo in pro-
 ducto est filius et in producente pater-
 tas primo ab illa parente omnis pater-
 nitatis in celo et in terra nominatur et dicitur
 Sed quia in universa nobilitate gradu
 tenet bruta per vegetalia et per bruta
 nam intellectualis ideo per quoniam in simi-
 loquuntur quibus possumus large va-
 tam implantas quod in animalibus et produci-
 tis et producti nomine paternitatis et fi-
 liationis et quoniam homines in animalibus sic vo-
 cantur tamen propter acceptum nomen est
 in productis et productis infra naturam
 intellectualem et ideo unus homo produci-
 per matrem non alium dicitur propter et productus
 dicitur filius non tamen propter dicitur de plantis et
 brutis. quia quadaam appatione tractu
 est ad producta infra naturam intellectu-
 lem. Ex quibus patet quod quia in differe-
 ter generatur eadem natura modo ipsi ge-
 mito per generas quod ibi est propriissima ratio
 paternitatis et filiationis in hominibus
 autem propter illam in brutis autem
 magis de fiat et ibi est large in plantis

aut tenet vltimum gradum lege ac-
 ceptio. Quia non angelus a deo
 producat non tamen sibi deus generat eandem
 naturam specie ideo deus non dicitur propter angelum
 nec angelus filius nisi solum large per ad-
 optionem vel per gratiam. Alia autem pro-
 ducuntur in esse quibus aliquomodo
 nasci queunt quibus non generat simili-
 lis natura sed speciem producente et multum tali co-
 nent ratio paternitatis et produci-
 filiationis et producti et ideo solon
 eius flos vel fructus in arbore omni am-
 capilli vel partes corporis vel totus anima
 quod in aliquo modo istis generat gigni
 vel nasci tamen nullo modo queit eis ratio
 filiationis vel agno ex eunt ratio pater-
 nitatis et idem est de putrefactione qua-
 tis quia non hinc ratio filiationis proprie.
 Quidam aliam convenit forme ut par-
 ti animalis fieri et per quoniam generat gigni co-
 api omni nasci et aliter supposito hinc for-
 mam nam partes et accidentia.

Propter hoc sciendum quod cum nasci
 ori gigni concipi quoddam
 fieri in potentia sicut aliam rei competat
 infra illorum naturam fieri ut nasci sic
 de aliis materialibus aut sit in potentia ut sit et
 ideo etiam sicut aliam competat esse
 ita et fieri et per quoniam ita nasci gigni co-
 riri et concipi. Inter autem que generatur
 considerantur ista. scilicet suppositum sub-
 sistens ut homo forma subsistentis
 ut anima hominis natura subsistentis et hu-
 manitas hominis actus ut albedo et quan-
 titas et partes autem que sunt dupli-
 as generis quia quedam sunt per quoniam
 tem et sunt duplices vel enim in po-
 tentia solum in toto ut carnes in corpore
 toto vel partes carnis in carne et similes
 quocumque continuo. Alie sunt partes sub-
 les in quas totum dividitur sicut foris
 materia vel se in actu ut in his que per
 contactum generantur in toto ut flos
 vel fructus in arbore. Ergo sicut ipse
 competat fieri et esse ita nasci gigni et
 esse autem propter subsistentis est et illud
 quod sit propter subsistentis est. Sicut enim ac-
 ciones supposito se ex parte hinc a quo

ita esse et fieri ppe expte emmi adque
suppo et subsistens est ideo ppe sup
positum nasa gigni concipi oriri d
forma at rpa non dicunt fieri nec ee
f sunt illud quo subsistens habet ee
f dicunt fieri ex qnta et ideo quent
eis gigni nasa oriri ut fieri ut nasa
no quia ista sunt quod nasat ut it f
quia p generationem accipit r ideo no
ppe f quasi p accidens. A cadencia eia
no dicunt esse palud em. et ideo r
ista ppe quent f ex qnta et q p acci
dens. Qntum aut ad ptes qntitati
uas quibz addunt tota p exnt put
dia fieri ut nasa. Qndo aut genera
tur generatione totius tuc d totum f
et no ipa nisi p accidens. Qntum no
ad ptes essenciales sicut st for i m
no dicunt talia ppe fieri n forte eet
forma subsistens sicut dia rationalis
que d fieri p creationem p factum q
fit compositionem p generationem f solim
ppe d fieri ipm compositionem subsistes
et p qns no talibz pibus conuenit
nasa gigni oriri concipi fieri f solu
composito subsistens. Quod aliam
comuenit concipi gigni oriri nasa v
bo immo et humano.
Qm au nrm vbm metale defiat
in multis aubo dno et spale m h
q illud vbm est subsistens r habes
com suppo no q vbm nrm f est
mherens ideo id ppe d concipi gigni
in oriri r nasa. Nrm at no ita ppe
licet possit dia concipi r qntum pcedit
in esse distinctum occultum r sic dea
lis. Et ita patet spale dia hmo q
dico. cocepto r natiuitas ex utero r in
utero r hmo q dico filiao admittent
et ad priora vocabula r sic p qns pa
tet quid signat quibus ppe ut simili
tudinarie conuenit r de quibz dia put
qns admittent conuenit r differunt
oia ista. f creatio generatio. gigni o
rri concipi nasa mutero r ex utero
filiao i pntas. Quod debet no
mari p dno angli et aie rationalis
et eor que aie infunduntur a deo

nasa oriri gigni

Tercio ddm est de nominibz per
tinentibz ad res teray quibus oia
f. que hnt esse vnie et intellige et
pmo ddm est de nominibz p ductionis
fo de vno nomine p ductione q di p
fona. Qntum ad noua p ductione
ms. sciend q ea que hnt esse vnie
et intelligere sunt infra nam i tel
luralem r sunt solim tria. f. an
gelus anima rationalis r homo. ho
aut dicit compositionem ex anima r
corpe. quia nec corpus pape nec
anima p se est homo f composi
tum ex utroq. Quia igitur pduc
ao cotidiana hominis e admodu
aliorum enau habentiu ee et ali
orum enau hntium ee r vnie qms
vstra habeat intelligere eius pduc
ao spale nom sibi no retinet sed
eius p dno nominatur nominibus
aliorum r d gnati r gni r sic de aliis
he em materiam ex qua gntur.
anima aut rationalis r angelus si p
ducatur he spale nom qm ad sui
p ductionem quia em eo modo anima
et angelus si creant p dno a deo nlla
ma suppo. ex qua pducant sicut a
pnapia ex matilo enaa oia sunt
creata ideo nom genale genalis p
ductionis sibi retinet et eor p dno
notur creatio no aut generatio vel
gignitio ut natiuitas vn n gapi
nec nasa nec oriri conuenit ppe eor
p dno. Gra aut manna r ce
terz vntes add m fise quia non
put p se subsistere sicut angli ut
anima. Item quia hnt ma i qa
semp sunt qms no heant ma
ex qua aliquid sibi retinent de
nome gnalis p ductionis et quia
m p dno defiant a co dno illius
p dno ideo dur concretari ma
gis q creari. Vnde ppe gra no fit
ut creatur f magis gigni. et nec
istas ppe conuenit alia noua pro
ductionis enau p m gra dus q
ms aliquid large r m ppe hoies

meis talibus dicuntur. De hoc nomine
persona quod significat unde origines
habuit et quibus conveniat.

Quoniam ad nomen ponens ad
ducta etiam que sunt de virtute
et intelligit quod est persona quoniam sunt
aliqua alia tamen de illis per se.
quia spalem difficultate non habet
nomen aut persone non ponit ad sup
positum mentalis persone per ne
et ideo cum anima rationalis non sit suppo
situm per se suppositum non potest quere
nomen persone ipsi anime. licet hoc vi
deatur deesse in greco. in li. 9
d. xxv. et hugo de po. vic. Respondeo
ergo quod materia solus dicitur co
nominem de homine et angelo. Sa
cendum ergo quod nomen persona signi
ficat per se per se non absolute nec
quoniam per se putat subiectum per se ad
dignitatem per se adnam mentali
alem. et secundum hoc tractatus est
nomen persone apponendo eo quod ita
respondeo reatibus ponere sibi lar
nam ad repugnandum illi tunc ges
ta narrabat decantando. et modo id
tractum est in ipsum ut quodlibet
individuum hominis de quo potest talis nar
ratio fieri persona dicitur et ex hoc non
qua si generaliter tractum est ut signi
ficat suppositum in genere sibi non quoniam
tamen quod si in mentali nam quod est ceteris
dignus et modo etiam excellencie et
dignitates quedam convenientes ho
minibus personis dicitur et sic diffinit
hoc ens li. de duabus naturis personam
persona est mentalis nature et di
vidua suba. Hinc autem non persona
quod est nomen rei et per se intentionis et ad
rationalem nam solus per se ista
genus sibi videtur in greco hoc nomen
personam a pro quod est in propositum quod
est facies quia hinc larvas in qui
bus reputabantur et personabant lan
des talium ante facies ponebant. Et
sicut patet quod id quod dicitur et signum hoc
quatuor nomina in genere substantiarum
apud latinos. scilicet essentia subsistens a

res nomen et substantia. et tria nomina in greco
scilicet via propria et propria eis corres
pondencia hoc idem signat et dicitur hoc
nomen persona in genere mentalis ne
et propositum in greco respondens persone
in latino. Respondendum est quod licet hoc non
propositum apud grecos ex propria signifi
catione nominis licet quod significat quod
autem individuum sibi cum ex proprio loque
cuntur hoc quod significat individuum in
mentalibus ne ratione intelligere sue. T
dicitur autem a doctoribus quod tria sunt de
ratione persone. scilicet subsistere rationari et
individuum esse quod nobiliori modo est in
angelo quod in homine et in deo quod in multis
et ideo nomen persone invenitur in his
in angelis et in deo. Et ipsa tria sunt
ubi quod de ratione persone. scilicet cum multis et
cum multis de ratione persone quod non est nomen
hic explicare in singulis. Denominatio
que conveniunt rebus de genere quantitatis

Modo dicitur de nominibus prime in
tentionis per se ad res de
genere quantitatis et primo de nominibus specie
in quas dividit quantitatem arithmetice in
dicantibus. Secundo de his que se
tenent ex parte quantitatis per se modum per se
et primo de mensura secundo de mendo
Sufficiencia signaria et dicitur per se
quantitatis.

Quoniam ad primum de speciebus quan
tatis summo eorum sufficiencia et
dicitur et signum. Sacendum quod omnis quan
titas est continua vel discretum dicitur aut
quantitas continua cuius partes accipiuntur
sive sine fine aliqua discontinuacione
ut in tempe unus diei vel in vino lig
no integro. et hoc integrum explicat
apud diffinitum. Si enim consideretur quod
ad se constitutum dicitur quod tunc cuius
partes copiantur ad unum terminum quem
ita diffinitur in li. per se per se. Si
autem consideretur per se quod ad se nature me
gritatem diffinitur in li. per se per se. Cui
muni est omnis et unus motus indivisibilis
secundum se. Si autem consideretur quod ad
se resolutionem sic diffinitur per se per se
quoniam est dicitur in infinitum. Hec autem

quantitas continua cum sit huius rationem
mensure ut dicitur x. methaphisica quod etiam verum
est de omni quantitate ut mensurat ab
exteriori et hoc dupliciter ut puta res est in
motu et hoc est quod mensura fluens
et dicitur tempus mensura motus secundum prius
et posterius ut mensurat rem ut est
quiescens et sic est locus qui est men-
sura manens et dicitur locus ultima super-
ficies corporis ambientis. Si autem
quantitas continua mensurat rem ab in-
terius sic tripliciter ut secundum unam di-
mensionem sola. scilicet secundum longitudinem
et sic est linea que est longitudo sine
latitudine cuius extremitates sunt
duo puncta. ut secundum duas. scilicet longitu-
dinem et latitudinem et sic est superfi-
cies que est habens duas dimensiones
videlicet longitudinem et latitudinem ut secundum
tres. scilicet longitudinem latitudinem et profun-
ditatem et sic est corpus quod est habens tres
dimensiones. scilicet longitudinem latitudi-
nem et profunditatem. **Quot modis
est corpus.**

Est tamen intelligendum quod corpus tripliciter
consideratur primo puta dicitur quod subster-
minatur tunc dimensionem sine passione for-
me et hoc modo est genus sub alterum
improportionem sicut dicitur. Secundo per naturam
et re que subterminatur tunc dimensionem cum
passione exterioris forme et sic est materia et
per composita et sic non predicatur de aliis
specibus generis tunc quibus sit in genere
sicut per. Tercio modo potest considerari
puta dicitur etiam dimensionem solam et
sic accipitur hoc et est tunc species quantitas
quod est materia mensurata. Discreta autem
quantitas est cuius partes successive accep-
te sunt distinctas et discretionem
quandam et sic diffinitur improportionem
quod discreta quantitas est cuius partes non co-
pulantur ad aliquam tamen quantitatem. Hec ergo
discreta quantitas autem est multorum discreto-
rum permanens et sic est mensura ut mul-
torum discretorum sibi invicem succedentium
et sic est ordinatio utriusque in materia dicitur.

Quot modis est mensura.
Unde sciendum quantum ad id quod mensura dicitur
tripliciter primo dicitur de materia et sic quodlibet
de multis hominibus dici consuevit sic.

est magnus mensura. Secundo primo mediante
salicet ipsa anima que secundum platonem
cos dicitur mensura se ipsam mouens. Tercio
autem primo quo manens et sic est quanti-
tas et sic tripliciter. Quia potest conside-
rari primo puta per considerationem ab se
habetur a materia sensibili et consideratur
a mathematico ut puta applicat materie
sensibili et sic consideratur a naturali.
ut puta hoc rem subiectibilis et predicabi-
lis et sic consideratur a logico. **Et
modis dicitur.**

Quantum autem ad ordinem sciendum quod ordinem
potest tripliciter considerari ut puta est in per-
gameno et sic quantum eadem est et ipsa
quod est in materia et forma est improportionem sicut
est in materia illa materia est distincta qua-
litate est improportionem quantitas in materia eadem
ex tali distinctione resultat talis
figuratio est in materia specie qualitate
est in materia monet visum est in materia
specie qualitate. Secundo potest considerari
puta est in materia et non potest esse quanti-
tas sed est in materia specie qualitate.
Tercio potest considerari puta est in materia
et hoc tripliciter ut puta monet auditum
et sic est in materia specie qualitate sicut
et alia obiecta sensum. ut puta corpus
ad tempus mensurans huiusmodi platonem si-
ne extensionem motus que fit in huiusmodi
platonem et sic ordinem est quantitas continua
ut puta una pars succedit alii discreta
et separata et sic est quantitas discreta et
hoc modo potest species quantitas discrete
improportionem. Denominibus tamen
entibus mensuris durationum.

Quot autem esse mensuram communi
quantitati. Unde x. methaphisica po-
tens mensura ideo denominibus signa-
tibus mensuras cum mensura sit
proportio quantitas hoc obiectum est. Duplex
autem est modus mensurandi. unus me-
surans res quantum ad mensuram qua-
ritatem sicut una mensurat panem
alius mensurans durationes quantum
ad extensionem quantitatem sic tempus
mensurat durationem motus et quocumque
modus mensura finit semper dicitur men-
sura rei illud quod certum est de quantitate
rei sive sit quantitas manens quantum

ad p
ad p
dico p
nomib
fatis d
gicant
mibus
duraco
ficta
dum e
tuum
ntas
pons
quos
dis. h
est p
Qu
tuum
Incl
Imbo
re alia
actus
suram
re tui
quidm
mudi
ratio
actus
qui d
in eod
patet
nerse
sit co
hinc si
et ideo
success
in vno
ritate
pus co
ce p
portat
et ideo
mib m
patet
tu qui
posse
sine h
Aut au
contin

ad primum modum. siue fluens quam
ad secundum ut primum fluens quod
dico per eum et eternitatem. De
nomine primum mensuratum
satis dicitur est in explanatione speciei
eternitatis continue et discrete per duo
nomen mensuratum que mensuratur
duraciones ut dicuntur per spalem dif-
ficultatem et eorum quoniam utrumque
id est. Sicut autem ista tempus co-
tinuum tempus discretum enim et
nitas nunc tempus continuum nunc te-
poris discretum nunc enim nunc eternitatis
quorum signa et dicitur patebit ex dicitur
dicitur. hoc primum de horum singulis dicitur
est et primo de tempore continuo et primo de
Quid est tempus continuum et quid nunc tempus
continuum.

Intelligendum quod omnis iste mensura
in hoc conveniunt ut sit mensu-
re alius actus cum enim duratio sit
actus or mensuram duracionis esse me-
suram actus in eo quod actus habet dura-
re tamen ut tamen. Differunt autem quia se-
cundum quod inveniuntur diversa in du-
racione in actibus inveniuntur diversa
ratio mensure. Sicut enim quidam
actus qui dicuntur actus primum po-
qui durat per acceptum diversum per
in eodem actu continuo successione sicut
patet in motu. In uno autem actu di-
versae partes quoniam non possunt accipi in
sit continuum in omni actu continuo
hinc successione est prius et posterius
et ideo mensura talis actus qui habet
successione et continuitatem parum
in uno actu et portationem et postero-
ritatem per que possunt mutari notantur
prius continuum quia mensurat actum suc-
cessione quoniam in qua successione est
portatio in alio ab alio sicut motus.
Et ideo bene tempus diffinitur quod est
in motu sicut prius et posterius et ita
patet quid est tempus et annus est mensu-
ra quia motus dicitur licet patet
possit esse mensura quietis sicut me-
sure huiusmodi sunt mensura primum
Autem autem tempus continuum dicitur ab ipso tempore
continuum sit quod non est omnis idem re et

eo. si sicut se habet punctus ad lineam ita se
habet nunc ad tempus primum autem per uerorem
opinionem sicut nuncius mensurat tempore
quorum utrumque. Sic est ita mutatum esse
mensuratur nunc tempus continuum quorum
utrumque etiam est impossibile et ita primum
tempus continuum et primum nunc tempus quoniam
sunt diverse mensura diversorum ab eis
mensuratur. *Quid est tempus discretum*
et nunc tempus discretum.

Alius actus secundus est qui non
habet successione et continuitate
parum in se si est in se impossibile est tamen
huiusmodi opinionem quod alius actus co-
similis in eodem potest sibi succedere ita
quod unus succedit alteri quoniam ambo potest
esse non possunt et tamen actus est mensura
angusti que in se est impossibile et non
habet continuitatem et successione parum
eiusdem actus. Et alius actus intelligitur
potest per succedere quia postquam angustia
intelligitur una rem potest cessare ista et al-
ter et inchoari alia et alterius rei et
ita quoniam non sit successione et per eum
eiusdem actus est tamen diversum actum ad in-
veniem successione. Illa ergo successione que est
diversum actum discretorum ad invicem
habet mensuram suam et vocatur tempus dis-
cretum quia discretos et discretos actus
per tamen impossibiles mensurat. hoc autem quoniam
autem dedit intelligere quoniam oronim im-
possibiles possunt suam quantitatem discre-
te alia aspectu quantitatem continue licet ali-
bi non fecit mentionem et sic patet quid
est quoniam discretum. Quilibet autem
talis actus simplex et impossibile
et discretus habet suam propriam mensuram
et vocatur nunc discretum tempus quia sicut
illa opacio est impossibile ita et nunc
et nunc talis tempus discretum dicitur aperi-
discretum duplex primum sicut per actum. primum
quia nunc est mensura impossibile ac-
tus. tempus autem est mensura successio-
nis actum impossibile discretorum. *Quid*
est enim et nunc enim.

Est autem alius tertius actus indivi-
sibilis cum non conveniat habere partes
successivas eiusdem actus nuncius nuncius

actus est natus sibi succedere tñ non
est tante entitatis et actualitatis qñ
heat tres mperfecōes. pma ē q' esse
cialē cōtinetur infra tñmos alicuius
genus ul' spci. Secunda ē q' quia nō
habet omem pfectōm nec ipse ē sua p
fectio supaddit' sibi aliquid ad sua
pfectōm ptenens. r' cū p' ē ē aliq'
succ' inquitum aliquid cedit mperitū
tum et aliq' expectat mferm. Tia
est q' si nō hē duo nūc mēdendaa du
racōm ipius quoz vñ mchoet eam r'
aliud tñmet. Habet tñ d' fō vñ mcho
ans et d' possibili posset hē vñ ter
minans d' potēcia dñā r' ita hē tñ hoc
q' aliq' cedit mperitū r' aliq' expec
tat mferm et talis actus ē esse p'ale
ul' actus essendi anglos. quia talis
actus est mferm tñmos genus ul' spci
sbe. Secundo talis actus nō est sua
pfectio p' pfectōm suam hē supadditam
f. sūm melligere r' tñmū est aliqua suc
cessio mquitum vñ succedit altera et
vñ cedit mperitūm cui succedit al
tera que ēat futura. Item nō habet
duo nūc mēdendaa suam duratōem
quoz vñ tñmet eam r' altera mchoet
eam. f. hē bene vñ mchoans quia nō
fuit abetno r' posset dēi potēcia hē
aliud tñmū quia posset deus ange
los amichilare r' istius actus duratio.
mensurat' mēsurā que vocat' eum qd
est etñtas p'cipata quia d' fō talis
actus est etñm et mferm apte p'
mā' nō hē aliq' nūc tñmū f. ē p'e
tñmū licet sit etñmū r' finitū apte
ante. Et ideo eum ē mēsurā mē' mē
tñmū q' hē duo nūc tñmū r' etñmū
que nullū hē. Nūc aut' enī nō d'it
ab ipso ewo realē f. solum tñmū ut d'it
aliquoz opio quia nō p' se hē adewm
sicut mduisibile ad cōtūm ut nūc tñmū
cōtūm se hē ad tñmū cōtūm. n' sicut
ps ad cōtūm ut se hē nūc tñmū discretū ad
qñs discretū. et ideo idē r' est nūc
enī et eum f. solum tñmū differē m
q' nūc ymaginam r' mduisibile eum
enī eum quādā extensione. Doctor
tñ qñs pmo pñmū d'it. xv. q. n. ar. lo
n. d' q' quacūq' mēsurā mēsurat' esse

alicuius rei illi rei rñdet p' mēsurā
nūc illius duratōis. Unde sicut tē
pus ē mēsurā motus ita nūc tñmū
est mēsurā ipius mobilis et illiq'
eum ē ē mēsurā eum illius en
tis est mēsurā nūc enī r' illud ens mē
suratur nūc etñtatis cuius ē ē mē
surat etñtas. sicut aut' se hē nūm
surat actus ad d' cuius est actus ita
se hē quelibet duratō n' mēsurā
ad sūm nūc. actus at' ille qui mēsu
ratur tñmū d'it ab eo cuius ē actus p' r'
quia mobile nō est motus et p' rōm
successionis quia mobile ē d' nā per
manētūm motus d' nā successio
Unde etiam tñmū d'it d'it a suo nūc
f. secūdo rōm quia nūc nō est tñmū
et secūdo successiois rōm quia tñmū
est successio nō aut' nūc. Esse at'
enī quia est actus mēsurat' ewo
d'it ab eo cuius est actus r' quidem
f. nō f. successiois rōm quia vñmū
aret successione et ita etiam d'it nūc
enī realē ab ipso ewo. Esse at' quod
mēsuratur etñtate ē idē r' eum eo
cuius est actus f. d'it solum tñmū et
ideo etñtas r' sūm nūc sūm differē
solum tñmū mquitum. f. etñtas r' s'
piat dñm ēē. nūc etñtatis respiciat
quiditatem ipius que realē ab eo nō
d'it. **Quid est etñtas r' nūc etñm**
Hic actus est et vltimū mēdi
uisibilis qui nec succedit alteri
n' alius ē sibi natus succē nullam
hūm mperfecōm. f. omem pfectōm ef
fentialiter et nō supadditam et ipse ē
pfectio sua qui nō cōtinet n' occludi
mtra līmites alicuius genus ul' spci
nec mē duo nūc occludi duratō eius
d' fō n' d' possibili et talis actus
essendi ē solus dēi cuius mēsurā voca
tur etñtas q' boecius r' aliorū diffi
nit m h' o' v' to d' consolacōne dicens.
Quod etñtas ē mēmabilis vite to
ta simul et p'fā possio. Qñm ad
dñm tñmū r' tñmū d' mēmabilis
vite ad dñm enī r' enī d' p'fā pos
sessio tota simul. Nūc aut' etñtas
nō d'it realē ab etñtate f. tñmū solu

fiat dñ est. Ex quo patet quod et
num metul aliud est q' ens ex ter
minos et etinitas extra terminos en
tias. Sic igitur patet dñ quatuor
mensuras temporis continui q' e men
sura actus hñtis successioni in suis
partibus continuis et tps discreti q' est
mensura actus indivisibilium tñtis
successionum. Item q' e mensura ac
tus indivisibilis cu accidit successio
actus indivisibilium sup additorem sue
pfectioni et etinitas que e mensura
actus indivisibilis cu nulla advenit
pfectio ul limitatio si ipse sua infini
te est omnia pfectio. Patet etiam dñ
nunc temporis continui ad tps continui
nunc tps discreti ad tps discretum.
nunc em ad eum nunc etinitatis ade
terminatam. Aqualibet aut mensura
denominatur mensuratum. quia q' me
suratur tpe tpeale dñ q' etwo ewale.
ul etinitatum q' etinitate etnale ul et
num. *De Infinito q' infiniti p' di*

Secundo quia infinitum cogit
quantitati ut dñ. m. p' hñtis. sepe
venitur nomine infiniti. ideo hic p'
de multiplici eius acceptione dicendum
est. Dicitur aut infinitum multipliciter
primo secundu duracionem. hoc dupliat
ul ab omni pte tam apte ante qua apte
post et sic dñs solus dñ infinitus du
ratione ul ab altera tñ et sic mundus
dñ finitus durate in infinitu no apte
ante quia pñcipiu duracionis hñt
f apte p' quia semp durabit. 2o
modo aliquid dñ infinitum exensione
intrinsece quantitate qñ et sic p' atte
dñ triplex infinitum ul solum secundu
longitudinem ut si esset linea infi
nitum extensa carens pñcipio et fine
et sic esset ab omni pte infinita ul so
lo pñcipio ul solo fine et sic esset solu
infinita ab illa pte qua caretet tñtis
vel p longitudine et latitudine suat
ut si esset aliqua supfiaces infinita
secundu longitudine et latitudine sine
termino extensa ul solum altera pte

carens termino diceretur infinita ul sim
p' ul secundu illam ptem qua caretet
termino. Vel secundu longitudine latitu
dinem et profunditatem ut si esset aliq
corpus in omni dimentionem extensum
ex omni pte carens termino diceretur infini
tum. ul si ab una pte ul duabus solu
diceretur ex illa ul illis partibus infinita
qua ul quibus caretet termino ul termino
Tercio modo dñ aliquid infinitum quantitate
discreta ul si esset mñs infinitis lap
dum ul homin ita q' caret talis multa do
omni limitacione mñ ul ex omni pte ul
ex altera talis multa diceretur infinita
ul simple si ex omni pte caretet termino
ul si illam ptem q' no hñt limitatam
Quarto modo dñ infinitum p quantitate
virtutis et hñt dupli ul triplici quia
hñt in se omni pfectionem essentiali et sic
solus dñs pfectione essentiali e in
finitus. Alio modo dñ infinitum in uo
re ut si aliquis calor esset in infinitum
intensius diceretur talis calor potencia
tale factum in uo re infinitum. Et ipsi
duo modi infiniti no dñt nisi q' pñcipio
modus dñ respectu sui secundu et alio
r' quoz ponatur vigor. Unde p' mñ
initas e essenae p' potencie virtutis at
infinitas vigoris sic mñs dñna non
dñt termino quia maioris difficultatis e
pñcipio q' modorum infiniti. pñcipiu in
finitum dñ p duracionem. secundu dñ p m
magnitudine tñtis pñcipiu in latitudine
quartum secundu pfectionem. quantum pñ
vigorem. Quid aliquid est infinitum
primative aliquid negativum et dñ corpus
Est aut secundu intelligend q' cu
infinitum heat istam pñcipiu. pñ
que aliquid mñtis facit pñcipiu ali
quid negativum. Hoc nom infinitum
pñcipiu in quolibet ipso modo ul
primative ul negativum. Primative qñ
si id q' e aptu naturu finitum et limitatu
et hñt terminu no finiret no limitare
no finiret sol eēt extensu p aliquid di
mensionem infinitu diceretur infinitum
primative et talis infinitas mñtis pñcipiu
mñtis quia si no hñt q' hñt debet et
ideo nullo modo talis infinitas locu.

habetur. Aliomodo dicitur infinitum ne-
gative non quia preterit apertum natum
habet terminos sed quia non habet finem non est
terminatum non est limitatum et istomodo
quia deus non est limitatus nec durat
nec adagens nec ad spem per infinitum
nec infinitum non privatur sed nega-
tione. Infinitum autem duratione potest esse
meritum sed infinitum per multitudinem
sed magnitudine per perfectionem per vigorem
modo sunt merita licet sit de aliquibus
istorum difficultas questio utrum deus deitate
esse possit de quibus non meremur ad
prius. Et hec deus suffragant quod ad prius
camentum quantitatis. Denominatio per
terminos ad rem de genere qualitatis et per
quod impletur nomine qualitatis.

Modo agendum est de nominibus per
intentionem pertinentibus adagens qua-
litatis et primo de nomine qualitatis. n.
De nominibus suas quatuor species quas
philosophus in predicamentis assignat. Quibus
ad nomen qualitatis sciendum. Quod quali-
tas est quidam modus essendi subiecto. Quo-
dus autem per augmentum super genus ad hanc est que
mensura perficitur et ideo qualitas qua-
dam determinatio et quedam modus subiecto
dicitur per aliquam mensuram. Sicut autem illud
quo determinatur potentia materie per esse
substantiale dicitur qualitas substantialis et hec est
dicta substantialis et subiecto ita illud per quod determinatur
potentia subiecti per esse accidentale dicitur
qualitas accidentalis que est quedam
dicta accidentalis ut dicitur philosophus in metaphysica. Ex quo
patet quod impletur nomine qualitatis quod
id quod modificat subiectum et potentia subiecti
determinat per esse accidentale dicitur qualitas
subiecti. Et hoc concordat illi diffinitioni per
dicamentorum qualitatis. qualitas est
per quam quales dicuntur et quia ex
hoc quod est in nobis tales dicuntur ideo ag-
nitate in nobis ex parte dicuntur quales ut
ab albedine albi et sic de aliis et hoc de
nomine qualitatis.

Secundo videndum est de nominibus species
primorum qualitatis et primo in generali
videndo eas dictam et significatam et per
de qualibus in speciali. Sufficiens signi-
ficatio et dicta species quatuor quali-
tatis.

Natum ergo ad sufficientiam co-
noscendam et dictam sunt et sig-
nificantiam. Sciendum est quod modus
sive determinatio subiecti secundum esse acci-
dentale quod qualitas dicitur est que ad omnes
species qualitatis per dicitur species per dicitur
sed modus talis determinationis. Unde
talis determinatio potest considerari quatuor
primis modis ad ipsam naturam subiecti
et sic ab hoc modo et determinatione sunt
prima species qualitatis que dicitur habere et
dispositio. Quod satis patet ex dictis
philosophi loquentis de habitibus anime et corporis
vbi philosophus ubi dicitur quod habitus sunt dispositio-
nes per se ad operum. Dico autem per se quod dis-
positio est per naturam et quia ipsa forma
et natura rei est finis et eius causa sit ali-
quid ut dicitur philosophus in primo. ideo in prima specie
considerantur bonum et malum facile et
difficile motus per quod aliqua natura est finis
generationis et motus. Ideo quinto
metaphysica diffinitur habitus quod est dispo-
situs per quod aliquid dispositio bene vel male.
Et in philosophia ethicorum dicitur quod habitus sunt
secundum quos ad passionem habemus
bene vel male. Et ideo enim modus
est quoniam non est quoniam non est habitus boni
qui autem non est quoniam non est habitus ma-
li ut patet et quia natura consideratur
illud primum quod est in re ideo hic modus
vel determinatio per naturam qui habitus
dicitur et dispositio ponitur prima species qua-
litatis. Secundo modo potest considerari
talibus modis et determinatio subiecti secundum
esse accidentale per actionem et passionem que
consequuntur principia nature que sunt
forma et materia et per hoc finitur.
Per actionem et materia species qualitatis per diffinitur
quia vel talis qualitas oritur imme-
diate a principio naturalibus substantialibus ipsius
rei et sic est per actionem species qualitatis que
dicitur naturalis potentia vel impotentia ali-
quid facile fieri vel pati a principio
non immediate ab illis sed immediate a pri-
mis qualitatibus que sunt calidum frigidum
et humidum et sic est tertia species qualitatis que
dicitur purum vel passibile qualitas. Inu-
temperantia autem consideratur quod aliquid facile
vel difficile fiat vel quod sit cito transiens
aut durans. Et in his absolute non
consideratur aliquid pertinet ad rationem

bonum ut
nes in
et malum
Tercio m
diano
quarta
et ita a
quinta
sive in
speciem quod
bene in
tatur per
predicamentum
numquam
tor omni
in ar
quo se
sicut quod
M
Et prima
positio
ad modum
de habitibus
dispositio
sive et v
his re
O
sufficiat
litatis
ab aliis
sufficiat
per actionem
et materia
vbi in
finitur
micon
et sic d
inferm
aliam
ut aliq
hoc aut
sicut per
ut albe
intensa
nomen quod
ali quod
per se m

Quod impeditur quoniam si hoc facile et diffi-
cile mobile sunt. In ista diffinitione
specie propter hoc quod ista pertinet ad passionem
non motum et non ad genus qualitatis. Nam
iste diffinitione quoniam per accidens se videat
fieri ad qualitatem tamen utamur eis ut
propter sicut in genere sub frequenter acci-
piuntur. Item accidentales loco substantialium
in quantum per eas designatur principia
essentialia. De hoc nomine habitus.

quot modis dicitur quod est predicamentum
quod per predicamentum quod species
qualitatis.

Habitus autem multiplex dicitur quia habitus
ab habendo sumptus est a quo du-
pliciter dicitur. Vno modo secundum quod
homo ut quatuor alia res dicitur aliquid
habere et ab hoc habet nomen habitus dicitur
respectu cuiuslibet rei que habetur. Sic est
que ad diversa predicamenta et sic apud po-
nitur inter post predicamenta que diversa
rerum genera consequuntur sicut oppo-
sicio prius et posterius et huiusmodi. Inter
autem que habentur est talis dicitur quia que-
dam sunt inter que non cadit medium
inter habitum et rem habitam sicut inter habitum
et quantitatem ut qualitatem nihil est
medium. Quedam vero sunt magis
est aliquid medium inter utrumque sicut non est
inter relationem sicut dicitur aliquis habet socrum
vel amicum. Quedam vero sunt inter
que est aliquid medium non quidem actio
vel passio sed aliquid prout actio
vel passio prout. s. vni est ornatus
vel regens et aliud ornatum vel rector.

Primum duobus modis non consistit
speciale predicamentum et videtur predi-
camentum habitus de quo dicitur philosophus in
metaphysica quod inter habitum medium et
medium medium cadit habitus medius.
Secundus modus dicitur habitus ab habendo
secundum quod aliqua res se habet aliquo
modo in se ipsa vel ad aliquid aliud
et sic cum iste modus sit secundum ali-
quam qualitatem ab hoc modo su-
mitur prima species qualitatis que dicitur
habitus de quo dicitur philosophus in
quod habitus dicitur dispositio. s. quia bene
vel male dispositum disponitur a se
se aut ad aliud ut sanitas quidam
habitus est et ex hac proprietate ponitur
habitus prout quod ad appetitum sensi-
tum habitus sciens quantum ad intellectum
iusticia et caritatem immolitate gratia
in esse anime. Ex hoc etiam quia lu-
men intellectus agentis et lumen quod dis-
ponit intentionem ad intelligendum et sic
species intelligit acquirita vel infusa
ideo etiam lumen intellectus agentis
et lumen quod et species intelligibilis

habitus vocantur. Ex hoc patet quod
habitus ut est post predicamentum dicitur
ab habitu quod est predicamentum et ab ha-
bitu qui est prima species qualitatis quia
habitus ut est post predicamentum est
nomen adiectivum et dicitur habitus. ta. tu. Et
aliis duobus modis est secundum. Habitibus
que est prima species qualitatis dicitur
ab aliis duobus modis. quia habitus
primo et secundum modum non dicitur res ha-
bita vel ipsa res que habetur sed solum
dicitur habitus ipsa habitudo habitus ad id quod
habetur. Et tertio modo dicitur habitus ipsa
res habitata secundum quod habitus habet vel male
disponitur vel sibi vel alterius. Quia
liter habitus fuit in corpore et in anima
et ad quid.

Et autem intelligendum quod habitus ad
duo ponitur. s. ad esse et ad o-
perari prout ergo habitus dicitur
dispositio ad operari nullus habitus
ponitur in corpore quia omnis operatio cor-
poris vel est determinata ad unum alicui
corporis qualitate et sic non indiget
habitu vel determinatur ab anima et talis
operatio est principalis prout anime scilicet
sanis non corporis et ideo dispositio
ad talem operationem est principalis prout
anime licet possit dici secundario prout
corporis magis disponitur ad facili-
le determinandum ipsi operationem prout anime
Quoniam autem ad dispositionem que res-
pondet esse prout disponitur secundum ipsam for-
me sic potest esse habitus in corpore et hoc modum
ponimus sanitatem pulcritudinem et huiusmodi
esse habitus ut patet in philosophia non tamen
habet ipsam perfectionem habitum sicut habitus
anime. hoc de habitu. Quod modum
dicitur dispositio.

De dispositione autem patet quod
triplex dicitur eo quod dispositio dicitur
semper ordine alicuius habitus prout
autem commentum philosophi ut dicitur in
aut secundum locum aut secundum pote-
tiam a se ipsum et ut dicitur simpliciter
in predicamentis in commento magis dicitur
sione prout omnem dispositionem com-
prehendit quia corporales disposi-
tiones comprehendit in eo quod dicitur s.

locum
sine
eo aut
dicitur illa
partem
fuit sicut
aut dicitur
fines
et vult
et dispositio
de non
vult et
omni
habitus
dicitur
ad id
sicut tamen
de domo
prout
natur
ad prout
tunc m
missionem
tas et
lecturali
tunc
stantem
reddidit
to dicitur
sunt
vult et
comit
omni
vult et
vult
et mudi
violenti
cia cum
fert ab
aliqua
no pat
nomi
fiam
les po
potenti
sensit
vult et

debent esse actus quibus ordinamur
ad beatitudinem spiritalem quod illi quibus
ordinamur ad beatitudinem naturalem. f. i. si
sunt per se habitus et procedunt apertius
per se habitibus quod et alii. Illi autem non
possunt esse habitus morales vel intellectuales
acquisiti. quia nec cognitio naturalis intel-
lectus nec inclinatio naturalis voluntatis
nostrae tendit in beatitudinem naturalem relin-
quitur ergo quod illi habitus spirituales sunt
et in fide. Ex quo patet quod propter habitus
acquisitos oportet ponere alios in fide. Secundo
distinguntur virtutes ex parte ob-
iectorum et sic sunt quia obiectum aliam
modum virtutis ut est aliquid quod in re totum ex-
cedit cognitionem et sic habemus tres virtutes
theologicas. fidem spem caritatem. que habent
deum pro obiecto prout in re totum excedit
cognitionem vel ipsum obiectum habent rationem opte-
hendi per se et sic habemus virtutes morales
et intellectuales que sic ab invicem disting-
nuntur quia virtus perficitur ad bonum operandum
principium autem actuum humanorum est duplex
f. intellectus sensus et appetitus habent per se
duo motus in homine ut dicitur in prima
Unde omnis virtus habet rationem quod sit perfec-
tissima aliamque illorum principiorum. Si quis
sit per se natura in re speculativa vel practi-
ca ad bonum hominis actum est virtus intel-
lectualis. Si autem sit per se natura prout ap-
petitum est virtus moralis. et secundo.
*De singulis virtutibus in speciali et primo
de theologia in genere quot sunt et earum
sufficiencia.*

Quoniam ad tertium primo videndum
est de virtutibus theologicas scilicet
de intellectualibus et de moralibus. Quoniam
tertium ad primum primo dicitur est de vir-
tutibus theologicas in generali quot sunt
et unde dicitur et quomodo distinguuntur
Secundo dicitur de deo in speciali.

Quoniam ad primum quid est virtus theo-
logica dicitur quod illa que habet deum
pro obiecto unde dicitur theos quod est deus et
logos quod est sermo quasi sermo de deo
dicitur in diversis modis recipiunt. Cum
enim deus sit finis nostrae spiritualis habet
non potest sine initio. nullum autem meritum
est sine caritate ergo ad primum mercedem
caritas requiritur. f. dilectio caritatis

non potest haberi sine cognitione precedente
deus autem non potest cognoscitur nisi est in
beatitudo spiritualis sine cognitione su-
pernaturali et ideo ad hoc ordinatur fi-
des quia credimus ex auctoritate dei di-
centis. nullus autem diligit sine tam
quam finem nisi speraret illud possi-
bilem habere adeo et ad hoc ordinatur spe-
Sic ergo sunt tres virtutes theologicas
fides spes caritas que habent deum pro
obiecto f. in diversis modis quia fides ut
est prima virtus excedens naturalem rationem
Spes ut est finis ultimus expecta-
tus et difficilis. i. super humanam fa-
cultatem. Et caritas ut est prima bo-
nitas hominis completa supernaturalis
fides autem habet esse in intellectu spes et car-
itates in voluntate. Enim autem in fide
dicitur et ut sunt virtutes sunt sunt
tempore f. natura prout est fides spes et car-
itate et spes caritate f. per se prout
est caritas alius duobus. *De singulis
virtutibus theologicas et primo de
fide quot modis dicitur.*

Secundo dicitur de deo in specia-
li et primo de fide. Circa quam
primo videndum est quid est fides et quot
modis dicitur de qua breviter me ex-
pedio quod multis modis dicitur. Quia
aliquid dicitur habitus acquisitus ex
auctoritate aliorum dicentis et sic est
habitui intellectualis ut dicitur in primo
aliquid etiam nomine fidei mystat
large res credita per fidem ut dicitur alii
deus est fides mea. aliquid actus
fidei ut cum dico fides mea est quod
deus est homo. i. actus fidei mee. alii
sunt per collectionem actus fidei et sic
dicitur in symbolo athanasii. Hec est
fides catholica. alii autem sunt per
fructum et sic per apostolum ad galatas
v. prout in fides prout est virtus theo-
logica est habitus quo disponimus me
ad credendum facilius prout in natura quod
adea que super humanam rationem sunt et
sic diffinitur habet. et ab apostolo. f. i.
des est sperandum quod res argum-
tum non apponimus. *De primis virtutibus*

Secundo igitur de dependentibus ad fidem et sunt tria. primum de symbolis fidei. Secundum est de articulis contentis in symbolis. Tertium est de distinctione ipsorum articulo. Quid est symbolum? unde dicitur. quod sunt symbola et aquibus? ad quod se eductum. nantum ad primum ponenda sunt ista simul quot sunt symbola. unde dicuntur aquibus sunt educta. que valitas edictis ipsorum. Vbi scilicet quod symbolum dicitur a similitudine ut collatione quod exprimitur patet fit bini otium unde et symbolizare dicitur qui exprimitur patet aliqua ad unum et idem colligitur et hoc modo accollatione triplici dicitur symbolum. primo accollatione multorum hominum in una fide. Secundo a collatione predicantium et declarantium fidem. Tertio modo accollatione articulo ex diversis locis scripturæ in qua tota fides quam ad credibilia principalia continetur. sunt autem duplex utilitas condendi symbolum. scilicet certa et facilius cognatio credendum et maior tutela contra fraudem hereticorum fidei corruptionem. Cum enim veritas fidei in sacra scriptura diffuse contineatur in pluribus locis obscuratur ita quod ad eliciendum clare fidei veritatem. Ex sacra scriptura requiritur longum studium cui non possumus intendere omnes illi quibus nomen est cognoscere fidei veritatem. necessarium fuit ex sumis sacre scripture summam eam colligere ut sic collata ponatur omnibus ad credendum ne fides simpliciter per hereticos corruptas scripture corrumpatur. Et hoc quidem factum est in istis symbolis. primo in symbolo apostolorum quod conditum fuit tempore veritatis in modum appellate et ideo dicitur submisit. Secundo in symbolo niceno que veritas appellata contra hereticos et ideo in missa sollemniter canitur per evangelium. In quo quidem difficultas que continebatur in symbolo apostolorum diffusius elucidatur. Tertium vero symbolum additum est tempore veritatis per hereticos concussit et tamen

adhuc prevalente. scilicet symbolum athanasi in ipso quod dicitur in mane depulsis tenebris quibus illud sit magis primum cum ista doctrine quam primum symbolum. In his autem tribus continetur eadem veritas in uno magis explicite quam in alio scilicet quod nomen fuit per hereses divinas divinis quibus insurgentes. Quid est articulus fidei? quod artamur ad credendum articulus fidei. nantum ad secundum. scilicet deus articulus in symbolis contentorum. Sciendum quod secundum quod dicitur hugo de sancto victore articulus est indivisibilis veritas de deo artans nos ad credendum. Dicitur autem indivisibilis veritas non quia sit deus completus quia ita incompleta ipse non est veritas sed quia est deus completus non resolvable in plures veritates huiusmodi spales difficultates. Et dicitur talis veritas articulus ad similitudinem articuli in rebus corporalibus in quibus articulus vocatur organum quod non est divisibile in plura. Quid autem est divisibile in illa non dicitur articulus sicut manus que dividitur in digitos non dicitur articulus sed digitus qui vel terminus non dividitur in alia organa. Similiter veritas fidei que non dividitur in plures veritates huiusmodi spales difficultates dicitur articulus. Duo autem huiusmodi plures difficultates quia cum fides sit deus que sunt superiorum humanam que sunt difficultates spales articuli dicitur. Et ideo si ex uno articulo aliqua sequatur alii concomitentur que eo credito facile est credere non faciunt novum articulum sicut credito christus fuit mortuus facile est credere quod fuit sepultus et ideo de morte et sepultura christi non sunt distincti articuli. Quid autem addit quod est veritas artans nos ad credendum non est intelligendum de articulatione doctrinæ cum nullo credat nisi volens sed de articulatione suppositionis quia si volumus articulum saluamur ad credendum. Est autem additendum quod articulus potest dici aliter esse id ad quod credendum nos artat fides sed non sola et articulus potest dici id ad quod credendum artat nos fides et sola fides. primo dicitur articulus deus esse unus creator omnium et quedam talia ad que per fidem artamur quia huiusmodi amotis non esset fides. nihil.

si non tenentur sola fide si putant sola
demonstratione. Secundo modo dicitur
ar. l. 1. solum illud quod excedit rationem viatorum
sicut deum esse unum in personis fili-
um incarnatum et hominem et sic de loque-
do ac ipse in soli dicitur ar. l. 1. fidei. De dif-
tinctione ar. l. 1. quod ab invicem dif-
tinguntur.

Quoniam ad primum sciendum quod cum ar. l. 1.
sit veritas de deo ut deum fuit aut est
hec veritas pertinet ad maiestatem divinitatis
aut ad misterium assumptae humanitatis
Certa non maiestatem deitatis tamen nobis
credenda proponitur. Primum est unitas di-
vinitatis et sic est primum ar. l. 1. Credo
in unum deum. Secundum est unitas per-
sonarum et de hoc sunt tres ar. l. 1. vnde per-
tinet ad primum primum omnipotentem. Secun-
dus pertinet ad personam filii et in ihm x.
fi. eis. Tertius pertinet ad personam spiritus
sancti. Credo in spiritum sanctum. Tercium quod nobis circa
divinitatem proponitur sunt opera divinitatis ad
que pertinet tres ar. l. 1. vnde ad opus naturae
creatorem celi et terre. Alius ad opus gratiae
sanctae. scilicet. a. f. o. r. p. alius pertinet ad con-
suetudinem gratiae carnis. r. et v. e. dicitur et sic
sunt vnde ar. l. 1. circa misterium deitatis. Circa
misterium humanitatis christi proponitur no-
bis vnde credenda. scilicet. conceptio naturalis
passio descensus ad inferos resurrectio
in celum aduentus ad iudicium. De his
autem vnde sunt vnde ar. l. 1. quorum primum est. Quod
conceptus est de spiritu sancto. Secundus est natus
ex maria virgine. Tertius passus sub po-
tate pilato crucifixus et mortuus. Quartus. Descen-
dit ad inferos. Quintus. Tertia die re-
surrexit. Sextus ascendit ad deum. Septimus. Iudex
vnde vnde. Septimus. Iudex vnde. e. iudi-
cator vnde. Distinctio ar. l. 1. fidei secundum
numeros apostolorum ar. l. 1. ordinem.

Secundo distinguitur ar. l. 1. per distac-
tionem et in apostolorum propositis ordinem
vnde et sic non sunt nisi xii. Petrus qui
deum princeps apostolorum posuit tres ar. l. 1.

Secundo de specie cum quod intelligendum
est quod species quatuor modis accipitur
primo per passionem appetitus sensum et
sic ordinatur in quatuor principales
passiones que sunt spes timor caritas

1. de unitate essentiae omnipotentis
de opere creationis dicens credo in deum
primum omnipotentem ar. l. 1. et sic. Iohannes
autem posuit ar. l. 1. de persona filii dei
et in ihm christum filium eius vnde. Jo. n.
Iacobus zebedei duos committit unum
et posuit ar. l. 1. de conceptione et nativitate
dicens. Qui conceptus est de spiritu
sancto. natus ex maria virgine. Andreas posuit
ut ar. l. 1. de passione dicens. passus
sub potestate pilati crucifixus et mortuus. Philippus
posuit de descensu ad inferos. Descen-
dit ad inferos. Thomas posuit de
resurrectione. Tertia die resurrexit. Bar-
tholomeus de ascensione. Ascendit ad
deum. se. addit. dei patris omnipotentis. in alio
posuit de adventu ad iudicium. Iudex
vnde vnde. Iacobus alpheus po-
suit ar. l. 1. de persona. scilicet. f. f. Credo in
spiritum sanctum. Opus gratiae dimiserunt sibi duo
apostoli nam Symeon posuit essentiam gratiae
in consecratione boni. sanctam et. a. sancto
quoniam supple credo. Iudas Iacobi qui-
tium ad remissionem mali. propter remis-
sionem. Mattheus autem posuit essentiam gratiae
quodammodo. scilicet. alios autem Thomas iterum
dicens carnis resurrectionem et vitam eternam
Hec autem distinctio proprie non est ar. l. 1.
magis contentorum in symbolo secundum
ordinem et ideo prima est melior. Ex
his etiam patet quod. Bn. glossator non
bene distinxit ar. l. 1. super ar. l. 1. fuit
credimus extra de sua. An. 2. fi. ca. 1. p.
se enim ponit ibi baptismum esse primum ar. l. 1.
humanitatem quod vnde non est. nisi enim fac-
mentum esse est distinctus ar. l. 1. sed
omnia facit et ea que respiciunt fidem
que sunt necessaria ad credendum. De ordina-
tione etiam de preceptis proprie de miseratione
aliorum prelatorum omnia continentur sub potestate
ar. l. 1. Credo vna sanctam et. a. sancto quod
impluribus etiam aliis ibi non clare videtur
de quibus non tunc ad primum. De specie quod
est et quot modis dicitur.

Secundo de specie cum quod intelligendum
est quod species quatuor modis accipitur
primo per passionem appetitus sensum et
sic ordinatur in quatuor principales
passiones que sunt spes timor caritas

Summ
solu
ho qu
Quod
mutu
est m
mut m
Summ
Victor
ca m
dione
tun si
timor
more
pp d
habita
finita
ad f
bono
dun p
ad sp
millo
logica
modis
et p
est res
expect
nem s
i. cum
tacio
apiti
acipit
enac
tudine
modo
finiam
vltim
spes e
est ob
vltim
actus
et d
est an
ex d
cus. q
manc
De an
dione

dnm et tristitia. et isto modo e non
 solum in hominibz s in animalibus a
 his que hnt appetitum sensitivum
 Quod patet quia animalia inveni
 untur opari ppter aliq futm bonum
 estimatum possibile sicut aues faci
 unt mds ppter filioru educatm et
 dnm animal aggrodi alioru exspe
 ctatione. Et nota q spes sit accep
 ta in suo obiecto requirit quatuor co
 ditiones. Primo quidem ut obiectum
 sit bonum quia spes e de bono
 timor de malo et ideo p hoc dicitur
 amore. Secunda est q sit futurum
 p q dicitur agardio q e dnm bono
 habito. 3a e q sit arduum et cu dicitur
 facultate adipisabile et p hoc dicitur
 a de fideio et cupiditate que sunt de
 bono futuro absolute. 4a q sit ar
 duum possibile adipisci et p hoc dicitur
 a de desperatione et sic put est passio i
 nullo respicit spem que e vtus theo
 logica. alie aut sequentibus qtuor
 modis respicit virtutem theologica
 Et pmo dicitur alia spes de obo spei que
 est res sperata. ut cu dicitur ad ty. 30
 expectantes btam spem. i. btitudi
 nem speratam. 2o dicitur de actu spei
 i. cum dicitur q finis est expect
 tatio future btitudinis. Tercio ac
 cipitur pccitudine quada cu sic
 accipit ad rom. v. Tribulatio pcc
 entiam opatur. pccia spem et ci
 tudinem de retributione. Quarto
 modo dicitur spes hntis melius et de
 timens voluntate ad expectad
 vltimū fine supnale. pmo
 spes est passio et no vtus. 2o mo
 est obui vtus. Tercio modo e actus
 vtus. Quarto modo est cūsticia
 actus vtus. Quinto modo e ppe vtus
 et diffinit ad ditionibus sic. Spes
 est acta expectatio future btitudis
 ex dnm grā et mias hntis pueni
 ens. q diffinitm explicare plus no
 intendit n q h diffinit hntis pccu
 et aut vtus hnt pccis quatuor con
 ditiones et in se et in suo obiecto sed

incerta addit plus. s. q sic ita ardu
 um q p hnam facultatem hnt no pos
 sit Et ideo quicquid ad hoc addit i dicitur
 finem pccā ex dnm grā puenies
 prout tu est passio e arduum cu mtra
 hnam facultate. *De hnti caritate*

Tercio de caritate dnm est 2 pmo q
 modis dicitur p. qno se hnt ad alia no
 mna que amorem impant. Tercio q
 amor pmet ad caritatem *Quot mod*
di caritas.

Quatuor ad pmo dnm q caritas dicitur
 quinq modis. vno em mod hntur
 caritas ipa res amata pccitatem que est
 obiectum eius et sic dicitur de caritas et
 ita accipit 1o. i. ca. m. Deus caritas e
 2o dicitur caritas ipa actus caritatis et sic
 ibide finit qui manet in caritate i deo
 manet. Tercio dicitur de effct caritatis sic
 1o. maiorem caritatem nemo hnt
 ut anima suam ponat quis pccitatis
 suis. Quarto caritas dicitur de psona tri
 mtatis cui conuenit appate dare caritate
 et sic spūs scūs dicitur caritas sicut dicitur
 baūs aug. xv. de tr. ar. xlvij. Quinto
 dicitur caritas hntis a deo infusus mclinas
 voluntate ad deum diligend facili
 tamq supnale bonum et vltimū fi
 nem suū. Primo modo et quarto car
 itas non est vtus s e deus dator omis
 vtus qui egam e obui vtus carita
 tis. Secundo etiam modo e actus vtus
 caritas. Tercio modo e effct vtus. s
 quito modo dicitur vtus de qua aplos ad
 ro. v. Caritas dei diffusa est in cordibz
 vtis p spm scm. et et diffinit sic ab
 aug. sup ps. Caritas e fons pccis
 et singularis bonorum cui no dicitur
 alienus. Alio modo caritas e vtus fe
 ctus de quo agitur in ferms. Quod
 ea que sunt nomina pccitatis ad pccm
 pccitatis inferorem extenduntur ad
 pccm mellianam supiorem no eauso
 Secundo modo vidend e quod se
 hnt caritas ad alia nomina que
 pccat aliquid pccis ad amore et ipa
 ad invicem. vbi facit q potentie
 anime distinguitur i mellianas et

spiritus. Intellectus autem per distinctionem
 in cognitivam et appetitivam et intellectum
 et voluntatem et spiritus similiter in cog-
 nitivam que apprehendit et appetitivam
 que vocatur appetitus spiritus. Pars
 autem intellectus continet quod quod nobilitatis
 habet spiritus si non est et ideo ea que di-
 cuntur de spiritibus transferuntur ad partem
 intellectus et dicitur et non est et spiritus
 et hoc patet de cogitatione quod ad spiritum vi-
 detur enim spiritus pertinet et convenit potestate
 visus et intellectus habet ad actum intel-
 lectus unde dicitur intelligere dicitur
 dicitur videtur. Et cum intelligere sit per
 cognitionem partem intellectus namque intellectus
 aliam partem cognitionem spiritus et de
 parte appetitiva. quia cum per spiritus se-
 quens apprehensionem vocatur appeti-
 tus ideo non appetitus est ad partem
 intellectus que sequitur apprehensionem
 que vocatur voluntas et dicitur similiter appetitus
 si non est. non enim appetitus spiritus
 notus vocatur spiritus si solum intellectus.
 Nobiliora enim etiam in ignobilioribus
 rebus et nominibus communicant et multo
 singulares nobilitates habent et singularem
 nomina sibi appropriant et quod dicitur est in partem
 nominibus intelligendum est etiam in aliis no-
 minibus quod ea que pertinet ad partem inferi-
 orem sensum extenduntur ad partem su-
 periores intellectus et non est. quod ratione
 sue nobilitatis. Et etiam dicitur intelli-
 gendum est spiritus. quia ea que sunt partem su-
 periores largi accipere dicitur et parte
 spiritus. Unde large loquendo appetitum
 spiritus vocamus voluntatem et sic in
 aliis quibus suppositis ostendendum est pro-
 positum. Et modo se habet caritas ad amo-
 rem dilectionis et cetera nomina ad amorem
 pertinet et omnia ad invicem.

Amor igitur spiritus quietationem appetitum
 importat si quia nomen appetitum
 est commune parti spiritus et parti intellectus ideo
 etiam amor convenit quietationem appe-
 titus spiritus et intellectus si differenter.
 putatur enim convenit appetitum spiritus a-
 mor est passio et sic amor quod est hoc

et brutis et sic spiritus amoris sibi no-
 men vendicat. Appetitus autem intel-
 lectus qui est voluntas est eternus
 spiritus et non passionatur dicitur. et ideo
 si quod quietatur eternus talis amor vo-
 catur dilectio quasi dilectio electio et
 sic solum amor qui est dilectio est intel-
 lectuali natura et non in brutis animalibus unde
 habet amorem alterum et non dilectionem.
 In omnibus autem est amor utique quia
 et est in eis amor putatur impletur passio-
 nem unde etiam dicitur multos pas-
 sionatos in amore qui non secum dis-
 cretionem rationis et est in eis amor qui
 est dilectio qui est in appetitu intellectus.
 tunc utique appetitum habent. et sic pa-
 tet quod omnis dilectio amor est si non omnis
 amor dilectio quia nomen inferioris
 potentie transferuntur ad superiorem et non
 est. Omnia autem nomina que ad a-
 morem pertinent sic se habent quod etiam ut
 includunt amorem pertinent sic se habent
 quod omnia ut includunt amorem et ad
 dunt aliquid super ipsum et sunt quod
 ut amor ea includit et addit aliquid
 supra ipsa et similiter sunt quod. No-
 mina vero que amor includit et addit
 aliquid supra ea sunt si. si caritas
 benivolentia beneficentia et concordia
 et accipit per quatuor preteritos amor
 et amorem. Quia prima est quod habet dicitur
 et ideo vellet sibi amicum et partem
 et sic amor includit caritatem quod
 desiderat semper amicum partem. Et
 appetitus est amicum sibi mutuo bona vel-
 le et sic amor includit benivolentiam
 que habet impletur. Tercia est quod bona sibi
 mutuo facit et sic amor includit be-
 neficentiam. Quarta est quod magistri-
 bus que bona videntur sibi mutuo
 consentiunt et sic includit concordiam
 que habet impletur non quidem in speculativis
 et subtilibus quia concordia in his per-
 tinet. et ceterum ad amicitiam non per-
 tinet immo in eis discordia potest esse sine
 iudicio amicitie eo quod in his concor-
 dare et discordare vocatur non subiaceret
 cum in eis ratione cogatur et sic potest

cogi in uno qd no in altero. Amor
 ergo includit ista quatuor et nichil?
 addit supra ea quietatem appetitus
 alia aut nomina a quibus amor indu-
 citur et addit aliquid sup amorem
 sunt quatuor. scilicet dilectio amicitia car-
 itas et amatio. Primum ad dilectionem
 sciendum est qd ipsa sumitur ab una ppetu-
 itate qd debet debitus amor huius. scilicet qd
 procedat ab elatione et non a passione et id
 dilectio est que sup amorem addit elationem
 nem et esse inuoluntate pppm. Unde
 omnis dilectio amor est scilicet amor omnis
 non est dilectio. Aliud est amicitia qd
 habet duas nobiles ppetates amoris qd
 addit sup amorem et dilectionem. scilicet qd
 amicos sit mutua reamatio et dilectio
 unde si aliter non diligunt prout
 diligit alium et non ecomiso posset di-
 ci et amor et dilectio scilicet non amicitia.
 Secunda est qd ex elatione boni et tunc inuen-
 tione procedat al non huius tunc amicitia
 ac quous posset dici amor ut dilectio
 et ita patet qd omnis amicitia amor
 est amor et dilectio. scilicet non omnis amor
 et dilectio amicitia est quia amicitia
 duo vltra requirit que addit sup illa
 Tertium nom est caritas qd vltra omnia
 ista includit vna ppetate sup nalem
 scilicet facere gratum deo ut sibi velit vi-
 tam eternam et ideo caritas facit qd
 actus suus et omni alia vltra est mei-
 torius et quia hoc non potest esse naturaliter
 optet qd caritas sit p infusione adeo
 et non p naturam acquisitionem et sic patet
 qd caritas omnia alia includit et amorem
 et dilectionem et amicitia scilicet non eorum ideo
 caritas tenet supmum gradum me oia
 nom ad amorem ppetuam et huius qd
 huius nobilitatis cetera et ultra. Et
 sic caritas de merito maior et sic ponit
 potissima virtutum. Quartum nom
 est amatio qd addit sup amore et dilec-
 tionem et caritatem et amicitia. Inue-
 sitionem et fluorem amoris unde et ama-

tio inueniri potest in amore in dilectione in
 caritate et in quolibet istorum reperit
 scilicet non ecomiso ppet qd dicitur apud philosophum qd am-
 itia assimilatur habitui amatio passio-
 nis. Quid est triplex amor. scilicet concupiscentie
 benivolentie et complacentie et quod cor peruenit
 ad caritatem.

Tercio videndum est quous amor ppetu-
 itate ad caritatem. Et dicitur qd
 amor est duplex. scilicet benivolentie et
 alius de concupiscentie. Amor concupiscentie
 est ille quo aliqua res diliguntur
 non ratione rei dilectae sed ratione diligencie
 quantum est sibi utilis vel delectabilis et
 talis amor reflexivus vel reactivus
 quia tali amore non diligitur res ppet se
 sed ppet amantem et iste amor est in animalibus
 isto amore et ab homine animalia diliguntur
 et inanimata. Unde diligo vinum
 quia in utile et non ppet se et equum et
 aliquando aliquem hominem beneficentem
 Alius est amor benivolentie qui sit
 distinguatur potest. quia cum amor non sit ad
 qd velle boni hoc bonum vel est ppet et
 huius in re amata et sic amas vult ei
 bonum ppetelle complacentie et approbationis
 et tale velle boni inuenitur amor compla-
 centie et iste potest esse hominis ad deum et dei ad
 hominem et hominis ad hominem vel huius boni
 est ab seipso et non huius et sic amans
 vult ei bonum ppetelle de seipso et optare
 eis et talis amor potest esse hominis ad ho-
 minem et dei ad hominem scilicet non hominis ad
 deum. quia deo nullum bonum optare
 possumus qd non habeat amor igitur co-
 cupiscentie non ppetuam ad caritatem sed
 magis amor complacentie et amor benivo-
 lentie. Quid not sunt et que virtutes in-
 telliguntur.

Modo dicitur de virtutibus intellectualibus
 et primo quot sunt et quo
 distinguuntur. Ad qd dicitur qd philosophus qui
 qd virtutes intellectuales emineant sexto
 ethicorum scilicet sapientiam scientiam intellectualem arte
 et prudentiam et excludit opinionem et suspensi-
 tionem que ppet dicitur huius et non virtutes
 quia contra rationem virtutis est ut sit principium
 mali actus ista autem duo sunt principia

intellectus

mali actus intellectus quia opinione
et suspitione et etiam fide acquisita
non infusa potest esse secundum intellectum secundum
autem est malum et ita patet quod ista al-
quando se habent ad verum aliquando ad fal-
sum si ista quique semper se habent ad verum
quia important rationem rationis secundum differ-
ferentiam quia tria. scilicet sapientia scientia et mens
ita natura. Scientia quidem est conclusio
vnde est habitus conclusionis. Intellectus est prin-
cipia vnde est habitus principiorum. Sapientia
autem est causa altissima. Vnde sapientia
quasi sapientia de deo scientia. Hic autem in-
tellectus non solum potentiam intellectus secundum habitum
potentie qui important eam rationem
ita principia prima. Alia autem duo impor-
tant rationem rationis ita contingencia
scilicet prudentia quidem est agibilia. et ita
actus qui sunt moventes non in se sunt
in exteriorem materiam sicut sunt ama-
re odore eligere et huiusmodi que pertinent ad actus
morales quorum est prudentia humana.
Ars autem importat rationem rationis circa
fabrilia et actiones in exteriorem ma-
teriam in se sunt sicut est sectare ligna
dolare lapides in quibus ars est diuturna
et ita patet quod omnes virtutes intellectuales
habitus sunt. Non omnes habitus sunt virtutes
nisi illi qui semper et solum sunt ad ve-
rum. et ista sunt predicta quique quorum tria
sunt et sunt speculativi. scilicet sapientia scientia et
intellectus alius de operibus. scilicet prudentia
ars vero de habitibus practicus et finis. Quo-
modo prudentia adiunguntur alie tres
virtutes.

Ipsi autem prudentie adduntur alie tres
est enim prudentia ratio ad agibilia
Circum agibilia autem sunt tria tempus actus et
modus inveniendi. quorum primus est consili-
um secundus indicare etiam pape primi
autem duo respiciunt actus intellectus spe-
culativum qui se inquirunt et indicare sed
tertius est proprius intellectus practicus in
quem est operativus. non enim ratio habet
pape ea que per hominem fieri non possunt
manifestum est autem quod in his que per ho-
minem sunt principalis actus est pape
ad que alii ordinantur et ideo virtus que
est bene preceptiva adiunguntur tamquam
secundarie. Eubulla que est virtus consi-

lativa et synesis que est bene indi-
cativa de agendis per commune legem
et quoniam que est bene indicativa
de agendis per commune naturalem in his in
quibus deficit lex communis et ita per
quod quibus sunt plures habitus non tamen nisi
quod virtutes intellectuales in genere tres
speculativum intellectum respicientes et due
respicientes intellectum operativum practicum
adduntur autem alie tres prudentie ad
bene indicandum et bene consiliandum
et preceptum que est prudentia. Quo-
de prudentia et ars sunt virtutes in-
tellectuales et Morales.

Secundo videndum est cum pruden-
tia sit virtus una de cardinalibus
que Morales sunt quod est intellectualis
ad quod secundum quod aliqua virtus potest dici in-
tellectualis actibus. scilicet a sebo quia est
perfectio intellectus et ageratio quia
generatur ex intellectu et tempore et ab ob-
iecto sicut sapientia que est de altissima
causis. Prudentia igitur et ars fal-
beret super vi. et ibi. quantum ad propria duo
sunt intellectuales scilicet quantum ad obiecta
non. scilicet conveniunt cum moralibus quia po-
tentia est ratio rationis agibilibus et ratio ad artem
factibilibus et per hunc modum sunt in in-
tellectuales et Morales non per se
quia sic sunt intellectuales per quod per se
potestas ad opus per in quantum conve-
niunt quod ad aliquid cum moralibus
et quantum ad aliquid cum intellectualibus
Prudentia igitur est intellectualis quoniam
ad sebum quod per se fiat et moralis quantum
ad obiectum quod respicit. Quod virtus
habens intellectualibus conveniunt nomen
virtutis.

Tercio videndum est quod virtutibus in-
tellectualibus conveniunt nomen vir-
tutis et maxime speculativis de quibus
est magis dubium. ad quod secundum quod non
virtutis conveniunt aliam duplicem rationem
uno modo quia facit facultatem be-
ne operandi et sic habitus intellectuales
possunt dici virtutes quia faciunt faculta-
tem bene operandi in intellectu que est con-
sideratio veri. hoc enim bonum est intellectus
et hoc est materialiter esse virtute. Alio
modo quia cum facultate bene opa-

fiat boni vsu et hoc solum pmet
ad illos huius qui respiciunt ptem ap-
petitum et sic facit formale de vir-
tutem et sic ratio virtutis eius ppe non
conem. Ex hoc em qd amplius habet
huitum facit aliquis spectatue no i di-
natur adutend si fit potens spectari
verum in his quos sic sciam si qvta-
tur scia hita hoc est immo nolite
et ideo virtus que p fiat voluntatem
ut caritas ut iusticia fiat etiam bene
vti huius habitibus spectatue. Et
si hoc etiam in actibz horum huius
pe esse meritum si ex caritate fiant
sicut qd dicitur moralis qd contempla-
tina est maioris meriti qua actina.
et hoc de virtutibz intellectualibz dicta
sufficiant. De virtutibz moralibz quo-
d amore morales dicuntur et qd mos
dicitur mos.

Modo ita restat qd de virtutibz
moralibus ubi pmo omni vult
dum est qd est mos a quo moales v-
tutes denominatur. Quo vult scia
patet quid est virtus moralis. Nos
aut duo sicut quod em sicut consuetu-
dine ut act. xx. Nisi amad animi
si more legis moysi no potuit sal-
ui fieri. Quid qd no sicut i anima-
conem quadam nalem ut quasi na-
turalem ad aliquid agend. Unde
et brutorum animalium mores ali-
qui esse dnt unde. n. apud abeo
n. d. qd leoni more utruetates i hos-
tes pstant eos et accipi mos in
ps. Qui habitare facit vnus mo-
ris in domo. Et hec due quidem
figones in nullo distinguuntur apud
latinos quoniam adnotem in greco
aut distinguuntur quia in greco etho-
p. e. breue septem sicut nalem ut
quasi nalem inclinat ad aliqd
agend qd apud nos more sicut. qd
doq no scia p. y. grecum qd e lo-
gum et dicitur virtus et tunc sicut qd
tudine in bono ut i malo et simle
nomen moris apud nos id sicut
virtus ergo moralis denominatur et
dicitur moralis amore si qd mos sicut.

inclinatorem nalem ut quasi nalem
ad aliquid agendum inclinat ante
ad actum ppe conemnt appere vti-
am e moue omis potestas ad age-
dum et ideo illa virtus solum moral-
is que e moue appetitua. Illi aut
signatorem qua mos nalem inclinatorem
ut quasi nalem sicut ad aliquid age-
dum est valde pmaqua alia signatio
qua signat consuetudo quodamod
conuertitur in nam et facit inclinatorem
similem nali. Ex his igitur patet qd
est mos et vult dicitur virtus moralis de
virtutibus moralibus.

Secundo vidend est de virtutibz mora-
libz et pmo de virtutibz moralibus
generalibz et de virtutibus cardinalibus
specialibz. Quidum ad morales pmo
ponetur in distinctione pponetur
eas distinctio et nris cum oppositis vi-
cis. Tercio concludent ex his sex co-
clusiones. Quidum passiones et opa-
tiones dupl. comparantur ad virtutes
et sicut in ut obm et sicut effectus ad
causam.

Quantum ergo ad materiam distinc-
tiones sciend qd in ita qd distig-
uitur virtutes sunt passiones et ope-
rationes. Operatio aut et passio dupl.
put ad virtute comparari quomodo sicut
effectus ad causam et sic omis virtus habet
aliquas bonas operationes quas e pro-
ductina. habet aliqua etiam delicta
ut tristitia que sicut delictiones et pas-
siones. Aliomodo put operari operatio
et passio ad virtute moralem sicut in a-
tia qua est et si h. omis virtus mora-
lis sicut ita materiam est ut ita ope-
rationes ut ita passiones. **Distinctio**

Hec sufficiencia virtutum et virtutis
et supposito ponenda e distinctio
secundo partium moralium virtutum
que put ponit hoc modo quia omis v-
tus ut est ita operationes ordinadas et
sic e iusticia que in actombz ordnat
hominem ad alterum in ratione debiti.
Iusticia aut est duplex. si commutativa
et distributiva quas dicitur sic sumi p-

quia ratio iusticie consistit in hoc quod est
constituere equalitatem in dacionibus
et acceptationibus. Hoc autem potest fieri dupliciter
uno modo ut constituatur inter dante et
accipientem talis equalitas ut quantum
accipiens accipit adante tantum retri-
buat dante accipiente et talis equalitas
est in emptionibus et venditionibus et re-
tributionibus et iusticia que talem equa-
litatem constituit et commutativa alio
constituta equalitas inter duos quorum
quilibet est recipiens quia quilibet re-
cipit iuxta suam conditionem equaliter quous
inter recipiant in equaliter et in hoc consistit
iusticia distributiva. Ex hoc autem patet
duplex ratio veritasque iusticie. quia iusticia
commutativa est equalitas quantitatis in
datis et acceptis quia tunc recipit dante
quantum dedit. sicut cum quis vendit
quid valentem totum recipit totum.
est ibi iusticia commutativa. Et modo est
quod inter illos inter quos non potest esse equa-
litas in datis et acceptis non potest esse ta-
lis iusticia proprie. Et hoc est nullis qui
beneficia accepta recompensare non
possunt sicut creatori creatura et pater
filio. a quibus recipiunt esse nutri-
tionem et eruditionem. propter quod quantumcumque
creatura creatori vel filio parentibus compen-
sent. nunquam est ibi perfecta equalitas
nec saluatur ratio iusticie commutative
sed tamen aliquis modus quantitatis creatu-
re creatori vel filio parentibus redestant
quantum potest ut sic loco equalis si qua-
litatem sumatur possibile et proportionale.
Sed iusticia distributiva non requirit
equalitatem quantitatis sed proportionis non
enim oportet quod distribuens bona quantitate
eandem quantitatem det omnibus sed pro-
portionem ut cuiuslibet det secundum suam conditionem
aliud enim debet dari militi aliud pedi-
ti. Secunda ratio est quod iusticia dis-
tributiva primo respicit personam pro-
nam. ex qua concludit proportionem retri-
butionis ita quod ibi est laudabilis ali-
qualiter personarum acceptio secundum debitam
conditionem persone. Et sic iusticia omni-

tativa primo respicit habitum mentis
rei ad rem ut patet in medicamentis
et emptionibus vel habitudine actus ad
passionem ut in iudiciis indicandis vel
promittendis. Ad conditionem autem pro-
ne nunquam respicitur non enim hoc de-
bet magis vel minus vendi uni quam
alii. Si autem aliquis respiciat ad con-
ditionem persone hoc non est nisi ex qua
magis tamen condico persone facit ad qua-
ritatem rei vel minus sicut maior
timor est principem patre quam privatum
personam. Et ita patet de duplici ius-
ticia distributiva et commutativa et
proinde de virtute que est circa operationes.
Potest etiam esse virtus aliqua circa
passiones regulandas et quidem est qua
vel circa passiones que sunt obiectum
potentes ad ipsam vitam hominis corporalem
vel circa passiones que sunt aliquid obiectum
quod respicit exteriora bona vel circa pas-
siones que sunt obiectum potentes ad actus
extremos. Si igitur accipiamus
virtutem que est circa passiones quarum
obiecta respiciunt et potentes ad corporalem
vitam habet per se dupliciter vel quia talia
respiciunt membra membra vel respiciunt
consuetudinem ipsam. Si membra
vitam sic est fortitudo que est virtus
circa pericula que vitam interminant
et virtuosus videtur fortis vicium
aut oppositum in ista virtute et incete-
ris attendit per habundantiam et defectum
et ideo virtus consistit in medio. In
quibusdam autem norma non sunt im-
posita sed analogum vel ex conditionibus generis
ut latius ut patet secundo ethicorum
Viciosus vero qui opponitur fortis per su-
per habundantiam et excessum videtur
intimidus et audax per intemperantiam per
defectum timoris audax per excessum au-
dacie videtur autem videtur intemditas
et audacia. Ille vero qui super habet
dat in medio et deficit in audendo
videtur timidus et iste opponitur for-
ti secundum defectum videtur autem videtur
timiditas. Sed autem accipit fortitudo
non corporis sed mentis. Si autem talia

Oba passia respiciunt consuetudinem
vitam et sunt varia admodum conser-
uatum sicut sunt tibi quibus conser-
uatur mundum et venetia quibus
conservatur spes. sic est virtus que vo-
catur temperantia que est circa deli-
tationes et tristitias prout tactus et gustus
et circa eas medium ponit et quod
advenit et quod ad abos et virtus
sua ista virtute vocatur temperantia vi-
cium autem oppositum isti virtuti sunt
dum superabundantiam vocatur intem-
perantia et viciosus vocatur intem-
peratus per defectum autem paucum inveniuntur
viciosi quia plures sunt viciosi in
persequendo delictabilia ciborum et vene-
reorum in nimis per in paucum pauci
vel nulli et ideo non est nomen im-
positum per potest notari viciu impossibile
et viciosus insensibilis eo quod humor
delitaciones prout papuntur et sic hemus
duas virtutes cum viciis suis opposi-
tis. Si autem secundum virtus sit circa pas-
siones que sunt obiecta paucis ad exte-
riorem hoc potest esse dupliciter uno ut respiciat
ad exteriorem mala tristitia quibus
hoc provocat ad iram et sic hemus man-
suetudine que est virtus ponens medium
circa iram et viciosus vocatur irascibilis
tunc. Oppositum autem viciu in superabun-
dancia vocatur iracundia et viciosus
isto vicio vocatur iracundus viciu autem
per defectum vocatur mansuetudo et vicio-
sus illo vicio vocatur irascibilis.
Alio modo potest esse virtus circa passio-
nes que sunt obiecta exteriora bona
occupabilia hoc autem potest esse dupliciter
quia exteriora bona quedam sunt divi-
cie quedam exteriora bona sunt homines
Si virtus sit circa divitias hoc est dupliciter
vel circa magnas vel circa mediocres.
Si circa mediocres sic est liberalitas
que est virtus ponens medium circa daco-
nes et acceptiones pecuniarum vel equi-
pocum et viciosus vocatur liberalis
viciu autem oppositum per superabunda-
tiam dicitur prodigalitas et viciosus pro-

Dignus et iste superabundat in dandis et
deficit in recipiendis. Viciu autem per de-
fectum dicitur illiberalitas et viciosus
dicitur illiberalis et iste superabundat in re-
cipiendis et deficit in dandis. Si autem vir-
tus sit circa magnas divitias sic est
virtus que dicitur magnificentia que est
virtus ponens medium circa magnas divi-
tias dandas et accipendas et viciosus
dicitur magnificus. Viciu autem oppositum
per superabundantiam dicitur avaritia
ab a quod est sine et puros quod est experientia
et talos quod est bonum quasi sine experientia
bonum quia. Si multa expendent non
curant quatenus bene expendat vocatur
etiam banastia a banastus quod est fornax
quia. Si admodum fornacis omnia consumit
et viciosus vocatur avaritius
vel banastus. Si viciu per defectum vocatur
pudicitia et viciosus vocatur impudicus
Si autem virtus sit circa exteriora bona
que sunt honores. hoc potest esse dupliciter
uno modo ut sit circa honores magnos
aliomodo circa honores mediocres. Si
sit circa magnos sic est virtus que vocatur
magnanimitas que est virtus ponens me-
dium rationis in persequendis et fugiendis
magnis honoribus et viciosus vocatur
magnanimus viciu autem oppositum
per superabundantiam in nimis prose-
quendis magnos honores vocatur au-
matus a cum quod in greco est incendium
vel a capnos quod grece est fumus unde et sic
capnotes esset fumositas quod nris lau-
dis vocabulis convenit quia etiam
et eos qui nimis ad magnos honores
anhelant ut ascendat ad alta. consue-
nimus ardentes ventosus fumosus
vocare et per hoc potest viciosus vocari au-
motes grece latine non ventosus ardens
fumosus. Si autem virtus sit circa honores
mediocres sic est virtus ponens medium ad
illos debite persequendos vel fugiendos
vocatur philotimia a philos quod est amor
et thymos quod est honor quasi debitus a-
mor honoris viciosus autem potest vocari
philotimus et debitus amor honoris

dicimus autem si suphabundantiam idem
nomen habet quia dicitur philotimia et vi-
ciosus philotimus quia non est nomen
impositum sed ad dicitur per dicitur virtus de-
bitus amor et virtuosus debitus ama-
tor virtuosus autem per suphabundantiam
dicitur ab ipso amator honoris et virtus
amor honoris virtus autem per defectum vocatur
aphilotimia ab a quod est sine et virtuosus
aphilotimus in hac enim virtute ut pa-
tet. et ethyconum virtuosus a se habuit sibi
nomen virtuosus unde et laudamus eos qui
nichil curant de honoribus et eos etiam
qui sunt multum solliciti quasi non sint
negligentes et ideo non est bene nota
distinccio nomen inter ista. Sic ergo patet
quod virtuosus quique virtutes et per passionem que
habet obiectum ad exteriorum et mali unam
scilicet mansuetudinem et boni quatuor
scilicet liberalitatem et magnificentiam et di-
cias magnanimitatem et philotimiam
et honores. Si autem virtus sit etiam pas-
siones que habent obiectum per se ad actus
extiores humanos sic sciendum est quod omnes
tales virtutes in uno conveniunt. Si quod omnes
sunt etiam verba et etiam facta in quibus ho-
mines continentur et quod ad hoc non distin-
guntur sed aliter et malis dicitur et hoc distin-
guntur quia etiam talia verba et facta in quibus
homines continentur est duo considerare
unum est veram realitatem et realem verita-
tem talium alium est delectationem in talibus
verbis et factis. Si accipiamus veritatem
sic et verborum et factorum quibus aliquid
alteri se exhibet manifestum ut dicitur
per debitam rationem accipere virtus ponens in
ipsis medium rationis que ab ipso virtute ve-
ritas et virtuosus virtute verax. Virtus autem
oppositum per suphabundantiam in quo
est quedam fictio flet implens ut quantum
ad facta vel quod in addita fingendo maiora
de se quod sunt virtute iactantia et virtuosus
vocatur iactator per virtutem iminus per de-
fectum quando aliquis fingit de se maiora quod
sunt vel quedam verba virtute verba. et
inverso et talis fictor qui est virtuosus vir-
tute verum et in verso. Si autem conside-
mus etiam talia verba et facta delectatione

hoc potest esse dupliciter uno modo ut aliquis
decent se exhibeat delectabilem verbis
et factis decentibus alia in his que fi-
unt seriose alio modo in his que
sunt ludis et iocose. Si primo modo quod
ad ea que seriose sunt respiciunt quoniam
vitam. sic et talium ponitur virtus que
ponit in humor medium rationis quam
vocat aristoteles amicitiam non ab affectu
amandi sed ad decentiam convivendi qua
nos affabilitate appellare possumus
et ipse virtuosus per dicitur amicus vel affa-
bilis. virtuosus autem per suphabunda-
ntiam non facit nisi et delectandi virtute
placatus et virtutem placiditas. Vbi autem
tale se exhibet per propriam utilitatem
virtute blanditor vel adulator. et
autem virtuosus est per defectum et non virtute a
liis consistat cum quibus vivit virtute
litigiosus vel discolor et virtutem per di-
a litigiositas vel briga. Si autem aliquis
exhibeat se delectabilem verbis et factis a-
liis in ludis et iocis iuxta debita me-
suram rationis sic est virtus que virtute
eutrapelia que tenet medium in ludis
et iocose decentibus et virtuosus est
pelus. et quasi se virtute admodum. Ille
autem qui est virtuosus per suphabunda-
ntiam in ludis et iocis virtute bomolochus
a bomos quod est altare et lothos quod est rap-
tor et dicitur ad similitudinem mulierum qui
solabant etiam aras per dolorem in qui-
bus animalia immolabantur ut aliquis
rapet videtur est de illo qui excedit
ludis quia semper insistit ad hoc quod
bonum vel factum alienum in ludum conver-
tat. virtutem autem virtute bomolochia vi-
ciosus autem ex defectu agropyos. et agros-
tis et virtutem. agropyos. et agrestas
et sic patet quod etiam passiones que res-
piciunt actus extiores humanos sunt tres
virtutes una etiam veritatem verborum et factorum
et dicitur veritas alie due etiam delectationem
et tristitia in eis et sunt amicitia si-
ne affabilitas et eutrapelia. Omnes
conclusiones expressas et primo quod sunt
et que virtutes morales.
Sic autem ex his tertio concludo quod con-
-

siones. prima e de mo virtutum qd omes
virtutes morales sunt xi. una ita opo
nes. f. iustia. x. ita passiones. f. for
tutudo temperancia mansuetudo liberalitas
magnificencia magnanimitas phi
lotimia mitas amicitia ut affabilitas
q. id e et eutrapelia. Quas omnes
emiat artes cum oppositis vicijs h
positas. n. est. 2. de omibz de mact
m libris alijs osequeter. Secunda
actio est quae prudencia no oputa
mt virtutes moales cu sit vicijs card
nalis.

Secunda conclusio e subitacomore
motina quae f. cum prudencia po
tur mt morales virtutes moales h no
pouitur 2 ddm qmt istas no mat
prudencia quia prudencia e moalis qm
ad matiam si no qm ad sbm qm
prudencia e i melleu sicut m sbo 2 id
solum h. distmco virtuti moalium.
que sunt moales qm ad matiaz
et sbm. Subiectum aut om virtuti
moalium que utq modo sunt moa
les est appetitus. Tertia conclusio i
quibz patet ut potens aut sunt virtute
moales sicut m sbo.

Tertia conclusio e qd qm omes
virtutes moales sunt m appetitu
diffent. cu iustia que e vicijs ita
opaciones e m appetitu melleu q
ppe di voluntas. alie aut omes que
sunt ita passiones quia ille omes
sunt ita appetitum spiritum sunt os
m appetitu spiritum f. diffent quia
ille que respiciunt sibi obm absolute
sine rone ardu 2 difficilis sunt m
pte appetitus spiritum que vocat con
cupisablis 2 sunt vi. f. temperancia
liberalitas philotimia amicitia seu
affabilitas vitas et eutrapelia. Ille
aut que respiciunt obm sibi no absolu
te f. subrone ardu 2 difficilis sunt
i alia pte spiritum appetitus que vot
vro lre 2 sunt quatuor. f. fordo mag
ficencia magnanimitas mansue
tudo. Quarta conclusio e qd iustia

que e ita opaciones dte ab omibz alijs
que sunt ita opaciones 2 passiones.

Quarta conclusio e qd iustia ab alijs
virtutibz moralibus dte m qtuor
pmo qm ad obm quia e ita opacio
nes alie ita passiones. 2. qm qm
ad sbm quia e m appetitu melleu
alie omes m sensu. Tercio quia
ad mediu 2 qd imple pmo quia alie
virtutes respiciunt mediu rationis. sed
i iustia accipit mediu rationis 2 etiam
mediu rei. Secundo quia quelibet
aliarum virtutum e mediu duoz vici
rum quoz vnu est f. sup habundia
tiam alterum f. dte f. iustia no est
mediu duoz viciuz f. solum opponi
ei i iustia 2 qd patet v. o. effecio. p
h aut vltimu pt ruder quae no fue
rnt duo vicia sibi opposita supus
assignata sicut ceteris. Causa est qd
ipa no est mediu duoz viciuz ut dte
est. Quinta conclusio qd distmco vir
tum no est i mduas spes f. est di
uisio m genere.

Quinta conclusio e qd distmco 2 af
signao virtutum quo ad omnes
no est mduas mduas al t spe
specialissimas virtutum. f. e diuisio
virtutum moralium m genere. Nam
iste virtutes continet alias subse sicut
patet expresse de iustia que e ita o
paciones quia em ad iustia ptinet
reddere debemus. Debitum at no est
vnius rationis m omibz idco f. dte
rationes debiti accipiuntur dte virtutes
ad iustia ptinetes sicut religio p qd
deo reddi debiti. pietas p qd reddi
debitum patibz al patre. Ita p qd
redditur debitum benefactibz 2 hui
et qd dte e de iustia intelliget est
de alijs 2 no solum qm ad virtutes
f. etia qm ad mta opposita f. no di
citur p singla rone minie plixitat
doctor aut qm de omibz genalr de
singlis spali m p f. 2 p f. diff
runt licent. Sexta conclusio quod se
hnt ad rem viciuz verecundia Nemesi
epikia heroyca qmencia 2 amicitia

et primo quod non virtus potest aliam du-
plicitate continere. scilicet largi et parit.

Sexta conclusio est dubium remotum
posset enim aliquis dubitare cum
arles faciat mentionem in libro ethicorum de
aliis que sunt ut esse videntur virtutes
scilicet in philosophia. deinde deinde et nemesis et in vito
de epicteto in vii. aut de heretica et de me-
cia in vii. de amicitia quare hoc non sit
ista explicata ut emmenda. Ad quod idem quod
nomen virtutis possumus uti large ut di-
camus prout ut omne principium laudabi-
lium operum ut omne quod de se est laudabile
alio modo prope si per amicitiam acceptum sicut
idem est superius. primo modo quod habet istos
large virtus modo aliquo potest dici et prope
utendo nomine virtutis virtutis et nemesis
quibus in quadam mediocritate consistat non
sunt virtutes sed passionis laudabiles. Et
epictetus est virtus et heretica super virtute conti-
nentia aliquid in virtute. Amicitia autem
efficit virtutis hoc autem patet per singula dis-
currere. Quod virtutis est deinde
laudabile non tamen est virtus sed passio.

Primo quidem hic patet de virtutis
de qua de arles. in ethicorum
quod est timor in gloriacione. et confusio
que opponitur glorie ex quo patet quod vere-
cundia est passio et gignitur sub timore si-
cut species sub genere et utrumque facit trans-
mutacionem in corpore sed dicitur per arles ibi
idem quia pallescent timores et ruber-
cunt verecundia et huius inquisitionis
res est quia natura mittit spiritum ad locum ubi
sentat de se sedes aut vite et in corde
et ideo quod primum vite timetur spiritus
et humores currunt ad cor et ideo exteriora
quasi de se pallescent. Honor autem
et confusio in exterioribus est et ideo quod
homo timet primum honorem reuerentiam
honoris et spiritibus ad exteriora homo
ruberat. ex quo patet quod verecundia est
passio et non virtus. Nichilo est deinde
laudabilem et inuenit etiam congruit
in quibus est mali retractiva Ille igitur
qui excedit in invidiam vocatur ut de
omnibus verecundet cathaplex. et simpliciter
ille autem qui deficit vocatur invidiosus
mediu tenes et laudabilis vocatur ve-

condus. Quod nemesis est deinde
laudabile et est passio et non virtus.

Nemesis autem est passio que est
mediu tenes cum delectatione et
tristitia eorum que eueniunt propter
et de nemesis. et reprehensio et in-
de nemesis. et reprehensor et stat
mediu laudabile huius passionis in
hoc quod aliquis tristetur de prosperitate et
malicia et gaudeat de prosperitate in
bono et de mediocritas vocatur nemesis
et eam huius de nemesis. Virtupa-
bile autem in extremo super habundantiam
est ut aliquis tristetur de omnibus que
prosperant sine bonis sine malis et
talibus super habundantiam vocatur inuidia
et huius eam vocatur inuidus. Virtupa-
bile autem in defectu est quod quis invidiam
de faciat atque ut etiam gaudeat
de malis qui in sua malicia prosperant
et talis malicia vocatur epictetus et
et huius eam de epictetus. Cathos
enim de gaudens et cathos malum epictetus
super ac si dicat gaudium de malo et
epictetus est virtus iusticia respiciens
quia est iusti legalis iustitia ad iustici-
am legislatoris respiciens non ad iustici-
am in casu que legislator prouideri non po-
tuit.

Epictetus autem dicitur virtus iustitia
iusti legalis. Vbi intelligendum
quod actus humani non sunt omnimodum cer-
titudinem et uniformitatem sed sunt
variabiles et quasi infinitis modis
nullus legislator potest prouideri omnes
casus particulares et quia etiam ista pro-
pria inapplicata in comprehensi-
biles sunt opera quod lex datur in vltimo.
Vnde ars imitatur naturam que est de his
que accidunt ut sepius tamen deficiunt in
panaoribus ut quod homo nascatur cum v-
dignus aliquid tamen etiam in impan-
cionibus huius vltimo. ita ars datur legem ob-
seruabilem ut in pluribus potest tamen con-
gere casus in quo verba legis non debet
suari in quo legislator si prius fuisset
holusset obseruari in talibus de in medio
legislatoris suari et non verba legis ut
vltimo. Et data lex quod cuiuslibet sit red-
dendi depositum. quibus autem deponit

gladium et postea efficitur furiosus
et gladium depositum repetit. Nunquid
si lex debet suam per verba certe non per
intentionem legislatoris que sunt in
hoc casu nullomodo redduntur. Virtus
ergo que facit ut verba legis in aliquo ca
su non fruantur per intentionem legislatoris
dicitur epiphania. ab epiphania est supra rationem
quod est obediens quod satis per epiphaniam ali
quis excellentiori modo obedit dicitur
natura intentionem legislatoris ubi dispo
nant verba legis et hinc tale virtutem dicitur
epiphania et est si verus divina iustitia
legalis et quia respiciat iustitiam sa
tis poterat rationem comprehendere cum iustitia
superius enunciatam non est duo extrema
sicut nec iustitia assignare. **Quid**
est verus heroyca et quod comitatur
homini et cui opponitur?

Quoniam autem ad virtutem heroyca
sciendum est quod anima humana est media
inter superiores spiritus et divinas quibus
quoniam per intellectum et animalia bruta
quibus comitatur impotentia spiritus
Sicut ergo in homine alie affectiones
sensitivae per se corrumpuntur usque ad si
militudinem bestiarum et hoc vocatur
bestialitas transiens modum huma
ne malicie ut patet in brutis et nam
ita etiam in homine per rationis perfic
torem et confortat ultra quem modum
humane perfectionis quasi in similitudi
nem spiritus separatos et hoc notatur virtus
heroyca et dicitur quod modo excellentia et
divino hominem faciens operari. Gentiles
enim vocabant heros animas defun
ctorum virtutum in signum quos defi
citos credebant et ita patet quod anima sit
medium tenens inter animalia bruta et spiritus
separatos utique participat extremorum
unde virtutem heroycam attingit
quod est superius principium bestialitatis quod
est inferius et hoc se medio modo per
virtutes quoniam et via communia superius
enunciatam. Virtus autem heroyca non habet
vicem oppositam duplicem malitiam
sed solam bestialitatem ut patet. unde
ethicorum ubi probatur ex dicto patet per hoc

hanc virtutem esse in hominibus quia ille di
cebat de filio suo hectori quod non videbatur
mortalis filius hominis sed dei quia per
meo quidam modus vivere et operandi
apparet vel quoniam modum humanum quasi
superhumanus et divinus. **Secundum tamen quod**
modis dicitur quod est verus et quod non

Decorum autem sciendum quod dupliciter
potest sumi uno modo pro eo quod hoc
abstinere ab omni delectatione venerea et
sic aptius ad Gal. v. me fructus conti
nentiam castitatem continentiam et sic continentia
per se principalis quidem est continentia se
condaria non indolentia et hoc continentia sic
est verus sicut continentia. alio modo potest
sumi pro eo quod homo resistit concupiscentiis
sensibus que in eo vehementer exurgunt
et hoc modo accipit philosophus continentiam
unde ethicorum. Et sic eam accipiendo potest ut
ut dicitur in ethicorum quod non est virtus sed aliquid
iuxta virtutem. Est enim appetitus virtutem inquit
finalis rationem contra passiones ne ab eis sedu
catur non tamen attingit ad perfectionem rationis
virtutis moralis secundum quod appetitus sub
ducitur rationem sic ut non insurgat vehementer
passiones rationem contrarie. Incontinentia
tamen autem tales passiones insurgunt
quoniam non prosequatur. **Quod dicitur**
ferunt temperantiam et continentiam

Ex hoc autem concluduntur tria. pa
rimo quod dicitur temperantiam et con
tinentiam quia continentia sumpta prout
impertat cessationem ab omnibus delectationibus
venereis est virtus et nobilior tempe
rantiam sicut continentia castitate. con
tinentia autem sumpta prout impertat resiste
ntiam rationis ad concupiscentias veheme
tes non est virtus sed aliquid minus virtu
te et sic temperantiam nobilior est quia
bonum veritas est laudabile quia est per rationem
magis autem viget bonum rationis in tempera
to in quo etiam appetitus spiritus vehementer
resistat rationem quoniam ratio sit finalis
ta quod eius concupiscentias suas unde
sic continentia comparatur ad temperantiam
sicut impertat ad perfectionem. **Que est ma
iorem obiectum continentie.**

Secundo concluditur quod quoniam
maior ubi intelligendum quod sit?

subiectum rationis et rationis
avato et quoniam incontinentie
in quo appetitus spiritus

temperancia potest communiter accipi et lar-
ge inquantum in a tamen ipse dicitur in i a
ma in qua est optimus hominem ref-
nari ita etiam continencia large dicitur
ita quilibet magis aliquando refrenabi-
lem quam et ipsum nomen quodammodo
refrenacionem impare vi continencia enim
se videtur. et ipse continencia dicitur in m a
qua est optimus et difficilissimum continere
hoc autem est de delectacionibus per us tactus
quod ad uenerem in quibus non summa de-
lectacionem posuit ut aialia ad ista incli-
narentur propter consuetudinem spiritus. Enim
etiam quantum ad abstinencia propter consuetudinem
modum et quia delectaciones uenerem
ordinis sunt uehementiores eo quod maior
bonum est consuetudo spiritus ad qua ordinatur
quod gustus et abstinencia que ordinatur ad
consuetudinem modum quod non est in bonum
Ideo sicut temperancia est maxime de
illa que respiciunt delectaciones uenerem
as ita et continencia et ideo etiam ma-
gis consueuimus dicere continencia et in-
continencia ita uenerem quod ita abstinencia quod
sit ita utrimque. **Quid est incontinencia
et incontinentes et quid se habent ad intem-
perantiam et intemperantem.**

Ex dicitur autem potest patere quid est in-
continencia que opponitur continen-
cie et quid incontinentes qui opponitur con-
tinentia patet in his personis. vñ. ethicorum
Intemperans enim dicitur qui ex ipso elatione
et ex habitu per consuetudinem acquisito
peccat. Incontinentes autem qui ex aliqua
passione occurrente et ideo quia ite-
perans agit ex elatione et incontinentes ex
passione sequitur quatuor. primum est
quod in intemperato est habitus uiciosus ex quo
sibi redditur male agere quasi qualem
non sit aut in incontinente. secundum quod se
ex primo quia enim passio cito transiit tra-
sente actu passionis in incontinente ha-
bitus aut incontinentie manet actu in-
temperantie transiente in intemperato. Idem
incontinentes tristatur passione transiente
et dolet de commissis. Intemperans autem
non dolet se magis gaudet se peccasse
eo quod talis operatio est quasi sibi qua-

lis facta per habitum et ideo dicitur per philosophum. vñ. quod
letantur cum male fecerint et exultant
in rebus pessimis. Tercium autem sequitur
ex his duobus quia cum habitus sit
difficile mobilis passio autem cito transiit
scilicet. Intemperans est difficilior fama-
bilis et emendabilis quam incontinentes
Quartum autem sequitur existas. Sicut
enim temperancia simpliciter est perfectior qua-
necia et temperans melior continente ita
per oppositum intemperans est peior in-
continente et intemperantia peior incontinencia
**Quod amicitia est uirtus et quid
non.**

Amicia autem quodammodo uirtus
est et quodammodo non. vñ.
nondum quod apud philosophum ethicorum determinat
de duplici amicitia quare una consistit
in effectu exteriori exterioribus factis
et dicitur ut aliquis per hoc decenter et
delectabiliter alius commutatur in sensu quod
inter et sic est quidam habitus medius
inter blanditorem et flagitiosum et uocatur
amicia ut affabilitas et de hac agit
aristoteles in primo ethicorum determinando eam cum
aliis et in secundo determinando de ea et hic
fuit supra sumptum in aliis commissa
et tunc habitus utriusque ipse non est a-
micia quia eodem modo se peccant
sit homo ad ignotos et notos com-
tos et remotos. Alia autem amicitia est
que consistit in affectu interiori propria
liter quo quis alium diligit et sic est
effectus omnis uirtutis et omnem uirtute
sequitur quia ista amicitia tendit
amicis malitiam propter honestam
bonum quod mixto est uirtus autem sit bonum
bonum et honesta simpliciter et ideo omnis
uirtus existit non est causa anima amo-
ris sic ut ametur et sic amicitia non
est uirtus si omnem uirtute quod et
ita determinat aristoteles de amicitia in viii.
et ix. ethicorum de amicitie speciebus et adi-
cuntur ibi patenabunt suspenderet
ad prius. Albertus autem in primo. viii.
ethicorum dicit quod amicitia potest imitari hi-
tum quendam qui mediat in passio

inibus affectionibus. s. i. amicitia
et sic amicitia dicitur esse virtus moralis
quod secundum eum tunc virtus benevolentie
tam nominat tunc sunt h. alie
benevolentia ut amicitia qua sunt
ubi agebatur de dicitur nomine ad
amorem pertinet. Ex quo patet
quod nomen amicitie duobus modis
imputatur huius virtutis. s. primo
modo et tertio modo dicitur s. sic patet et
usitato modo non videtur nomen voca-
buli. s. prima virtus dicitur affabilitas
et tertia dicitur benevolentia quibus largi-
men amicitie conveniat eis. s. at
modo amicitia non est virtus s. quod
tunc et omnis virtutis effectus. Ex quo
patet quod fuerit in principio istius sex-
te actionis suppositum. s. quod videtur
et nemesis non sunt virtutes s. passio-
nes. sunt tamen deinde laudabilia. In
hac autem est virtus quibus iusticie dicitur
na. s. exorta autem est supra virtute
concordia aliquid infra virtutem ami-
cia effectus virtutis. An virtutes car-
dinales sunt morales ut intellectuales

Modo restat dicendum de virtutibus
cardinalibus ubi consideranda
sunt tria. primo autem omni videndum est
an virtutes cardinales pertineant ad
morales ut intellectuales. Ad quod dicitur
quod cum virtus implet rationem appeti-
tus illa virtus dicitur huius rationis
virtutis que requirit rationem non so-
lum quod ad facultatem bene operandi
s. quia causat boni operis usum. Il-
la autem habet in parte rationis virtutis
que non causat rationem appetitus
et quibus faciat facultatem bene o-
perandi non tamen causat boni operis
usum. Constat autem quod pars est prin-
cipalis imperio et ideo virtutes que
conducunt rationem appetitus dicitur car-
dinales. i. principales. Hinc autem
sunt virtutes morales et non intellectuales
sola prudentia que quo ad materiam
est moralis quo ad finem intellectualis.

ut supra patet et ideo dicuntur cardinales
virtutes non sunt intellectuales s.
sunt morales collocantur. **Quot sunt
virtutes cardinales.**

Secundo videndum est que sunt iste
et quot et dicitur quod quatuor quibus
mores et sufficiencia sumuntur s. principia
sua formalia s. sua substantia. Secundo
principia formalia sic. principia for-
lia virtutis de qua nunc loquimur est ratio
boni. Quod quidem dupliciter potest consi-
derari uno modo s. quod imperia rationis co-
sideratione consistit et sic est una virtus
cardinalis. i. principalis que dicitur pru-
dentia. alio modo s. quod circa aliquid po-
tetur ordo rationis s. huius dupliciter uno mo-
do circa operationes s. sic est iusticia ut circa
passiones alio modo s. sic nunc est esse
duas virtutes ordine cum rationis nunc est
ponere circa passiones considerata repug-
nantia rationis ad rationem. Quod quidem potest esse
dupliciter uno modo s. quod passio impellit
ad aliquid contrarium rationi s. sic nunc
est quod passio repugnat s. huius facit virtus
temperantia. alio modo s. quod passio
retrahit ab hoc quod ratio dicitur sicut ti-
mor pudor et labor s. sic nunc est quod
finetur hoc moris quod est rationis ne s. recte
dat s. hoc facit fortitudo. Secundo
substantia autem huius eadem distinctio reputatur
invenitur enim quadruplex substantia de quo
loquimur. s. rationale per se quod per
denaam perficitur et huius est intellectus. Et
rationale per participationem. s. voluntate
que est substantia iusticie et appetitus spiritus.
qui dividitur in rationabilem quod perficitur for-
tudo et irrationabilem quod perficitur temperantia
Unde et quare cardinales virtutes dicitur
cardinales

Tercio videndum est quare iste dicuntur
cardinales magis quam alie ad quod
dicendum quod iste virtutes dicuntur cardinales
primo quasi generales s. quasi prin-
cipales. tunc ad rationem cardinales
Unde et ex qua ratione dicuntur cardinales

iste quatuor virtutes. scilicet iusticia pruden-
tia fortitudo et temperantia.

Quoniam ad primum sciendum quod istas
virtutes dupliciter considerare possimus
vno modo scilicet quod omnes rationes formales et
secundum hoc dicitur cardinales quasi gene-
rales ad omnes alias virtutes ut puta quod
omnis virtus que facit bonum debitum et
ita in operacionibus dicitur iusticia et omnis
virtus que tollit passiones et deprimat
dicitur temperantia. et omnis virtus que
facit firmitatem animi contra quaslibet
passiones dicitur fortitudo et omnis
virtus que ponit rationem rationis in quibus
liberis actibus vel materis prudentia
dicitur et sic in istis virtutibus locu-
tur et philosophi et doctores theologi et sic a-
lii virtutes continentur sub istis et ex hoc
iste cardinales vel principales et genera-
les dicuntur. Alio modo prout considera-
ri possunt quod iste virtutes denominantur ab eo
quod est principium in vna quaque materia et sic se-
cundum istas virtutes quod alias dicitur. Dicitur
autem sic cardinales quasi principales
quia sunt principales vel alias prout prin-
cipalitatem materis sicut quod prudentia
dicitur principalis quia est preceptiva ius-
ticia quia est circa operaciones debitas
in eo equales. Temperantia quia re-
mitit concupiscentiam delectabilem tactus
fortitudo quia confirmat operacionem mor-
tis et virtutis in cardinales principales
dicitur et generales. Tercio dicitur cardina-
les a cardine hostii per similitudinem
et hoc dupliciter primo propter similitudinem
cardinis in quo motus hostii terminatur
in cardine enim motus hostii est
terminatus de ratione autem hostii est ut per
ipsum meliora domus videantur. Unde
est quod si quod sit ratio deducendi in aliquid
hostium dicitur et sic accipitur Jo. x. Ego
sum hostium et propositum id est pro quod
non est motus in aliquid ad ultimum
non sit hostii ratio. Virtutes autem theolo-
ice tamen sunt circa finem sicut per quod non est
aliquid ad ultimum ex parte obiecti in quibus

Et quod iter morales virtutes quod pre-
terea virtutes ad quas sunt omnes alias
virtutes quod cardinales sicut rationes
mores solum et quod cardinales dicitur
tendat et ideo inmutabilis theologia
non inveniuntur rationes et ideo non possunt
dici cardinales. Et in hoc non inveniuntur
inmutabilibus quia perficiuntur in materia
templativa que non ordinatur ulterius
ad aliam vitam sed actus ordinatur ad
ipsam. Unde tamen virtutes morales per-
ficiuntur in materia activa et habeant actus
suos non circa finem ultimum sicut circa ob-
iectum extrinsecum propter in eis generaliter
inveniuntur rationes operum et ideo solum mo-
rales cardinales dicitur. Secundo di-
cuntur cardinales a similitudine cardi-
nis in quo hostium virtutis et motus
operum tamen datur quia sicut totus
motus operum est in ordine et in eo vol-
untate ita omnis actus humane vite con-
tinue virtutis vel saltem frequenter
et crebrius circa materiam istarum virtutum
quod alias virtutum et ideo sic a cardine
cardinales denominantur. Et sic patet
quod cum motus sunt duo cardines unus
ad quem operum motus terminatur alius in
quo operum motus terminatur alius in quo
operum motus fundatur et hostium voluntas
ab hoc utroque cardine per similitudinem
nominatur. Unde primo modus si-
milis a similitudine primi cardinis se-
cundus a similitudine secundi. *De ar-*
istoteli actum humanorum.

Quarto principaliter circa virtutes quia
actus virtutum boni et virtuosus per
quod sit debitas circumstantie inveniuntur
et ideo de circumstantiis aliquid hic po-
nendum est et primo quod importat nomen
circumstantie. Et quot sunt circumstantie
imprudens. Tercio ad quos modos
ingenere omnes prudentes circumstantie du-
cantur. Quarto quod se habent ad ac-
tum ut in eo ponatur ratio bonitatis
vel malicie vix vel virtutis. *Quid*
imprudens nomen circumstantie.

Quoniam ad primum sciendum quod no-
men circumstantie videtur tractari
ex his que inveniuntur in locum in
quodlibet corpore ad actus mo-
rales. Illa enim dicitur circumstantia cor-
poris existens alicubi que non sunt
et in se et in aliquo modo atti-

gunt. Simile in actibus illa dicitur cir-
cūstantie actus qui non sunt de essen-
cia illius actus sed ei accidit p[er] se
recte ut modus agendi p[er] se exte-
riore ut locus t[em]pus et d[omi]n[u]m etiam p[er]
p[ro]p[ri]e agentis ut materie etiam quā
est actio et finis et similia. Quid q[ui]
ignore non p[er]tinet ad s[ub]stā[m] actus ut
et in s[ub]stā[n]cia n[on] t[em]p[or]e et aliquomodo co-
tingit p[er] actum d[icitur] circūstantia ei[us]
Quot s[un]t circūstantie et que actuum
h[um]anorum q[ui] in ad actus p[er]tine-
ntiales.

Quantum ad secundum sciendum q[uod]
omnes circūstantie v[er]itatem in
hoc v[er]su cōtineantur. Quid q[ui] ubi q[ui]
bus auxiliis aut quod quid. Que
p[er] se sic d[icitur] p[er]tineant. p[ro]p[ri]e enim actus
ad finem p[er]tineat accipi ut secundum id q[uod]
est in p[ro]p[ri]o actu ut secundum id q[uod] est
Si p[ri]mo modo ut q[ui] ad s[ub]stā[n]ciam actus
et sic est quid aut quā[m] admodum
ip[s]ius et sic est quod. Si autem p[er]com-
p[ar]ationem ad extra ut p[er]comparationem
ad causam ut p[er]comparationem ad me-
suram. Si p[ri]mo m[od]o ut ad causam finalem
et sic est aut ut ad causam efficiētem
et sic ut in s[ub]stā[n]cia et sic est quibus
auxiliis ut p[ri]ncipalem et sic est q[uod]
si autem p[er]comparationem ad mensuram a
ad locum et sic est ubi aut ad quod
et sic est quid. Ex hoc autem patet q[uod]
p[er]tinentes circūstantie s[un]t v[er]i s[ed] ut at-
tend[itur] s[ub]stā[n]cia actus et sic est quid p[ri]mo
dus et sic est quod t[em]p[or]e causa fina-
lis et sic est aut q[uo]t[us] causa efficiens
p[ri]ncipalis et sic est quibus q[uo]t[us] cā in-
stans et sic est quibus auxiliis. v[er]i
tempus et sic est quid. Septimo loco
et sic est ubi ad quot gen[er]a omnes
circūstantie reducuntur.

Quantum ad tertium. s[ed] ad q[uod]
modos in gen[er]ali omnes circū-
stantie reducuntur. Sciendum q[uod] p[er]
est genus circūstantiarum. Quidam

s[ed] que imputant commemorationem ut d[icitur]
commemoria ad rem rōm. ut s[ed] q[uod]
res accipitur de voluntate d[omi]ni vel
p[er] eius voluntatem. p[ri]ma enim
circūstantia est cōt[ra] rōm rōm s[ed] p[er]
acta rōne d[icitur] s[ed] d[icitur]. Simile q[uod] res
accepta p[er] voluntate accipitur de
loco sacro d[icitur] est cōt[ra] rōm rōnem
p[er] rēu[n]cia[m] loci sacri. Alie s[ed] ex
circūstantie que de se non imputant aliq[uod]
commemoria[m] ut d[icitur] commemoria[m]
ad rem rōm imputant t[em]p[or]e supposito q[uod]
d[icitur] alio sicut accipe alieni iniqui-
tate magna ut p[ri]ma s[ed] se non d[icitur] s[ed]
acta rōne s[ed] q[uod] m[od]o accipiat p[er]tineat
furto ut rapina maiore d[icitur] s[ed] s[ed] s[ed]
entiam includit accepto rei aliene
in magna q[uo]t[us]itate q[uod] in p[ri]ma s[ed] non
magna s[ed]e. Alieno circūstantie que
nec de se nec quocunq[ue] supposito i[n] d[icitur]
d[icitur] d[icitur] commemoria[m] ad rem rōm
nec m[od]o m[od]o m[od]o ut augmētāt
sicut q[uod] res aliena accipitur cū ma-
ni dextra ut sinistra Quid s[ed] ha-
bent cōm[un]itatem ad actum ut in eo
ponat rōm v[er]i ut v[er]itatis.

Quantum ad quartum. s[ed] quo se h[ab]et
circūstantie ad actum ut in eo po-
nant rōm v[er]i ut v[er]itatis. S[ed] q[uod]
circūstantie p[ri]mi gen[er]is de quibus
immediate imputantur cā d[icitur] e po-
nit in actu rōm p[er]tineat s[ed] m[od]o m[od]o
eorum cū in actu eod[em] m[od]o p[er]tineat sit
possibilis sicut m[od]o p[er]tineat rei ali-
ne ponit s[ed] p[er]tineat q[uod] accipiat d[icitur]
ut p[er]mole[n]tiam quia p[ri]mo modo fur-
tū e s[ed] modo rapina. Si autem
accipitur furto ut rapina de loco sa-
cro non est solum furto ut rapina
s[ed] etiam sacrilegium et sic s[un]t plura pec-
cata et non v[er]i t[em]p[or]e. Simile t[em]p[or]e est q[uod]
v[er]itatis in vno actu s[un]t plures de-
fens ut de fornicationes quaz vna non
est d[icitur] m[od]o alterius ibi s[un]t plura
p[er]tineat si in re furto ut mole[n]t accip-
ta de loco sacro s[un]t plures de forni-
cationes quaz vna non est d[icitur] m[od]o

qz forat ro pti q
fistit ubi q no co
mat ate tom

alterius ergo sunt ibi plura pccata ma
et tunc inconfinitas vocatur de fuis
ut de formitas actus moralis. amor
pbatu quia in furtiva accepcone
rei aliene de loco sacro est duplex de
formitas una quia accipi res alic
na pter voluntatem dñi alia irrene
renia loci sacri qui hñ immunitate
nec una p se e determinata alterius q
pt esse furtum sine irrencia sacri
loa et irrencia sine furto ppter q in
tali sacrilegio no videtur esse unum
pccatū s; duo et idem intelligendū e de
omib; aliis pccatīs quōd in uno actu s;
plures circūstancie male quas vna no
est determinata alterius r sic patet
qualit̄ circūstancie pmi genis se habet
ad actum. Et qd h' dicit aliquis q
spes rei no pt variari nisi p illud q
est intencio rei s; circūstancie nec p
intencio actui quātm ad essentia actus
ergo no mutat ut addit spem. Ad
dñm q circūstancie no sūt intencio ac
tui quātm ad essentiam actus n' mu
tant eius spem quo adesse nē sūt
tñ intencio actui quo ad bonitatem ut
maliciam moralem et hac mutare
possunt ut novam addere pōte non
mutata. De circūstanciis aut scādi
genis que no includūt commēciām
ut distōmēciām ad actum rōm patet
q no pōtūt in actu nova spem pccatī
s; solū in eadē spē augent culpam
ut minuit. q patet ex pñis tñis. qā
q no imptat ex se deformitatem s; im
ptatūm auget ut minuit nō pōt s; pccatū
pccatū s; pōtū auget ut minuit s; de for
mitates hñs genis sūt hñ ut patet
ex pcedētib; qz. Circūstancie at
terci genis no pōtūt in actu spem pec
cati nec auget ut minuit omis rō
est quia nullam deformitatem habet
ad actum rōm s; bonū ut malū nec
s; se ut pōnat spem pccatū ut circūstancie
pmi genis nec alio supposito n' po
nūt augmētum culpā ut circūstancie
pmi genis ut patet p exemplū pō
tūm de accepcone rei aliene manu

dextra ut sinistra Que pccatō cir
cūstancie sūt cōfite.

Ex hñs pt etiā macentatē que
sūt pccatō circūstancie cōfite
de. Nam circūstancie pmi genis
que pōtūt spem in actu si illa spes
sit de genere pccatī mortalis omis ta
les nō sūt q fite. Circūstancie
aut scādi genis nō sūt nō cō
fite ut meliores tenet s; de mag
cōgenitate. Circūstancie at tñis
nec de necessitate n' de cōgenitate s;
cōfite tñ nō addat spem pccatī nec
augēt nec diminiat pccatū. Qñ
de omis vñtutes tam mēstiales quā
mōrales cōsistūt in medio r quomodo
non.

Vltimo aut omī cō
vñtutū quia quē vñtutū e tractum
ex dō pñi s; cōfite q dñs cōsistat
in medio videndū e quōd vñtutes cō
sistunt in medio ad q dñm q medū
de p opacōm ad extrema. Extrema
at pnt in mōalibus loquimur possūt
accipi dñp. Vno em mōd possūt
accipi s; oppō boni r mali. alio mō
s; oppōm supflū r diminiat. Si acci
piatur medū p opacōm ad duo exte
ma oppō que sūt bonū ut malū
sic dñm est q nlla vñtū cōsistit in
medio vñtū tenet extremū. Si em
sic esset in medio pccatū aliquid
de bono r aliquid de malo cū medū
pccatū nām extremū. Hoc aut
fñm e quia nulla vñtū aliquid ma
li pccatū s; tenet alterū extremū
s; rōm boni ergo nō pt dici q aliq
vñtū cōsistat in medio isto mōd. Si
aut accipiatur medū s; compacō
ad extrema que sūt supflū r dimi
nūm excessus r defectus sic et vñtū
mōralis omis et vñtū mēstialis
suo mōd tamen cōsistūt in medio
ut patet s; cōfite. sicut in excessu
largitiōis donos cōsistit vicium
q dñ p digalitas in defū auar sive
illiberalitas in medio aut cōsistit

liberalitas que est virtus quidam dant
danda et retinetur non danda et hoc
medium in omnibus virtutibus mori-
libus accipit per rationem rationem. Item pa-
tet in virtutibus moralibus quidam em-
in meliori affinitate esse quod non est est
excessus et superabundantia ut si di-
cerem quod homo est incorruptibilis quidam
aut negatur esse quod est est defectus
et diminutio ut si dicerem hominem non
esse risibilem. horum autem verumque
quolibet virtus moralis refugit.
consistat autem in medio et affinitate. si
quod res est sicut quod homo est risibilis
et negando quod non est sicut quod non
est lapis. *Secundo vii. super sa*

Quod autem dona spiritus sancti sunt
et quasi non videntur differre a vir-
tutibus spiritus differunt ideo aliquid
inferendum indicam. Quia que con-
sideranda sunt quatuor primo quod
differunt dona et virtutes. Secundo quot
sunt dona et quod ab invice differunt
et distinguuntur. Tercio quod dona
beatitudines et fructus peccatorum et
sibi invice correspondet. Quarto
descendit in speciali ad divinitatem
quod specialem difficultatem impertat
Que est dona inter virtutes et dona

Quoniam ad primum sciendum quod doctores
omnis dona ponit esse habitus per an-
ticitatem idem re et cum habitibus virtutum
ut differat re et difficile videtur. Et
ideo in hoc est diversitas sententiarum. Teneo tamen
doctrinam quoniam et dico quod differunt re
ubi intelligendum quod habitus magis vi-
requiritur per modum quod per se habet actus
in actibus autem habitus consideratur
aliquid habitum et aliquid superhabitum
sive divinum. *Humanum est aliquid explicat*
Humanum autem potest accipi explicat per
em modum potest dici operatio humana quod apo-
tencia operante vel impante operato-
que est humana pro quia est hominis in quo
est homo et sic operatio dei humana que

est elata a potentia rationali vel impa-
ta ab eadem potentia que est nata obedi-
re rationi. alie autem non sunt humane ut
mutare generam et huiusmodi et vult omnes in
quibus operatur homo in brutis bru-
taliter. Secundo modo dei aliquid humanum
vel operatio humana ratione magis sine obiecto
et hoc modo ille operationes que ha-
bent passiones vel operationes humanas
per obiectum dicitur humane et per oppositum
ille non dicitur humane que sunt per
aliquid superius humanis operantibus vel pas-
sionibus ut sunt natura et etiam primo
dicitur divine. Unde. x. ethiopo de philosophis
quod opus spiritus magis divinum dei quam
humanum nec etiam dicitur humane que
sunt per aliquid inferius humanis o-
perantibus vel passionibus ut expresse
patet in operationibus vegetativis ut me-
re spiritus quia tales non sunt humane
sed plantarum vel brutorum. Tercio modo
dei aliquid humanum ex modo operationis
quia in operationibus que sunt humane
primo modo vel primo modus humanus per
naturam et hoc modo quolibet in se potest fa-
cile expiri. Si autem ea que hominis sunt
illis duobus modis aliquis modo super
humano exequatur excedens modum
quoniam est operatio quodammodo super
humana et divina. Quod autem homo
modo brutali vel superhumano modo rationa-
li vel humano modo superhumano vel
divino in suis operationibus se habere possit
facile patet. nam homo tenet medium
inter bruta et spiritus separatas que dicuntur
divine. sicut ergo in malis est mutare
modum humanum peccandi sicut in
eis quibus ut in furari in modo et hoc
et modo subhumanum et brutale sicut
in peccatis quod nam que excedunt modum
humane malicie ita in bonis est mutare
inter operationes que tenet humanum
modum adque perficiunt operationes mo-
rales de quibus super dictum est et ulterius
etiam modo superhumanum sive divinum

*et sic patet virtutes mo-
rales dicitur humane*

ad que p fiat una v tus q pmit ap^{les}
 vii. et h^{is} que vocat^{ur} heretica que dir
 ite bestialitati opponit^{ur} ut d^r ibid^e de
 qua etiam supradictum est... Ex h^{is} co
 cludit^{ur} breuiter d^r inter v^{er}itates: dona
 quia v^{er}itates p^{er}fiunt mod^o humano
 s^{ed} dona mod^o sup^{er}humano et d^rmo. In
 eod^e modo vident^{ur} se h^{ab}ere dona et v^{er}itates
 seu v^{er}itates ad dona ap^{er}t^{ur} theologos
 qu^o se h^{ab}et v^{er}itas heretica ad ceteras v^{er}itates
 tutes morales ap^{er}t^{ur} p^{er}hos et h^umanum
 hic accipit^{ur} in donis et v^{er}itatum d^r ex
 parte modi op^{er}ationis n^{on} aut^{em} ex p^{ar}te po
 ul^{ter} obiecti quia nullis aliqua donatio
 nemit^{ur} *Sufficiens et distinctio vii do
 norum sp^{irit}u sa.*

Secund^o vidend^{um} est quot s^{un}t dona et
 quod^o distinguunt^{ur} v^{er}bi sciend^{um} q^{uod}
 donorum d^r distinctio: suffi^{cientia} sic accip^{itur}
 dona em^{por} p^{er}fiunt h^uicem ad p^{er}impe ex
 equed^{um} instinctum sp^{irit}u sa^{ndi} et ideo iⁿ o^{mn}i
 bus potens que poss^{un}t ee p^{ri}ncipia
 bonorum actum ul^{ter} malorum dona ponit^{ur}
 tam m^ulte m^ultitudo qua appetitua in
 tellens aut^{em} sine r^{ati}o distinguunt^{ur} in spe
 ctatua et p^{ra}ctica n^{on} tamq^{uam} in distinc
 tas potencias s^{ed} m^ultis distinctam in
 d^rmos actus ut sup^{er} d^rmo est et declar
 bitur infra. In r^{ati}one aut^{em} tam spectatua
 q^{uam} p^{ra}ctica est considerate d^rmo. s^{ed} ip^{am}
 apphensionem rei et m^ulti^{pl}icem de re apphen
 sa. H^uic go spectatua mod^o sup^{er}hu
 mano ul^{ter} d^rmo q^{uam} ad apphensionem
 p^{er}fiat^{ur} dono m^ultis. Q^uantum n^{on} ad
 m^ulti^{pl}icem p^{er}fiat^{ur} dono sapie. H^uic aut^{em}
 p^{ra}ctica p^{er}fiat^{ur} mod^o sup^{er}humano q^{uam} ad
 apphensionem dono c^{on}sili^{um} q^{uam} ad
 m^ulti^{pl}icem dono fac. et ita ista quatuor
 dona s^{un}t instinctu sicut instinctu. V^{er}itas
 aut^{em} appetitua m^ultis que se ad altero
 p^{er}fiat^{ur} dono pietatis mod^o sup^{er}humano
 et sic hoc donum est instinctu sicut instinctu
 p^{er}bo. In h^{is} aut^{em} que s^{un}t bonis ad se p^{er}z
 q^{uam} ad p^{er}sones appetitus indigemus
 d^rmo p^{er}sona. quedam em^{por} p^{er}sones
 retrahunt nos a bono ut timor p^{er}ictor
 et r^{ati}o h^uic mod^o sup^{er}humano p^{er}fiunt p^{er}do
 num fortitudinis. alie n^{on} p^{er}sones

inclinat ad malum ut delatationes:
 concupiscentie carnis contra istas p^{er}fi
 mur mod^o sup^{er}humano p^{er}donum timoris
 p^{er}timorem em^{por} d^rmo declinat omⁿⁱs ama
 lo ut d^r p^{er}u. xv. Ideo petebat ad hoc
 istud donum p^{er}bo c^{on}tra timor tuo car
 nes meas am. e. t. timui. et h^uic duo
 dona s^{un}t in appetitu sensitiuo iⁿ p^{ar}te
 concupiscentie sicut instinctu. alie aut^{em}
 s^{un}t h^uic distinctio aq^{uam}libet sic
 dona p^{er}fiunt instinctu spectatua sine
 c^{on}templatua et actua. Si in specta
 tua aut^{em} p^{er}mod^o visus instinctus et
 sic p^{er}fiat donum m^ultis. aut^{em} p^{er}mod^o
 gustus experientis et sic p^{er}fiat sapia.
 Si aut^{em} p^{er}fiunt in actua aut^{em} q^{uam}tu
 ad recessum amalo et sic p^{er}fiat donum
 timoris. a q^{uam} ad p^{er}fectionem in bono bo
 num aut^{em} est d^rmo quoddam n^{on} et r^{ati}o
 tuis p^{er}fiat donum fac ut d^rmo d^rmo
 num aut^{em} pietatis ut exequens alind est
 bonum sup^{er} ex^{er}ogationis ad quot n^{on} os
 tencitur et r^{ati}o talis bonum p^{er}fiat donum
 c^{on}sili^{um} p^{er}mod^o d^rmo d^rmo. donum aut^{em}
 fortitudinis p^{er}mod^o exequens. H^uic
 aut^{em} dona q^{uam} d^rmo d^rmo possent ex
 d^rmo locis s^{er}ptur^{ur} sa. de colligi t^u
 v^{er}bi xi. ca^{pitulum} ponitur v^{er}bi v^{er}bi d^rmo d^rmo
 sic. Egre dicitur v^{er}bi de radice vesse
 et flos de radice eius ascendet et re
 quiescet sup^{er} eum sp^{irit}u d^rmo. sp^{irit}u
 sapie et m^ultis sp^{irit}u c^{on}sili^{um} et forti
 tudinis sp^{irit}u fac et pietat^{ur} et replebit
 eum sp^{irit}u timoris d^rmo. *Quod^o se ha
 bent: sibi mutuo corrident petico
 nes dona beatitudines et fructus*

Quia n^{on} petico^{nes} ordmant^{ur} ad
 dona dona aut^{em} p^{er}pones ordi
 nant^{ur} ad beatitudines. fructus aut^{em}
 beatitudinibus corrident ut videt^{ur} di
 cere glo. m^ulti. vi. Id^eo d^rmo d^rmo
 q^{uam} omⁿⁱa ista sibi mutuo corrident. ad
 qual^{it}er fiat vidend^{um} est. v^{er}bi p^{ri}mo de
 clarand^{um} est quid horum quatuor n^{on}ib^{us}
 importetur. s^{ed} n^{on}ne petico^{nes} n^{on}ne
 donorum n^{on}ne beatitudinis et n^{on}ne fructus
 tui... s^{ed} d^rmo s^{un}t ostendetur.

quod
 et q^{uod}
 d^rmo
Ogend^{um}
 ad b<sup>eatitudinem
 n^{on} s^{ed}
 bis q^{uod}
 ex d^rmo
 am^ulti
 f^{ru}ctus
 Ja. i.
 q^{uod} m^ulti
 actum
 ante
 aut^{em} p^{er}
 n^{on}ca
 m^ulti
 ut r^{ati}o
 n^{on}ne
 at vo
 h^uic q^{uod}
 est r^{ati}o
 nos
 nos
 n^{on}ne
S
 h^uic q^{uod}
 facien
 ne o
 m^ulti
 dam
 sicut
 q^{uod} m^ulti
 aut^{em} est
 v^{er}bi
 qua
 tur
B
 tuab^{ur}
 beat^{itudinem}
 ad d^rmo
 donum</sup>

quod ordinatur ad invicem et quo
et que sibi mutuo correntur. **Ad**
dicantur petitiones et quot sunt.

O natum ad primum sciendum est
primo de petitionibus ubi intelli-
gendum quod cum multis auxiliis spiritualibus
ad bene operandum indigeamus quia
non sumus aliquid sufficientes ex no-
bis quasi ex nobis sed sufficientia nostra
ex deo est ut dicitur in cor. viii. **Idcirco re-**
currendum est ad deum qui dat omnibus af-
fluentem et non imperat ut dicitur can.
Ja. i. ca. et petenda sunt divina auxilia
quoniam indigemus multis operibus ta-
ctive quam contemplative maxime christo di-
cente luce. xi. **petite et accipietis. hec**
autem petitiones continentur auxilia ho-
minum ad bene operandum sunt. vii. que po-
nitur in ordine divini que dicitur pater
nostre et ponitur in vi. prima est satisfactio
nomini tui. scilicet ad deum. r. t. tunc est fidei
actio. t. r. gratia est pane. n. c. da. n.
h. quia est dimitte nobis. de. n. sexta
est et ne nos inducas in tentationem. septima est libera
nos a malo et hec vii. supplicatio-
nes petitiones sunt. Quid impetratur
nomine domini et quot sunt dona.

Secundo videndum est quid impetratur
nomine domini et hoc ex duobus potest
haberi quia sunt quidam habitus nos per-
ficiunt in interiore actu et contemplati-
ve operationibus modo dicto et super hu-
mano et isti habitus sunt in fide et per quod-
dam appetitum dicitur dona spiritus. scilicet non
sicut suscipientis sed sicut largientis
quoniam sunt dona totius trinitatis si-
cut et alia enumerantur autem hec dona
per xi. in antea superius allegata ex
qua patet quod sunt vii. **Quid impete-**
tur nomine beatitudinum et quot sunt.

Beatitudines autem quidam volunt
esse habitus quidam perfectiores vi-
tutibus et donis. Sed melior sententia est
beatitudines non esse habitus distinctos
a donis et virtutibus sed sunt operationes
donorum et virtutum perfectiores. hec autem per-

ordinem ponuntur in v. prima est
bona pauperes spiritui quod est r. c. **Secunda est**
bona mites quoniam ipsi possidebunt terram. tertia est
bona qui lugent. quod est q. i. q. e. bona qui esurunt
et sitiunt. quod est q. i. q. r. bona misericordes
quod est q. i. m. q. s. bona mundum corde quoniam ipsi
demon vi. Septima bona pacifica. quod est q. i. p.
fi. dei vocabuntur. Dicitur autem que sub se
quuntur. scilicet bona qui persecutionem pro christi causa
bona episcopi cum maledixerint nobis bono. r. c.
non sunt spirituales beatitudines sed sunt alia
contenue continue et manifestacione pa-
quidam generaliter et omni fidelium per far apostolo
rom. et discipulos qui in primis etiam e-
rant species persecutiones passuri. unde
quod primo generaliter dicitur fiat bona qui per-
secutionem patientur et dicitur in speciali
applicando discipulis. et dicitur bona episcopi cum
maledixerint nobis homines et. in
intelligendum autem quod sunt dona sunt actum
aliquod per se ad viam et aliquem
per se ad unam ut doctores dicunt
ita in singulis beatitudinibus duo ponuntur
primo et aliud per se ad statum vite et designatur
et illud designatur secundo ut patet in
omnibus b. g. in prima bona pauperes spiritui
eae per se ad statum vite quoniam ipsorum est
regnum celorum. eae per se ad statum vite
Quid impetratur nomine fructus et quot
sunt.

O natum autem ad fructus quarto
sciendum est quod nomen fructus a corpora-
libus ad spiritualia transferuntur. dicitur enim
corporalibus fructus id quod dicitur nascitur
ultimum expectat et ideo omne illud
quod dicitur aliqua aliquis consequitur quasi
mercedem laboris circa illam impensam
nomine extensionem dicitur fructus hoc autem potest
esse dupliciter uno modo ut fructus dicatur
illud quod dicitur aliqua principaliter expecta-
tur et sic fructus omnis operis in deum est
et de hoc fructu potest illud sapientia. iii.
intelligi bonorum laborum gloriosus est fructus
Alio modo ut fructus dicatur illud
quod quis consequitur ex opere non principaliter
per hoc operans et hoc modo dicitur

Quoniam igitur petitionibus dona. petiti-
onibus et donis beatitudines. petiti-
onibus donis et beatitudinibus. fructus in-
deant et sibi mutuo commendant ut dicitur
glossa. apud vi. ubi dicitur in parabola est ut impe-
tremus dona. in donis ut operemur de-
operatione beatitudines consequamur. et per quos
fructus etiam huius rudent. Idcirco de eorum
correspondencia simul idem est. ubi multi-
tudo quod cum petitiones sunt ad auxilia
divina postulanda atque postulamus divina
auxilia ad opera contemplationis vite aut
victorie dei ad opera vite contemplationis.
sic indigemus duplici auxilio unum est
ut ipsorum contemplabilium diviorum maies-
tas et dignitas nobis appareat et hoc
auxilium postulamus cum dicimus. pater
noster qui es in celis. f. n. t. i. fac ut nomi-
num sanctorum apud homines habeatur ut
non contempnatur. unde et hoc nihil aliud
est petere secundum Augustinum ad prophetam. non illud est
xxxvi. Sicut in conspectu eorum satisfactus
es in nobis ita in conspectu nostro magni-
ficaberis meis. Et quia ex hoc quod homo
sit huiusmodi excellencie princeps habet in
dicere et ordinare quod ad sapientem pertinet
ut patet primo methaphisica. ideo hinc petiti-
onem sapientie commendat. Et quia per dominum
sapientie homo est tranquillior ab infirmitatibus

et eleuatus addima ⁊ pōne fit aliq
liter dimitatis p̄cipis idco r̄ndet
ti petitiōi et dono vñ b̄atudo quē
b̄a pacifica qm̄ filij dei notabim̄. et
quia p̄ hoc homo summe v̄nitur do
idco r̄ndet istis omnibus fructus qm̄
si caritas .i. summa v̄nio addemur. Ali
ud auxilium est ut in cōtemplatiōe
d̄minorum magnalium nr̄am b̄atudi
nem cognoscamus ut sic homo talib
contemplandis magis in̄heat ⁊ h̄
peti⁹ s̄. petitiōe qua d̄. Aduemat
r. t. glo. .i. manifeste homin̄ ut in
nobis veniat et s̄ auḡ hoc ē idē pe
tere. **O**stende nobis faciem tuā et
salui erimus ⁊ quia talis cognitiō
ad m̄tinuōm p̄tinet idco h̄inc petitiō
m̄ r̄ndet d̄ m̄ m̄t̄l̄us. et ex hoc patz
etiam q̄. vñ b̄atudo istis duobus r̄ndet
s̄. b̄a m̄udo corde qm̄ ip̄i deum vidēt
et quia p̄ fidem deum credimus idco
istis r̄ndet ille fructus qm̄ si fides .i.
cognitiō sp̄ualium sine dubitatiōe
In opibus autē actiue vite indigemus
dupliā auxilio. p̄mū ē ut bona nob
conferatur quibus inuenimur ad bene
opandū secundū ē ut mala impediēcia
remoueat̄. Bonū autē ad iustā acti
nam. nr̄am est duplex. vñ quidē dir
r̄e ad opus v̄tutis ordinās sicut ip̄i
honestum bonū ⁊ h̄ m̄tia petitiōe
petitur cum d̄. fiat vo. t. s̄. m̄a. r̄t
In qua s̄ auḡ petim̄ obediā addē
m̄ ut sic fiat eius voluntas a nob
in terris sicut fit ab angelis in celis.
Vnde s̄ ip̄m idē ē illud petere sicut
id ps̄. Gressus meos dirige s̄ eloq̄
m̄ tui et quia in cōsilijs nō solū
q̄tinetur v̄c p̄ceptor v̄nio semite cō
siliōrum idco h̄inc petitiōm r̄ndet d̄
m̄ cōsiliū et quia m̄ia papue p̄p̄i
et cōsiliū m̄tia illud l̄r. y. Etote
miseriordes r̄ idco h̄is r̄ndet v̄c b̄a
tudo. s̄. b̄a miseriordes qm̄ ip̄i in q̄.
Et h̄is nō r̄ndet aliquibus d̄ fructib
m̄sp̄ali s̄ bene cum aliis in gen̄ali
ut in cōclusiōe h̄ius capli infra di
cetur. Aliud autē bonū est exāni
te ⁊ m̄p̄m̄etate se h̄is ad v̄tutem

et ei fmeus sicut temporalia subsidia
quibus ho ad bene uiuendū uiuat. et
hoc bonum petat in quāta petitiōe.
qua dicitur. pane nūm e. d. n. h. et hac
petitiōe petatur nō solum panis
s. omnis suffia res temporalis nec so-
lum suffia panis corporalis s. etiam
sacram fidelium. Vnde dicitur. d. pane
nūm sup. balen da nobis hodie. p.
hodie aut intelligit totū tpus uite
pūis et h. e. pete id pū. xxx. Inmias
et paupertatem ne dedeis in f. an vit-
tu meo tūe nāia. Et quia panis
cor hominis q. finat mps. et ideo hinc
petitiōi rīdet domi fortitudinis cui
est finire et confortare subsidia em-
uite nos sustentat in uia et statim ex
hoc patet q. istis rīdet quāta bātudo
s. bā qui esurunt et si. m. qm ipi sat-
et pūis hīs omib. rīdet fructus
qui dicitur longanimitas. malum autē
amocione indigemus ut bene opem-
s. ang. e. triplex. s. malum culpe et
hoc est p. m. malum ad culpam in-
clinans et trahens et hoc ē temptatiō
malum pene q. ē afflicto. Cum igitur
amocione petimus malum culpe h. pe-
timus quāta petitiōe. Immitte n. d.
n. et q. faciamus ut accipe meamur
et h. qm dicitur sicut et nos d. d. n. et
hoc idem petunt ps. d. Dne deus m.
si f. i. si est i. i. i. ma. m. Si reddi
di re. m. mala. dea. abi. m. inanis
Et quia p. cognitiōm p. m. induci-
tur cōtactio et putatūz remissio ideo
statim patet q. hinc petitiōi rīdet do-
mi facie. utiq. aut tertia bātudo. s.
bā qui lugent qm ipi q. sol. et quia
ad horum consequētiā multum carna-
les delatōnes impediūt ideo istis
rīdent duo fructus. s. absentiā p.
q. auētur illicita et cōtactia p. quam
cauentur etiam liata delatibilia. Et
aut malum ad culpam inclinas am-
moueat postulamus v. petitiōe. que
est et ne nos inducas in temptatiōez
in quo s. ang. petimus ne de f. d. dno

auxilio aliam ut consensiamus decepti
ut cedamus afflictis et h. e. pete illud
etiam. x. m. aufer a me uetus q. m. p. s. s.
Et quia inter ceteras temptatiōes
p. m. molestie magis uiocant qe
p. m. atatem dissimulant ideo hinc se-
te petitiōi rīdet domi pietatis quod ho
est pūis et mansuetus inimicis. Ex quo
patet q. istis rīdet f. bātudo que est
bā mites qm ipi possi. e. et istis rīdet
tres fructus m. qm em ho nō mō ad
nocendū m. ferenti nocumētū rīdet
fructus qui dicitur mansuetudo. Inquit
aut habet dulcem dñm nocendi m. affli-
di fructus rīdens bonitas. Et secūdo
q. habet nō solum boni affm s. m. effm
p. m. p. ut sit omīatūis suoz ad ali-
os sic rīdet fructus qui dicitur benignitas
Quod aut malū pene amoneatur
postulamus v. petitiōe qua dicitur f.
libera nos a malo. et hoc idem s. ang.
petunt ps. dicens. Erue me ab inimi-
cis meis deus meus et ab insurgentib.
in me libera me et quia m. cetera ma-
la pene timentur et formidant ideo isti
petitiōi domi timoris rīdet et quia
pampes et m. bulatiōe exuuiū est
petere auxilium ideo istis rīdet p. a
bātudo. s. bā pampes spū qm ipi
ē regni celoz et quia m. omnia que
impediūt m. uita actiua bonā opatiōem
est delatatio m. dūis et honoribus ideo
istis petitiōi dono et bātudini rīdet f.
tus qui dicitur modestia cuius ē hāc delat-
atiō cohibere. Bātudini aut dñab.
ultimis que s. v. d. d. bātudini cō-
tentue cōclusiue et manifestatiue rī-
det fructus qui dicitur p. a. omib. aut
petitiōibus domi bātudini genalit.
rīdent duo fructus. s. gaudium et pax.
Ex p. d. s. q. cōcludo q. al. dona petitiō-
ibus et bātudines domi et petitiōib.
rīdent et alie fructus eis et ea fructibus
Nam singlis petitiōib. dona singla sin-
gulis petitiōibus et domi bātudines sin-
gule et singlis bātudibus illa singula

conueniunt vni vni et vni alteri s. fructus
tus no sic quia cum fructus sint duode
cim vni fructus no videt vni beatitudi
ni vni dono ut vni peccati s. omis fit
omibus videtur ut plures vni eoz ut
vni vni ut omis omib. in generali li
cet no aliquis aliam in speciali ut patet
in tua peccatione. *De dono timoris.*

Oma no me vni dona p. s. p. po.
timor animi acceptus est multiplex
in scriptura idcirco aliquid de timore adi
ciendum e. p. p. de sui distinctione. Si
quis timor e. d. n. Tercio quis timor
est aspi. s. q. uo. *Quod dicitur*
timor in castu seu filiale niale hu
manu seu mundani et p. uilem et quid
inspector nomine vniustitiae.

Quanti ad p. m. sciend. q. timor
dicitur in castu seu filiale in
niale humanu seu mundani et p. uile
herant d. n. s. no est s. forles rones
oboro s. s. q. p. p. m. adeo autimur ut ad
d. n. m. comitem. . . Acipit. h. timor no
solim ferit et p. p. p. put respicit malu
diffiale et arduum s. large put respi
at q. uoq. malum dato q. no sit diffi
le nec arduu. tale malum magis p. p.
respicit odiu qua timorem. omis enim
malum odibile s. no omis malu timen
dum s. solim est m. d. malum diffi
cile et sic malum culpe no e. timendum
s. se et absolute q. uis sit odibile et est
to quia tale malum e. m. n. p. tate n
em est p. m. ut malum culpe nisi sit
voluntariu et quia voluntas e. m. n. p.
tate s. se timendum no est s. p. p. temp
tationes admetas quas quid q. enade
e. diffiale sine culpa. . . Acipied. ergo
timorem sic large d. n. d. h. modo. Cu
em timor consistat in fuga mali sic
at d. n. p. x. malum. s. culpe et pene aut
consistet timor in fuga mali culpe qd
malum adeo sepat et sic dicitur timor
esse castus ut filialis. filialis quide
ut compatur ad d. n. m. sicut ad p. m.
iuxta illud q. x. m. v. m. s. p. vester
celestis. Castus no s. q. compatur ad
d. n. m. ut ad sponsu ammaro m. m. m.
illud. n. Cor. x. Respondi nos vni

Suo digne castam exhibere xpo.
Perhinc aut timorem p. p. e. ad d. n.
comitem. Si aut timor consistat
in fuga mali pene hoc est dupliat
Est em quedam pena p. m. s. vita
tione culpa comittit. sicut p. p. pene
tempales ut vbera et h. m. q. p. h. n. c.
timorem homo adeo autatur pecca
do et si talis timor mundamus ut hu
manus. mundamus quidem inq. n.
tum inq. n. m. respicit res extiores
tempales ut diuitias et h. m. q. h. uan.
aut inq. n. m. respicit penas p. sonales
ut vbera licet aut alienis rones sint
bona extiora tempalia et p. sonalia
tum quia ead. rone ho adeo autatur
putatur timorem idcirco utiq. adie. p.
vno membro timoris quo. s. adeo.
autimur. . . Alia pena e. p. m. s. vi
tatione p. m. obmittit. sicut pena
que est post hanc vitam et p. h. m. c.
timorem ad d. n. m. conuertimur ap. p.
refiliendo et hac pena respicit timor
qui di. ferulis et p. tanto quia sic p. m.
no d. m. m. t. libera voluntate s. coar
ta timore qui di. ferulis. S. d. p. m. l. i.
tas no m. n. t. e. s. s. e. n. a. d. m. s. timor
e. de n. m. a. d. o. a. b. e. r. t. i. s. e. o. et a. b. e. f.
f. a. . . Si aut ho comitat. ad d. n. m. et
fugatur utiq. malum tam pene
q. culpe sic vocatur timor m. n. a. l. i. s.
quia m. n. a. timoris filialis sic igit.
pat. timoris d. s. t. m. a. o. . . *Quis p. m. o. r.*
timorini e. bonus et quis malus

Secundo vidend. est quis istoz
timor sit bonus et heat rom
d. n. m. Et d. d. m. q. timor h. m. a. n. s. et
mundamus m. l. l. o. m. o. d. e. e. bonus nec
h. t. r. o. m. d. n. m. quia in tali q. m. i. t. u. r.
p. m. s. talis timor ut e. passio ut
elao p. m. l. i. s. p. a. s. s. i. o. m. ut h. t. u. s. s. q.
a. l. i. h. u. s. u. o. m. i. n. e. p. a. s. s. i. o. m. s. ut o. p. a.
a. o. m. s. n. o. m. i. n. a. t. u. r. . . Timor aut p. m. l.
bonus e. s. n. o. p. s. t. e. nec h. t. r. o. m. d. n. m.
quia o. i. s. v. t. u. o. s. u. s. o. p. a. t. u. r. g. r. a. b. o. m.
ut ut turpe m. t. e. t. u. r. . . Timor aut e.
f. m. l. i. s. o. p. a. t. u. r. n. o. g. r. a. b. o. m. n. p. p. e.

fuga
et id
form
ha el
d. n. m.
amal
q. est
ma
h. a. b. e.
p. m. a. p.
p. t. e.
Q. u. i.

et d.
que
form
est m.
d. n. m.
carita
sine f.
q. m. a.
Q. u. i.
no e.
h. a. b. e.
vbi s.
tem t.
no a. p.
m. o. r. t. u.
ut h. t.
t. i. u. r.

V. t. u.
ordin
et p. m.
m. o. r. t. u.
d. n. a. a.
p. m. a. p.
que
et q.
d. n. m. e.
p. m. a. l. i. s.
m. a. l. i. s.
la et
m. o. r. a. l.

fugam cupio si propter fugam estis
et ideo est bonus materialiter si non
formaliter. Timor autem castus et filia-
lis est bonus et perfectus simpliciter et est
domini spiritus sanctus quia facit abstinere
a malo timens illud incommensurabile
quod est separatio anime a deo. Timor autem
moralis bonus est si non a deo ut fi-
lialis et sic timor boni ex ea parte qua
precepit quid de filiali non autem ex ea
parte qua precepit aliquid de simili.
*Quis propter amorem est a spiritu sancto
et qualiter.*

Uterque videtur est quibus istorum
timorum et qualiter est a spiritu sancto
et secundum quod quedam sunt a spiritu sancto
que non sunt cum spiritu sancto ut fides in-
formis et timor similis quod quidem non
est nisi propter deum committitur. Que-
dam sunt a spiritu sancto et cum spiritu sancto ut
caritas et sic est a spiritu sancto timor castus
sive filialis et talis est timor moralis
quoniam ad illud quod cum filiali precepit.
Quedam non sunt cum spiritu sancto et
non a spiritu sancto ut peccatum veniale et ta-
lis est timor mundanus ut huiusmodi
ubi solum peccatum veniale infra carita-
tem tali timore committitur quodam non sunt
non a spiritu sancto nec cum spiritu sancto ut peccatum
mortale et talis est timor mundanus
ut huiusmodi ubi peccatum mortale com-
mittitur extra timore. *De preceptis.*

Vltimo autem omnia quia precepta da-
tur de actibus et ad actus veritatem
ordinantur secundum quod est aliquid de preceptis
et primo secundum quod preceptorum alia sunt
moralia alia ceremonialia alia iudi-
cialia et quid nomine cuiuslibet im-
petetur. Secundo de preceptis moralibus
que sunt precepta decalogi quot sunt
et quodam distinguuntur. Tercio de
dicta eorum admittere quantum ad aliquod
spatium que sunt deus. *Quod dis-
tinguuntur precepta precepta ceremonialia iudi-
cialia peccatum si peccatum il-
la et primo quid est preceptum
moralis.*

Quantum ad primum sciendum quod pre-
cepta domine legis distinguuntur per
moralia ceremonialia et iudicialia.
Moralia sunt illa que sunt iudicia-
ria naturali et que per se exequenda sunt
naturalis rationis et ad hoc tenentur homines
et tunc legis vite et legis scripte et gratie
ut honora patrem et sic de aliis. x. precep-
tis decalogi et in hiis nullus potest dis-
pensare nisi deus. unde tunc si dominum pre-
cepit esset ipse dispensatio sicut quoniam
deus precepit interficere filium abrahe gen-
xviii. exspoliatores egiptorum filios is-
rahel exo. xi. et sime uxorem forni-
catam o sec. p. ubi enim est aliqua
mutatio ordinis sicut facit deus suo
suum et hi sunt x. precepta decalogi. *Quod
est preceptum ceremonialis.*

Cerimonialia autem sunt que premet
ad cultum domini et sunt ordinata ad fi-
gurandum aliquid futurum sicut sunt pre-
ceptum exo. xii. de immolatione agni
paschalis que figurabat passionem
christi. Hec autem ceremonialia quia non
erant de domine rationis naturalis non obli-
gabunt ante legem datam sed tempe-
legis scripte et quia re preterita et licet cessat
figura et umbra ideo tempe legis gratie
post christum cessant. Unde dicitur quod cerimo-
nialia sunt una usque ad christum mor-
tua in passione christi et mortifera per
divulgationem evangelii. obligabat enim
iudeos usque ad christum passionem. In pas-
sione autem christi soluta est obligatio sed
post divulgationem evangelii esset pec-
catum mortale illa observare quia
daretur christus venturus intelligi non de-
nisse. *Quid est preceptum iudiciale.*

Iudicialia autem precepta sunt que data
sunt soli populo iudico ad iudicia ex-
tenda consideratis conditionibus illius
populi ut quod furatus one reddet quatuor
cerimonialia ergo et iudicialia non erant
de domine naturalis rationis quia non dicat
ratio naturalis quare quatuor ones pro
una sunt magis reddenda quam tres.

quibus sit de decime romis q̄ restitucio
et satisfactio facienda sit et si p̄cepta
nos modò nō obligant. *Que p̄cepta
p̄tm erant moralia et p̄tm cerimon
alia.*

Quedam aut̄ p̄cepta sūt p̄tm mo
ralia et p̄tm cerimonialia ut p̄
ceptum de obsequio saluti q̄a ē q̄m
ad hoc morale q̄ ē de decime romis nā
lis ut quod sit aliquod t̄pus quieti
deputatum ad vacand̄ d̄ms f̄ q̄ dies
salvi ut dies d̄m̄a ut alia dies maḡ
vna q̄ alia deputetur nō est de decime
romis nālis et ideo q̄ d̄m̄aretur sub
batum fuit cerimoniale ad figurand̄
requiem corporis xpi in sepulchro: q̄ma
in moralibus nō cadit dispensatio ideo etiā
nō posset dispensare ut ordinare q̄m
in aliquo die debemus vacare d̄ms
et quieti operum suorum f̄ quia ceri
lia cessant ideo etiā nullus p̄t ordina
re unde et mutant diem d̄m̄is obsequi
ne videmur indurare a saluti i d̄m̄am
*Que p̄cepta p̄tm erant iudicialia: par
tm moralia.*

Quedam aut̄ p̄cepta sūt p̄tm iu
dicialia et p̄tm moralia ut p̄cepta
de decimis d̄m̄is sūt em̄ morale q̄
q̄ ē ibi de decime nālis romis: h̄ ē
ut aliqua portio a p̄lo d̄m̄is illis q̄
p̄toto p̄lo vacant d̄m̄is auxiliis obse
quiis sicut et qui in aliis officiis reipu
blice p̄p̄o p̄munt a p̄lo sustentantur et
q̄m ad hoc intelligit̄ id ē vñ. Dignus
est oparius abo suo et illud apli p̄mo
ad cor. ix. d̄ms ordinauit ut qui evā
am̄taunt de evā v̄nat et qui altario
p̄munt de altario v̄nat. Quia t̄m̄i aut̄
ad hoc q̄ d̄m̄is t̄m̄a quota f̄ ix al. x. al.
xi. nō est p̄ceptum morale quia nō
est de decime romis nālis maḡ. ix.
p̄s q̄ decima ut decia q̄ xi. al. xii. f̄
hoc fuit iudiciale et illi soli p̄lo d̄m̄i
t̄m̄i considerata conuenientia ad illius
p̄lm̄. in quo pensata multitudinem
m̄stros fuit n̄cia talis taxatio et q̄a
m̄b̄is que sūt moralia nō p̄t etiā
dispensare ideo q̄m̄s etiā fructus
decimarum p̄t p̄m̄ia que fecerunt
etiā milites in aliquib̄ p̄tib̄ poss̄t

eis remitte aliter ab aliis accipiant
concedere nō t̄m̄ p̄t dare in decimas
accipiendi n̄ ab ipso m̄re p̄t aliquem
eximere. Quia nō talis quota f̄ s̄
denario m̄o nō est de decime romis
nec morale f̄ iudiciale ideo p̄t ordina
re ut decime solvantur sub quota
duodenary m̄m̄eti ut vicensary et
si iustitudo m̄stros ut n̄cias ex
posset posset etiā ordinare in noue
nario m̄o ut octenario et t̄m̄ tenere
tur solue in tali quota. *Quod de
me sūt decime d̄m̄o et q̄m̄ nō f̄ depo
situs.*

Ex quo patet quod decime sūt
decime d̄m̄o q̄m̄ ad aliquam
p̄tem f̄ q̄m̄ ad quotam s̄
denario m̄m̄ero sūt decime posi
tuo et humano. Si em̄ esset decime
d̄m̄o et sub p̄cepto morali q̄m̄ ad
quotam denary nullus saluaretur
transgressor qui nō soluet sub denario
m̄o sicut nullus saluat̄ h̄m̄o t̄m̄is
for p̄cepta moralis nō fuerunt fa
es. Esset aut̄ valde gr̄ue tot m̄di
ptes dampnare quot sūt nō solue
tes sub illa quota in quib̄ t̄m̄ q̄m̄
decime posituo teneant̄ d̄m̄is doc
tores eos nō dampnari si nō soluat
vbi etiā nō petit quia videt̄ remitte
nō petendo. Ideo decimantur aliqui
ex nomine quia decima a denario nō
sumpt̄. ex hoc credentes q̄ sub dena
rio m̄o sit decime d̄m̄o nō em̄ est q̄
n̄cia p̄tante em̄ a denario nomine nō
sumpt̄ quia p̄mo sub quota denary
iudiciali p̄cepto in illo p̄lo ē soluta
sicut etiā dies d̄m̄a de saluti quia
p̄mo ista dies ad quietem ordinata
fuit. Non ē aut̄ n̄cia ut nōm̄ semp̄
significet illud ad q̄ p̄mo signat̄
imponit̄ p̄mo postea extendit̄ ad
multa ut deuote actus et potestates et alios
multis patet in isto tractatu et supra
patet. Unde quicūq̄ quota etiā s̄
quadragenario m̄o decima incipit̄
ex h̄is patet que sūt p̄cepta mori
lia cerimonialia iudicialia p̄tm̄.
moralia et p̄tm̄ cerimonialia p̄tm̄

moralia et p[er]tinentia iudicialia. Nō est
aut[em] incommensurabile q[uod] sicut sunt aliqua
p[ar]ta p[er]tinentia moralia p[er]tinentia iudicialia
alia p[er]tinentia moralia et p[er]tinentia criminosa
quod sit aliq[uod] p[ar]te p[er]tinentia sunt p[er]tinentia mo-
rale p[er]tinentia iudicialia et p[er]tinentia criminosa
ut p[ar]te p[er]tinentia et d[icitu]r q[uod]ntum ad ali-
quam quotam erat morale q[uod]ntum
ad quotam denat[ur] erat iudicialia il-
li p[ro]p[ter] q[uod] iudicialia sub illa quota de-
nat[ur] m[un]d[um] d[icitu]r m[un]d[um] erat et d[icitu]r pote-
rat criminosa m[un]d[um] d[icitu]r x[p]m fuit
aliquid figurabat et idem p[er] d[icitu]r de
p[re]cepto obsequie salu[ti]. **¶** *Inmens
et sufficiencia ac distinctio. x. p[re]cepto
de calogi.*

Secundo d[icitu]r q[uod] de p[re]ceptis mod-
alibus que d[icitu]r decalogi quot
sunt et quod distinguunt[ur]. Alia em[er] q[uod]
sunt p[er]tinentia criminosa ut p[er]tinentia in
iudicialia cessant. Et d[icitu]r q[uod] ista s[un]t
x. et ob hoc d[icitu]r p[re]cepta decalogi ad-
tas q[uod] x. et logos q[uod] x. f[aci]t q[uod] f[aci]t
de d[icitu]r. H[oc]m[od]o sufficiencia sic pa-
tet. P[re]cepta em[er] sunt leges ad
bene ordinand[um] communitate hominu[m]
aut communitatis in duob[us] consistit i[n]
ordinacone. s[ic] bona ad p[ri]ncipem.
communitatis et in ordinacone bona ad
se n[on]m[od]o qui sunt cōnes. P[re]cepto
ergo d[icitu]r q[uod] quedam ordinacone h[oc]m[od]o
ad d[icitu]r ut ad p[ri]ncipem communitatis
quedam ad p[ri]ncipem et cōnes. P[ri]ncipi
aut[em] tria debentur a subditis. s[ic] fide-
tas reuerentia et famulatus. s[ic] fide-
tas aut[em] in hoc consistit ut honor p[ri]ncipis
alteri nō exhibeatur et ad alteru[m] nō
t[ra]nsferatur et q[uod]ntum ad hoc d[icitu]r q[uod]
p[ri]ncipem p[re]ceptum nō habet deos alte-
nos. Quo p[re]cepto omne p[er]tinentia quo-
cu[m]q[ue] mod[us] ad idolatriam p[ro]hibet[ur]. Re-
uerentia aut[em] consistit in hoc ut nihil
q[uod] em[er] m[un]d[um] f[aci]t committat[ur] et q[uod]ntum
ad hoc ordinacone s[ic] p[re]ceptum. Non
assumes nomen d[omi]ni tui inuani. famu-
latus aut[em] debet p[ri]ncipi in reuerentia
com[un]e beneficia que ab eo p[er]cipit

subdit et ad hoc p[er]tinet t[er]tiu[m] p[re]ceptu[m]
in mento ut diem sabbati s[an]ctifices q[uod] p[ar]-
tem fuit morale et p[er]tinentia criminosa ut
p[ri]ncipem d[icitu]r est. Ad p[ri]mu[m] aut[em] ordinacone
homo ut ad cōne d[icitu]r s[ic] q[uod]ntum
et sp[iritu]aliter. Et p[er]tinentia q[uod]ntum
ad illos quoru[m] mod[us] sp[iritu]ali e[st] debitor
ut eis debitor reddat c[on]m[un]is s[ic] f[aci]t
p[er]tinentia et ad hoc p[er]tinet quatuor p[re]cepta
de honore p[ri]ncipum. honora p[ri]ncipem tuu[m] et
m[at]rem tuam. Q[uod]ntum ad h[oc] aut[em] q[uod] h[oc]
ad p[ri]mu[m] genalit[er] ordinacone s[ic] f[aci]t q[uod]ntum
q[uod] h[oc] f[aci]t p[er]tinentia. s[ic] ut no[n]m[od]o nō in-
ferat nec ope nec v[er]bo nec m[en]te ope
aut inferat p[ri]mo no[n]m[od]o nōm[od]o e[st] q[uod]
no[n]m[od]o in p[ri]ncipem p[er]sonam q[uod] sua q[uod]ntum
ciam p[er]tinentia d[icitu]r et q[uod]ntum ad h[oc] est q[uod]ntum
p[re]ceptum nō occidit. alio mod[us] i[n] p[ri]ncipem
cōm[un]itatis sp[iritu]ali q[uod]ntum ad p[ri]ncipem p[ro]-
lis et q[uod]ntum ad hoc est sextu[m] p[re]ceptu[m] Non
mochaberis. m[od]o em[er] est alteri illi-
cite com[un]is in quo p[ro]hibet[ur] omnis illi-
citus usus ut p[ro]p[ter] abusus illo[rum] me-
b[er]um. Tercio inferat no[n]m[od]o p[ri]ncipem
mo ope in rem exteriorem possam et q[uod]ntum
ad hoc est septimu[m] p[re]ceptum. No[n] fur-
tim facies in quo p[ro]hibet[ur] o[mn]is cotrac-
tatio rei aliene inuito d[omi]no. Notu[m]
mentum aut[em] q[uod] inferat ore p[ro]hibetur
p[er] illud. Non f[aci]s testimo[n]iu[m] d[omi]ni. No[n]
cōm[un]itatis mentis ut cordis p[ro]hibetur
dupl[ic]iter. Em[er] em[er] p[er]tinentia cordis consistit
in concupiscentia inordinata. Dupl[ic]iter at[que] sic co[n]-
cupiscentia carnis p[ro]hibet[ur] nono p[re]-
cepto no[n] concupisces rem p[ri]ncipis tui no[n]
agrum no[n] anallam i[n]c[on]t[em]p[er]at. Hic aut[em] no[n] p[ro]-
hibet[ur] analla p[er]usu q[uod]ntum et v[er]bo vo-
luntat[is] q[uod] sic p[ro]hibetur p[ro]hibet[ur] q[uod]ntum
p[ro]hibetur concupiscentia carnis s[ic] p[ro]hibet[ur]
q[uod]ntum ad p[ri]ncipem agnum et v[er]bum valit[ur]
Et sic patet. x. p[re]cepto decalogi que
d[icitu]r moralia sufficiencia et distinctio.
que h[oc]m[od]o v[er]bis continetur. Om[n]i
cole d[omi]nu[m] nec iures vane p[er]p[et]ram. Sab-
bata s[an]ctificas et venerare p[re]s. Nō sis
occisor fur m[od]o testis iniquus. Vini

Concupiscentia aut[em] v[er]bo
p[ro]hibetur p[ro]hibetur
p[ro]hibetur p[ro]hibetur
p[ro]hibetur p[ro]hibetur

inq; thorum res q; cauetu suas **Que fue**
unt pcepta pme tabule & que secunde
Gertio ponende sunt quedam distinc-
 tiones istorum pceptorum quibus
 non unum ab uno s; plura aplibus
 distingunt & s; tres. prima e q; hoc
 pceptorum quedam sunt ee pcepta p
 tabule quedam se. ad quod videndu
 non est q; deus dans legem moysi i
 monte synai dedit eam scriptam i tabu-
 lis lapideis ad denotand q; quia lapis
 est nullum impressiois retentivus
 s; lex debet at cordibus homi indeleb-
 liter esse impressa. Erant aut due table
 quia lex h; continebat duo pcepta an-
 tatis. s; dilectio dei & pxiimi ad que oi
 alia reducunt. Immo ergo tabulae
 rant pcepta de dilectione dei & erant ma-
 xime nominata. s; no habebis de-
 os alienos. No assimes nom dei
 tui in vanu. apemento ut diem sab-
 bati sanctifices. Et quia erant in p
 tabula ideo dicunt pcepta pme ta-
 bule. In secunda aut tabula erant
 scripta alia. vii. que ordinat ad dilectio-
 nem pxiimi & ideo sunt pcepta secunde tabu-
 le. Commement aut pcepta de dilectione
 dei in pma tabula scripta sunt & de di-
 lectione pxiimi in secunda. quia dei dilec-
 tio est eius pceptum pxiimi sicut dilectio p-
 ximi est eius pcepto. **Ita ut pcepta**
affirmativa & negativa.

Secunda distinctio de pceptis est q;
 omnia s; ut affirmativa ul nega-
 tiva me que est hec dicitur quia pcepta
 negativa obligat semp & ad semp ut
 no furaberis semp obligat & ad semp.
 quia nullo tempe nulla circumstantia
 adhibita licitum e furari. s; affirmativa
 quous semp obligent no tñ ad semp
 ad ome tempus ul locum s; ai debitis
 circumstantiis ut v g; honora prem tuu
 no teneor honorem exhibere omi hoia
 ul omi loco quia sic opteret enim ubi
 q; & semp sequi. s; teneor enim honora-
 re qñdo locus qñdo tpus qñdo rationale
 est. **Ita pceptorum veteris & nove legis**
tertia distinctio est pceptorum q; que
dam prohibebant & quedam co-
hibebant quedam manu quedam

animu et hec est etiam dicitur doctoro
 qua ponit me legem novam que p-
 hibet manu et am et veterem que
 prohibet manu & no animu. ad hoc
 igitur intelligendum duo videnda s;
 pmi q; p manu intelligit hic exte-
 nor opatio p am interior. Igitur pro-
 hibere manu ul animu ut alteru
 est prohibere exteriorem opationem ma-
 lam et interiorem ul alteram. s; m
 telligend q; dicitur prohibere & cohibere
 quia prohibere est sump inhibere s;
 cohibere e inhibere cu pene amina-
 tione & afflictione. Applicando ad le-
 gem ddm e q; vetus est prohibebat ma-
 num et am. i. interiorem et exteriorem
 opationem malam sicut patet. No con-
 cupisces vxor. ecce qm ad am non
 furaberis ecce qm ad manu s; no co-
 hibebat. i. no pmebat nisi manu
 Et est ro quia tñ se extendit cohibi-
 tio qm ppenas afflictio. s; lex veteris
 no infligebat nisi penas temporales
 sicut nec pmittebat nisi res tempa-
 les expresse ut lex illa esset figurati-
 ve legis que supplicia eterna gminat
 et etia pma pmittebat q; sola illa p-
 hibebat am & no cohibebat s; nova
 lex prohibet & cohibet vtriusq;. Applicando
 aut ad pcepta infra legem quedam
 et prohibebant am & illa duo de no co-
 cupiscendo quedam manu ut alia octo
 et horum quedam prohibebat & no cohi-
 bebant am ut illa duo de no concupis-
 cendo. alia aut octo prohibebant & co-
 hibebat pnam manu. sic igitur patet
 ea que sunt pmeia ad diuinitate pre-
 ceptorum decalogi & in hoc cunctur in
 pceptorum & p quib; omnia que pment
 ad manum de pma spe qualitatis pro-
 ut pntis opis intentio exposcebat.

De pceptis ad fam spem qualitatis
His pceptis que pmet ad p
 spem qualitatis agend e de p-
 tinentiis ad piam spem qualitatis a-
 pho aut ponit impedimentas nales
 potestas ul impotestas aliquid facile
 faciendi ul patiendi. Circa quam

sic proceditur. Quia primo agitur
 de naturali potentia et impotentia
 quod ista quod ista importet. Secundo
 descendit in specialia ad distinctionem
 potestatis rationalis anime in homine. Quod
 impotentia nomine naturalis potentie vel
 impotentie et quod se habet ad immu-
 tationem ad primum videndum est quod
 ista impotentia naturalis potentia vel
 impotentia et in quo eadem conveni-
 unt et differunt. Circa quod suppositas duas
 superius eadem potentiam et maiorem de-
 ente nonnullam quod ista non immutatur in
 eodem modo eiusdem et ideo subcomparatio-
 ne distinctiva dantur et ponuntur et
 non subcomparativa. Est autem naturalis
 potentia vel naturalis impotentia quedam
 qualitas in sensibilibus principibus radia-
 ta que totum ens constituitur et perfec-
 tum consequitur per quod quales. I. pote-
 tes dicuntur per diversum quia dicitur
 mur quales. I. potentes ad facile fa-
 ciendum et si quia patet quod ad naturalem
 potentiam et dicuntur impotentes ad
 non facile faciendum et ad facile patendum
 per naturalem impotentiam. Et autem dicitur
 est quia quod talis potentia causatur
 ex materia forte super maiorem que for-
 p se in materia emittit et tenet emittentem et
 per hoc resistit fortiter quibus altitudinibus
 autem notatur naturalis potentia per ab alio naturalis
 ab alio potentia naturalis quod quia in prima
 parte naturalis radiaata. Potentia non quia in genere
 forme super maiorem. Quod non potest
 impotentia autem ex materia in forma
 et ex materia dispositio predominantem in materia
 que dicitur forme ita quod forma non
 potest emittere totam materiam non comprehendit
 et ideo diminuitur vigor et actiones
 naturales et facile vincit et patitur ad omne
 tunc dicitur impotentia naturalis. Unde naturalis
 impotentia ut quod de ea loquimur de potestate
 naturalis non quia habet defectum naturalis sit per
 per quia naturalis impotentia dicitur dispositio
 bus ne ad talem vigorem valeat
 pervenire et sic quod ad naturalem potentiam
 aliquam sunt bene dispositi ad cur-

rendum ut qui habet longam curam et agilitatem
 et vigorosa dicitur habere potentiam naturalem
 ad curandum et cursorem dicitur per. Quod
 autem habet curam brevia tardagrossa et
 vigore deficiente vel habet podagram
 vel guttam impedibus dicitur habere naturalem
 impotentiam ad curandum et ideo de causa
 arboris impotentiam exemplificat et de
 pugillatore. Et sic tamen brevis patet in
 quo conveniunt in quo dicitur agno or-
 gine trahit naturalis potentia vel naturalis im-
 potentia sunt per species qualitatis. Cetera quod
 dicitur de potentia ut ad hunc tractatum
 pertinet patet superius ubi agit de dimi-
 nutione entis in actum et potentiam de
 potentie anime et per quod oportet ponere per
 potentias anime in homine.

Quod autem de potentie anime sepius
 sume occurrit primo in theologia facul-
 tate et philosophia tractatibus de eisdem ipse
 autem potentie anime naturales sunt in hac
 parte per species qualitatis. Quod dicitur habet in se no-
 minia potentie anime et distinctio per potentiam
 dignum iudicium. Ubi tamen consideranda
 occurrunt. Primo quod oportet ponere potentiam
 pluralitatem in anima nostra quod sic patet.
 Cum enim per philosophiam in primo celi et mundi remy-
 this est gradus. Quod quedam res sunt que
 possunt consequi perfectam perfectionem solum
 et habet paucos motus et hoc tenet in si-
 mul gradum mentibus. Alia habet su-
 periora consequuntur perfectam bonitatem per
 multos motus et hoc tenet per gradum
 Alia habet superiora sunt que adipiscun-
 tur perfectam bonitatem et paucos motus
 et si sunt perfectiora et tenet tertium gra-
 dum. Quartus autem gradus est quod
 aliquid absque aliquo motu perfectam bo-
 nitatem possidet et iste est summus gradus
 et summus. Et datur exemplum istorum
 quatuor graduum. Aliquid enim potest tenere
 in summo gradum bone dispositionis in tempore
 quod non potest consequi perfectam sanitatem
 multis remediis. Aliquis non adipiscitur
 perfectam sanitatem remediis paucis ali-
 quis autem possidet perfectam sanitatem sine
 aliquo auxilio vel remedio. Applicando

modica quod paucis
 remediis alius autem
 dispositionem potest consequi perfectam
 sanitatem

ergo adpositum ddm q ipa enia
inferiori homine consequuntur quidam
imperfectam bonitatem et paucas motus
et ideo paucas et illas determinatas
habent potencias: p quibus paucas o-
peraciones et ista tenet inferiorem g-
dm. Homo autem est gdm superior
et secundum qui consequatur perfectam bo-
nitatem. s. beatitudinem est tunc in in-
fimo gradu illorum enon quibus co-
petat beatitudo et ideo multas et diuisas o-
peraciones indiget et p quibus diuisis po-
tencijs ad illas operaciones. Angeli
non sunt in sublimiori gradu qui ad-
piscuntur ipsam beatitudinem paucis mo-
tibus: ideo paucioribus potencijs indiget
solo intellectu. s. et voluntate. Deus at-
supremum gdm tenet omni enon qui ab-
sque quocumque motu perfectam beatitudinem
possidet. et ideo in deo nulla est virtus
vel potentia que differat a sua esse
et ita patet q homo indiget pluribus
virtutibus et potencijs anime quas oportet
in eo ponere que sunt tam quedam
auxilia quedam organa quedam instru-
menta suar operacionum. **Quod et
quale omnis potentia anime pertinet
vel ad animam vegetativam vel spiritivam vel
intellectivam.**

Secundo videndum est que sunt iste
potencie in genere et ad que re-
ducuntur. Et ddm q omne perfectum conti-
net nobilitatem cuiuslibet imperfecti eius-
dem generis et eminens sicut deus q
est perfectissimus quid in genere enon continet
perfectos omni enon que sunt imperfecti
eius et eminens. Tres autem anime
ponuntur in genere. s. vegetativa que
tenet primum et infimum gradum que est
herbarum et plantarum. s. a est spiritiva
que est animalium que tenet secundum gradum
et est vegetativa superior et perfectior.
Tercia est rationalis que tenet supremum
et tertium gradum et est hominum solum et hec
est alius duabus perfectior et suprema si-
plicitate. Hic igitur est ordo inter istas quod
quidam perfectior sit anima vegeta-
tiva totum illud anima spiritiva et emi-

nens et ultra. et qd q perfectior sit
anima vegetativa et spiritiva totum
habet anima rationalis eminens et
ultra quia spiritiva continet virtute
vegetativam et rationalis utramque. et h-
expresse dicitur aristoteles p de anima po-
nens exemplum q sicut tetragonum
continet trigonum. i. figura quatuor
angulorum continet figuram trium angulo-
rum: si est pentagonum. i. figura
v. angulorum continet tetragonum et tri-
gonum. i. rationalis anima continet spi-
ritivam et vegetativam. Igitur in homine
est vegetativa spiritiva et rationalis non
q sunt tres distincte in eo anime s-
una continens virtute alias duas. s.
rationalis continens spiritivam et vegetati-
nam sicut pentagonum continet tet-
ragonum et triangulum. Quia igitur anima
rationalis continet virtute alias opes qd
virtutes et potencias alias similiter ha-
beat tam vegetative q spiritive et ideo
omnis potentia anime vel pertinet ad
animam vegetativam que quiescit ante
rationem magis continet vegetativam
vel ad animam spiritivam que sibi con-
venit magis continet spiritivam vel p-
tinet ad animam rationalem que sibi
est et sibi convenit magis et ra-
tionalis et ita in genere omnes potencie
reducuntur ad tres modos quia vel
respondeant vegetativam vel spiritivam
vel rationalem. Quod omnis potentia
reducuntur aliquando ad quatuor genera
p quia vel sunt vegetative vel app-
etensive vel motive vel motus execu-
tive.

Quarto ponenda est distinctio suf-
ficiens et inter omni potencias q in
ad hoc q omnes reducuntur ad quatuor
quia ratiocinationis obiectum q potest si respondeat
de diversitate obiecti quia sic dis-
tinguitur potest ut dicitur p de anima. Sunt
igitur quedam potencie que solum
exercent actum sui circa corpus sibi
vicinum et continentur et si sunt potencie
vegetative quedam vero circa corpus q
habet spiritibile sibi vicinum ut non vici-

am
her
ut po
sic her
quas
superior
at ali
get al
tate ut
indig
motu
tus qu
vms
indig
te mo
tina
tenca
suas
as ex
genera
in spe
potem
genera
O
map
deneg
bina
corpu
corpu
est ne
quira
nerati
suas
m e
alia p
debita
vno
ad deb
p qua
et me
nis n
taurati
debita
inter
metati
m eo
mitum

cum et hec sunt potencie spiritus app-
 hensive. quedam uero ad totum ens.
 ut potencie intellectus apphensive et
 sic habemus tria genera potenciarum
 quas vegetativa est inferior. spiritus
 superior intellectus summa apphensiva
 ad aliam tamquam finis partialis indi-
 get aliis duabus ad hoc ut possit
 tale ut finis sui assequi. Primo enim
 indiget aliqua potencie impante.
 motum ad illud et hec vocatur appeti-
 tus qui est motus imperas et est duplex
 unus spiritus alius intellectus. Et
 indiget potencie executiva et exequi-
 te motum impatum et hec vocatur mo-
 tua. Ex his igitur habuimus istas po-
 tencias in generali vegetativas apphe-
 suas sine quibus ad spiritum et intellectum et mo-
 tus creativos et sic sunt quatuor potencie
 generata. *Distinctio potencie omni anime
 in speciali secundum potencias quatuor genera
 potenciarum et primo distinctio potencie ad ne-
 cessitatem pertinet.*

Quarto ponenda est omni distinctio
 potencie in fine. Et sunt quatuor genera
 maxime apertis. Igitur primo dicitur
 de vegetativis. Hanc autem est etiam dis-
 tinctio quia potencie vegetativa hec potencie
 corpus unius sibi unitum. ad hoc autem
 corpus triplex dicitur vegetative operatio
 est natura. Una quidem per quam esse ac-
 quirat et ad hoc ordinat potencie ge-
 nerativa que etiam per similitudinem et
 successionem individuum conservat per
 in esse acquisito diversis individuis.
 Alia per quam corpus unum acquirit
 debitam quantitatem et ad hoc ordinat
 virtus augmentativa cum est generativa
 ad debitam quantitatem producit. Alia
 per quam corpus unius saluat esse
 et magnitudine debita et ad hoc ordinat
 vis nutritiva cuius est deperditum res-
 taurare ut sit res esse et magnitudine
 debita conservet. Et autem alia dicitur
 inter ipsas potencias quia potencie aug-
 mentativa et nutritiva hinc efformantur
 in eo in quo sunt quoniam corpus vi-
 nitum anime quod auget et conservat.

per potencias augmentativa et nutritiva
 in eadem anima existentibus. Et vis ge-
 nerativa hec efformantur in eo in quo co-
 pte per malum quia nihil generat se ipsum
 et alium et ideo vis generativa apper-
 quat quodammodo ad dignitatem anime
 spiritus que hec operatio in res ex tior
 non sibi connatas. Et nobilior modo
 et ita patet quod anime vegetative aug-
 libet et ideo in vegetativa sunt
 tres potencie. scilicet generativa augmen-
 tativa et nutritiva que inveniuntur in ipsa
 et in animalibus et in hominibus quia hec
 omnia vegetativa participant. Hec autem
 tres potencie sic se habent quod generativa est
 alius nobilior quia ei de finit nutriti-
 va et augmentativa augmentativa est
 nutritiva nobilior quia nutritiva aug-
 mentativa de finit. Vis autem et potencie gene-
 tiva hec tres virtutes seu potencias sunt
 in animalibus. prima est formativa que
 in masculis et feminis semine generat ut or-
 dmat. Et est imitativa que vir-
 tes que sunt in semine permutat et per-
 miset et temperat et quod convenit co-
 plerioni cuiuslibet membri. Tertia
 est formativa que ex semine permutat
 membra format et figmat et hec sunt
 tres potencie ex parte generative. Quarta
 autem ad alias duas. scilicet nutritiva et aug-
 mentativa sunt quatuor que naturales
 amedias appellatur que illis deper-
 munt. scilicet attractiva que attrahit id
 unde dicitur fieri nutritiva. retentiva que at-
 tractum retinet quousque digerit. di-
 gestiva que attractum et retentum dige-
 rit et expulsum et expulsum que
 superfluum ex alimentis repellit et expel-
 lit et in istis potenciis consistit omnis
 potencie pars vegetative et sic est in om-
 nibus. *Distinctio potencie apphensive
 namque potencie spiritus exterior primo.*

Secundo dicitur de apphensivis
 sine cognitivis potenciis que
 tenet per quodammodo per vegetativas. potencie
 autem ut per apphensiva. Dicitur quia ge-
 dam est apphensiva virtus omnium ani-
 malium et non particularium et tales apphensive

in testione dñr alia est apphensiva.
dñr pccularum: nō vltimū: talē
apphensivē pccūne dñr et quilibz ha
rū suam habet distīctōm. pro se
quēdō apphensivam pccūnam illa
dñdī i interiorē et exteriōrē. Ex tior
aut dñdī m. v. hoc modō. Obm em
exteriōr et spīlē movet: i mutat po
tentiā ad sentiendū. Hec aut i mutatio
est dupl: vna p esse spūale nō mēto
nale: hoc modō i mutat: insus quia
lucē nō colore nō i mutat: ut sic calidū
nō frigidū hūidū nō siccū s. solum
mētē: sic hēmus potentiā visivā. h
aut pō ē ordinata i mō obiecto q est
eius organū i mediātū oclis at media
tūm. alia i mutatio est p esse nāle q
contingit dupl. vno modō ut sit i
mutatio p locū: sic i mutat: auditus
et sic hēmus potentiā auditivā cui
obm est sonus qui cā expulsiōne
et comōtione aeris. Hec aut potentiā
p aut est ordinata i mō expansō i
supfīe vērū obiecta qui cōtinet i sua
cōmūitate aerem cōmūitalem qui
mō a sono exteriōr: sic sonus pccp
alio modō ut sit i mutatio p altēatōm
et sic i mutat: olfactus. cuius obm est
odōr odorabile aut nō spūat odōrem
nisi calēfāt cuius signū ē q cōgelā
ta odōrem nō spūat: odōres boni et
fētores sentiuntur fortius i mēstate et
sic hēmus potentiā olfactivā quē
potentiā ordinata i anteriōr pte cē
bū i dñabus carunculis similibz ca
pitibus mamillar. Si aut sit i mu
tatio nālis expte organū sic accipit
gustus et tactus quorū distīctō pē sic
simi. quia tactus ē pccū corpus sed
gustus i sola pte corpis. s. i lingua
vbi solum tactū cōmūtat: ut aliter
quia obm tactus i mutat: potentiā per
pccūas qualitates. s. calidū et frigidū
et sic i mutat: gustus i mutat: p
quasdam dētinatas qualitates pccū
as. s. dulce et amarū et ab istis i mu
tatur nō inqūmū ē tactus licet tan
gendō inmutent s. inqūmū ē gustus

et sic gustus pē dupl: considerari.
vno ut est tactus qui est pccū gustu
et sic qualitate pambula. i. pccū
qualitatibz i mutatur. s. calidū frigi
dū hūidū et siccū. alio modō i sua co
nē formali ut est gustus et sic i mu
tatur s. i qualitate. s. amaritudinē
ut dulcedinē licet abis pambulis
mediatibz. pō aut tactus ē or
dinata i nervis cuius totus corpis
et eius carmbz. s. pō pccū gustus ē
fundata i nervo expansō sup corp
lingue et sic hēmus duas potentiā
alias tactivā quē ē dissipa pccūm
corpis et pccūm qccūor qualitatum
et gustivā quē est i lingua et
dulcis et amari. et sic patet q sūt
qccū potentiā apphensivē dēforis q
nobiliores sūt s. quod nobiliori mō
et magis spūali i mutatur et idō omī
nobilior ē insus post istū auditū
postqū olfactū postqū gustus vlti
mū i mfinū gradū tenet tactus
et idō omīa alia nō cōvenit cū ho
mine i omnibus aliis s. tū mīsto vñ
de mōm nāli est pccū tactus. **Quod**
distīnguitur potentiā apphensivē
sensitivē interiores

H apphensiva aut interior s. r
dñdī ad q dñrū videndū
nōr optet pmo q nā nō dēfiat i ne
cessariis ut dī. m. dāmma et idō o
pccū esse i animalī tot opccūes et tot
potentiāas quē mēbil aliud s. mī p
vma opccūonū pccūapia quē sūt
sūt nāia adiutā animalis pccūati.
i animalī aut pccūo requiritur q non
solum apphēdat rem cū ē sibi pccū
s. etiam cū ē absēs quia cū nō ha
beat omīa nāia sibi cōmūta optet q
mōneatur ad distācia. Cū ergo al
mō ad rem quā ipām apphēdit op
tet q ad hoc q mōneatur ad rem absē
tem q absētem apphēdat. Sicut
igitur animal hē vītes et potentiāas
exteriōres p quāas res pccūtes apphēdit
ita optet q hēat potentiāas interiōres
p quāas res absētes apphēdit et ca
rūm spēs retineat. et tērius s. nō

tandem qd si animal mouetur solum
qut delatibile ut tri stabile s solum no ef
set nam ponere in animali nisi poten
tiam apphensiuu formaz quas papt
spus inqmb delatit ut quas horret
f no solum h est nam animali pmo
vltia hoc ut querat ut fugiat no solum
que sunt ei conuenientia ad spm fca
que hnt rom utilis ul nocum. Sicut
oms fugit luyum no qut colore ul fi
guram quia si esset pulchrioris coloris
puta albi ul pulchrior figure adhuc
fuger. f fugit quia nocuus i inimicus
S mlti aus colligit pallea no qa delat
spm f quia sibi est valis ad mdisidat
Quia igit nam uite aialis pfa est
ut rem absente tamq pntem papi
at z eius spem apphensam cōseruet
z iterum q no solum res apphendant
ut delatibiles ul tastabiles s p p sed
etiam ut nocuas ul vales ideo nate
est pōne potēas maiores ad quas h
ptineat ad que no ptingit extiores
que f aut v sūt licet f alios no sit
nisi quatuor quaz distictio sic pteat
cipi. Sensus em interior aut ha
bet se ita foris z spes spibiles queat
cipiuntur a rebus aut ita intentiones
earum. f amicitie et inimicie val
ul nocui q idem ē. Si ita foris spi
rituas ut apphendendo solum et sic
est spūs oms qui oms dē pte tna
eius opa que hē. f cognoscere omnia
oba spm extiorum. f colore sonum
rē. S^o mte ea iudicare. f albu r dul
ce que duo no pte facit aliquis spūs
ptictans exterior. et tūo qma spibilia
apphendere. f illa quaz que pōnt az
spibilia qma p^o de aia que sūt motu
Quies nūc figura et magn^o. Hec
em nullius pticular spūs sūt pte
f sūt qma omib no sic quasi omnia
ista sūt omib qma f quedam hor
nam mte motus et quies sūt qia
omib spibus tactus no i visus papi
unt omnia quaz r h oia sūt apphen
duntur a spū omi z pte ista dē qm
Si aut vsetur ita foris spirituas no

solum apphen^o f etiam retinēdo sic est
ymaginatua em q est foris spibiles et
spēs apphensas p^o ab pteam spibiliū
conferre et iste due potēas hnt esse
manteriori pte capitis ita fronte in
qua pte distinguitur due cellule qut
pma ē magis hūda. secunda magis
siccā. hūda aut bene reapit z male
retinet f pbm i h^o domedra r rempi
z aut. Sicut aut e^o et id spūs qm
ad q tmanit mī oms qū pōz i ead
actus pōnt i pma cellula em q est be
ne reape. ymaginatua at m p^o que
ē magis siccā cuius ē bene cōferre
Si aut spūs vsetur ita intentiones va
lis ul nocui amia ul inimia. aut hoc
est apphendendo solum z sic est estia
nalis aut retinēdo r opnādo z sic est
meoria spiritua z isti duo spūs habet
esse i posteriori pte capitis in qua dis
tinguitur due cellule quaz pma est
magis hūda et ideo in illa pō estia
tua em q solum reapiū apphendere
secunda r vltima ē magis siccā r ita
pō meoria spiritua cuius est r reape
r receptas intentiones cōferre sicut
mteorauo. Est aut hie intelligendū
q em potēas spiritue sūt quēs horū
et alius alib p fās mte hominē z alia
aialia no est dīa quo ad illas pōs qe
sūt apphensue formaz spibiliū ul retentive
retentive. f quo ad illas que sūt appre
hensue r retentive formaz intentiona
liū quo ad estimatua nālem. f et
meoriam. Est aut tūc dīa qma alia
aialia quo ad estimatua pceptū h^o
intentiones vltis ul nocui nāli i
stimaū. homo aut p quidam collatōm
et dednatōm r ideo q malis aialibus
dī estimatua ul mhoribus nōtur dīo nā
cogitativa r quia p quidam collatōm
esse nocui ul vtile muenit nōtur
etiam i homib rō pte. Est em col
latua istaz intentionū indidua
lū sicut iō intentionū vltimū. Expte
aut meorie sūt ē dīa no solum em
hē meoriam talū que i subita recor

Idonee consistit. Et eadem remissio quae
remissio consistit in quadam deduc-
tione et investigatione philosophica adhe-
ret ex aliquibus mediis veniat in re-
cordationem aliquorum precitorum quorum non ha-
bebat memoriam et sic memoria est mentali-
bus et non remissio in hominibus non utitur
quod hoc autem habet estimatum et memori-
am in homine non illud quod est ipsum per
sensitivum sed per affectionem et proportionem
ad rationem utramque ad intellectum extrinsecum redun-
dantia et affectionem est amplior et am-
plioris et efficientis virtutis. Quintus
non spiritus interior ab aliquibus potest facta
sua quae est in superiora parte media capitis
et hic spiritus est medius inter imagi-
nativam et estimativam naturalem sine
cogitativam et huius officium est componere
in unum species apprehensas et intentiones
et distinctum et compositum. sicut cum ex for-
ma et motu format motum aureum
quae nunquam videtur et alia signa ut ch-
meris et huiusmodi quod attribuitur fantasia
cuius organum ponitur in medio cerebri
sed quia ipsa operatio in aliis animalibus
ab homine non apparet et adhuc videtur
sufficere virtus imaginativa in homine ideo
alij istam potentiam non ponunt distinctam
ab imaginatione sed ipsi imaginati-
vum istam operationem attribuit et huius
sine est expressio auctoris in quodam loco
quae fecit de spiritu sensibus et sic ipsa
imaginatio de eadem fantasia. Sed de
imaginatione inquit tales species conser-
vat et est effluens et memoria quaedam ex-
istens de imaginatione quasi imaginum
conservatio. Si autem fantasia inquit
facit talium formarum diversas apparitiones
aphanas quod est apparitio quia facit
diversa hominibus apparere. Unde et tales
apparitiones fantasie duntur: ipse species
mea conservata fantasmatum apparet
et sic si hoc non essent nisi quatuor spiritus
interiores reals distincti. scilicet spiritus sensus
imaginatio vel fantasmatum estimativa
sine cogitativa et sensitiva memoria. Et
sic habemus distincta prout patet ap-
prehensivum quod ad spirituales potencias

interiores et exteriores quae in unum sunt
ix. scilicet v. exteriores et m. interiores. Si
imaginationem et fantasiam non disting-
uuntur quod verius reputo. **Quod distig-**
uitur melius potencie apphensive.
Apphensiva autem mentalis sic dis-
tinguitur quia ea quae sunt
impropte a mentali apphensiva put-
compari ad invicem primo sicut potest
ad prout sicut potest passiva ad acti-
vam et sic distinguitur in duo duplex
scilicet agens cum est facta facta quae sunt
intelligibilia improprie esse intelligibilia actu
per suam illustrationem et possibilis cum
est illa apprehendere et intelligere heret
duo. scilicet in agens et potest. Distinguitur
se habet ad apprehensionem. quia in
agens pertinet ad potencias apphensive
non tamquam apprehendens sed tamquam ap-
prehensionem causans vel faciens fitus
possibilis tamquam apprehendens. Et
putat compari sicut habitus ad actum
et sic distinguitur memoria mentalis et
intellectus vel intelligentia. quia una et
eadem potentia est intellectus et memoria
et ideo ob id habet et ab actibus et actibus dis-
tincto quia in utroque potest et notum me-
moriam inquit conservat habitus species in-
telligibiles et ideo in utroque potest votum
intelligere vel in utroque putat actu vatur
species et actu considerat potencias et sic
in actu scilicet potencias qui est operari. Ter-
tio modo sicut actus ad actum et sic
distinguitur ratio et intellectus. Ratio enim et in-
tellectus eadem sunt potest reals sed dunt in
actu quia in utroque de in utroque quod sine
distinctione res apprehendit. sed ideo in utroque
de ratio quod cum res apprehensas distig-
uit considerando componendo dividendo
et huiusmodi. Quarto putat compari sicut
habitum ad habitum et sic distinguitur alio
modo ab intellectu quia intellectus de habitus
principiorum ratio non conclusionum. Qui-
to putat compari ratio finis et sic dunt
intellectus intellectus practicus et specula-
tivus quia speculativus de quia quod
apprehendit non ordinat ad opus et ideo
eadem est potest sed dunt sine quia practicus

hic p. h.
ut d.
specul.
que ex
disting.
f. f. ac
et h.
in f. h.
sic ad
eius
sp. ac
consu.
regula
putat
not.
not.
pro.
et sic
ad opt.
nes h.
p. h.
et p.
ad grad.
ipse g.
Quid
tan. et
alio. p.
et sic
mattu.
not.
p. h.
fa. an.
mattu.
simplic.
et a.
mattu.
et sic
ad pte.
S. p.
forma.
eam
tus in
tur de
illa q.
rati in
negot.
tu et
nota.
m. e.
tho. p.

hic p[ro] fine opus spectatiuus intatem.
 ut d[icitur] 2° de aia et ibid[em] d[icitur] q[uod] m[en]s
 spectatis extensione fit practicus
 que extensio e[st] ad opus. Sexto p[ossu]nt
 distingu[er]i et compar[ari] s[ecundu]m ista tria s[un]t
 s[ci]l[icet] actum h[um]anum: obiectum et istis
 e[ss]e modis ead[em] p[ossu]nt m[en]te. Si ratio
 inferior et ratio superior notat[ur] t[ame]n sic
 sic ad m[en]s obo q[uia] t[ame]n p[ossu]nt m[en]te d[icitur]
 eius conspiciendis. s[ic] consilendis co
 spiciendis p[ossu]nt ea spectatur in se ip[s]is
 Consilendis aut[em] p[ossu]nt ex eis accipit
 regulas agendum et t[ame]n d[icitur] t[ame]n superior
 p[ossu]nt no[n] t[ame]n p[ossu]nt m[en]te d[icitur] t[ame]n infe
 rior. It[em] d[icitur] s[ecundu]m actum q[uod] m[en]s su
 p[er]ior compeat regere inferiori rogat
 et sic lo[quitur] a[ut]o[ritas] et h[ic] 2° q[uod] t[ame]n s[em]p[er]
 ad optima d[er]ipatur. It[em] d[icitur] p[er]
 nes h[um]anum. q[uia] t[ame]n superior consiluit
 p[er] h[um]anum sapie inferior no[n] p[er] h[um]anum fac
 Sextimo p[ossu]nt considerari et compar[ari] q[uod] m[en]s
 ad gradum et sic distingu[er]i m[en]te s[ic] di
 uisio q[uod] m[en]s et hoc d[icitur] s[ecundu]m s[ic] d[icitur] s[ecundu]m
 Quidam distingu[er]i sic i[n]t[er]ius p[ossu]nt p[ossu]nt
 rari t[ame]n vno p[ossu]nt e[st] m[en]te et sic d[icitur] p[ossu]nt
 alio p[ossu]nt e[st] m[en]te p[ossu]nt q[uod] m[en]s e[st] considerat
 et sic d[icitur] i[n]t[er]ius adeptus ut m[en]te
 m[en]te. Alii assignant alii ad q[uod] m[en]te
 n[on]d[um] q[uod] m[en]te p[ossu]nt considerat quadru
 p[ossu]nt p[ossu]nt p[ossu]nt e[st] sicut e[st] tabula in
 sa antequa sit spe intelligibili i[n]for
 matus et sic e[st] o[mn]i[m]o impotencia ut
 s[im]p[li]t[er] ut r[ati]o illius cuius sp[eci]em no[n]
 h[ic] et atali g[ra]du vocatur ap[er]is m[en]te
 materialis seu p[ossu]nt seu p[ossu]nt
 et sic agit de eo t[ame]n de anima usq[ue]
 ad p[er]tem illam cum sic actu singla
 B[ea]t[us] p[ossu]nt considerat p[ossu]nt e[st] actu spe in
 formatus s[ecundu]m modum negotiatur et
 eam et sic vocatur m[en]te s[ic] p[ossu]nt
 tus ut spe i[n]formatus et sic d[icitur] m[en]te
 tur de eo ab illa p[ar]te t[ame]n de usq[ue] ad
 illa q[uod] m[en]te in om[n]i. Tercio p[ossu]nt conside
 rari ut actu t[ame]n sp[eci]em ia adeptam
 negotiat[ur] et sic notat m[en]te i[n] ac
 tu et sic d[icitur] m[en]te de eo ab illa p[ar]te
 t[ame]n usq[ue] ad illam m[en]te m[en]te
 q[uod] m[en]te e[st] s[ic] d[icitur] m[en]te m[en]te
 t[ame]n p[ossu]nt e[st] m[en]te p[ossu]nt

l[um]i[n]i m[en]te i[n]t[er]i[us]. Quarto p[ossu]nt conside
 rari p[ossu]nt e[st] m[en]te p[ossu]nt r[ati]o optima ob
 iecti et sic notat m[en]te adeptus de
 quo agit in illa p[ar]te m[en]te m[en]te
 l[um]i[n]i m[en]te i[n]t[er]i[us]. H[ic] aut[em] statum
 et g[ra]du et optima m[en]te i[n]t[er]i[us] p[ossu]nt
 vint p[ossu]nt h[um]anum m[en]te et p[ossu]nt
 vite. Nos aut[em] dicimus q[uod] e[st] m[en]te
 b[ea]t[us] m[en]te. Ex his igit[ur] co[n]cludamus
 q[uod] m[en]te m[en]te ap[er]is m[en]te no[n] s[un]t
 nisi due pot[en]t[ie] r[ati]o d[ist]incte. s[ic] m[en]te
 agens et p[ossu]nt s[ic] m[en]te p[ossu]nt et
 nominatur d[ist]inctis nominibus a s[ic] di
 uersis condicomb[us]. Unde ead[em] p[ossu]nt exis
 d[icitur] m[en]te ut m[en]te d[icitur] m[en]te
 d[icitur] t[ame]n t[ame]n superior et t[ame]n inferior d[icitur] m[en]te
 spectatiuus et m[en]te practicus m[en]te
 p[ossu]nt m[en]te d[ist]inctus m[en]te m[en]te
 et m[en]te adeptus. Sicut vnus et idem
 p[ossu]nt d[icitur] doctor m[en]te d[icitur] m[en]te
 q[uod] m[en]te faber m[en]te m[en]te faber
 et sic d[icitur] alius. Ex quo vlt[er]ius patet
 d[ist]inctio o[mn]i[m]o pot[en]t[ie] ap[er]is m[en]te
 que m[en]te s[un]t q[uod] m[en]te ext[er]io
 res q[uod] m[en]te m[en]te et due m[en]te m[en]te
 t[ame]n. s[ic] agens q[uod] m[en]te ap[er]is m[en]te
 no[n] quid[em] q[uia] ap[er]is m[en]te s[ic] q[uia] ap
 p[er]is m[en]te causat et p[ossu]nt q[uod] m[en]te ap
 p[er]is m[en]te. *D[ist]inctio p[ossu]nt appetit[us]
 seu motu[us].*

Modo tertio d[icitur] de appetit[us]
 Appetitus aut[em] m[en]te alius est
 q[uod] m[en]te que forma consequitur
 et aut[em] forma est t[ame]n vna n[atu]ralis
 sicut forma lapidis et h[ic] forma co
 sequit[ur] appetitus q[uod] m[en]te m[en]te
 ut lapis si moueat[ur] ad locum p[ro]p[ri]um
 s[ic] d[icitur] et iste appetitus vocatur na
 t[ur]alis q[uod] m[en]te appetitus no[n] est aliqua p[ossu]nt
 n[atu]ralis appetit[us] p[ossu]nt h[ic] de appetitu
 loquim[ur]. Sola e[st] forma sufficit ad
 talem motum et ad talem m[en]te
 q[uod] m[en]te et in homine sic t[ame]n appetitus s[ic]
 e[st] p[ossu]nt q[uod] m[en]te g[ra]ue. Alia for
 e[st] i[n]t[er]i[us] et ap[er]is m[en]te et h[ic]
 est duplex quedam s[ic] que ap
 p[er]is m[en]te s[ic] quedam m[en]te

que apprehendit ab intellectu. forma ergo
apprehensam assu sequitur appetitus qui
dam qui dicitur et vocatur appetitus spi-
ritus appetitus spiritus alius et spualis
tas. vocatur autem et nominatur ipse ibi
nominibus ratione singulari et diuisa. Vnde
enim primo appetitus spiritus tunc quia
sensitiva apprehensionem sequitur tunc quia
est in parte spiritus tunc quia semper est ali-
cuius rei spualis. Vocatur autem et f. appe-
titus alius primo ab anima quia prima
apprehensionem autem sequitur que est spiritus
omnis enim cognitio intellectus fit expe-
riente spiritus primo posterior. Secundo ab a-
nimali quia conuenit omni animali et
hominem non magis est homo si magis
est animal et ideo homines si illi vime-
tes dicitur animalibus bestialibus et brutali-
bus ut patet primo et secundo. Vocatur
autem tertio spualitas quia spualitas
videtur sumptum assuali motu sicut
amissione sicut non visus et ab actu
sunt sepe non potentie. motus autem
est actus appetitus spiritus apprehensio
sensitivam consequens. actus enim app-
hensio vultus non ita p. dicitur motus p.
actio appetitus nam operatio potentie app-
hensio estimatur in hoc et p. fiat q. res
apphensio sunt in apprehensione operatio
autem appetitus in hoc q. appetitus inha-
tur in rem appetibilem et ideo operatio
apphensio assimilatur quoniam appetitus
autem operatio motui. Vnde p. spualem
motum in operatio potentie appetitus
et p. spualitatem in operatio p. appetitus
que est appetitus spiritus. forma autem
apphensam ab intellectu sequitur appetitus
qui dicitur appetitus intellectus ut rationalis
ut voluntas. dicitur autem intellectus non quia
intelligat sed quia sequitur intellectum ut
appetatur quod intellectus cognoscit. non
enim diligimus si cogit si autem et quia est
in parte intellectus. dicitur autem rationalis quia
iudicium rationis sequitur ut illud q. iudicat
eligendum ut recusandum ratio illud eligat
ut recuset voluntas. dicitur autem volun-
tas p. compactionem ad appetitum spiritum non
biliora enim ena et si eis commemorant

nomina ignobilium tunc specialia nomina
ratione sue nobilitatis formantur et ideo
quibus voluntas dicitur appetitus
et conueniat in hoc nomine cum ap-
petitus spiritus tunc spuale nomine sibi rea-
mit ut appetitus intellectus dicitur
non solum appetitus sed etiam voluntas
spiritus autem appetitus dicitur non p.
voluntas. Appetitus autem spiritus
diuiditur in duas potentias quarum una
vocatur concupiscibilis alia irascibilis
quarum distinctio ab aliquibus ponitur
quia concupiscibilis ordinatur ad p.
concom boni et p. istam omnis vadit ad
pastorem et ad herbam tamquam ad bonum
suum estimatum et apprehensum et esti-
matum estimatum nali et quodam insti-
tu nali et quodam instructu nali qui
est estimatum. Irascibilis autem ordinatur
ad fugam mali et p. istam potentiam o-
mnis nali ter fugit lumen tamquam ma-
lum suum apprehensum et estimatum
instructu estimatum nalis. Et me-
lius alie assignatur ad eandem pote-
tiam p. met. p. sequi q. n. p. p. et
refugere noctua et h. p. met. ad concupis-
cibile cum obm. e. delabile f. p. ad
al. aut non solum p. met. p. p. quia p.
tur commemorata et refugiat noctua sed
etiam p. p. quia resistat impugnatibus
que commemorata animali amouent
et nocumeta in finit et h. facit irascibilis
cum obm. e. arduum quia f. tendit ad
hoc ut superet tria et noctua et in h. appe-
titu spiritus in quo passiones diuinit
ponitur vultus morales que p. regu-
tue et domatue passionum tamquam in p.
recto in homine quedam in concupiscibili
quedam irascibili. de quibus passionibus
intra qualitates spe subingit et h.
de appetitu spiritus sufficiat. Appetitus
autem intellectus qui dicitur voluntas non dis-
tinguitur in plures potes. quia quod facit
vultus inferior p. plura facit superior p.
pauciora. habet autem distinctio non
minim aduersus suos actus sicut intellectus
voluntas enim que sequitur simplicem
apprehensionem intellectus et motu na-
turali sicut alie potentie dicitur voluntas
nalis ut autem est libera et sequitur delibe-

incom
tina
tes dicitur
is actus
q. potest
tres dicitur
intellectus
tina
Oua
m
ab aliq
creque
potest
et ideo
mpan
p. am
ad m
memb
pote q
appetit
ad requ
mpan
entem
vultus m
deus et
conm
v. de n
nes ex
mo on
rev.
Hic
r. pos
x. exp
m. h
motus
ac am
ponam
et si f
magn
et m
gro r
rational
p. p.
Secum
intellectus
sibilis
na om
potest

Cetera q^o e quia cum omnis po^o aut
sint emiate quocunq; alia dicunt^r
de his que p^oinet ad ptem mellema
ul^o no sunt po^o ul^o si ad pteqam per
tinet ex aliqua condicione alia nomi
natur no tñ p^oter positas p^os est
alias assignare et ideo q^oms ista ta
frunderes confad libex arbitriū po
natur in pte mellema no tñ sut dñi
se potēcie anormatis. Et frunderes
est hitus qñlis melleis p^oactia r^o
p^oimorum p^ouapioz opabilitū sicut in
elleis ē hitus qñlis r^o p^oimoz p^ouapi
orum spēdabilitū eius aut ē instiga
re ad bonū z munitate de malo r^o
opabilitū. Consciencia aut actū

nomiat: non potentiam nec hiam et
quia confidit de quasi cum alijs facia
ideo illius potencie est actus cuius est fa
encia h' aut est intellectus .. liberum
aut arbitrium quibus habeat diuersas opa
cones quid sit et nomet teneo tunc cum
communis doctrina q' noiat: sicut pote
cias ut potentiam si duas potencias
nomet sicut videt' dicit. Damascenus
q' liberum arbitrium e facultas ronis
et voluntatis sic liberum arbitrium
est et intellectus et voluntas s' est intellectus
quia ibi libertas inchoatur. voluntas
aut quia ibi terminatur. Si aut signifi
cet solam potentiam unam quia liberas
arbitrium videt' esse meliorem conueni
encia finis sic cum hoc pertineat ad po
tam voluntatem supposito modo me
li. ar. dicit solam voluntatem. Et ista
de potencie anime dei sufficiat. **De vo
luntate quod varie in diuinitate et humanis
frequenter accipitur.**

Om aut h' vbi dicitur de voluntate in
uis accepto diuinitate difficultate
affectat in diuinitate: humanis. Ideo quod
semelipsum acceptone et distinctione to
limitatis potissime in de aliquid in se
remus. Et quia doctores dicunt in deo
esse duplicem voluntatem antecedentem
quidem una diuine idcirco primo videndum
est q' nomine istarum voluntatum impletur.
Distinguit etiam voluntatem in voluntatem
signi et beneplaciti ad distinctionem et id
secundum de hoc videndum est. Tercio quo
modo aliquando tam in diuinitate q' humanis
noie voluntatis aliquid actus alij res
uolita impletur. Ad videndum igitur quid
nomine q' voluntat' antecedentis: con
sequens impletur. primo sciendum e quoniam
voluntas diuina distinguitur ut potest
duplex non est intelligendum q' ipsa diuina
voluntas aliquam in se diuinitate ut
multitudinem admittat aut in se disting
natur cum sit simplex simplex et indimi
bilis et sic realiter diuina essentia licet dif
ferat ratione. Et cum dicimus duplicem
voluntatem in deo ut antecedente et
quidem ut signi et beneplaciti h' diuini
tas semper attendi r' rerum voluntas
et non r' voluntat' ipsius. N. n. p. h. di

minam voluntatem diuinitate q' si
detur s' diuina uolita que respicit q'
sunt eius obiecta. **Quid e in deo
voluntas quibus et diuinitas.**
Descendendo igitur ad propositum duo
considerare possumus. s' voluntatem
dei r' rei nolite et ipsam rem uolita
que e obiectum diuine voluntat'. In re at
uolita duo possumus considerare des
cendendo possumus considerare descen
dendo ad rem uolitam r' cuius in deo
potest voluntas aut et quibus que e cre
atura mentalis quia creatura
mentaliter que e ordinata in beatitudi
nem ex sua natura possumus considerare
illud per quod ordinatur in beatitudinem.
et h' e ipsa creatura et possumus
considerare id per quod ordinatur in beatitudinem.
auxilia quibus ad consequendam beatitu
dinem adiungetur. Istas tribus suppo
sitis declaro quod modo distinguantur
voluntas antecedens et quibus primo expte
rei nolite ad diuina voluntatem que res
uolita est ipsamet creatura mentalis.
lis. Et expte auxiliorum que con
feruntur ipsi creature mentali ad
uolite quibus inuatur ad consequendam
beatitudinem. Tercio expte diuine vo
luntatis expte istarum rerum voluntas
Quarto concludam aliquas conclusiones
exponas. Accipio igitur illud
quoddam ordinatur in beatitudinem
q' e ipsa creatura mentalis e duo
considerare. s' naturam et personam acci
piendo et respiciendo naturam. Deus uult
omnes homines saluos fieri et omnem
creaturam mentalem in quibus
omnibus dat naturam capacem beatitudinis
et ordinatur ad beatitudinem. Si aut acci
piamus personam et actiones supposi
torum sunt et per ipsas actiones multi
dement quia p' se sunt ad beatitudinem
ideo deus q' ad ea que sunt p' se
non uult omnes homines saluos fieri.
Quia ergo voluntas qua deus res
piat naturam dei in deo antecedens s' qua
respicit personam quibus et p' se quia p' se
est ordine nature licet non ordine quibus
naturae et que persona et p' se e uolita et
deus in nostra consideratione natura.

ordina
natio
sunt bo
si sunt
fideand
cedens
consequ
confide
minam
alis sic
simul
auxilia
salu
quibus
sunt d
tutes
que da
singula
e p' se
et singl
diuina p
postea
quibus
saluos
omnib
p' se ad
limitate
spatia
accipio
expte
naturam
diuina
simplex
quibus
se simp
arma n
gis et
um sic
phater
est ord
mod p
go co
arege
no ab
e ordi
ei uelle
q' fideat

ordina^t ad beatitudinem quod persona cui
admodum quibus fine consequitur si
sunt bone ut ab ultimo fine demat
si sunt p^{er}ne et ideo r^{ati}o antecedent^{er} co
siderand^{um} ut ponit voluntas ante
cedens et r^{ati}o quod considerat^{ur} p^{er} vo^{luntatem}
consequens in deo. Si aut^{em} secundum
consideramus in deo auxilia quibus
inveniam^{ur} ad consequend^{um} fine^m tunc multa
aliis sic considerand^{um} est quod duplicia s^{unt}
huiusmodi auxilia sunt enim quedam
auxilia omnia que dant^{ur} omnibus ut
salutem fiant. s. h. ar. p^{re}cepta et alia
quibus omnes p^{oss}unt dirigⁱ ad salutem
Sunt aut^{em} quedam specialia ut gratia et v^{irtutes}
p^{er} seientiam in bono et huiusmodi
que dant^{ur} quibusdam specialiter et
singulariter quia non ordine nature
quod p^{re}cedit et antecedit id quod est speciale
et singulariter omne op^{er}atio ideo voluntas
divina p^{oss}unt respiciat omnia auxilia que
postea specialia op^{er}atio et subse^{qu}ent^{er} dicit^{ur}
omnes et isto modo vult omnes homines
salvos si voluntate antecedente. si quia
omnibus dedit omnia auxilia quibus
p^{oss}unt ad beatitudinem pervenire si non vo
luntate quante quia non omnibus dedit
specialia. Tercio ostendendum quod
accipit in deo voluntas antecedens et quod
ex parte voluntatis eius et r^{ati}o r^{ati}onem vo
luntatis. voluntas enim antecedens p^{er}
dicit^{ur} quod deus vult aliquid non in se et
simpliciter si in suo antecedente si voluntas
quod quid vult quid vult aliquid in
se simpliciter ut si ponamus quod rex det
arma militi ad bellandum p^{er} salutem re
gis et regni quod munit^{ur} cor. Iste miles
iam sic ordinatus ad bellandum p^{er} du
pliciter considerari uno modo inquam
est ordinatus ad bellandum a rege alio
modo si actus quos gerit in bello si
go consideratur si quod ordinatur ad bellandum
a rege sic p^{oss}unt dici quod rex vult ei honore
non ab re si in suo antecedente at
est ordinatio ad bellandum et sic p^{oss}unt dici
ei velle honorem voluntate ante. Si aut^{em}
consideratur miles quantum ad actus quod

se gerit in bello tunc rex vult ei quod si bibe
atur pensatis suis conditionibus unde
si male se habeat vult ei obprobrium si stren
nue honorem et si quod magis strenue
maiores honorem et ideo h^{ic} quod vult ei
pensatis conditionibus omnibus quibus
vult ei voluntate quante et h^{ic} est a rege
simpliciter voluntas militi aliquid aut^{em} p^{er}
quid. Sic in deo adpositum p^{er} tanto
quia deus dedit homini ea quibus ordi
natur ad beatitudinem quia h. ar. et r^{ati}o
huiusmodi deus omnem hominem velle
salvum fieri in suo antecedente et h^{ic} su
mitur voluntas animi. Et considerato
quod quilibet se h^{ic} mutendo illis si
pliciter vult d^{am}pnationem alii beatu
dinem et hoc vult eis voluntate quante
et hinc sumitur in deo voluntas animi. Ex
hinc quod quidam vult quidam quod p^{er} dicit^{ur}
patet quatuor diffinitio^{es} que consuevit
dici de dea hanc voluntatem. primum
est quod divinitas voluntatis antecedentis
et omnis non est in divina voluntate
sic quod sunt due res distincte sicut uno
od^o est distinctus ab alio si distinctio
est solum rationis et sumitur ex parte rei
voluntatis ut patet ex dictis. Et quod deus
vult omnes homines salvos fieri voluntate
aut^{em} si non quante nisi bonos ut patuit
mutatis modis p^{er} dicit^{ur}. Tercium est quod voluntas
dei antecedens non semper implet^{ur} nec fit
semper id quod ipse in voluntate vult si aliquid
defiat ut non fiat quia illa voluntas
non est voluntas simpliciter nec voluntas
illa voluntate est voluntas simpliciter si p^{er}
quod si voluntas animi semper et infallibiliter
implet^{ur} que est voluntas simpliciter et res
est volita simpliciter. Quartum est quod volun
tas antecedens in deo est voluntas spe
culativa et non respiciat practicas condi
tiones et operationes si solum nam in
omni. si voluntas animi est practica et respiciat
practicas condiciones personarum et suppo
sitorum quorum sunt actiones et ideo que
vult voluntate speculativa non vult simpliciter
si si quid quare non semper implet^{ur}

que aut vult voluntate punita vult si
pliatere quare semper denotat impletur
De voluntate signi et beneplaciti in
deo: pmo hic quod aliqua dicitur de deo
ppe et illa in deo sunt reale aliqua dicitur
de deo metha et illa meo no sunt.

Modo videtur est denotante signi
et beneplaciti ubi pmo videtur
est q aliqua dicitur de deo duple vno mo
ppe et illa ne meo sunt sicut sapia bo
mitas mstaia sba psona ppe de deo di
cuntur et ne ac realiter in eo sunt. Alio
modo dicitur aliqua de deo metha et p si
militudine omnia pportionalitate
in compactione ad suos effectus quos e
causa et sic de metha igitur deus. un.
et ista pportione similitudine qd sicut
igitur se hnt ad sui contentu consuetudinem
et ita deus ad consumendam nequaquam
unde ipm ee igitur e ipm ee destructum
nequaquam. Et isto modo ead pmo sua
qua piores pmit de ita eius de qua
mpe. Al tendit finis in ita eius: igitur
mo a facie eius exarsit et qua effectus e
signi cause ideo illi effectus p quos
similitudine ut ne ut aliam alterius dicitur
ee signa. Unde pmo de signi ne eis
et sic de aliis. **Distinctio voluntatis**
signi et beneplaciti in deo.

Hoc supposito pte patet distinctio volun
tatis in voluntate signi et benepla
citi quia voluntas beneplaciti de actu
eius volendi quo sibi aliquid placet
et ista voluntas ppe de deo de et ne ico
est. Voluntatis aut signi de aliq sig
extra deum eius q ptendit deum velle
aliquid q ptendit aliq mod p q se hnt
ad mod volent sicut pmo qua deus
pmit alique audit ipm se hnt admod
uati. Et deus no ita ppe de nasa sicut
de velle illa quos sunt illa signa. Et
sic patet q talis voluntas metha de
de et modo ppe no est si est ppe extra
et metha aliud est q illa signa que of
tendunt deum se hnt admod volent
Signi em aliquid nominamus sicut rem
signatam ut ymagine herculis notam
herculem. Qd ac signi nomen p

rem signatam contingit duple vno
rone similitudinis ut in exemplo po
de ymagine herculis. Alio rone ppor
tione quasi arguendo ut sic signi et
signatum se hnt in vno ita ead se ha
beant in alio et sic e mposito de quo
lo qmur ex eo em q in nobis ex aliq
signo arguitur esse voluntas pportio
nalis in deo arguimus ex aliq sig
nis esse voluntate sicut in nobis et
istam nomus voluntate signi. Pmo
bis aut quod aliquid papiat ut consu
lit aliquid fieri vt papiens ut consu
lens illud velle simple. Item quod
phibet videtur illud nolle fieri qm aut
aliquid facit vt illud velle fieri qm
igitur ita est in nobis ex hac simili
tudine p quidam pportione sic dicim
ee in deo et pominus in eo ee volunta
tem signi pntem ad pceptu et consi
liu qm adduo pma. phibit qm
ad eam opacem qntum ad qntum
pmissio qntum ad qntum et horu
phibet voluntas signi in deo vocatur
et est quatuorplex. Quot sunt signa
et quot mod de voluntas signi qd
signa.

Secundo ponenda e sufficiacia istor
signor sine voluntate signi.
Que triple pte sumi pmo expte vo
luntate sic qui illud signu a est r boi
aut r mali. Si r mali aut nega
tue et sic est phibitio aut affinitie
et sic est pmissio. Si r boni a pnt
et sic e opacio aut futuri et sic e pcep
tum et consiliu p pceptum r boni natu
ad salute consiliu r boni superoga
tione q no facit ad natem p ad con
gruitatem ut valitatem. Si r futur
expte volentis sic quia signu dme
voluntatis aut signat id q deus vult
facere p se ipm aut palum si psep
aut dme tamq ppe agens et sic e o
pacio aut mdrate et mprecatue et
sic e pmissio et de pmissio signi vo
luntat mquiem ille qui pmitit a
liquid fieri cum possit impedire vt
mprecatue illud velle. Si no sit

signi en
r boni
tem et sic
coms et
li vitau
sunt e
ut pns
in deo an
signa no
consequi
autem
si ut r b
pceptum
coms et
li fugien
volunt
et sic e
pmissio
quia aliq
ut no p
qntum in

Num
na. f. p
mali su
rum msi
q h e a
quia qu
dmitti
su mpre
dmitti
pcepta l
talia su
consilio
dua ad
pnt qui
ad illa b
quia p p
causa p
boni ut
sic fieri
phibitio
gis ph
pend et
vmai. f.
volunta
et simpl

signum eius quod vult facere palam habet ut
 bonum faciendi et hoc ut non ad salu-
 tem et sic est preceptum ut superroga-
 coms et sic est consilium ut est in ma-
 li vitandi et sic est prohibicio. Tercio
 sunt ex parte diuine voluntatis et sic
 ut prius dictum est. Duplex est voluntas
 in deo antecedens et quibus quedam sunt
 signa voluntatis antecedentia et quedam
 consequentia. Signa vero voluntatis
 antecedentia ut sunt bonum faciendi et
 hoc ut bonum non ad salutem et sic est
 preceptum ut bonum utalis et superroga-
 coms et sic est consilium ut sunt in ma-
 li fugiendi et sic est prohibicio signum autem
 voluntatis quibus est autem bonum quod fit
 et sic est operatio autem in mali et sic est
 premissio. *Secundo inter bonum et malum
 quia aliquando est bonum quod licet potest dimitti
 ut non fiat et nullum malum licet potest
 committi ut fiat.*

Nunc quod videndum est cum ex parte sig-
 norum et bonum ponatur duo sig-
 na scilicet preceptum et consilium quare vero
 malum sunt non sunt duo cum non posue-
 rim nisi unum scilicet prohibicionem. Et dictum
 quod hoc est causa quia in bonis est hoc dictum
 quia quedam sunt que licet non possunt
 dimitti sicut precepta que obligant ad
 suum implemum alia sunt que licet possunt
 dimitti cum non obligent quia non sunt
 precepta licet sunt valia ad implendum et
 talia sunt bona que cadunt solum super
 consilio et ideo aliter debent homines in
 duos ad bona que licet dimitti non
 possunt quia per compulsionem et preceptum et aliter
 ad illa bona que possunt licet dimitti
 quia per persuasionem et consilium et hoc est
 causa quare sunt duo signa ex parte
 boni nullum autem malum est quod licet pos-
 sit fieri et ideo omne malum cadit sub
 prohibicione licet aliqua mala sunt ma-
 gis prohibita quia alia et sub maiori
 pena et ideo ex parte mali signum ponitur
 unum scilicet prohibicio. Ex quo patet quod
 voluntas beneplacita in deo est unica
 et simplex. Et voluntas signum est quod

tuplex si illa quicquid signum potest que in hoc
 siculo continetur. Incipit et prohibet per
 mittit consulit implet. *Secundo signum patet
 ex dictis. Quod voluntas tam in deo
 quam in hominibus signum alii potentia alii
 obiectum et alii actum.*

Tercio sciendum est quod nomine volun-
 tatis multipliciter venimus tam in deo
 quam in hominibus. Aliquod enim in deo signat
 ipsam potentiam voluntariam quia vult deus
 quod quod vult que in deo non dicitur realiter ab-
 essentia et sic accipitur voluntas tam dicitur
 doctores quod in deo est voluntas et intellectus
 et quod est agens per intellectum et voluntatem.
 Aliquod autem signat actum voluntatis et
 non potentiam et sic accipitur in premissis. Immo
 limitate tua deduxisti me. id est sicut volu-
 isti. Tercio aliquando signat rem voluntariam et sic
 accipitur in premissis. Incipite libri septem est
 domine ut facerem voluntatem tuam deus.
 id est rem a te voluntariam. Quod autem dictum
 est de voluntate in deo eadem idem dictum
 est de hominibus quia nomine voluntatis
 aliquando nominamus potentiam ut cum
 dicimus quod intellectus et voluntas sunt
 due potentie anime realiter distincte.
 Aliquod nominamus actum voluntatis ut
 cum dicitur rex sit bona voluntate ad
 regnum. id est diligit regnum. Diligit autem
 actus est voluntatis. Aliquod etiam
 nominamus rem voluntariam nomine voluntatis
 ut cum dicimus voluntas regis est ut
 latro suspendatur ibi enim non accipitur
 per potentiam voluntatis nec etiam per actum eius
 quia suspensio latronis non est potentia
 voluntaria regis nec actus elatus a potentia
 sed sunt per voluntatem quia suspensio
 latronis est voluta a rege. Sic igitur
 patet quod voluntas in deo et tam in hominibus
 quam in hominibus quia aliquod sunt per po-
 tentiam alii per actum alii per obiectum. In deo
 autem realiter est una voluntas si per di-
 versas considerationes ex parte obiectorum sunt
 ibi distinctas voluntates quod operis ostendit
 per diuersa magna opera domini exquisita
 omnes voluntates eius voluntates do-
 mini ponens omnes diuersas res operum.

[illegible]

alis passionibus sicut et naturalis et corporalis. tamen inter passiones anime illa
 dicitur magis proprie passio que est motus
 appetitus spiritus sequens apprehensionem
 naturalis passionis discommoditatis que
 sequens apprehensionem naturalis passio-
 nis commoditatis. et ideo magis proprie
 dicitur pati qui tristatur ut dolet quia
 qui delectatur ut gaudet et ipso modo
 ponuntur passiones in appetitu spiritus
 Ex larga autem acceptione passionis
 tam passione naturali quam animali per se sola
 receptio aliorum dicitur passio translatum
 est nomen passionis ad potestas alias
 anime apprehensas. Unde sic videtur
 quodam patre et intelligere et velle ut patet
 2° de anima. Ex hoc etiam acceptus dicitur
 passiones dicitur ut patet primo per
 memas que voces sunt signa passionum
 que sunt in anima et etiam appetitus sensu-
 les proprie passiones dicitur ut esse nisi le-
 hominis et si non proprie pertinet ad etiam spe-
 ciem qualitatis. Quoniam autem ad pas-
 siones corporales seu naturales et animales
 sciendum quod passio uno modo dicitur effici-
 lacum que actio et sic est speciale predic-
 metum quod dicitur predicamentum passionis
 alio modo idem est quod quedam dispo-
 sitio causata ab aliquo accidente ut
 ab aliqua causa facit transmutare et facit
 mobili et sic est qualitas in propria
 sic pertinet ad hanc etiam speciem quali-
 tatis. Quoniam igitur qualitates elementa-
 res sunt diversissime de diversis spe-
 cibus qualitatis.

Quoniam autem qualitates elen-
 tes activas et passivas quo-
 do pertineant ad hanc speciem sciendum
 si quoniam opinionem quod iste quali-
 tates proprie considerant tripliciter primo
 si quod ordinatur ad actum ut ad se-
 minem ut ad potestatem spiritus et muta-
 das et hoc absolute et sic dicitur esse
 ab aliquibus in etiam specie qualitatis.
 Secundo proprie considerantur ad agendum
 ut patet non absolute sed bene ut

male et sic sunt in prima specie. Tercio
 proprie considerantur a principibus subalibus et lo-
 cum et sic sunt in propria specie qualitatis. Ne-
 hoc est modus una et eandem rem di-
 versimode consideratam adducta genera
 et adductas species eiusdem generis proprie
 sicut sub sequenter patebit. Qualita-
 tes autem elementares et proprie sunt caliditas
 frigiditas humiditas et siccitas. De pas-
 sionibus anime et primo per materiam
 sunt distinctio omni passionum anime
 et videtur quod agens naturale etiam facit passio-
 nem. Ma non sepius apud theologos
 et philosophos de passionibus anime que
 animales dicitur et sunt in appetitu spiritus
 primo non modicum generis occurrat idcirco
 hic minus distinctio et sufficientiam ipar-
 primo. deinde quoniam nomen que accide-
 talem in eis facit dicitur per se ponenda et
 inferenda indicant. primo autem omni pono-
 rum seu fundamentum. unde per earum
 summi distinctio ubi intelligitur quod passio-
 nes de quibus hic loquimur differunt per
 ea que sunt obiecta et causativa et ala-
 tiva talium passionum ipse dicitur. hoc autem
 obiectorum que causant tales passiones
 dicitur dupliciter per summi unum modo finem et
 per actum ipsorum actum sicut ignis dicitur suba-
 liter ab aqua quorum quodlibet est actum
 alio modo per diversam virtutem actum
 sicut alia virtute agit aqua alia ignis
 diversitas autem actum ut motum quoniam
 ad virtutem movendi actum per in passio-
 nibus anime secundum similitudinem age-
 tum naturalium. Omne autem agens ut
 movens aliquid hoc dicitur facit quia est
 sit quodammodo ad se passum ut repel-
 lit a se si trahit ad se facit etiam non agens
 primo dat inclinationem ut aptitudinem
 passio ut tendat in ipsum sicut corpus
 leve quod est sursum dat levitatem aliam
 corpus genato inferius inquit agit per
 sit inclinationem et aptitudinem ut tendat
 sursum. 2° dat ei non solum inclina-
 tionem et aptitudinem primo actum ut si
 corpus est extra locum inferius dat
 ei motum sursum et moveri superius

Tertio datur ei quiescere et stare in loco in
pervenit ex eadem causa mouetur ad lo-
cum aliquid et quiescat licet moueatur
propter rem non huiusmodi. Quod autem dicitur
de agente naturali dicitur passum ad se tunc
intelligendum est per modum sui passum a se
repellit. Hinc suppositis ex his pate-
bit distinctio passionum concupiscibilium
deinde irascibilium et tertio concludetur dis-
tinctio passionum utriusque appetitus em-
pirici in quo sunt passiones de quibus
est primo distinguendum in concupiscibilem
et irascibilem ut prius dictum est in pro-
prio ordine distinctio ponitur. Quarto of-
tenditur quod distinctio ponitur noia pas-
sionum per se dicitur accidentales. Quinto
dicitur in speciali de quatuor nominibus istarum
passionum que singularem habent difficul-
tatem. Sexto ponitur triplex conclusio
quarum quilibet utilis est ad hanc materiam que
sequitur aliquo modo ad dicta de istis pas-
sionibus. *Distinctio passionum que sunt
in concupiscibili.*

Onanimum igitur ad passiones concupiscibilium
faciendum quod bonum et malum apprehen-
duntur abestimatione naturali quam app-
hensionem sequitur appetitus qui mouet
ab eis apprehensis. Bonum autem habet
virtutem quasi attractivam malum autem
repulsivam. Bonum ergo apprehensum
mouens concupiscibilem causat in ea qua-
dam inclinationem ad aptitudinem seu qua-
litate ad bonum et ab ista causatione
accipitur una passio appetitus quoniam ad
concupiscibilem que dicitur amor cui per totum
in malum apprehensum per repulsionem
causat passionem aliam oppositam scilicet
concupiscibilem quod dicitur odium. Quia non
bonum apprehensum non semper est presens
ut huiusmodi ideo si non dicitur sit huiusmodi
sed sit absens ut futurum datur ei quod
concupiscibilem qui mouet non solum apti-
tudinem sed motum ad assequendum bonum
et amatum et ab his sunt in concupiscibilibus
una passio que vocatur desiderium. Ex quo patet
dicta bene augere
in amore et desiderium quia amor
est rei huiusmodi desiderium rei huiusmodi. Ex
opposito autem ex parte mali apprehensi-

eodem modo sequitur alia passio que
dicitur fuga. Tertio cum ipsum bonum
apprehensum per motum fuit acquisi-
tum datur ipsum bonum ipsi appetitui
quietationem quidam in ipso bono a-
depto et ab his accipitur illa passio in
concupiscibili que nominatur gaudi-
um. Cum ex opposito ex parte mali
apprehensi videtur tristitia que oppo-
situm gaudii et hee passiones sunt in
et inueniuntur in concupiscibili. *Dis-
tinctio passionum que sunt in irascibili.*

Onanimum ad secundum faciendum quod in
passionibus irascibilibus pre-
supponitur quod appetitus vel inclinatio ad
persequendum bonum vel fugiendum malum
ex concupiscibili que ab solute res-
picitur bonum vel malum. Et irascibilis
respicitur bonum vel malum arduum
et difficile. alioquin non pertinet ad
irascibilem. Si ergo bonum apprehensum
arduum mouet irascibilem hoc non potest
esse nisi non dicitur adeptum. Quia si
tale bonum esset iam adeptum non
haberetur ratio arduum et difficile et sic non
pertinet ad irascibilem ergo oportet
quod bonum apprehensum mouens irasci-
bilem sit arduum non adeptum. Si
ergo tale bonum moueat ut possibile
est inueniatur huiusmodi causat passionem que
dicitur spes si autem moueat ut impossibile
est inueniatur huiusmodi causat passionem que
dicitur desperatio. Ex opposito autem in ma-
lo apprehenso quod est arduum cum non inueniatur
deperit sicut sunt pericula futura gaudi-
dia non irascibilis et causat quidem si non
est inueniatur enasibile passio que dicitur ti-
mor. Si autem est inueniatur superabile cau-
sat passio que dicitur audacia. Res-
pectu autem boni adepti in irascibili
non est aliqua passio quia ex quo
est adeptum perditur ratio arduum et sic
non pertinet ad irascibilem ut dictum est
sed malum iam actu existens potest habere
ratio arduum ad suscipiendum et repellendum
et ideo causat in irascibili passionem que
dicitur ira. ut autem que ex malo in actu

adiacente est no videt aliqua oppo
passio ex bono ppe pda quia f bo
num apprehensum i mines no habet
com diffialis quia adeptum i deo
solum causat passionem i concupisci
bili et no i nasabili. *¶ Invenis
omni passioni anime i sue videntur*

Tercio concludo in passionem
omni pas ppe quia expda
patet q i concupiscibili sut tres co
mugaciones passioni oppositar r boi
et mali. s. amor i odium desiderii
i fuga gaudii i tristitia i sic sut sex
i concupiscibili. i nasabili at sunt
due mugaciones. s. spes i desperatio
quor vtriusq e r boni futuri timor
i audacia quor vtriusq e r mali fu
turi. Quia at passio e sine mugaco
ne r mali pntis i de i na i sic sunt
soli. v. i nasabili i p qus omis i v
misso sunt. vi. Et sic passiones et
vtutes moales sibi i videntio mo
corruunt. Est aut noia q sicut di
misio vtutis supms posita no est di
misio i spes specialissimas i i spes
subalternas continent em alias subte
nt i fia patebit. *¶ Quod dicitur si
cane nomia passioni p dno accide
tales ex quib autem dicitur noia
passionib conuenit.*

Quarto vidend e quod noia pas
sionum dicitur i fia p dno accide
tales ex quibus accidit dicitur noia
ma eis conuenit. accidit autem
passionum possunt duple accipi ut
que eis accidit i se ut q fit passio
intensa ut remissa. ut que eis acci
dunt ex obiecto que s. accidit bono
ut malo appareat quia obiectu pas
sionum p se e bonu ut malu apparet
Si igit accipiamus dnam acciden
tem que respicit ipam passionem i se
sicut est esse intensum sic accipi dui
fitas nom i istis passionib quiti
ad passiones concupiscibilis quia r
desiderii ponit actipia que nihil ad

est q desiderium multum intensum r
aut amoris po zelus qui nihil aliud
est qua amor adeo intensus q no pa
ciatur confortu i amato. r at odii po
abominatio que nihil aliud est qua
odium intensum. r at gaudii ponit
tur tria quia quid gaudium est adeo i
tensum ut i signo exteriori quocunq
genale pmpat de exultatio q ext
saltatio hilaritas aut de quoniam ad sig
que ex intenso gaudio apparet i facie
Iocunditas at quoniam ad signa que os
tendunt i aliis membris i malis acti
bus i h tria sut r effectus exaltati
aliud aut p accipi r effectus i m
seca q se ex intentione gaudii i e cord
dilatatio i r hinc effectus ponit nome
leticie. Unde leticia q leticia dicitur i. dila
tatio. Respon aut tristitie quid e mul
tum intensa intantum ut i mobilitate
ad opand i actionem retardet ponit
accidia. Unde damascenus dicit q acci
dia est tristitia agguans i i mobilitate
intantum eam ut noie auferat quia
phibet loquom. r aut passionis q
est fuga no sic hemus nom i positi
q accidentalem dnam faciat nisi forte
ponemus abominacionem r fuge mase
sicut r odii intensi q aut ad passio
nes nasabilis r spei po psumptio q
nihil aliud e q spes multum intensa
audacia at de intensum i excessum
confidie i aggrediend terribilia. fi
ror aut de intensum no unde furor ut
aliud e q na multum intensa. Respon
aut timoris i desperationis no hemus no
mina i mptancia accidentalem dnam
expte intensum actus. r at passio
nis q ad remissionem actus no hemus
noia accidentales dnas i mptancia sed
si accipiamus accidentalem dnam expte
obi cu obm passionum sit ut dicitur e bo
num i malum apparens ea que ista ac
cidentalit respiciunt faciunt eam accidentale
dnam i passionib expte obi i patet.

in dictione ista
passionum dno e effectus
subalternas p i
e subalternas

manifeste in duabus. scilicet tristitia et amor.
Quantum ad tristitiam quidem ipsa
est de malo quod tristitia malum apparet quod
autem est malum apparens tristitia habet etiam
accidit quod alteri potest esse malum vel bonum.
Si ergo tristitia sit de malo quod non so-
lum apparet malum ipsi tristitia sed etiam
est malum alteri. sicut paupertas appa-
ret malum ipsi divitiis et est malum alteri sed
pauperi. sic vero tristitia talis ponitur hoc
nomen quod est causa malum appens
alteri et alteri in eis ex quo apprehenditur
apparet esse malum. Si autem sit bonum
alteri et per hoc apprehendi ut malum ipsum
sic est invidia que est tristitia de prope-
ritate bonorum alterius vel nemineis quod
est tristitia de prosperitate malorum ut pa-
tet per ethicos. Quantum autem ad timorem
est distinctio quia malo difficili quod su-
perat facultatem timetis accidit aliquid
improbum. Uno modo ex parte ipsius mali quod
timetur. Alio modo ex parte timetis ma-
lum. Ex parte autem ipsius mali accidit
putatio et hoc vel in se et sic ponitur vere-
cundia que est de turpi actu vel morio-
ne et sic est erubescere que est timor de
contumacia per damnam vel verecundia pertinet
ad turpitudinem culpe erubescere ad
turpitudinem pene. Ex parte autem timetis
sumuntur tres accidentales timores hoc
modo. quia terribile excedit facultatem
timetis vel magendo vel incognoscendo
si magendo sic est segnitates vel ignavia
que est timor future operationis per da-
mam vel incognoscendo et hoc est timor
vel propter cognoscibilis altitudinem et sic
est admiratio que est timor ex magna
ymaginatione vel propter inconstitudinem
et sic est stupor qui est timor ex inasuetu-
ta ymaginatione vel propter inconstitudinem et
sic est agonia que est timor infortunii
et hoc idem dicitur trepidatio et dubitatio et
sic patet de istis nominibus accidentaliter
se habentibus ad nomina passionum. *Capitulum
de nominibus ipsarum passionum*

Quantum ad quatuor videlicet de no-
minibus istarum aliquarum passionum
quia talia sunt difficultate specialem

in suo sigto aut ratione sui aut ratione
violationis ad alia vocabula idem dicitur
breve aliquid dicitur quia per hoc alia
que difficultates malis facilius pa-
tescent. Sunt autem quatuor due ex parte
incomparabilis. scilicet gaudium et tristitia ex parte
incomparabilis. alie due sunt timor et ira
primo ergo dicitur est de penitus ad
incomparabilem et primo de tristitia.

Quia nunc tristitia ambiguitate
facit et ratione sui et ratione violationis
ad alia quia tristitia quidam dolor
esse videtur ideo primo videndum quid
de se importat tristitia secundum quod in-
portat dolor. Tercio quod se habet
ad invicem. *Quid sit tristitia et quod
importetur nomine tristitie ipse.*

Quantum ad primum videlicet quid
importet tristitia. dicitur quod tristitia
ipse importat motum appetitus spirituum
causatum ex apprehensione alienius nocui
per spiritum et quia ea que sunt de appeti-
tu spirituum quod ad aliquid dicitur et trisse-
runt ad appetitum intellectum. Inde
est quod causa dicitur alii actum appetitus in-
tellectum sequentem apprehensione intel-
lectualem que ipse dicitur displicere primo est
passio non autem per modo et hinc ipse
per spiritum oppositum gaudium per spiritum et tristitia
per intellectum gaudium per intellectum. *Quid
importetur nomine doloris et quid sit et quod
sunt et quare dicitur modo quoniam*

Quantum ad secundum de dolore scilicet
quod dolor quod ad spiritum ipse importat
perceptionem lesionis que est per spiritum tactus
aut oppositum delectatio per eundem.
per unde sicut delectatio spiritibus cau-
satur ex comminatione eius quod non est co-
nemens spiritum. Et in aliis spiritibus se-
sus tactus est discretivus eorum ex quo
consistit temperamentum corporis. Unde
illud quod est conmens per tactum est que-
mens temperamento corporis et propter hoc co-
pleta delectatio est in sola perceptione tactu
et similiter id quod est incommens tactum est
incommens temperamento corporis et idem
dicitur tertio de anima quod corruptio tactu cor-
rumpit animam non autem corruptio anima

auditiui nisi sunt contingat exat
 cadenti: tactui coramipi: et ideo i po
 lo tactu e dolor: et accidit sine aut
 exlesione temperameti pms corpis
 Qm aut ea que sunt spms extior
 extendunt: et dicitur: ac tiffertunt
 ut dicunt: de hys que pmet ad p
 maiores vmone quippe extendunt
 ad actus ymaginatie ea eia que
 sunt spms pms extendunt ad p
 mellianam ideo dolens nome ad ac
 tu appetitus spm tiffertunt. Et
 q ppe e tristitia dolorem normam
 et simile ad actum appetitus mellian
 et quoddam ibi ppe est displicena
 dolorem large appellamus. Et q dicit
 est de dolore ponem mod mell
 gend e de delatatione sibi oppoita
 quia in spm notur spibilis delta
 cio in appetitu spm vocat gaudiu
 i mellano appetitu vocat delatatio
 tllualis ul maligmb finao Cua
 liter se hnt admittit dolor et tristia
 et quodo dnt.

Tercio vidend est quo dnt
 realiter et quodo se hnt ad
 inuicem f pias acceptones dolor
 et tristia. Ad q dnt q in dolore
 et tristia duo inueniuntur pmm
 e qnarietas arustant: et dolore mfe
 rentis ad pmm contristatm et ad p
 dolentem. Secmd e pcepto ipsa
 illius dntat: et f h duo dolor et tris
 tiaa epl dnt. pmo qm ad gne
 tatem qui hoc in dolore attendi q
 adnam dolentis que plesion cor
 rumpit f in tristiaa attendit qm
 ad repugnanciam appetitus ad aliq
 q quis odit. Et qm ad pceptom
 quia pcepto dolor semp e f spm
 tactus. In tristiaa aut est pcepto f
 spm meliorem. Tercio quom ad or
 dinem quia dolor mapit alesione
 et tmiatur ad pceptom sp tactus i
 bi em complet ro dolor f riao tris
 tiaa mapit ab appli esione estiane

ualis et tmiatur in affectione ul in
 appen. Ex quo patet q ppe loquendo
 dolor e passio corpalis f tristiaa est
 passio alis f extensione nom tristiaa
 dolor d: et tam tristiaa q dolor que
 respiciunt spm extendunt ad displi
 cenam que e in appetitu intellmo
 Quid se hnt admittit delatio et
 gaudiu et qm qm mpter.

Que aut dca sunt de dolore et tri
 tiaa poma eod modo dnt pnt
 de delatatione et gaudio vnder de
 latio respiciat ppe sp tactus gan
 diu ad appetitum f delatio exten
 dit ad appetitum spm et utiq ad
 appetitum mellian. Eod etia mod
 qm ad pias rones dnt admittit
 sicut dolor et tristiaa. Dolor ante
 opponit delatationi i illo modo mpo
 accipit dolor et simile tristiaa opponit
 gaudiu i illo modo quo accipit tris
 tiaa Qnot mod accipit ita et abi
 mod de xpo hoib: et brutis ouciat

Secundo dnt est de passionib
 pmetib ad concupiscibilem po
 deira que hnt difficultatem rone ul
 aplias acceptoms dnt em na epl
 Quid q em na pom phitu ul actu
 ammdam mty q opponit mansue
 tudini f supflite ut: notat nasa
 blitas ut d: m. et h o: et sic non
 est ita in deo nec fuit in xpo nec
 est in sbs et vtiolis. Et d: ita vo:
 limitas iudicandi et pmeidi aliqd
 malefem et sic no est passio ppe lo
 quedo nec e mmi instabili f e iuo
 limitate supiori et sic ita e in deo et
 fuit in xpo et e in sbs mstis et sic
 accipit in ps. In sctm et nolite peccare
 Tercio modo d: ita passio vtutis i
 rasabilis que cotngit ex hoc qd
 appetitus spm tendit ad deseme
 conem alicuius q apphendit gmmu
 rei nolite: desiderate et siquid sic p
 ordine ronis mferens ul sic a ro
 ne ordinata d: ita pzelum et talis n
 est in deo f fuit f hmanitatem i xpo

et actus eius legi Jo. 11. quod fecit
flagellum de funiculis et creavit ven-
dentes et ementes de templo quia deo
sepulchrum erat in eis. et elus dominum
comedit me. Talis etiam una est ista
et fuit in finibus quando fecit et cessat
quassatio de quo dicitur. 1. machab. 11.
quod finibus zelando zelum legis accepit
testamentum sacerdotum eorum. 1. machab.
11. Si autem non sit prom ordinata est
ut punitur et talis est in malis et non in
iustis nec in iustis nec fuit in xpo et
in brutis si ibi caret ratione vias et virtutes
**Quid sit timor et quot modis dicitur
et quibus commemorat.**

Secundo dicitur est de timore quot
modis accipitur et dicitur quod tribus.
Unomodo dicitur secundum habitum ut
actu cuiusdam domini spiritus scilicet quod in
domina mutatur. Et sic accipitur per xpi. 11.
et requiescit super eum spiritus timoris domini
et in per. Initium sapientie timor domini.
Et sic fuit in xpo et est in iustis factus
et iustis et sic est in appetitu multum
sicut in sebo. Secundo modo fuit per
hunc ut actu vias quod opponitur for-
titudinem que est virtus et sic per aphro-
disitum et per modum non fuit in xpo et
sic vocatur illud viam per aphrodisitum
tas. Tercio accipitur per quadam passio-
ne virtutis irascibilis que consurgit
ex hoc quod appetitus spiritus refugit
aliquid in malum viam apprehensum et si
quidem sic ratione regulatus est debitus
et sic fuit in xpo et in iustis. Si autem non
sit regulatus ratione est malus et ita non
fuit in xpo. Istas autem duobus modis
semper timor est in appetitu spiritus.
Nullo autem modo timor convenit de-
mone in persona xpi modo per. Timor
autem ut est passio brutis convenit eo
modo quo dicitur est inmediate deus. **Quia
nomina passionum que dicitur esse in appe-
titi spiritus dicitur de penitentibus ad malum
si alia non.**

Quia sextum conclusio tria primi
est quod sunt in perdas nominibus pas-
sionum ostensum est quod differunt ad

actum et habitum appetitus multum
ita etiam intelligendum est de nominibus
aliarum passionum sicut patet de amo-
re et de spe et de alio solum in ut fuit
in appetitu spiritus dicitur passiones ap-
petitus et de rationem aliam solum unde
dicitur eodem modo huiusmodi. **Quod dicitur pas-
sionibus et ut non est bonitas vel
malitia moralis.**

Secunda conclusio est quod in
passionibus est bonitas vel ma-
litia moralis. Ipse enim passiones
appetitus spiritus dupliciter considerari
possunt. Uno modo si se per se sunt motus
quidam irrationalis appetitus et sic eis
non est bonitas vel malitia moralis
et quia sic sunt in brutis ipsa bruta
non dicitur per se bona vel mala sicut
equus non dicitur bonus vel malus mo-
raliter. Secundo modo considerari possunt
cent in per rationis et voluntatis et sic
eis est bonum vel malum morale propter
quod est enim appetitus spiritus ipsi
rationi et voluntati quod membra exteriora
quorum est motus vel actus sunt boni
vel mali moraliter et secundum quod sunt
voluntati unde multo magis iste pas-
siones si sunt voluntatis possunt
dici bonae vel male moraliter. Dicitur
autem voluntarie vel ex eo quod voluntate
te impant vel ex eo quod voluntate non
prohibent. Tunc ergo passiones dicitur
bonae cum sunt moderate ratione
male autem cum sunt per modum
rationis. **Quod sunt quatuor passiones
principales et que sunt et non debet dici
cardinales quia dicitur principales**

Tercia conclusio est quod sicut in
tribus moralibus sunt quatuor
virtutes principales ita in passiones
anime ponitur quatuor principales
scilicet gaudium et tristitia spes et timor
harum autem due scilicet gaudium et tristi-
tia que sunt inordinabiliter per tanto
principales dicitur quia sunt plenarie
et finales rationem passionum simpliciter
unde ad omnes passiones referuntur

ut patet. n. et hinc. Alii autem ducunt
 f. spes et timor que sunt in natura
 li sunt principales non quidem qua-
 si complete simpliciter quia sunt co-
 pletive in genere motus appetitivi
 ad aliquid. nam rationem boni incipit mo-
 tus in amore et procedit in desiderium
 et terminatur in spe rationis aut malitiam
 in odio et procedit ad fugam et terminatur
 in timore et sic in genere motus appe-
 titus sunt terminus aliarum passionum. So-
 let autem inter has quatuor passionum
 accipi per dicitur prout et futura motus
 enim respicit futurum per quod est ma-
 gis prout. De bono igitur prout est gaudium
 de malo prout est tristitia de bono futuro
 est spes. de malo futuro est timor. Quod
 autem alie passionis que sunt de bono
 ut malo prout ut futuro ad has re-
 ducuntur complete. Unde et ab aliis
 quibus principales sunt quia sunt
 generales et propter hoc Boetius in fine
 primi libri de consolacione sic eas e-
 numerat. Gaudia pelle pelle timo-
 rem spemque fugato nec dolor afflic-
 tibus aut generalis et principales di-
 ci possunt non tamen cardinales sunt quia
 in eis non inveniuntur rationes cardinis et hos
 sicut in tractatibus de quibus tractatum
 est. Illas enim virtutes et ingressas
 et introitus ad alias quare rationem ha-
 bent cardinis et ostenduntur et cardina-
 les sunt per per has passiones non venit
 ad alias immo per has pervenit ad istas
 quia alie ad has terminantur et iste ad
 illas quare ut dictum est. Unde caret
 ratione cardinis et ostenduntur et per quod
 generales et principales non tamen cardinales
 possunt proprie inchoare. De nobis
 terminum per terminum ad quartam speciem
 litatis et primo quod inchoat nomen
 forme et figure que sunt circa species
 litatis et quibus conveniunt.

Quartum ad quartam speciem
 litatis videnda sunt quatuor.
 Primo quod nominatur et quibus
 conveniunt. ad quod dicitur quod nominatur
 forma et figura ostensum est aliquid
 hoc autem qualitas per hanc speciem non

nominatur nisi in substantia corporea. Unde per
 Aristotlem. Hec species consequitur formam
 substantialem in omni substantia corporea. Unde sic
 substantie corporee dicuntur per diversas formas substantiales
 ita dicuntur per diversas formas et figuras acci-
 dentales. Unde quod est una forma
 substantialis in communem est una forma substan-
 tialis et figura accidentalis et membrorum
 dispositio in communem et assimiles et
 sic de aliis. Et sic forma et figura non
 dicuntur dispositionem nisi terminum ut modum
 terminacionis quantitatis per lineamenta cor-
 poris substantie et in his conveniunt tam forma
 quam figura. **Quod dicuntur forma et figura**
et modo videndum est quod dicuntur
forma et figura. Et dicendum quod
 sunt realiter si dicuntur ratione per diversas co-
 sideracionem quia prout modus terminacionis
 lineamentorum in corpore refertur ad modum ad for-
 mam substantialem. per que tam in toto quam
 in partibus et in quare totum corpus ut in
 membrum ut illud sic ut sic fortiter
 notatur et de forma. Et per quod ad ipsam
 quantitatem refertur ex in qua fundat
 ut tunc modus terminacionis sic notatur
 figura. **Quot modis accipitur in forma**
et figura.

Quarto videndum est quoties de una
 per quod et primo dicitur quod figura tripliciter
 accipitur uno modo per quod est quantitas
 terminata et sic pertinet ad genus quantitatis
 totum et sic non accipitur per alio modo per
 ut de qualitate resultantem ex termina-
 tione quantitatis et sic est qualitas ad
 quartam speciem pertinet. Tercio
 quia figura aliter rei mensura
 per sicut patet de ymaginibus et fi-
 guris que sunt ad aliquas res rep-
 resentandas ideo sic figuram acceptam
 per signo vel ymagine reputatma
 aliter non pertinet ad genus qua-
 litatis per cum dicatur et ad genus re-
 lacionis. **Secundo videndum est de forma et dicitur**
 quod forma uno modo est per opposita forma
 substantialis que est actus et datus esse substantie
 simpliciter et hoc notatur forma per partem aliquam
 in compositione ad formam totam de qua
 statim dicitur et sic dicitur datus esse
 substantie homini forma substantialis per anima

et sic de alijs: talis forma e in gene-
re sicut ps. 6. di forma actus no
dant ee sbale homini f habens ee
sbale ut e compositum saltem ex
duobus pnapis sbalibus: isto mo-
do forme p abstractione ama. ut
angeli et deus: tales forme sunt
in genere sbe qm ad angelos deus
at est extra genus. Tercio modo di
forma ipa na rei que consideratur ab
sbe: tunc dicitur materialibus: et in diu-
antibus et genalibus: et amittit rei
na et sba imptata p diffinitionem: hoc
notatur forma totius: hec for e in gene-
re illo in quo est illud cuius e forma sine
ptineat ad genus sbe sine cuiuslibet
accidentis: hec forma di forma tota
in comparatione ad forma pns pmo-
dam: un sicut anima sic pmo mo-
do di forma ita na imptata p diffini-
tionem: f. hmanitas di forma totius. 2o
di forma de actu qui dat no ee simplr
f. qm d. h forma e quodamq. accidens
Est in duplex modus accidentis quia
quodam dnt intentionalia et detali-
bus accidentibus di etiam nom for-
me unde spes i medio: et in spu: et in
materia forme dnt f. intentionales
et tales forme ptinet qm ad adp-
mam spem qualitatis. Alius modus
accidentis est q sunt realia: et sic ee
accidens forma vocat: et sic e nomen
que omib. accidentibus. f. qdam ac-
cides est sicut quantitas q consequit-
modus quida ex sua emmatione qua
sbm emat: et talis modus vocatur
forma: et ptinet ad quartam spem q-
litatis. **Quod forma et figura ptinet
ad diu-
sas spes qualitatis.**

Quarto vidend e quod for: figura
ptinent ad diu-
sas spes quali-
tatis et idm e q etiam ipa forma
et figura aliquo modo sunt disposi-
tiones ipis sbe: dispositio aut ordi-
nem quendam imptat. Un di aliq
disponi p qualitatem msi in ordine
ad aliquid et ideo si dispositio simplr
plu considerate addatur ro huius qd

Dico bene ut male q ptinet ad ro-
hman qm e in pma spe qualitat-
optet q tunc dispositio qua bene
ut male di aliquid disponi. Atte
datur f ordine ad nam rei fm f.
q talis dispositio e sibi conueniens
et tunc dicitur bene disponi ut dis-
conueniens: tunc male. Unde ex h-
ipe figure ut forme de quarta spe
qualitatis: et passibiles qualitates
deterea put considerant: ut conue-
nientes ut disconuenientes nature
rei ptinet ad hman ut dispositiones
que sunt in spe pma. Na figura:
color nature rei conueniens ptinet
ad pulcritudinem que est hman ut dis-
positio in pma spe: calor aut et fa-
tus f q quoniam tunc rei ptinet
ad sanitatem: hoc mod calor: et fi-
guras ponitur apud in pma spe
qualitatis: et hoc expresse ponit doc-
tor qm pma f. qone xlix. 1o f.
in solutione pmi argu. et h qm
ad genus qualitatis. Ita sufficiunt
De relatione et relatiuis

Modo idm e de pmentib. ad ge-
relatiuis et pmo idm e de re-
latiuis f. de relatione aliud est em
relatiu: et aliud relatiu. Quoniam
ad relatiu ida sunt sex. pmi est
in quo dnt relatiu a relatione. Sym-
est quid e relatiu diffinitione: et quo-
do intelligi illa diffinitio apud po-
sita in pmentis. Tercio quod
relatiu respectu: et ad aliq dicitur
eandem rem: et quod etiam differunt
ab abto: et qualtr se hnt admutem
Quartum e quod relatiu distan-
gunt p dia: et p esse. Quintum quo
distinguntur p supponi supponi: et
equipanciam. Sextum quot sunt
quatuor relatiuis in diu-
sis. **Quo
dnt relatiu et relatiu.**

Quantum ad pma quo differunt
relatiu et relatiu. Sciend q re-
lati est concretum. Relatiu e ab-
stractum: et hnt se admutem sicut

album et albedo: et ideo sicut album
portat rem albam ut hinc albedine
et albedo dicitur solam formam ut solam
qualitatem que habetur ut relinquitur dicitur
quod habet rem ad alterum sicut relatio dicitur
per se formam habens ab illo quod
est relinquitur. *Quod differunt relatum
respectum et ad aliquid.*

Quoniam ad secundum videndum est
derelatum ubi sciendum quod relati-
um dicitur quod ab omni alio est solutum sic
tali solutione quod non habet aliquem respec-
tum ad aliud et ideo per oppositum
illud dicitur relatum quod impletur et habet rem
ad aliud propter quod relatum dicitur etiam res-
pectum in quo. sicut respectus fit aliqua
maior expressio ipsius respectus qua
in nomine relatum: quia res impletur
per hanc positionem ad et hoc quod dicitur ad
ipsam terminat idcirco relatum vocatur
hinc nomen ad aliquid habet enim quod dicitur aliquid
dicitur ut significat essentiam cum sit neu-
trum et impletur terminum res et depen-
dentia cum sit accusativum casus qui
est maxime terminativus. hoc autem posito
ad impletur quedam res et quadam
dependentiam. Istam non dupliciter nam
hinc relatum. sicut nam terminatur quod ad
oppositum relatum et dependentem quod ad
se ipsum et ideo magis explicita tangit
nam relatum ad respectum dicitur quod
in simpliciter nomen relatum appellatur
et in ad aliquid dicitur tunc omni expres-
sus et explicitus et sic patet quod idem
sunt et idem impletur relatum et respec-
tum et ad aliquid. Sed respectum ex-
plicat expressus quia relatum et ad ali-
quid expressus utroque propter quod azules
non nomen respectum ut relatum sed
nomen ad aliquid relatum diffinit
in libro per dictionem. *Quid est rela-
tum diffinitio et quo modo diffinitio*
ad hoc dicitur.

Quoniam ad tertium videndum est
quod est relatum sicut illam diffinitio
et dicitur quod azules in libro per dictionem
diffinit relatum dicitur quod ad aliquid
sunt quoniam hoc ipsum quod sunt aliorum

esse dicitur ut quodlibet aliter ad aliud
hinc diffinitio sic dicitur quia ipsa
relativa vocat ad aliquid tunc tunc
dicitur per dictionem quod dicitur ad aliquid. i. ipsa re-
lativa sunt talia quod ipsa hoc ipsum quod sunt
aliorum dicitur. i. ipsa in quantum relati-
va sunt rem habitudine seu depende-
ntiam habent ad alia res quorum relativa
sunt. In hoc autem quod dicitur aliorum nonitur
duo primum est quod relatio operatur quod sit me-
duo et per quod relatum est aliquid ad alterum
extremum et non ad seipsum. Unde oportet
duo esse extrema distincta ipsa rela-
tiva ut per rem ut in relatione reali ut
patet de patre et filio ut per rem ut in rela-
tione rationis quod in ad relationem videtur
in qua idem refertur ad se ipsum in qua
non sunt duo extrema per rem sicut per rem
in quantum in eis videtur uno termino ut duo
bus dicens idem eundem idem. Sed notatur
quod cum hoc quod dicitur aliorum sit quod casus
quod relativa prout refertur in habitudine quod
casus ut dicitur per filium per ut prout etiam
refertur in habitudine aliorum casum ut abla-
ut manus more manus ut aliorum ca-
sum et quantum ad hoc sub dicitur indiffinitum
ut quodlibet aliter ad ad. i. non prout
aliorum dicitur. i. refertur sub habitudine
aliorum. i. quod casus sicut et quodlibet aliter
quodlibet refertur ad aliud. i. indif-
ferenter per habitudine aliorum casum.
Quod relatum distinguitur per dictionem et per
esse.

Quoniam ad quartum dicitur quod relati-
vorum est tunc distinctio quod quedam
sunt relativa per dictionem quedam per esse. relativa
per dictionem dicitur relativa per accidens relativa
per esse dicitur relativa per se. Relativa
per esse est et per se dicitur illa que quod ad sui
essentiam et quod ad id quod primo signat prout
men sunt in per dictionem relationis ut du-
plum quod plum et hinc ut illa que dicitur
in formalis signat impletur relationes et
idem est sicut pater et filius impletur relati-
ones prout et filiationis. Relativa autem
per dictionem et per accidens dicitur que quod ad sui esse
etiam et quod ad id quod primo signat prout
non dicitur in finem relationis: sic sunt

in a^o p^o dicta^o q^um at ad respectum que
mutant noⁿ ante in formali sigⁿto sunt
in genere relacōis sicut patet de facia
que quām ad formale importatū per
nomen ē in p^oma sp^e qualitatis. tamen
quia refertur ad stabile q^um ad respectū
ē in genere relacōis. h^o et at distinctio
no debet poni q^uis aliqui ea posuerūt
in relacōe sicut ponit^r in relacōis. No
em est quedam relacō p^o esse et quedā
p^o dia p^o bene quoddam relacō ē p^o dia
et quoddā p^o ē omis em relacō ē relacō
p^o esse ul rei ul rōis. 2. nulla p^o dia. *Quo
modo distinguunt^r relacōia in relacōia
sup^opositis et sup^opositōis et equipanacē*

Quāntum ad quāntum sciendū q^u relacō
uorum ē talis distinctio quia que
dam sunt relacōia sup^opositōis quedā
sup^opositōis quedā equipanacē. Relacō
ia sup^opositōis dūt que aliq^u mai^o
ex suo nomine imptant^r et sic d^r relacōi sup^o
positōis dūs r^o p^omi dūpli r^o dūm dū
Relacōia sup^opositōis dicunt^r que aliq^u
mōritatem et infirmitatem imptant ut ser
uis r^o dūm dūm dūm r^o dūpli. Relacōia
equipanacē dicunt^r que nullam sup^opo
ritatem ul infirmitatem ul mōritatem
imptant ut in relacōis simlis et equal^r
et hūm^o quia simile refertur ad simile
et equalē ad equalē quādā equipanacē
ul equipollencia. *Quot sūt modi i ge
nere relacōis in dūm^o*

Quāntum ad sextum et ultimum q^u sūt mo
di relacōis ul nom^o relacōia sig
nificant in dūm^o. dūm q^u quatuor. Est
em relacōi p^ossim^o q^u p^o nom^o sūm ad ad
refertur ut pater/ aliud est ibi relacōi q^u
consequitur ul causat relacōi ut gene
ratio et generare. Aliud aut q^u impli
cite claudit in se relacōi sicut tūtas
que includit p^osonas relacōe distinc
tas et hoc nomen p^osona includit rela
cionem distinguētem. Aliud aut d^r re
lacōi mōm p^orelacōi ponitur ut h^o noⁿ
deus. *De relacōe*

Nunc secūdo dūm est de relacōe
que formalit^r imptat et p^ose n^o
respectum ita q^u videnda sūt xj. p^o

quot sūt genera relacōum forma^r
accepta. S^o quid ē relacō realis
rōis. Tercio quod distinguunt^r
relacōes reales incompacōne ad si
dameta. Quarto de hūis que con
mūt relacōi ut ad dūsa opatur. Qu
to que requirunt^r ad relacōi realem.
Sexto quid requirit^r ad relacōi rea
lem ita q^u sit realis expte n^oam^o p^o ē
mim. Septimo q^u inter dūo extre
ma relacōia nō est vna relacōi y
mo dūe. Octavo q^u relacōi p^o esse
m^o dūo extrema realia nō realis et
nō p^o ē realis nisi h^oeat dūo extre
ma realia. Nono quot modis con
tingit ēē relacōi realem. Decimo
quod differat relacōi a suo funda
mento. Undecimo q^u modis cont^ong^o
esse relacōi rōis. *Quod oīs relacō
est realis ul rōis et quod quilibet
distinguunt^r*

Quāntum ergo ad p^omi quot sūt
modi relacōi sine genera r^o
in ipax formalit^r accepta. dūm
q^u dūo in genere quia relacōi alie
sūt reales alie rōis. Relacōi rea
lim^o h^o est distinctio quia quedam re
lacōes reales hūt corndentem reale
relacōi in opposito tūmo sicut relacō
p^oritatis h^o relacōi corndente rea
lem in filio. s. filiacōi. Unde sicut
pater p^oritate reali refertur ad fi
lium ita filius filiacōe ad p^orem.
Alie aut relacōes reales sūt que
nō hūt oppositam relacōi reale cor
ndentem in opposito tūmo s. solim^o
rōis. sicut scia refertur ad stabile re
aliter s. nō videt sibi relacōi realis
expte stabili s. solū rōis. Unde re
lacōe rōis refertur stabile ad sta
entiam. nō relacōe reali. Relacō
aut rōis simle distinguunt^r quia que
dam sūt relacōes rōis que habet
corndentem relacōi in oppo^o nō rō
is tūm sicut relacōi que ē m^o dūo
encia rōis quia sicut vni ens rō
is refertur relacōe rōis ad alter^o
ita aliud ad id. Alie aut relacōes rō

ms sunt que hnt opposita relacōm
realem in opposito. Cūmo sicut dicitur de
sabili q relacōne rōnis refertur ad
sciam si scia refertur realiter ad sabile
et hoc modū eam dēns refertur ad
creaturam relacōne rōnis si creatura
relacōne reali ad ipm/ et iste modū
est qm relacōm reali: relacōm rō
nis. Unde ē quasi medius qm ad cor
rūdentiam. **Quid ē relacō realis et
quid relacō rōnis.**

Quanti ad secundū videndū quid
ē realis relacō: et quid relacō rō
nis. Ad q ddm q relacō realis est q
aliquid habet respectum realem extra
in terminū naturā ad aliquid aliud ar
ticipato omni actu intellectus: rōnis ut
dato q nō esset aliquis intellectus confe
rens et comparans prēm ad filium nō fili
um ad prēm ad huc esset realis res
pectus in prēm ad filium et in filio ad pa
trem et ideo utraq; ē relacō realis.
Relacō aut rōnis dicitur respectus q nō
est in re extra ad aliud realiter. s. to
ta illa hntudo in dno et respectus vni
us ad aliam ē s. intellectus solius ofere
tem et comparantem sub quadā ha
bitudine vnam rem ad aliam: hoc
modū est talis rōnis in sabili rō fac
quia nisi esset intellectus opans sa
bile ad sciam illis eet rōnis sabilis
ad sciam vni dicitur relacō rōnis qā ē
a rōne p pūacōm nō negacōm vlti
oris realitatis et hoc sicut sit rō vni
usq; tūm qm ad illas relacōnes si
bi mutuo correndentes menatateri
nō rōnis sicut sit expte alterius tūm
solius qm ad illas que hnt correndē
tes relacōnes reales in altero tūm
alterius modi. **Quot sūt fundata
in genere relacōnis realis: et sūt
modi relacōm s. ea.**

Quanti ad tertium. s. quot modi
sūt relacōm in comparacōne
ad fundamentū in quo fundatur
talīs respectus. ddm q quatuor. Quia
quedā relacōnes sūt que fundat
sup sbam quedā sup qūtitatem.

quedam sup qualitatem quedā super
pūctibus ad actōm et passiōem. Ad
relacō fundatur īmediate sup sbam
negatur ab aliquibus si credi veritate
opponere illam q relacō fundatur
īmediate sup sbam. Unde ita ē s. filius
sortes plom quātūm ad actōm rōnale
sicut secundū albedine: et iste ē primus
modus relacōm. Patet at q ī dms
relacō fundatur īmediate sup sbam
qm sit disputabile de creaturis. Indi
uimus aut manet relacō s. pūm gen
et ideo oportet ponere vni modū relacōis
qm fundat in sbā. istum aut modū
plius expse nō posuit. Secundo modū
est relacōm que fundatur in qūitate
sicut refertur dūplū ad dūm dū et
sic de alijs. Tertius est modū relacō
mū que fundatur sup qualitatem s.
relacō similitudinis que fundat sup
vni in qualitatem sicut relacō equali
tatis sup vni in qūitate. Vn pōr hnt
albedinem ē similitudo platom albo. Qu
tus modus est relacōmū que fundat
tur sup pūctibus ad actōm et passiōem
et hoc contingit dūplū ut pōtūte
et potetiam actiua et passiua sicut
calefactum dicitur et refertur ad calefac
tibile s. potetia actiua et passiua sicut
calefactum dicitur. Na calefactum ē q pōt
caleface calefactibile q pōt calefieri alio
modū s. actōm et passiōem in actu sicut
calefactiens in actu refertur ad calefac
in actu. Apōles aut nō ponit pūm
modū in vōme dūte s. aliquos ut
quia nō nōm ut quia sibi nō eāt ne
cessarius. Tertium etiā modū nō expli
catur quia qualitas nō ordīatur ad
aliud nisi s. q qualitas accipit rōm
potencie actiue ut passiue pnt ē pūm
actōis et passiōis ut rōm qūtitat
ut alius ad qūtitatem pūctis s.
dicitur alig albus alio et s. dicitur simile qd
hnt vna qualitatem. Unde nō explia
te istum modū s. ī phate alios duos
ponendo posuit. expliate aut posuit s.
et qūm. Alia aut quā accidētū
pōtūte cōsecutū relacōm q pnt rōis.

care sicut patet quia quid consistit in
aliqua relatione ad tempus ubi nec
in relatione ad locum posito aut impor-
tat ordine primum. Hinc autem relatio
hinc ad habitum idem mystis non fin-
datur dicitur relatio non eam causat sed
potius consequitur. *Quod dicitur
nemine relationem secundum quod comparatur ad su-
um fundamentum ad suum genus ad su-
um oppositum ad suum principium et quod est
illa.*

Quoniam ad quod videtur unde
habetur relatio quod dicitur quod aliquid
et unde habet quod sit ad aliquid et
aliis que sibi conveniunt ut ratione sui
oppositi ut ratione cause. Est intelligendum
primo quod aliquid ut quid inquantum ab-
solutam entitatem sed ad aliquid pertinet
entitatem respectiva. An ergo de abso-
luto quod sit ab uno sit quod sit quod sit
aliquid intelligitur de absoluta entita-
te sed quod dicitur quod ab alio sit quod sit
ad aliquid intelligitur de respectiva entita-
te. Quo viso videtur quod relatio potest con-
siderari quadupliciter quia ut per compa-
rationem ad suum fundamentum ut ad suum ge-
nus primum ut ad suum oppositum ut ad
sua causam ut principium. Si consideretur
relatio per comparationem ad suum funda-
mentum sic relatio habet entitatem a fun-
damento et sic cadit sub divisione en-
tis in substantiam et accidentem quorum acciden-
tem substantiam ut cui inest et sic rela-
tio ad genera reduitur suorum funda-
mentorum et sic de quibus ut aliquid
Si autem comparatur ad genus primum
suum sic relatio non est aliquid sed ad aliquid
id est non dicitur entitatem ab eo sed enti-
tatem relativam nam id quod convenit ali-
cui ratione generis convenit omni illius
generis sicut spiritus quicquid aliam ratione
generis quod est al et ideo omni animali si est
aliquid reale non convenit omni illi
cui sit quedam relatio rationis ergo non quod
relatio rationis sui generis esse aliquid
sed esse ad aliquid cum hoc conveniat
omni relationi. Si autem consideretur relatio
in operatione ad suum oppositum sic dicitur
ab illo specie et rationem sicut una duorum

tuborum trahit rationem duplici abulna
tubicali que est dimidiata. Nam si vol-
na non esset tubicalis illa non esset
dupla. Si autem competat ad sua
causam ut principium sic dicitur esse duplici
causam. Si effectum et substantiam
causa effectum prout non sit et sic in ad
aliquid prout non sit motus tamquam relatio
sit effectus comitens agentem. Agens
enim cui effectus comitetur inquantum in er-
antur aliquid absolute esse enim supposi-
tum relativum est primum in dicitur. Inter
agentis autem relatio non consistit supposi-
tum sed supponit constitutum. prout quod ac-
tio omnis agentis naturalis terminatur ad
aliquid absolute primum et prout licet ex
consequenti terminetur ad relationem quoniam
ut angustia terminatur ad quantitatem quod
se relatio equalitatis. Alia enim est
causa relationis que dicitur fundamentum ut
substantia de qua dicitur est prima compa-
ratione et dicitur fundamentalis quia eo po-
sito ut subiecto incipit ut desinit esse
responsum sicut forte exente albo albo
de in plene esset fundamentum relationis
similitudinis quia ea posita ut re-
motum a plene incipit esse in eo ut de-
finit similitudo ad sortem. Ad dicitur
enim quod duo dicuntur fundamentum et substantiam. Nam
relatio substantiam refert non ad primum fun-
damentum. Fundamentum enim non est prout quod
refertur per substantiam. In albo non refer-
tur in forte ad plenum sed fortes ratione
albedinis que est fundamentum similitu-
tudinis in forte. *Quod requiritur
ad relationem realem quia habet et que
sunt.*

Quoniam ad quod videtur. Si que sunt
que requiruntur ad hoc quod relatio sit
realis videtur quod quatuor sunt morem opi-
nionis. primum est quod id quod refertur relati-
one reali sit aliquid reale quia non
entis non est relatio realis realis enim
refertur per suppositum reale esse et ideo dicitur
ita non potest referri reale quia reale non
est ens. Si quod requiritur ad hoc ut sit
relatio realis est ut in eo quod refertur sit
aliquid positum per quod refertur in quo

fundetur relatio. Si enim non per aliquod
positum per se referat et in quo fundetur
quod esset reale in se per se positum realiter
existens in alio referetur non esset rea-
lis relatio si esset relatio rationis tamen et
per hoc factum non refertur realiter ad fac-
tiam quia factum de factum non per aliquod
existens in facto per se positum existens
in faciente. Et eodem modo per reale refer-
quia aliud est in parte positum unum refertur
et non refertur per aliquod positum ex-
tra et ista duo sumuntur ex parte sibi quod
refertur. Alia duo que sequuntur sumun-
tur ex parte terminum et obiecti adque quorum
primum est quod terminus adque est relatio
sit realis sicut enim non ens ad ens non
potest esse relatio realis ita ens ad non
ens non potest esse relatio realis. Si est
quod terminus qui refertur sit realiter distinc-
tus ab opposito termino adque refertur sal-
tem distinctum esse habeat in esse relatio
ab illa relatione que est ad ipsum. Et per
hoc relatio ens ad se ipsum non est re-
alis quia licet in rei veritate aliquid sit
idem sibi ipse tamen terminus istius per demp-
tationem non sit distinctus realiter quia nihil habet
per demp-
tationem ad se ipsum ut ad rem a se
distinctam potest ergo esse realis relatio
ex parte unius termini quando habet has mo-
dus condiciones dato quod oppositum relatio
sibi exposito termino correspondens non
sit realis per rationem. Et isto modo relatio
creature ad creatorem est realis quia
creatoris ad creaturam sit ratio et similis
relatio facit ad stabile et realis licet
stabilis ad factam sit ratio. Quod et
que requiruntur ad hoc quod relatio sit
realis ex parte utriusque extremi et sunt
tres.

Quoniam ad sextum. scilicet quid re-
quiritur ad relationem realem que
sit realis quod etiam in opposito termino
habet oppositam sibi realem correspon-
dentem et sic per mutua correspondentiam
ex utroque termino sunt reales. Sed in
quod per dicitur quatuor condiciones immediate
positae et cum habet una alia que est quanta

et habet respectu utriusque relationis et utriusque
termini. scilicet quod utriusque relatio sit eiusdem
ordinis et vocant doctores hanc condi-
tionem ponentes esse eiusdem ordinis quod
si relatio unius extremi est infinita et
illimitata et extra omne genus quod sit
relatio oppositi extremi sit eiusdem ordi-
nis et ordinis quod si similis sit illi infinita
et extra omne genus. Et ita est
de relationibus terminum. Quia sicut relatio
qua pater refertur ad filium est extra omne
genus ita relatio qua filius refertur
ad patrem unde sibi mutuo correspondet in
hoc quod est esse extra genus esse infinitum et
illimitatum ut eiusdem ordinis eadem dicitur si una
est finita et infinita genus quod relatio oppositi
extremi similis sit eiusdem ordinis. Et
isto modo sunt eiusdem ordinis et speciei
relatio patris ad filium et relatio filii ad
patrem. Et quia relatio dei ad creaturam
et creature ad deum non est eiusdem ordinis
eius relatione creature ad deum idem non
potest esse realis relatio per mutua correspon-
dentiam ex parte utriusque termini. Quod non
est una relatio duorum extremorum primo
sunt duo alii solo uno aliquo specie et
aliquo genere differentes.

Quoniam ad septimum potest concludi
ex dictis quod facta est ymaginatio quod
quidam qui ymaginatur quod inter duo
extrema relata sit una relatio qua
unum ad aliud refertur sicut in locali
distan-
cia est eadem distantia modo inter
duo extrema sicut unus motus duorum
terminorum quod est finis primo sunt due relatio-
nes modo differentes alii specie alii genere
aliquid modo solo ut cum unum equale
refertur ad alterum duo enim equalia refe-
runt ad mutuum relationem solo modo
differentibus. Specie autem ut ista suppositionis
et suppositis referuntur ad mutua relationibus
specie distantibus sicut relatio domini dicitur specie
a relatione finis. Genere autem ut in relata
sunt illis additionibus quod unum refertur relatione
reali et aliud relatione rationis. Tunc enim
referuntur relationibus genere differentibus

Quod potest esse realis relatio in uno extremo
et non esse in altero quibus extrema sunt re
alia tamen nunquam potest esse realis relatio in
utrumque extremum sit reale.

O natum ad unum patet quod non est
natura quod si una relatio unius extre
mi est realis quod relatio alterius extre
mi sit realis. Et ideo non est idem dicitur
quod relatio sit realis et quod habeat duo extre
ma realia quia potest habere duo extrema rea
lia et tamen est relatio rationis non tamen potest esse
compositio. scilicet sine duobus extremis reali
bus esse relatio realis. Nec est eadem idem
dicitur quod relatio sit realis et quod habeat corru
tem realem in opposito termino quia potest
esse realis sine hoc. Unde habet corru
tem realem in opposito termino addit
super hoc quod est relatio realem. Quod
omnis relatio realis fundatur vel super substantia
vel quantitate vel qualitate vel super particu
laribus ad actionem et passionem.

O natum ad nomina. scilicet quot modis
contingit esse relationem realem secundum
quod in quatuor modis quia omnis
relatio realis est quod fundatur in substantia vel
quantitate vel qualitate vel in particulis
ad actionem et passionem et sic contingit esse re
lationem in hoc quadrupla genere sicut per
expositum est. Quod dicitur relatio a suo
fundamento.

O natum ad deum. scilicet quod dicitur
relatio a fundamento unum solum in se
ro quantum est ad unitatem quod credo. scilicet quod re
latio non dicitur realiter a suo fundamento sicut dif
ferunt due res et due nature quare una non
est alia sicut similitudo et albedo superius
quod fundatur relatio similitudinis non dicitur
manifeste si tamen potest dici quod dicitur extrinsece quia
ipsa relatio importat aliquid quod non est ipsum
fundamentum. Illa enim res eadem forsit
que facit sortem albam. scilicet albedo facit
ipsum similem platonem albo non similitudo
aliquid addit super albedine extrinsecum in
sorte manifeste quod dicitur sit ab albedine
sed extrinsece similitudo super albedine addit
et importat coexistenciam aliam extrinsecam
in plone cum est similis et hoc est albedo. Et
ergo fundatur relatio et relatio albedo et
similitudo se videntur habere quod sit idem in

seco realiter sed extrinsece ipsa relatio ut
similitudo addit coexistenciam aliam
alterius in alio respectu cum sit per simi
tudinem est illi conformis. hoc autem quod
realiter non dicitur per habere rationem quia non
nullo modo videtur manifeste quod aliquid ad
veniat aliam rei denovo differens rea
liter ab ea et ab omni quod in re erat et sic fa
ciens realem compositionem cum eo et illud
subiectum in nullo sit mutatum cum mutatur
realiter sed per ipsum non sit aliud quod rem esse
nunc aliter quam prius. sed relatio potest adve
nire aliam nulla mutatione facta in ipso
sed in altero ut si per. sit albus et plone
denovo efficiatur albus sorti denovo
advenit relatio similitudinis nulla
in eo facta mutatione sed in plone quod vi
detur relatio nullo modo dicitur a fundamento
ut similitudo ab albedine non faciat co
positionem cum eo et sic manifeste sunt idem
realiter cum sine mutatione sibi adve
niat ut patet ex opposito et ideo dicitur ut
methaphysica. Reliqua de his premitto. Et
modis contingit esse relationem rationis.

O natum ad undecim. scilicet de relatione
rationis quot modis contingat secundum
est. Quod autem sit relatio rationis secundum
est prius. Quot autem requirantur ad hoc
quod sit relatio rationis et quot modis con
tingat sunt ostendi. Nam cum relatio
rationis sit in deum relationis realis ubi
cumque deficiat aliquid de requisitis ad re
lationem realem similitudine aliqua extrin
secum extrema modo quocumque est relatio
rationis et hoc patet deducendo per singulos
modos prius positos. Si enim quod prima
quod dicitur non ens ponatur aliquid huius
dum habet ad ens est relatio rationis tamen
sicut si ponatur quod motum fuerit potes
nobis videri. hoc relatio potest ad
nos posteriores et relatio rationis. Et e
tiam quod si ponatur quod aliquid relationem refa
tur non illud quod in ipso est sed per id quod
in alio est positum est relatio rationis
et sic refertur intellectui ad intelligentem
vel factum ad scientem et huiusmodi. Si quod
terram conditionem entis ad duo ens sit
aliqua habitudo sicut est cum dicitur

q̄ nos sumus p̄ores postionibus fu-
tunis ibi relatio imptata p̄illampon-
tatem ē relatio rōnis. Si aut̄ oem
quartam deficiat nullis ubi cōsidera-
tur aliqua h̄itudo q̄ ēmin relatiōni
oppositi nō sunt distincti inesse rela-
tione saltem nec eī relatiō realis s̄u-
aoms sicut contingit in relatiōe v̄d̄p̄
titina qm̄ idem refertur ad se ip̄m d̄d̄o
idē eīdē idē. P̄ter hos modos re-
latiōis rōnis ponitur v̄nus alius
s̄ qm̄ ponit̄ relatiō relatiōis. ip̄a em̄
relatiō nō refertur me^{te} alia relatiōe
n̄ p̄ aliam relatiōem v̄nde m̄taturis
paternitas nō cōtingit̄ p̄bō p̄ aliam
relatiōem mediam et istos modos inuit
doctor qm̄s p̄mo s̄uaz d̄ist̄ xxvj.
ar. lo p̄o et m̄de vidēt̄ alii doctores sup̄
fisse p̄oppositū relatiōis rōnis ad re-
latiōem realem illa q̄tuor que d̄icūt re-
quiri ad ip̄am d̄equib; d̄em ē p̄ns. .
Sunt nichilomin; m̄lti alii boni rela-
tiōis rōnis sicut q̄d̄ duo enaa to-
nis referunt̄ ad m̄m̄ et p̄lūb; mod̄
alios qui tamen om̄s rednabiles sunt
ad istos. *De p̄m̄ctib; ad p̄dicame-
tum actiōis*

Post p̄d̄cā d̄d̄m̄ restat d̄equinto
p̄dicam̄eto q̄ d̄ actiō. Eūa
q̄ cōsideranda sunt duo. p̄mo
quid est actiō in genere s̄ q̄ ē actiō ma-
nens et t̄s̄iens et quōd̄ differūt. . Q̄u-
tum ad p̄m̄ū videnda sunt triq; p̄mo
quid est actiō diffinit̄. . S̄o quō
se h̄t ad passiōem. . T̄cio quōd̄ se h̄t
ad agens et p̄ciens. . Quarto quōd̄
ad formam acquisitam p̄actiōem. . Q̄u-
to quōd̄ facit sp̄ale p̄dicam̄etum a
passiōe. *Quid ē actiō s̄ sua diffi-
nit̄.*

Quantum ad p̄m̄ū sciendū q̄ aut̄
tor. in p̄ncipio diffinit̄ actiōem
sic. Actiō est s̄ quam ī id q̄ subicit̄
agere d̄icūt̄ q̄ne diffinit̄io p̄ partes
singulas sic d̄claratur d̄icūt̄ em̄ actiō
et nō agere quia actiō ē nō agere
v̄bim; et ideo actiō cū sit nōm̄e s̄iḡt̄
nām q̄ndam simplicem p̄mod̄ p̄se

stans. s̄ agere cū sit v̄bim; s̄iḡt̄ per
mod̄ cuiusdam fluxus et ideo cū sit
magis cōueniens rōm̄ p̄d̄cā mod̄
s̄iḡt̄ nōm̄is q̄ v̄bi d̄ actiō et nō agere
Dicit aut̄ s̄ quam v̄ nōm̄is q̄ h̄ p̄posi-
t̄o s̄ d̄ h̄itūdem cause ad causam
q̄m̄s aut̄ d̄icat in d̄m̄s locūcōm̄b; s̄
d̄m̄s causam habitudines h̄
t̄d̄ h̄itūdem cause formalis sicut
si d̄icūt̄ p̄ies est albus s̄ albedinem
d̄icat v̄lt̄m̄s m̄id q̄ subiat̄ ubi sit
duo et ideo intelligendū q̄ actiō requirit
nō solum t̄m̄ a quo s̄ etia t̄m̄ ad q̄
qm̄ t̄m̄is ē ip̄m̄ passim; et ideo d̄icūt̄
in id q̄ subiat̄ q̄ est ip̄m̄ passim;
Actiō aut̄ stat nō solum ad ip̄m̄ passim;
sicut motus localis ad t̄m̄m̄ s̄ p̄ene-
trat et t̄m̄m̄t̄at ip̄m̄. Ideo bene d̄icūt̄
et nō ad. Si aut̄ agere d̄icūt̄ et nō d̄i-
cūt̄ quia in istis m̄f̄oribus nō m̄ue-
ntur om̄s mod̄s actiōis m̄si t̄h̄oic
solum. . Sic aut̄ nō diffinit̄ actiō ut
d̄m̄di oī factiōem s̄ ut eam̄ apprehendit
Quōd̄ aut̄ ad m̄m̄ se habeat actiō
et factiō m̄f̄a d̄icūt̄. *Quōd̄ actiō et
passiō sūt v̄nus motus et quō se ha-
beat ad m̄m̄.*

Secundo d̄d̄m̄ et quōd̄ actiō se ha-
beat ad passiōem ad q̄ d̄d̄m̄ q̄d̄
secundū p̄m̄ū in p̄m̄ū t̄m̄ p̄h̄oic actiō et
passiō sūt v̄nus motus et ē v̄nus
actus duor; s̄ agens et p̄ciens sed
d̄ agens p̄ d̄nōm̄atōem ut a quo et
p̄ciens p̄realem receptiōem ut in q̄o
Quō aut̄ d̄m̄formi p̄t̄ ē v̄nus actus
d̄claratur sic. Si duo essent p̄o t̄m̄m̄
quam ex eis f̄iet v̄m̄ s̄ ē. Nec it̄o
si duo esset actiō simpl̄t̄ m̄q̄ f̄iet ex
eis v̄m̄ s̄ esse. S̄ quōd̄ v̄m̄ est m̄p̄o
alteri in actu sicut patet ī m̄a; forma
tūc sit v̄m̄ s̄ ē et hoc est v̄bim; p̄h̄i
secundū d̄am̄m̄ q̄ nō optet querere
quō ex figura ē et c̄ra fiat v̄m̄ eo em̄
ip̄o q̄ c̄ra ē m̄p̄o ad t̄alem figurā ex
illis duobus fit aliq̄ v̄m̄. . Ex quo ap-
paret q̄ m̄q̄ v̄m̄ ē ē ad duobus quor;
q̄ libet sit actu n̄l q̄ libet m̄potencia

Et p[er] simile m[od]o si essent duo q[ui]lib[et]
 m[od]o ut quodlibet m[od]o m[od]o m[od]o
 h[uius] m[od]o m[od]o m[od]o m[od]o m[od]o m[od]o
 terentur nec illis duobus posset com
 petere vnus actus si si vnus sit m[od]o
 alterum aut m[od]o m[od]o quia eadem ac
 tio p[ro]cedet ab agente: suscipietur in
 passio vnus: idem est actus agentis et
 patientis si n[on] eadem r[ati]o: si agentis e
 ut est in actu: ut m[od]o patientis aut
 est ut m[od]o: ut recipit actum illu
 igitur p[er] esse ut patet duos vnus actus
 et ita realiter actio et passio vnus motus
 sunt sicut ead[em] ma[ter]ia est ab actibus ad
 thebas et eo[de]m et idem sp[ati]um a sursum
 usq[ue] deorsum et ad deorsum usq[ue] sursum
 vnus ergo et idem motus d[icitur] actio et pas
 sio si actio d[icitur] ut denotat ip[s]um agens
 a quo est et in quo n[on] est: et passio ut d[icitur]
 denotat passum in quo est: a quo n[on]
 est. Q[uo]d actio et passio se habent se
 habent ad agens et patientem.

Cetero existis patet quod se habet
 actio ad agens et patientem. cum enim
 actio et passio sint vnus actus qui e[st] ac
 cidens nullum aut accidens sit in duob[us]
 subiectis sequit[ur] q[uo]d cum passio sit in pa
 tientem ut in subiecto q[uo] nullo modo sit
 actio in agente ut in subiecto s[ed] solum
 in patiente et hoc idem patet quia cum
 actio sit quidam motus si actio esset in
 agente sequeretur q[uo]d omne agens mo
 ueretur q[uo]d e[st] falsum. Relinquit[ur] ergo q[uo]d
 actio et passio cum sint vnus motus sit
 in patiente ut in subiecto et ip[s]um denotat
 a passione et n[on] ab actione si idem actus
 n[on] est in agente s[ed] ab agente et ab ea de
 nominatur inquit ab eo est et sic d[icitur]
 actio. Ex quo patet q[uo]d idem accidens a
 lignat[ur] denominat aliquid ut s[ed] in m[od]o
 est aliquid ut causam efficiam aqua
 est. p[ri]mo modo denominatur passum
 secundo modo agens eodem accidente q[uo]
 est vnus actus. s[ed] actio et passio. Q[uo]d
 modo actio et passio se habent ad for
 mam p[er] motu[m] acquisitam.

Naturalit[er] aut[em] se habent q[uo]d actio et
 passio ut motus ad formam p[er]
 motum acquisitam. Sciendum

q[uo]d quidam dicunt q[uo]d actio et passio sunt
 diuersa re et ab invicem et a forma q[uo]d
 acquiritur subiecto. Unde ymaginat[ur]
 q[uo]d p[er] actum et passionem fiat res n[on] fiet
 p[er] causam agentem ut materialem s[ed]
 sicut p[er] quidam viam sicut si dicitur
 aliquid moueri p[er] quidam viam vsq[ue]
 q[uo]d ad terminu[m] ita q[uo]d ma[ter]ia n[on] est a[ut] agens
 sed est mediu[m] p[er] quod fit finitus sit
 q[uo]d p[er] actum intelligat[ur] agens attinge
 usq[ue] ad formam p[er] ductam actus pas
 sum n[on] p[er] passionem passum. Et hinc op
 p[ro]mion n[on] assensio quia videt[ur] d[icitur]
 ita esse con[tra] p[ri]mum. Alij dicunt q[uo]d actio
 ut passio ab invicem ut a forma acq[ui]sita
 sita n[on] d[icitur] realiter q[uo]d sic ostendit[ur]
 actio et passio sunt vnus motus et sit
 in parte sicut in s[ub]iecto ergo sunt quedam
 res causata in s[ub]iecto ab ip[s]o agente om[n]is
 aut res causata ab agente in passioe
 quedam forma na[m] forma et actus s[ed]
 informas vident[ur] esse idem. quolib[et]
 aut forma in s[ub]iecto sit p[er] aliquid actio
 et passionem tunc igitur si p[ri]ma ac
 tio recepta in s[ub]iecto est forma et sit alia
 actione est p[er] cessus in finitum. Si
 aut n[on] sit alia eadem r[ati]o forma que
 libet potest esse actio et passio et ita
 quolib[et] actio et passio est for[ma] recepta
 in s[ub]iecto et ideo ponit[ur] h[uius] opinio q[uo]d ead[em]
 res d[icitur] forma d[icitur] actio et passio d[icitur]
 motus et mutatio. D[icitur] eni[m] forma s[ed]
 q[uo]d dat esse rei in qua est. D[icitur] motus
 s[ed] q[uo]d ip[s]a forma e[st] in fieri et in fluxu.
 D[icitur] aut mutatio s[ed] q[uo]d p[er] eam s[ed]
 se h[ab]et alit[er] m[od]o q[uo]d p[ri]us. D[icitur] aut
 actio s[ed] q[uo]d denominat agens inquit
 agens ip[s]a for[ma] facit aliquid ex actu
 d[icitur] etiam esse passio s[ed] q[uo]d aliquid pa
 ens sit ea actu susceptione et s[ed] istos
 modos calor receptus in ligno ab
 igne calefact[ur] d[icitur] for[ma] acquisita et d[icitur]
 calefact[ur] ignis calefact[ur] et calefact[ur]
 ligni patientis et d[icitur] calefactio p[er]t
 nomine calefactionis imputatur motu
 ut mutatio et h[ab]et opinionem rep[er]it
 to venorem. Q[uo]d actio et passio fa
 ciunt diuisa predicamenta q[uo]d n[on] re
 sunt idem.

Quinto videndū ē quod actio et passio unū sunt eadem res facta et esse possunt duo diuisa per dicamēta. ad quod ostendendū pōmitto duo pōmo quod diuisio entis in x. pōdicamēta ut tunc libet gēnis ī suas spēs nō est diuisio realis q̄m̄ sit diuisio eorū que sunt realia nulla enī est diuisio realis nisi ens qd̄ fuit unū nūc p̄ rem ens aut r. v. x. pōdicamētorū ut quodcūq; gēnis r. v. suarū spēs iniqua fuit v. nūm ens reale nūc licet aut diuisio nō sit realis tñ q̄libet diuisiō est ens reale et ideo nō oportet diuisiōem pōdicamētorū ut gēnex quorū libet esse reale. s. vñ oportet q̄libet diuisiōem esse rem veram. s. pōmitto q̄m̄ ens diuidat̄ mens reale et rōnis q̄ omnia enia rōnis et entitatem et dīam hūt arōne et ideo nullū est in pōdicamēto enia at̄ realia hūt quidē vām entitatem p̄ter actū rōnis. Speculatiue s. aliquod p̄t idē differre rōne a se ipso ut for̄ sedens a se nō sedente et talia enia oīa creata sūt ī aliq̄ pōdicamētorū. Qm̄ aut diuisio talis p̄t ēē rōnis q̄m̄ ipa sūt enia realia possūt esse īdiuisibiles pōdicamētis ex diuisa cōsideratiōe rōis sicut expresse sup̄ius patuit de quarta spē qualitatis. Existis ad pōstūm q̄m̄ actio et passio sūt eadē res et vñs actus simpl̄ at̄ ex diuisitate rōnis p̄t esse q̄ faciat duo pōdicamēta et tamen q̄libet eorū res vera est tam actio q̄ passio s. eorū diuisio et diuisitas nō est realis s. s. rōnem tñ. Unde idē actus differt rōne ut ē abh̄ et sic sūt pōdicamēta actōis et ut est in hoc. A quo sūt pōdicamēta passiois et ē simile in ex. p̄m̄ in 2. p̄phorū quia eadē ē mā ab actōis ad thebas et eorū s. nō est idē distac̄ quia ille qui ē thebis distat abathe.

ms et nō abthebis ille aut qui est a thebis distat abthebis et nō abathebis et simile sicut ē eadē mā nūc actōis et thebas nō aut idē distare ita sūt eadem res actio et passio s. nō idē pōdicamētum. s. hic diffi- cultas insurgit quia si dīa rōnis faciat diuisa pōdicamēta ergo quelibet dīa rōnis faciat diuisa pōdicamēta sic erunt quasi infinita. Ad idē dīa q̄ nō quelibet dīa rōnis faciat diuisa tem pōdicamētorū s. dīa illarū rōnū que nō sūt reducibiles ad vñā rōnū vñmōtam talis aut dīa rōnis nō excedit vñ. x. pōdicamētorū p̄t q̄ nō sūt nisi. x. pōdicamēta h̄ aut suppo- natur ad p̄s aliquat̄ aut ī gene- rali p̄t patere sup̄ius ubi ē posita pōdicamētorū distac̄. De actione in manete et transiente.

Secundo videndū est de diuisione actōis q̄ pōnit p̄b. iv. me. te. q̄ s. actōis alia īmanēs alia tñsies- ca q̄ facta sūt tria. p̄m̄ ē oste- dere quod dīnt et quod conueniunt ad mūtē h̄ tñā. s. facē agere et opari. Secūdu ē q̄ est actio manēs et tñsies et quibus conueniat. Tertiū ē quod se hēant ad mūtē in quo. s. quē- ant et dīnt actio manēs et tñsies. Quid conueniunt et differunt facere agere et opari et quibus quēant.

Videndū ē p̄mo quod dīnt ista tria. s. opatio actio et factio et dīm q̄ sūt magis oīe et minus oīe et etiam r. diuisorū obiectōrū quia opatio ē oīe ad actōem et factiōem et actio ad factiōem. Omnis enī factio actio quedā est et nō eorū quia nō oīs actio factio ē. Omnis aut factio et ac- tio opatio ē s. nō eorū quia aliqua opatio est que p̄pā: stricta acceptiō- ne neq; est actio neq; factio. Igitur de factiōe loquēdo dīco q̄ factio p̄pē est alia actio cūo p̄napm̄ ē ars me- chanica que assumit in exteriorē

no solum ad usum s; ad transmutacionem
forma sicut faber assumit ferrum ut trans-
mutet in altellum et dominator ligna
et lapides ut transmutet ad formam domus
et talis factio est actio et operatio et ita
bus factiombus semper propter operacionem
relinquitur aliquid operatum quod est finis propter
operacionem. Igitur facere est agere et operari
et factio est actio et operatio. Quia propter
non incontinentem de quod ars ita ratio
facibilis quod est intelligendum de arte mecha-
nica et de illa que assumit in se ad
transmutacionem ad formam et ideo artes
mechanice factive dunt. Actio autem
propter de operatio cum operari est ut propter non
habet actum nisi ars que assumit in se solum
ad usum et non ad transmutacionem ubi de
necesse quod. Quia enim ignis habet potentiam
naturalem ad calefaciendum ut comburendum
calefaciendum lignum de agere in lignum et co-
burendum simile et tam calefactio quam
combustio dicuntur actiones si non propter
factum nec calefacere ut combure et propter
facere s; agere. Similiter quod ars aliquid
est activa et eius actio exteriori in
sit in se non tamen assumit in se ad transmuta-
cionem s; ad usum solum talis operatio de
actio et non factio sicut huius artem eques-
triam assumit equum ad equitatem et cytha-
ristam cytharam ad cytharizandum
unde equitatio est actio transiens et cytha-
rista et quilibet est operatio et actio si non propter
factum et quilibet s; equitare et cythari-
zare est agere et operari si non propter facere non
propter facere finis. Vi mechanice ponitur
actio quoniam. Operatio autem ista co-
nominatur et ultra ubi intelligendum quod forme
que sunt actus dunt propter aliquid dunt propter
signari put. Unomodo propter modum status
et permanere et quia non nominatur est sic sig-
nare ideo semper forma signatur sic per
nomen et nominatur ut forma lucis per
nomen quod est lux et forma albedinis propter
nomen quod est albedo. Alio modo eadem forma
signatur propter modum actus et eundem mo-
tus fluxus ut flexus et quia ubi eodem
modo sunt signata ideo forma albi signatur
per deum ubi albi et tunc videtur importare

quedam fluxum et motum et per
sequens quedam actum et sic forma lu-
cis signatur ubi albi per hoc ubi lux
et forma que est calor per hoc ubi calidus
et albedo per albere. Calor enim et albedo
idem sunt quantum ad principium signatur
quia utriusque importat ipsam formam lu-
cis. si nomen quod est lux per modum permanere
lucis autem quod est ubi lux per modum transiens
actus et fluxus et ideo cum lux sit quod
transiens ubi albi signatur quidem ipsam formam
lucis per modum actus fluentis in se solum
solum notando. Unde lux nihil aliud
est quam lucem habere et materiam lucis esse
Operatio ergo putat abstractit ab actio-
ne et factione convenient actum formalem
qui est lucere. Unde lux potest dici operatio
et non actio ut factio propter loquendum quia
nihil est facere actum si est ipsa forma.
Unum nomen operacionis convenient ista actus for-
malis. Patet ergo que est dicta me-
chanice actio et operatio quia factio est
propter actum mechanice et artificia-
lem actio autem est propter solum naturam
lucis et actum materialem ad usum solum
assumendum. Operatio videtur habere est actum
formalem quod non est actio nec
factio. Aliquid tamen versus loquendum
accipit unum passio et tunc sumitur
equivoce sicut qui dicit quod pictor fa-
cit pictum album et albedo facit pictum
album quia ibi facere equivoce sumitur
Pictor facit pictum album effine et
hoc est propter facere albedo autem facit pa-
rietem album formalem et hoc est facere
improperie quia habet nihil aliud est quam pic-
tum habere actum albedinis ut actum habere
ipsam albedinem ut esse materiam albedi-
nis quod est albere que omnia idem sunt rea-
liter. Quid est operatio manens et transiens
et cum principio quoniam.

Secundo dicitur quod quid est operatio
manens et transiens ad quod dicitur quod
quod non potest esse habere operatio manens et transiens
sic sumitur quod operatio manens est
que manet in operante ita quod non transiens
exteriori in se sicut intelligere vel
le lux et huiusmodi. Operatio transiens de

illa que ab operante trahit in exteriorem
 in qua suscipiat sicut tale facere
 est trahens quia trahit in in aliquid
 ultimum et dominicare. Unde breviter
 omnis actio que ab agente recipitur
 in aliqua materia in qua actio trahit de tra-
 hens. Quibus igitur hinc sunt de qua quia
 trahit hanc amplius fiat manifestum
 addendum est aliquid speciale iuxta quorundam
 doctorum subtilium sententiam. ubi sciendum
 per eos quod operatio manens est ut pura
 receptio actus in se et non est aliquid
 agere effine sed est ut recipere purum
 quantum ad principium in se ut quantum
 ad principium formale est facere formale
 tale quod nihil est aliud quam esse in actu
 formali ipsius forme. Hoc autem quod
 dico quod operatio manens non est aliquid
 agere effine intelligo supponendo quod mul-
 tum videtur. scilicet quod nihil unum et idem
 sit actum et passum et eundem quia
 si aliquid secundum accidens possit esse per
 ductum alicuius actus et susceptum
 eiusdem secundum idem tunc operatio illa manens
 esset aliquid perducere effine sicut aliquid
 ponit de meliori et actu suo. Ad hoc
 igitur ostendenda premitto quod omnis
 operatio est alicuius hanc autem quod dico ali-
 cuius est casus gratia et implet hunc
 causam sine principio. sunt autem quatuor
 causae. scilicet efficiens et finalis que sunt
 extrinsece efficiunt et materialis et formalis
 que compositae ex materia et forma sunt
 intrinsece et deessentia rei non autem in
 aliis. Quibus igitur omnibus attributa
 operatio causae in finali non attribuitur
 alia causalitas a causalitate agentis
 per eo quod eius amore agens agit et
 in hoc consistit causalitas eius. At-
 tribuitur ergo operatio et agenti et fore et
 in eo et est operatio cuiuslibet sed
 est in se sub hunc modum principium materialis
 unde operatio est ipsius principium materialis
 sicut susceptum quia eius est recipere
 actum et per formam. Est autem forma sicut
 principium quod facit formaliter tale quod

nihil est aliud quam dare actum forma-
 lem formaliter. principium autem efficiunt
 est tamquam ens quod facit tale efficiunt per
 lucere in luna est operatio efficiunt quod per
 causam efficientis ipsius solis qui cau-
 sat lucem in luna. Est autem lux etiam
 ipsius lune tamquam principium materialis et sus-
 ceptum quia ipsum lumen suscipit et est.
 etiam lucere operatio ipsius lucis tamquam
 principium formalis cuius est dare actum
 formalem formaliter. Ex quibus patet
 quod operatio est cuiuslibet principium et materialis
 et formalis et efficiens sed sub hunc modum
 tudine. Hinc suppositis videtur multum
 saluo semper iudicio meliori quod operatio
 principium passum et formalis semper est
 manens sed operatio principium efficiunt semper
 est trahens per se loquendo quibus per
 accidens possit esse manens ut si aliquid
 facit actum in se ipso ita quod id ipsum
 esset agens et patiens si hoc esset pos-
 sibile. Quod autem operatio principium passi-
 vi sit manens patet satis ex se sicut
 lux manet in luna quia soli passum
 in se recipere et non extra mittit quantum
 est illius passum. Quod etiam operatio prin-
 cipium formalis sit manens patet na-
 operatio principium formalis non est aliud
 quam esse forma qua aliquid est tale for-
 maliter nec dicitur ab ipsa forma nisi in o-
 re signante. Ipsa enim forma ut sunt
 sub hunc modum principium formalis signat
 nominaliter ut sunt sub hunc modum o-
 perationis signat verbaliter et sic fortis
 operatio forme que est lux est lucere
 et albedinis albere et caloris calere.
 hec omnia patet quod manet sicut lux in
 luna albedo in albente calor in ca-
 lente. Est tamen intelligendum quod aliter est ma-
 nens operatio principium passum et aliud
 principium fortis quia dupliciter differunt
 primo quia ipsa operatio principium pas-
 sum que est ens non actum sed susceptum
 est in ipso principio sicut in se et sicut
 supradicta perfectio realiter differens ab
 eo sicut lucere solis et lumen differt

asole et luna que sunt susceptiva li-
as. Opaco no pnapm formalis ma-
nens que e esse tale formaliter no e
m ipso pnapio formali sicut m subiec-
to nec est aliquid additu npi forme
realiter ab ea dmsm f est i materiali
pnapio sicut m sbo eo modo quo eaa
npi forma. Unde luce albe cale no dif-
ferunt a luce albedine i calore n luce
est m luce ut m sbo f m lucente i idem
est de albis. Secundo dnt quia o-
paco passm pnapm e reape actum
ab alio sicut a causa efficiente redue-
te npi depotencia ad actum. Opaco
aut pnapm forlis absolute accipi do-
p eo q est esse formaliter tale no ipor-
tat esse ab alio sicut a causa efficiente
Unde luce i luna qms heat causa effi-
nam npi solem t pnt e opaco lnas
no est aliter effine. Qd aut opaco
pnapm effm p se loquedo sic tnsiens
et no manens patet quia illa opaco
di tnsiens i no manens que respicit
illud a quo e talis opaco ut eius ago
est i no ut eius m quo est f opaco
pnapm effm est hms que e eius a quo
est ut a quo est i no eius ut m quo e
npi p accidens si forte posset ut possit
m idem concurre pnapm actm i pass-
m q mlti reputant impossibile. Et co-
firmat hie q opaco pnapm effm se-
per saltem p se sit tnsiens quia vo-
metur d q po actma e pnapm
tmsi aliud m q aliud unde talis
actio tnsiens semp e m aliud semp
si est m eod hie semp eit p aliq dram
passm ab actmo quecuq sit illa
Ex das concludo q subalite mtenet
ut patet ex das opaco respicit pnapm
sua subdmsa hitudme quia opaco
respicit pnapm passm ut m quo e
formale ut q est efficiens ut a quo e
Secundo ocludo q li distincto psta-
re cu das qmbus quia no videt hie
dmsitatem n quom ad pnapm effm
mm de quo patet q si loquam p se
cum nihil sit idem agens i patiens
semp opaco eit tnsiens et sic intel

ligere nullo modo esset actio realis
npi solum grammatice sicut luce
respici lnas f solum mltas esset ac-
tus mltus ut mltas receptus i
mtellu causatus effine ab o et sic
esset mltigere actio mmanens i p
modum pnapm mltis et formalis
q mlti ponit. Si aut contingat
q p accidens aliquid sit idem agens
i patiens sicut quida dicunt q i tllro
est pductum sue mltasoms i recep-
tus sit actio agenas m tali i opaco
eius mmanens quia no tnsit m alteru
sbo et eit eius ut a quo i ut m quo
et sic mltas eit opaco i manens ta-
r pnapm actm q formalis i pas-
sm et idem dico de mltis i de similibi
no an de tmsio an mltigere ut vide-
sit actio solum grammatice ita q soli
sint actus obor i no actus pote ad
ut sint eaa potae actie i ista sit p-
actones. In quo comenit i m quo
dnt opaco manens et tnsiens.

Certio vidend e brevit oclu d
m quo comenit i dnt opaco
manens i tnsiens. Et dd m q omter
ponte q quonit m hoc pnt p-
dia opaco tam tnsiens q manens
quia nom opacoms e npi omne
dnt aut m tribus. Pmo quia si
velimus loqui p se omis opaco tnsi-
sient d opaco i ultra hoc ut actio
ut factio. Actio quidem r agentis cu-
us actus pnapm e po actma ut
eius actus m aliquo reapi ab age-
te i si no alio ut sup m alio tnt
sbo i iterum eius pnapm e ars ut
scia actma que assumit m exiore
mqua tnsit solum adusm factio
aut r agentis artificialis cui pnapm
m agendo e ars mechanica i tnsit
m exiore artificiali. Opaco
at i manens si p se loqui volumus no
di actio neq factio maxime si opaco
mmanens sit solum illa que e opaco
pnapm passm i formalis i no effec-

tim. Si autem possit diu opatio ma-
 neus aliquo modo propria acti tunc
 posset de actus licet non facit. Et
 quod tunc sit de hoc large loquendo opatio
 in manentem versus loquendo vocat
 actum. Et hoc est valde larga acceptio.
 Secundo dicit opatio manens et tran-
 siens quia opatio manens est perfectio o-
 perantis ut lucere est perfectio lucens
 et hinc. Et opatio transiens est perfectio o-
 pati sicut edificare est perfectio edificij
 et sic de aliis. Hec autem dicitur si appli-
 cetur ad predam per patere. Si enim
 accipiamus opationem manentem esse
 per se passivam quia omnis eius opatio
 que eius est solum ut susceptum est
 perfectio eius et non alterius suscep-
 tione cum nulli actus sit in duobus
 subiectis patet quia illa opatio que
 per se passiva est per se operans isto mo-
 do et nullius alterius. Si autem acci-
 piamus opationem que est per se foris
 modo per se declarato patet quod eadem
 eius est perfectio non quidem superaddi-
 ta ut per se dicitur et si eius est facta ta-
 le formaliter. Si autem ponamus
 opationem per se efficientem semper
 transiensem sic non esset perfectio
 operantis aliqua ut in quo sit ut aquo
 et si ponatur quod aliquis agens est per se in
 opationis ut aquo per modum agentis
 et ut in quo per modum susipientis sit
 sic quod non transiens in alio subiecto sit ta-
 lis opatio est perfectio operantis et nec
 quo est opatio subiecti et ut aquo est
 effluens. Tercio dicitur in hoc quod nulla
 opatio manens constituit aliquam opationem
 per opationem ut videtur intelligere lucere
 et hinc. Et opatio inexterior in
 est duplex quodque enim aliquis exte-
 rior in se assuit solum in usum
 sicut equum ad equitandum et cytharam
 ad cytharizandum. Quodque autem assu-
 mitur in se non solum ad usum per se
 minuetur ad aliquam formam sicut
 quod facit lignum ut domum

Igitur opatio transiens in qua in se solum
 in se assuit non habet ex se nam quod aliquis
 alius opationem manens per se et dicitur
 constituitur sicut ut opatio manens
 et sic intransiens opatio tam manente quod
 transiente illo modo operans sunt fines
 et in illa opatione transiente in qua as-
 sumitur in se ut transiuntur ad formam per
 opationem constituitur aliquis opationem in
 per opationem est finis sicut domus nel-
 latus. De predicamento passionis
 quod est per se per diffinitionem

Predicamento sexto quod est passio
 in se agens est ubi suppositum
 hinc que dicitur sunt supra in predicamento
 qualitas de passione ubi actus est de
 terra spe qualitas et iterum illis suppo-
 sitis que dicitur sunt in capitulo precedente de
 predicamento actus non restat dicitur in se
 vult. Si quod est passio diffinitive. Ad quod
 dicitur quod auctor vi per se sic diffinit pas-
 sionem. Passio est effectus illius quod actus
 ubi considerandum est quod sicut patere potest
 ex dicitur in predicamento actus. In passione
 est duo considerare primo. Si quod ipsa est
 forma patientis ab agente impressa
 et quod ad hoc dicitur in diffinitione quod passio
 est effectus actus. Secundo considerandum in pas-
 sione quod ipsa est actus fluens et tunc a
 virtute activa agentis in per se et quod ad
 hoc dicitur illa actus dicitur bene quod diffinit
 passio ut dicitur effectus actus in quod
 tunc est quedam forma ab agente transi-
 fusa in passivum et dicitur etiam esse
 illa actus in quod illa forma est in fi-
 en et in fluxu. Ceterum dicitur de passionibus
 dicitur sunt suppositis locis per allegatas et id
 de passione in dicitur sufficit. De pre-
 dicamento Quinto.

Quoniam ad predicamentum quod vi-
 dens est vult in se. Si quod est dif-
 finitio. Ad quod dicitur quod auctor per se per
 apriorum diffinit in se sic. Quod est
 quod derelinqunt ex adiacentia tunc ita
 rem operalem ubi intelligendum quod quod
 hic accipit nominaliter licet in determi-
 nabiliter et ideo per se per dicitur de suis speciebus

sicut alia genera. Si autem quod relinquitur ex
adiacencia temporis quia tempus non est quod
ut patet in libro vi. principiorum si est aliquod
derelictum ex mensura applicata quod est
tempus ad rem temporalem mensuratum. Unde
fluente et transiente tempore quod relinquitur
tur... Dicit autem ex adiacencia et non ex in
herencia ad denotandum quod quando est actus
ab extrinseco. Dicit autem circa rem temporalem
non sine causa. Vbi intelligendum quod propter
mensuram que est tempus sunt alie due
mensure. scilicet eternitas et eorum de quibus
supra bitum est cum agitur de predicato
quantitatis quia igitur eternum quod est deus
potest comparari ad suam mensuram que
est eternitas idcirco confingit in intellectu
quoddam quod quod potest dici quod est
mitatis. Idem etiam est de comparatione et
applicacione eum ad eum et idcirco si hoc
esset triplex quod. scilicet quod tempus quod
eum et quod eternitas. Quod ergo tempus est
per predicamentum quia causatur ex me
sura fluente vel relinquitur ex sua adia
cencia ipso. Quia nunc eorum et eternitas
non sunt mensure fluentes vel successi
ve neque fluentium sed permanentium et permanen
tes. Ideo quibus ibi per extensionem nominis
utamur. Quod etiam non potest esse predicame
tum licet large id dicit auctor vi. prin
cipiorum circa rem temporalem ad excludendum quod eum
et eternitas. De octavo predicamento quod
est ubi.

Vbi autem est octavi predicamenti
circa quod videnda sunt tria. primo
quod est ubi secundum quod magis est ubi. Tercio
quod se habet ad locum. Quod est ubi
natum ad primum sciendum quod auctor
sex priorum diffinit sic ubi. Vbi est
circumscripcio corporis accursione loci pro
cedens... Vbi intelligendum per albertum quod
triplex est circumscripcio una scilicet quod locus cir
cumscribit locatum et ista est actus alia
est corporis contenta quia. scilicet circumscribit
alocum et hoc est passiva et ista que resul
tat ex utroque et hoc est ubi per quod est predicame
tum et hic est modus essendi proprius ubi
per quod accipitur quia speciale predicamentum et dis
tinguitur ab omnibus aliis predicamentis

licet autem ubi non sit circumscripcio loci ac
tua vel locati passiva et radicaliter
fundatur in corpore circumscripcio sicut in
suo... Hinc visum patet quod si indiffi
mone quia ubi est circumscripcio corporis
hoc est quia radicaliter fundatur in corpore
circumscripcio procedens accursione loci
hic dicit quia ubi resultat ex actua
et passiva circumscripcione loci et locati
Non enim a loco immediate causatur
ubi sed a loco circumscripcione. a loco autem
causat inmediate circumscripcio actua quod
per aliquos est in genere actus sed ubi
procedit non a loco in se sed mediante lo
ci circumscripcione actua et locati passiva
In quibus est ubi et quot modis aliud
est in loco.

Secundo videndum est in quibus repa
tur ubi. Et est secundum quod solimur
peritur in corporalibus. Ad quod sciendum per
mittitur unum quod si aliquid est in loco et
pluribus uno modo circumscripcione et sic omnia
corpora circa ultimam speciem sunt in loco
quia ab aliquo corpore circumscribuntur
et concluduntur alio modo diffinitive
videtur autem diffinitive esse in loco quod sit
est in uno determinate quod non est in alio
quibus non sit ibi circumscripcione et isto mo
do separata et angustia sunt in loco... Ter
cio modo aliquid est in loco per exhibitionem
sue principie et isto modo deus est in loco
et non circumscripcione neque diffinitive quod
potest esse non solim in loco sed ubique quia
nullum est rei plus est nec circumscripcione neque
limitatus neque diffinitus... hoc suppo
sito patet quod ubi soli reperitur in rebus
corporalibus tamen enim procedat a loco et
locati circumscripcione. Deus autem angustia
et actus cum non sit in loco circumscripcione
ivacio etiam ubi nullum corpus
est non possit circumscripcione esse actus vel
passive idcirco sequitur quod quibus aliquid
in multis locis attribuitur dicimus
eum deum esse ubique licet non diffinitive
nec circumscripcione et angustia et actus esse
in loco non circumscripcione sed diffinitive quod
potale esse in loco attribuitur eis ubi

no est
quod
sic au
idem
si no
ad ill
etiam
no sic
per lo
locus
ei att
ut po
tunt
in ty
am
di in
sicut
tunc
et ubi

Odas
videt
ubi
fieri
pho
loa
est s
sem
nem
tunc
et lo
p au
men

Mit
cio
do
pos
et de
ne que
viro fol
m h
ale d
tunc
ad
pue
lige

no est ubi predicamentum si est va-
gum ubi. Ex eo enim quod conspici-
tur apparet esse in loco ymaginum
idem in spiritualibus et ita eis attribui-
si non est verum ubi predicamentum
ad illius modum ymaginatum. Im-
etiam est ex ultima speiem cui
non sit corpus continens ut contin-
uer locus nec locatum si est solu-
locus ymaginatus. Ita etiam quod
ei attribui ubi non est ubi id est
ut predicamentum si solum ymagi-
natum. Sicut etiam ymaginatum est
in tpe ymaginato antequam esset tpe
ampli principio ut postquam desinere
di timo quia id quod non est tale
sicut non corpus si est solum ymagi-
natum sicut tpe. Quod se habet ut
et ubi quia sunt diversa realiter

Quantum ad tertium quod vult
habet ad locum per patet
quia realiter differunt. Locum
videtur esse sicut causa aqua per
ubi. Cum enim locus sit ultimus
fines corporis ambientis ut dicitur
philosophorum et ubi per cedat actui secundum
locum actum et locum passum ut non
est sequitur quod sunt realiter diversa. Et
secundo quia locus est in corpore et
necesse sicut in sebo cum sit enu-
tina superficies si ubi est in aere
et locato corpore sicut in sebo ut patet
per autorem. In principio de p-
mento quod est posicio.

Non predicamentum est posicio
quia quod videnda sunt tria. no-
tum modum de posicio secundo quod posi-
tio ut est predicamentum. Tertio o-
do dicitur posicio ut est predicamentum
posicio accepta in genere quatuor.

Quod est habitus put est predicamentum

Quantum ad primum sciendum aut
tor sex principiorum sit de finibus
tamen put est predicamentum. Hic est
adiacencia corporum et eorum que cor-
pus sunt. Ad hunc diffinitionem
legem sciendum quod secundum alium

triplex est adiacencia una. scilicet corporis
qua corpus figurat et terminat ea que
sunt circa corpus si sua propria figuratio-
nem et si adiacencia actus et a corpore fi-
gurate. Alia est adiacencia que est eorum
que sunt circa corpus si quod talia figura-
tur et terminant a corpore et si est quedam
passio. Hec autem due adiacencie non sunt
due res distincte realiter si solum dif-
ferunt sicut actus et passio. Unde sunt una
actus. si adiacencia actus et a corpore fi-
gurate et eadem est passio in corpore figu-
rato. Est autem tertia adiacencia que
causatur ex his duabus. si quod utrumque
utrumque adiacet et hec adiacencia est hito
et sic patet per diffinitionem qua dicitur quod
hitus est adiacencia. Ultimus autem sciendum
quod aliud est inherere et aliud adiacere quia
inherencia dicitur proprie modum accidentis quatuor
ad sunt esse. Accidentis enim esse est esse
et ideo nullo modo potest contineri sub
complete quod enim non est nisi accidit ut
dicitur primo philosophorum. Et adiacencia put est su-
mitur dicitur quidam applicationem rei proprie
per extens ad aliam rem et hoc quoniam sub
sicut vestimentum adiacet corpori quorum
quodlibet est haec ergo inherencia proprie so-
lum est accidentis adiacencia solum sub ap-
plicabilis ad aliam substantiam quatuor que-
libet est proprie subsistens ideo albedo in-
heret pecti si non adiacet vestimentum
aut adiacet si non inheret corpori. Ex quo
patet quod quatuor hitus qui est per predicame-
tum et hitus qui est prima species qualitas
sit proprie accidentis hitus in qui est pre-
dicamentum nullo modo est accidentis sed
sub non continetur si quatuor actus et corporalis
cui altera aliquomodo est applicabilis
modum qui insequenti causa dicitur et ideo
in diffinitione dicitur quod hitus est corpus et eorum
que circa corpus sunt. Ultimus autem sciendum
dum quod meo quod dicitur corpori tangi cau-
sa finalis hitus. Nam omnis hitus si-
naliter est mixtus aut proprie de corpore aut
per tegumentum aut proprie in compositum
corpus in eo aut quod dicitur eorum que circa corpus
sunt tangi in aliquo non ex qua quia

ut est de finibus
ut querat
ultimo folio
in libro de
de signis

illa carent omnia acti. si in qua et
ita patet quid est habitus. In quibus
habitibus inueniuntur in quibus non.

Ex his patet secundum. si quorum
est habitus in quibus. Dicitur
enim est quod non est accidentium si scilicet
non omni scilicet si corporeum quare quod
modo sit idem est. Sibi sciendum quod
de quantitate super utroque methaphysica per dicta
metum habitus accipitur ex adiacentia co
tinentis ad contentum non putat continetur
si contentum si putat contentum habet
continetur ut arbor cortice homo vestem
Constat autem quod si habendo continetur ad
continetur non est si omnes partes modum
corpus contentum si solum si exteriores
Nullus autem habitus est apparet toti cor
pori. si habitus apparet partibus corporis
que sunt denominare solum totum sicut
galeatum esse apparet sibi caput et talem
actum pedes et tunc cum homo est galeatus in
capite de simpliciter galeatus. Ex quo
sequitur quod habitus non debetur aliqui cor
pori nisi organum ut habitus dicitur sitate
potum et hinc est quod animata ut la
pides et hinc non dicitur per hunc habitum
et hoc inuenit auctor. vi. principiorum quod
dicit quod dicitur ipse habitus non est accipienda
si totum corpus si secundum dicitur partes
tes. Ex his igitur breviter concluditur
quod est in quibus continentur habitus
putat est per dictum quia non est acci
dentium si scilicet nec scilicet omni si cor
porali nec corporali omni nisi habe
torem dicitur sitatem potum sicut sunt vi
uentia nec si omnes partes nisi si exteriores
quod in in omnibus vinctibus inueniatur
ut arbor sit cortice equus sella homo veste
tunc magis est in se re eorum que sunt circa
hominem. Ex his patet aliquid circa
per dictum quod dicitur de modo ingenium
circa ea concipio et hoc explicans per
inueniuntur pro sitam modum aliquas so
lilitates et difficultates spales doctores
moderni circa ista differunt et palat circa
ultima sex per dictum de quibus per se
ex certa scientia si nihil volui pertractare
De his que per dictum quod sequitur.

Postquam demum est de per dictum
ad per dictum in generali primo
creantur que aliquando continentur
eant omnia scilicet et accidentibus per de quod
sit per dictum in speciali tertio. Tunc
quod idem est de quibus scilicet que per se
tempa per dictum ut omnia ut plura
que ab aliquibus per se per dictum
metam vocantur et circa ista sit pro
cedit est quia primo dicitur de nomine
quantitatis ut de unitate. Et de nomine
quod inueniatur aliqua alietas. Ter
cius nominibus signatis subalibus habitibus
binariis que inueniuntur videntur ali
quibus alietas ordinis. De his
nunc idem quod dicitur de et quot modum
si aliqua eadem.

Constat autem ad primum occurrit hoc in
idem de quo videtur et quod dicitur
de de quod idem quod omni per se per se
vini scilicet faciat idem vini in quantitate
facit equale vini in qualitate faciat
sic si vellemus per se non oportet
per de de eodem nisi quod simpliciter
esse uno tunc de existentiis eat primo
de breui quot modis et quibus
idem et aliqua dicitur vini tot modis
idem et tot modis dicitur esse aliqua
eas ut fiat explicans mani
fem. sciendum quod si per se per se
alia dicitur esse eadem simpliciter. si per se
et accidentis. per accidentis at de uno
necatur accidentis per se et solum per se
alio modo ut dicitur sicut videntur per
in dicitur aliqua esse eadem tripliciter
per quod duo accidentia dicitur de eodem
sunt si dicitur albedo et sita de po
tes a et albedo sunt idem per accidentis
Sed quod accidentis de de solum ut
albedo de sorte tunc per. et albedo sunt
id per accidentis. Tertio quod solum de
decedente ut si dicitur albus et sortes
albus et per. sunt idem per accidentis. Si
audiantur sicut solum et accidentis hinc
est primo quod de solum simpliciter per
dicitur sicut solum et accidentis ut hinc
hoc est homo albus. Et quod de solum

et accute simul p[ro]dicat s[ub]m[od]o n[on] p[ro]p[ri]e
ut hic homo albus e[st] homo. Tercio
quid s[ub]m[od]o et accidens dicitur eod[em]
s[ub]o et accidente simul ex p[ar]te dicitur
et s[ub]i ut h[ic] homo albus e[st] albus
omnibus e[st] i[st]is modis i[st]a e[st] ead[em]
dem p[ar]te . . . p[ro]p[ri]e aut[em] dicitur
dupl[ic]it[er] aut absolute aut m[od]o ad
absolute dicitur esse ead[em] q[uo]d
sunt vni m[od]o h[ic] ead[em] m[od]o
ut s[ub]o. In r[ati]o[n]e aut[em] ad al[ia] p[ar]te
aliqua ead[em] t[em]p[or]e p[ro]p[ri]e et
sic dicitur ead[em] s[ub]o quecuq[ue] m[od]o
subvna s[ub]o ut petrus et s[ub]o s[ub]
homo et i[st]o m[od]o ead[em] i[st]a
sunt vni p[ro]p[ri]e et diffinitione i[st]a
cuq[ue] sunt vni s[ub]o s[ub]o ead[em]
diffinitione et idem p[ro]p[ri]e s[ub]o. Alio
m[od]o r[ati]o[n]e g[en]eris et sic dicitur alia id[em]
g[en]e quecuq[ue] s[ub]o g[en]e cu[m]et
ut homo et leo sub animalis
m[od]o r[ati]o[n]e alius analogi et s[ub]o
et accides s[ub]o vni et idem m[od]o q[uo]d
p[ro]p[ri]e d[icitur] de d[icitur] q[uo]d. Breve e[st] con
cludendo quot modis d[icitur] vni m[od]o
d[icitur] et idem et quot modis i[st]a
dicitur esse vni tot modis d[icitur] ead[em]

De nominib[us] alietatem n[on] p[ro]p[ri]e

Secundo d[icitur] q[uo]d e[st] de nominib[us]
quibus aliqua alietat p[ro]p[ri]a
tur et sunt quatuor q[uo]d p[ro]p[ri]e r[ati]o[n]e
at d[icitur] q[uo]d e[st] d[icitur] . f. d[icitur] de q[uo]
p[ro]p[ri]e d[icitur] e[st] differe[n]s de q[uo]d
simile de quo tertio p[ro]p[ri]e q[uo]d
quarto Quocies d[icitur] d[icitur] et q[uo]d
modis aliqua sunt d[icitur]

Quatuor ad p[ro]p[ri]e facend[um] opo
eid[em] d[icitur] s[ub]o s[ub]o s[ub]o
nes entis m[od]o entis et p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e d[icitur] d[icitur] . om[n]e e[st] ead[em]
alteri ut d[icitur] ut e[st] d[icitur] d[icitur]
Quia q[uo]d quot mod[is] d[icitur] vni p[ro]p[ri]e
corum tot mod[is] d[icitur] et al[ia] . id[em]

Quatuor quot mod[is] d[icitur] idem m[od]o
d[icitur] et d[icitur] et quot mod[is]
aliqua sunt ead[em] tot mod[is] i[st]a

sunt d[icitur] . d[icitur] e[st] aliqua e[st] di
uerfa p[ro]p[ri]e accidens et aliqua d[icitur] p[ro]p[ri]e
vnde plus n[on] m[od]o in v[er]bo m[od]o p[ro]p[ri]e
et h[ic] ead[em] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e . d[icitur] e[st] aliq[ua]
e[st] d[icitur] m[od]o et h[ic] s[ub]o que d[icitur] s[ub]o
d[icitur] m[od]o ut d[icitur] m[od]o ead[em]
s[ub]o ut s[ub]o et petrus . Aliqua p[ro]p[ri]e
h[ic] aut[em] cont[ra]dit[ur] . v. modis ut patet
v. m[od]o . . . Primus modus e[st] q[uo]d
sunt due s[ub]o ead[em] g[en]is g[en]alissim[us]
licet n[on] p[ro]p[ri]e nec expositio d[icitur]
ut s[ub]o et albed[us] . S[ecundus] e[st] q[uo]d s[ub]o ead[em]
g[en]is et d[icitur] o[mn]i m[od]o s[ub]o s[ub]o
g[en]is s[ub]o n[on] ut bipes et quadrupes .
Tercius q[uo]d in s[ub]o s[ub]o h[ic] o[mn]i
tatem ut puta q[uo]d d[icitur] o[mn]i
differe[n]s et hoc s[ub]o i[st]a s[ub]o d[icitur]
ut albed[us] et nigred[us] s[ub]o n[on] ut h[ic]
et a s[ub]o . Quartus modus e[st] q[uo]d
sunt due s[ub]o s[ub]o m[od]o aliquo
g[en]e ut homo et equus sub animalis . Qui
tus modus e[st] q[uo]d aliqua accidens
s[ub]o m[od]o s[ub]o et t[em]p[or]e ab m[od]o
talia e[st] m[od]o e[st] s[ub]o differe[n]s . eo q[uo]d
impossibile e[st] p[ro]p[ri]e accidens vni
s[ub]o m[od]o s[ub]o e[st] . Aliqua n[on] d[icitur]
d[icitur] g[en]e quecuq[ue] sunt d[icitur] g[en]e
ut s[ub]o s[ub]o g[en]is ut s[ub]o et q[uo]d
t[em]p[or]e . Aliqua ead[em] d[icitur] d[icitur] analo
go s[ub]o q[uo]d aliqua s[ub]o analogis ead[em]
n[on] p[ro]p[ri]e et s[ub]o e[st] m[od]o analogi ut
m[od]o patet in de analogo aliq[ua] d[icitur]
tur Q[uo]d s[ub]o d[icitur] et q[uo]d modis d[icitur] et
quod se h[ic] addu[n]t .

Quatuor ad p[ro]p[ri]e vidend[um] de hoc
nominib[us] d[icitur] p[ro]p[ri]e . Secundo de d[icitur]
rei et t[em]p[or]e . . . Quintum ad p[ro]p[ri]e facend[um]
q[uo]d s[ub]o v[er]bo m[od]o d[icitur] p[ro]p[ri]e s[ub]o d[icitur]
p[ro]p[ri]e vno m[od]o largo et sic n[on] e[st] dif
fere[n]s m[od]o d[icitur] et d[icitur] . et sic d[icitur]
illa d[icitur] et d[icitur] que in nullo g[en]is
nec aliquo d[icitur] m[od]o se i[st]a . . . Alio
s[ub]o differe[n]s p[ro]p[ri]e et sic d[icitur] aliqua dif
fere[n]s que in aliquo vno g[en]is s[ub]o
illud vni s[ub]o m[od]o ut s[ub]o s[ub]o
d[icitur] a s[ub]o n[on] s[ub]o s[ub]o vni s[ub]o
ut s[ub]o et p[ro]p[ri]e d[icitur] sub h[ic] s[ub]o
m[od]o g[en]is ut homo et asinus d[icitur] sub

animali. Et sic accipiendo dñs omne
differens est dñsum si nō omne dñer
sum est dñs quia dñs addit sup
dñsum aliqua differre. Secundo
aut q docet ar les p to metha^{re} inter
omnia illa que sūt dñā illa qñe dñr
differre que sūt eadē genē r dñsa sūm
spem qñ talia conveniūt in vno om
ni genere r dñr dñs spēs alia r cont
rās que em dñr mō solūm differūt
differētijs accidentibz et ita patet qd
est dñs r quōdō se hñt ad mñā dñs
et dñsum. *De dñā rei r rōnis: p^o q^o*
modis dñ rāo.

Secundo videndū est q^o est diffie
re r rōne vbi pmo videndū est
quot modis dñ rō. Secundo quōdō
se hñt rō ad rem. Tercio quōdō dñr
aliqua differre re nō rōne. *Depmo
iam pposito.*

Quantum ad p^omū sciendū q^o rō dñ
sex modis pmo idē ē rō q^o cau
sa vnde r mōsu omīter loquēdm dñā
hñt rō est. i. hñt causa nō reddē ra
cionem hñt. i. causam dñe. Secundo
rō idē est q^o aliqua bona pbatō si
ne sit p causam sine sit p effem r sic
aliquis dñ pbatē suam oppmionem
multis rōmbz r sic vidē pōm in diffini
tōne argumēti qñ dñ. Argumētū est
rāo rei dubie faciēs fidem. Tercio
rāo idē ē q^o diffinitō r sic accipitur
mpn^o p dñamētoz q^o equiuoca sūt
quoz nōm ē qñe r p id nōm rō sbe ē
dñsa. rāo. i. diffinitio. Quarto rō
idē est q^o conceptō mēllis de re
qñ quis expresse vlt intelligere que
etiam vñm mēntis dñ. Et h^o modo rō
rei est emē expressa conceptō in mte.
Quinto rō idē est q^o illud q^o videt
in re conceptōm mte^o dñ se fte r dñ mō
p q^o tali conceptōm videt. Hoc aut ē id
q^o apprehendit mēllis de signatōne ali
cuius nōnis r h^o mēntibus diffinitō
est ipā res que p diffinitōm impatit
Et h^o modo dñ p hñ qñto metha^{re} q^o rō
qñ sūt nōm ē ipā diffinitō. sicut dñā q
q^o rō iustitiae ē mēntēdō mēdm eozm

que sit ad altero. In hñs aut que
nō hñ diffinitōm pñe rāo talis rei
est nō ex quo res hñt q^o sit res sit
rāo nōnalitatē ē illud ex quo quali
tas hñt sit qualitas. Quia tñ hñt
vñm nōmē rōnis. sciendū ē q^o hñ
nōmē nō sūt illud q^o sit dñe r tel
leus pñendit p id sūt nōm rei ut
nōmipidis nō quodāqz aliud sed
hoc in rāo sūt mēntēdm cū sit n^o
p mēntēdm sicut diffinitō r gen^o
r hñt aut mēntēdm ē applicabilis
rei accepta vnde dñ rō. Secundo rō
idē est q^o mēntēdm potētia amme
rōnis aqua rōne hñ rōnalis dñā
hoc ē pō alij vocatur mēllis a
liquēd alij alij nōmibus adū
sis abus suis sicut supmō dñ
fuit. Depotētijs amme ageret
Quo rō est in mēllis r quōdō ē
in rēgnōdō qñceptō mēllis tñliat
se hñt potētiām.

Qantum ad p^o quō aliqua rāo
mre. Sciendū q^o tres vñm
mōqñbz dñ rāo faciūt ad pō
am deo alios ob mēntēdm dñm
est accipiendo nōm rei p ipā qñp
aonmēllis dñe formata nō ē
mre sbe sbe ē m mē^o forma^o
r sbe. Accipiendo aut rōm p eo qñ
experi formale videt tali qñp
dñ rō mre nō quid quasi ipā
mte^o qñ sūt n^o sic mre aut eadē
ipā rēpō an conuenit talis mte^o
ao sbe rēpō aut adūm qñ sit maia
sbe dñ ē mre in qñtūm mre
extramūā ē aliquid qñ videt cō
ceptō anime sicut signatū sig^o
videndū qñ ipā qñp mte^o qñp
se hñdrem que ē extra animam
alij ipā qñp mte^o ē similitudo
rei ē adūm existent^o sicut hñ qñp
qñ hñdrem significata p hoc nōm
hñm talis qñp hñ fūda^o tñ
in rōmēte in qñtūm res ipā
ex siconformitate ad m tel^o
lectū facit qñ mēllis sit vñs

et q' noui significans illum intellectum
 ipse dicatur de re... Aliquid autem
 ipsa conceptio non est similitudo rei
 existens extra animam. si est aliquid
 q' consequitur ex modo intelligendi
 rem que est extra animam. et huius
 sunt intentiones q' intellectus adi
 uenit sicut acceptio de sig' to huius
 nominis genus non est similitudo ali
 cuius rei extra animam existens sed
 ex hoc q' intelligit al' ut implu' b'
 sp'ibus attribuit ei intentionem q'uis
 et huius intentionis licet p'imum fu
 dametum non sit in re si intellectus in
 remotum fundamentum est res ipsa
 unde intellectus non est plus q'ui habet
 intentiones adiuuente et simile est de
 omib' alijs que consequuntur ex modo
 intelligendi... Alii uero ipsa conceptio
 de aliquo sig' to p'imum non habet fundam
 entum in re neq' p'imum neq' re
 motum sicut acceptio conuenire quia
 neq' est similitudo rei extra animam ne
 q' o' sequitur ex modo intelligendi rem
 aliquam uere et ideo ista conceptio
 est falsa. Unde patet p' p' q' r'o d' e'e
 in re inquit sig' tum uobis an acci
 dit esse rem in re. et h' q' t'ingit
 ipse q'ui o'cep' intellectus est similitudo
 rei... Accipio autem rem p'p'o intellecta
 na realiter et s' h'ic patet q' est mes
 senaa aie sicut p'imum accides i' p'o
 s'bo ut sup' d'om est cu' de pot'entis
 aie d'om fuit. Quid aliqua d'ant
 re et r'one et de p'entib' ad ista.

Quantum ad tertium. si quod
 aliqua d'ant re ut r'one d'da
 sunt ena. p'imum est quod o'is d'ia
 ritas rei ut r'one subtriplici mo
 do concludi. Secundo quod aliq'
 d'ant differre re ut realiter. Ter
 cio quod aliqua d'ant differre r'one
 ut p' r'om. Q' d' o'is d'isitas rei ut
 r'one subtriplici modo q' d'ndi.

Quantum ad p'imum p'mo p'mitto
 vnu n'om et secundo ostendo
 p'napale. Illud q' p'mitto est q' a

est d'ia q' aliqua duo sunt d'isa p' esse
 eam r'one et aliud q' aliqua duo sit
 d'isa p' r'om ut d'isa r'one. Quid
 em d' q' aliqua duo sunt d'isa ena
 r'one est genus q' illa duo et eor' d'isitas
 sunt a r'one ita q' tam entitas cor'p'ia
 d'isitas p'inet ad r'om et ad esse r'ois
 et sic genus et sp'es et cetera secunde in
 tentiones sunt d'isa ena r'one quia
 nec entitas h'nt ut d'isitas n' a r'one
 Quid aut d' q' aliqua sunt d'isa r'oe
 ut p' r'om non est uice q' entitas sit en
 titas r'one p' solum d'isitas ut plura
 litas ut h' g'. homo et animal d'nt solum
 r'one ut t' p' hoc est h'ois ut al'is e
 p' r'om p' solum d'isitas me h'ois et at
 e r'one et a r'one... Ex his patet p' p'na
 pale quia quedam sunt d'isa quor'
 vnu q'q' est ut res et quor' d'isitas op'
 realis sicut s'ba et q'ntitas lapis et afi
 mus quedam sunt quor' nullum est res
 va nec d'isitas est res sicut duo en
 tia r'one genus et sp'es. h'ois enim
 tam entitas q' d'isitas est a r'one a
 lia sunt que tenet mediu' que. si se
 sic d'isa quor' vnu q' q' d' aliq' re
 ale et est res uera p' d'isitas inter
 illa duo est r'one et non realis ut d'om
 est de h'ois et al' quia q'libet est res
 uera. d'isa aut non sunt re p' r'one
 idem est de m'istia et sapia in d'o quia
 tam m'istia q' sapia in d'o res uera
 est p' t'u non d'nt re nisi sola r'one
 Quid est differre realiter et q' aliqua
 differunt realiter a quo quatuor mo
 dorum.

His sup'positis videndum est si p'ile
 quod d'nt aliqua differre re
 ut realiter. et d'om q' re ut realiter
 d'nt differre p' ipse illa quor' vnu non est
 alterum nec vnu entitas est alterius
 entitas nec d'isitas talu' dependet
 ab actu intellectus vno circumspecto omni
 actu intellectus ad huc esset d'isa et v
 num non esset alterum et sic aliqua dif
 ferunt modo quadruplici p'o ea q' sunt

emissio speciei sunt diuisa in p. m. ut por.
et p. l. o. : duo lapides .. Secundo dicit
isto modo ea que sunt diuisa in o. : spe
sunt in emissio generis : sic differunt re
aliter. homo asinus : bos que sunt
diuisi species alius .. 3o modo dicit aliqui
differre realiter que non solum dicit
modo : spe s. que dicit genere quibus co
tineantur sub uno analogo : h. modo
dicit s. b. : quantitas que continetur sub
ente .. 2o modo dicit aliqua realiter
non solum s. dicitur maiorem speciem
et quibus s. plus q. s. generis et h. modo
realiter dicit deus : creatura quia cre
atura ois est in genere deus aut illi
imitatus extra omne genus . Sic er
go quatuor modis istis una res re
aliter differt ab alia .. Quibus at
diuisio entis est aiam m. x. p. d. ita
sit diuisio in illa quorum quodlibet e
res na non in necesse est q. omnia illa q.
sunt in diuisis p. d. ita mentis : in diuisis
specibus emissio generis sunt diuisa realiter
sicut supradictum est in q. r. a. spe qualitat
et in p. d. ita actio s. sufficit q. q. libet
diuisum sit ens reale . Unde quod dicit
q. diuisio entis m. x. p. d. ita e diuisio
m. x. realia sicut intelligendum e q. sit
m. x. quorum q. libet e ens reale non tamen
oportet q. omni illorum diuisio sit real
ymo una ead. res nro ad p. d. ita me
ta diuisa p. t. met ut patet de motu q. a
actio : passio sunt unus motus nro
realiter ut sup. patuit . **Quo dicitur**
aliqua differre s. rom.

O natum ad tertium quod dicitur dif
ferre aliqua ratione : et dicitur al
diuisa s. rom. . Idem q. accipio rom
pro conceptione multius quot sunt
tales conceptiones dicit tot h. rationes
diuisas illa res cuius sunt conceptiones
que sunt ex se : sunt in multis for
maliere ei : omnes tales conceptiones
quorum quolibet dicitur rei realiter dicit
vna ab alia : que se sic diuisa ratione se
diuisa realiter unde sic e diuisum roe
non dicitur q. esse diuisum s. se vno
sunt idem . Accipio at ratione p. co

q. m. re tali conceptui videtur sic ead.
res h. multas rationes sibi formaliter
inherentes que rationes diuisi dicit
ab aliquibus doctoribus diuisi simi
tates quia talis res e h. multis ex se
talibus conceptibus diuisis vacat unde
re sicut h. e h. h. ut q. d. ita e esse
rationalis at corpus s. b. a. r. e. : sic que
sunt sic diuisi rationes que differunt
sit ratione non sunt diuisa realiter nec
s. rom. ymo sunt idem realiter sicut h. o.
et al. sunt idem realiter : m. p. a. : s. p. a.
in deo licet dicitur ratione : sic de alio.
Innesagare autem unde p. ueniat talis
diuisio romum sit deus sine q. m.
ad diuisio romum que sunt q. d. p.
cones : se tenet ex p. te intelligens sine
q. m. ad diuisio romum que sunt h. h. h.
diuisi r. d. ita m. re ut fundam. m. re .
taliu q. d. p. com. et sic tenet se ex p. te m.
m. l. l. e. aliois m. q. m. f. com. e. e. et
p. t. met ad secundam distinctionem p. se
tenciarum .. Accipio at rom. p. p. o. t. e. n. a.
m. l. l. t. i. a. sic dicitur aliqua ratione differ
re dupli. vno modo quia q. libet corp
est ens romus : diuisio at dicitur est
s. m. l. e. romus ita q. cuiusq. p. o. m. i. a. t.
tu multus cum esset illorum entitas
nec esset illorum dicitur : dicitur ratione dicitur
entia rationis omnes s. m. t. e. n. t. i. o. n. e. s. .
Illo modo dicitur aliquid differre ratione
non quia illud sit ens romus s. quia
existens ens reale : vni realiter ra
tio negocians eia p. m. vno utitur ut
duobus : sic ratione idem differt a se ipso
cu multus negociando comparat idem
ad seipsum in relatione p. d. p. t. a. t. e. d. i. c. e.
do idem ei idem idem et breuit. q. d. h. d.
omnia illa dicitur differre ratione p. u. d. i. a.
romus diuisi q. d. d. i. a. m. r. e. a. l. e. m. q. u. d. o.
in illis nulla inuenitur distinctio
accipio omni actu multus : ipe
multus in sui operatione p. s. m. consi
derationem illam dicitur causat : est
obiectum multum solum : non solum
m. re . De hoc note sunt : q. d. mod.

O dicitur aliqua similia .
natum ad tertium . s. de hoc
nomine simile sciendum q. simili

virtus in se ad aliud confirmari sine
 ad hunc ut aliquo modo esse non re
 manet virtus in eo admissum et aliquo
 existente per se per se forte non rema
 net virtus ad sanitatem et omnis aut me
 diatis et quibusdam intermediis sicut
 quodam ordine respiciat sui sub
 et primum eorum non auferatur potentia
 ad reliquum ut namque existente alba
 non auferatur quia possit esse nigra al
 bedo aut et nigredo una mediata se
 et id est est et intermediis sicut sanitas
 exente non totaliter potentia ad egritudi
 nem et egritudinem aliqua existente
 non totaliter potest ad sanum in rebus aut
 neutro modo inveniuntur quoniam ut
 quibus ad medium primum vel secundum non
 enim quoniam in se modo. Idem enim non
 est pater et filius sed quod per se referuntur ad
 filium. Et non ostendunt medium sui ge
 neris cum ex patre et filio vel parentate
 et filiatione nulla modo vel relatione
 medium possit generari et iterum in rebus
 non est magis vel minus sunt enim quodam
 spalem modo quoniam quia unum
 eorum per id quod est dependet ad alterum.
 Relativa enim mutuo se includunt
 et ponunt et primum ut patet in predictis
 in quodam modo non mediis horum. Inven
 iuntur non enim sunt medium in
 genere cum altero extremi sit non ens
 simpliciter et extra omne genus vel sunt
 ponunt in se modo quoniam cum non ens
 sit non possit vel quoniam per de
 pendentiam suam mutuum sicut rela
 tiva. posito enim ente non ponitur non
 ens sicut posito patre ponitur filius.
 Et ideo patet quod se habent ad invicem
 iste quodam modo opposites et in quibus est maior
 oppositio quia quodam modo tenet superius gra
 dum oppositio cum simpliciter et per se non
 habeat medium et ideo quodam modo maior oppositio
 invenitur et minime quoniam ponitur ponitur non op
 posita tenet per locum cum non habeat medium
 sui generis sicut una mediata sunt vel
 habent dependentiam ad invicem sicut
 relativa et in his quoniam cum quodam modo.

et non mouet anula

oppositas sunt in subiecto omnis et in hoc
definit ab eis. Post pnatue oppo
sunt due oppo et ultimo relatiua et
In quibus speciebus oppositorum.

Modo dicitur de singulis speciebus
distinctum et primo de quolibet
in spali. Secundo quodlibet da e am
libet odiao in se et ad alias in spali
Quintum ad primum. primo dicitur de qd
dione p^o de pnatone 3° de orietate
2° de relatiua opposicione. Qd est
qtradio et quot requiratur adueniunt
oedonem.

Onatum ad primum dicitur qd e qtradio
da de qua mpte patet ex d^o
p diffinitio positam in l^o postior
q qtradio est oppositio cuius p se non
est mediu. Ad hoc aut q aliqua op
positio heat rom ne d^ooms requi
runt quic odiones que pnt colli
gi ex pmo elencor que tanguntur
in quadam sua diffinitioe que t^o
est d^o est unus et emsd p idem.
adidem sunt et in eod tpe. Qd sic
h^o maligi q d^o est unus et emsd
no solum q idem accipiat p nome
tm ut p rem tm si emsdem p rem et
nome si h^o no est d^ooms amc cur
nt amc no currit quia no est ems
dem p rem quia sidus no currit q
ms latrabile currit et h^o e p^o ad^o qd
d^ooms. B^o ad^o est q sit oppo vm
et emsd p idem vn h^o est ad^o qd
e dupl^o in p longitudine et no e
dupl^o in p latitudine quia h^o e affina
negatio unus et emsd. f. dupl^o p
no p idem. quia affinat dupl^o p lo
gitudine si negat p latitudine. 3°
ad^o est q sit no solum unus et
emsdem p idem si etiam adidem v
emsd vn h^o est ad^o duo sunt dupl^o
ad vm duo no sunt dupl^o adtra
qms em idem. f. dupl^o affinet
et negetur de vno et eod. f. de du
alitate tm no v emsdem si dupl^o
f. v vmitat. tmtatis. 4° ad^o
est siml^o. f. q affinet et neget idem
de eod siml^o. vn h^o e d^o celum

monetur etulater si no h^o celum mo
entulater et no mouet deorsum. 1°
cod^o est q sit in eod tpe vn h^o est
d^odas. domus e clausa ita domus
no est clausa metia si h^o no e d^odic^o
domus e clausa in tertia domus n
e clausa in nona quia defiat qdiao
i eod tpe. Vnde ubiqz ex defu a
liquaz itaz odionu qcludetur ali
qua qdiao simp^o est fallia et pz
qtuor vltimis modis p quos atten
duntur mo fallacie que notatur ig
norancia elenci. *De opposicione pri
natua.*

Secundo dicitur de opposicione
pnatua que tenet primum locu
p qtradioem sicut em qtradio habz
alterum tmm oppositum pure ens et
alter pure no ens. Vnde sit sicut
affinatio et negatio ita pnatio et hitus
que opponuntur se hnt msi q tmm
oppositus habitui qui se hnt pmod
affinatiois et tmm pmod negatiois
no absolute sicut in qd^ooms si est
negatio in sbo et msa genus et ideo
tmmus oppositus ut ceatas no dia
absolute no ens in tali subiecto et
ideo patet q odiao e negatio abso
pnatio e negatio de tmmate forme in
de tmmato sbo. Cuta igitur pnatom
qtuor sit faceda primum e ostendere
quid e oppositio pnatua diffinitio
B^o qd sunt modi pnatom 3° qd
requirunt ad pnatom ppe d^oam. qd
quid est maior oppositio qtradio q
pnatua Quid e pnatua oppositio

Onatum ad primum scied e quid
e pnatua oppositio patet per
diffinitioem pnatue oppo que ta
lis e. Pnatue oppo sunt que nata
sunt fieri ca subm ordine nregres
sibili pnam sicut visio et ceatas er
ta oclm et no est regressus pnam a
ceitate admsiom q di ad d^oam age
tis sup nalis ex quo patz q pnatia
oppo est oppo affinatiois et negatiois
emsd rei debite meste ca sbo de tmm
tmm subpositu opponi. *Et modis*

he d^o qd lat
f. h^o de non
et qd d^o affi
no emsdem

no e dupl^o
in longitudine
no f. h^o est
dupl^o f. longi
ne

idom f. h^o non
no f. dupl^o
d^oam duanon
et dupl^o

Quid sit pñatio.

Quantum ad secundum specialiter unde
dum est quot modis de pñatio et
idm qñ tribus ut patet vñ metha a
liquid em de pñati hñt aliquo f qñ
est pñm natum hñt f gemis remotu
et hoc modo de planta pñata visu qñ
fñt gemis remotum. f vñm e natu
hñt visu. . Sñ qñd pñatur habitu
qñ est apertu natum hñt f gemis pñm
et sic talpa pñatur visu qñ e apertu
natus m esse ali qñ e gemis pñm talpe
Tercio qñ pñatur habitu qñ natu e habet
f pñam spem sicut si homo pñatur
et hñt pñam acceptio pñatio

ms alie due sunt valde large Quot
requiruntur ad pñationem pñe dñm

Quantum ad tertium. f quot requi
runtur ad pñationem pñe dñm
et idm qñ qñq pñm e qñ sit natu hñt
illud f pñam spem. ideo nñ pñe dñt
homo pñatus alie quia f hñt nñ co
pñat sibi hñt alas. . Sñ requiruntur
debita circūstancia tñs ideo catulus
nñ videns ante nomī dñm nñ de visu
pñe pñatus. Tercio debita circūstancia
loa unde carne tñt nñ dñt pñate luce
dñt quādo ibi nñ est. Quarto deter
minatio pñis unde hñt nñ de pñatis
visu ut ceus quia nñ hñt oculos mpe
dñt. Quinto debitus rñs ut mo
dus. Unde homo nñ de pñatis tñt
si nñ mo m cursu ita veloatex sicut
sagitta ut vetus Qñd e maior op
positio qñ pñatio.

Quantum ad quartum quōdo vñ veru
sit qñ maior e oppo qñdñia quā
oppositio pñatio hñt nñ videtur
verum. oppo em nñ nisi elongato pñ
ab actu sic calor exñs in aqua elongat
et facit distare potētiā ab actu pñatio
qñ dñt. Qñd patet quia tñt elongat
potētiā ab actu pñatio qñ nñ pñe re
gressus pñam f dñt nñ tollit totali
potētiā pñm eam aliquatē de non
ente sit ens nñt nñ at de ceto videns
ergo maior e oppo pñatio qñ dñt
idm qñ dñt elongat aliqñ potētiā
ab actu vñmodo pñam potētiā remo

*aspice affinitate
et vñda tñm e hñt
qñt fñt distare po
tētiā*

nēdo ita qñ nihil eius relinquat
et ita elongat pñ ab actu Toppone
dñt quia m nñ ente sñm pñt nihil
est depñ adesse. Alio modo pone
do obstacñm ut nñ reducat potētiā
ad actum qñ contingit dñt vñ
modo ad tñs et mobilē sicut calor
posito facit distare ad tñs sñm.
sñm. f aquam tñt e calida affi
nitate et mobilē alio modo pñe
tñt et mobilē et sic pñatio remotet
potētiā sñm sibi ad actum nñ qñ pñ
deservatur oñm f quia potētiā obpñati
lñm mdelebilē ex quo dñt qñ pñatio au
fert potētiā ad actum et ideo tñt totali
et sñm et pñm tollit dñt maior e
oppo dñt qñ pñatio. Bñ eamā
ms mñatñ est corticē atās creare
qñ ceum illūare illud tñt mñ mñam
quia frequēms et istud quia rñtus
mñabilms reputamus *De opposi
tione dñtatis*

Quantum ad pñm idm est qñ
est dñtatis hoc at patet pñm
quēms qñ dñtatis sunt que meod genē
posita sunt et maxime ase distat
et meod susceptibili vñssim mñm
nisi alter illor mñt aña. dñm at
meod genē posita quia vñm qñ
nñ spēs aliā genē m quo dñt a
contradōne quō vñm oppositi e nñ
ens in tali sñb. Unde extrema i illis abso lute et ap
oppositiōibus nñ sunt emsd genē tñt nñ ens
nec qñlibet extremi e res posita
vñm nñ ens f mñms e utaqñ qñ
ambo extrema sūt posita et am
bo sūt spēs emsd genē sicut al
bedo et nigredo sñ colore dñt at maxie
a se distat quia i tñms mediatis ma
xime distantiā sūt sñm dñt a se
albedo et nigredo sūt qñ qñ max e

*dis
me
am
fñ
cor
ap
ma
ep
tre
fñ
aff
C
dñ
vñ
mñ
mñ
fe
be
qu
tib
m
po
mñ
ter
ta
qu
qñ
ap
est
no
dñ
ca
C
au
qu
no
po
ar
en
fñ
fñ
qu
dñ*

Distant et non rubedo quia rubedo est
medius color et in eodem susceptibili vi
cissim in sunt hoc est quod est deus quod
sicut albedo et ingredo pietati in altero
eorum in sit anatura sicut in causat
apud apud ne ut albedo in agno et
ingredo in coruo ex quo patet quod
est quod est quia oppositio duorum ex
tremorum que sunt maxime distantia
sub eodem genere et possunt eadem sub vi
cissim in esse ubi altero anima non igitur
Quod requirunt aduersa contrarietatem

O natum ad secundum quod. f. requirunt
aduersam contrarietatem propter deum.
Idem quod duo. f. quod est distantia
contrarietatis quod est quod ad eam ut in
vto metha opus est quod commemorat in
tribus. f. in eodem subiecto et in eodem genere
in eadem potestate. Ea enim que plurimum dif
ferunt eiusdem generis sunt contra ut al
bedo et ingredo sub colore illa etiam
que plurimum differunt in eodem suscep
tibili sunt contra ut sanum et egrotum
in alio. Item que plurimum differunt sub eadem
potestate ut congruum et incongruum sub ge
matica. Distantia autem requiritur in
ter extrema oppositorum quia opposi
ta omnia faciunt distare non autem requirunt
quod est maxima unde distantia
que est inter albedinem et rubedinem non facit
propter contrarietatem quia non est maxima
est enim illa maior que est inter albedi
nem et ingredum et ideo illa propter facit
contrarietatem quod est contra quod est distantia
est et in finem. f. et in eorum oppositorum
Quod modis aliqua dicitur contra quia large

O natum ad tertium. f. quod est aliqua
possunt dici contra non in propter pot
estatem vto metha duos modos. In
quorum primus est quod aliqua sunt di
uersi generis et non possunt eadem in esse sed
posset large dici quod contrarietas et motus
circulans sunt contra loquendo de motu
circulanti naturali. Secundo est quod aliqua
sunt contrarietatem ad ea que propter et propter
sunt contra et hoc potest fieri multipliciter. propter enim ali
qua dicitur contra quia sunt in quod sunt
contra et sic ignis et aqua dicitur contra

quia sunt caliditatem et frigiditatem
Secundo quia sunt susceptiva contrarietatis
in propter et sic dicitur contra sanatum et egrota
tum. Tertio quia sunt in propter in propter quod
vnum actum vel passum. et sic quod ad
potentiam actum caliditatem et frigiditatem
in sunt contra quod ad passum caliditatem
bile et frigiditatem sunt contra. Quarto
quia contrarietatis agentia vel patientia in ac
tu sicut caliditatem et frigiditatem quod
ad agentia caliditatem et frigiditatem quod
ad patientia. Quinto quia sunt abiectiones
et expulsiões vel eadem acceptiones
contrarietatis. Quod sunt modi contrarietatis propter
acceptorum.

O natum ad quartum. f. quot sunt mo
di contrarietatis propter acceptorum idem
quod duo. quedam enim sunt contra in media
ta et dicitur contra in mediata que non sunt
medium sui generis in se et sic sunt contra
in mediata sed plurimum in alio sanitas et egrotatio
licet media medium ponat in se et duo
alia autem sunt mediata que sunt me
dium sui generis ut albedo et ingredo rube
dine in contrarietatem et huiusmodi. Alius modus
contrarietatis est quia quedam sunt contra quod
oppositum non est natum esse in subiecto sicut
ingredo in coruo albedo in agno quia enim
ista in sunt anima oppositum non est natum
in esse. Alia autem sunt contra que sunt
nata in esse successione et hoc dupliciter
ut quia in dicitur et sepe ex parte vtriusque
termini ut albedo et ingredo panem et sa
nitas et egrotatio aliqua alia. Alia autem
sunt que quod possunt alteri succedere
non in postea eorum in dicitur sicut quod
animal sit susceptum sanitatis propter et propter
tudinis secundum in sunt aliquae egrotati
ones a quibus non est regressus in san
tatem ut atrox propter aut lepra. Unde
sunt radix oppositorum in terminis.

O natum ad quintum. f. unde fit in
dicem opposita contra. Idem quod addit
et propter oppositum ad contra quod
nam vnum contrarietatis est negatio alterius
unde albedo negat ingredum et subiecto
unde albus est non ingreditur et in hoc est

dicitur quia negatio contradictionis est extra
 genus et iste terminus nihil dicitur si negatio
 contradictionis est infra genus: ipse terminus
 est aliquid positum ut quid dicitur for. est albi
 dicitur quod est non niger. Hec autem negatio que
 puenit ex albedine est positum et eis quod
 est infra genus. si per albedinem videtur
 dicitur for. est albus for. non est albus
 ex eo quod est niger non est quod absolute
 si est contradictio pnapata que est contrarietas
 quia habet eam positum eiusdem generis cum
 opposito quod negat quia si nigrum dicitur que
 negat albedinem. Dicitur autem tunc nihil
 bonum contrarietas negativa pnapata oppo
 eam pnapata quia eam vniu. contrarietatis
 est nobilior altero illud quod est nobilior
 habet eam huius et ignobilior eam pnapato
 nis et isto modo sanctus dicitur huius egrati
 do pnapatio et idem est de albedine et nigra
 dine et simili habet unitatem in omni contrarietate
 maxime tamen in illis in quibus non est
 regressus sicut in contrarietate in contrarietate
 bus. Ex hoc ergo habet eam pnapationis et huius
 et quia in aliquo deficiat a vera pnapatione
 ideo dicitur pnapatio pnapata. Deficit autem
 in hoc quod quibus in pnapatione opponere sup
 ponatur sibi tamen non habet medium sui generis
 pnapatione opposito quod tamen habet quia mediata.
 Et quia quibus vniu. extremum opponere sit
 in genere in pnapatione opponere. si habitus
 tamen alterum extremum. si pnapatio non est
 in genere cuius tamen oppositum est in omni contrarietate
 Tertio quia quibus vniu. terminus pnapatione
 opponere sit positus. si habitus tamen alterum
 extremum. si pnapatio nihil ponit si ene
 gatio in subiecto determinato si quodlibet con
 trarium est terminus positus et licet sit
 negatio sui oppositi tamen semper ponit nam
 aliquid in subiecto. Tunc ergo quoniam dicitur de pnapatio
 pnapatio quod pnapatio et habitus faciunt pnapationem
 contrarietatem et in hoc de pnapatio dicitur quia pnapatio
 albedinis est nigrum si quia nullus
 habitus dicitur de opposito contrarietatis et pnapatio
 pnapatione sicut et dicitur quia
 aliquid dicitur quod habet. **De oppositione**
relativa.

Multum restat secundum de oppositione rela
 tiva quod est autem opposita relativa

oppositio duorum relativorum cuius na
 talis est quod inter omnes opposites minimi
 habet de oppositione hoc autem non convenit
 sibi pro eo quod habeat medium sui generis ut
 sibi que in aliis minimi eam opposi
 tione si quia non semper requirit extre
 ma reale dicitur ut per relationem totis
 maxime ydeitatis qua dicitur idem est
 idem. In omnibus autem aliis oppositis
 nunquam extrema sunt idem sicut patet
 de contrariis dicitur et pnapatione oppositi
 In aliis autem relativis que non habent y
 deitatem extremorum sicut est in rela
 tione reali est ad huc minus de oppositione
 quod in aliqua alia oppositum quia vniu.
 extremum in aliis minus ponit aliud
 nec includit se in se vniu. vniu.
 expellit reliquum et vniu. existente ipso
 sibi est reliquum inesse et hoc patet
 in illis potissime quorum extrema in
 vniu. sibi opponunt ut in dicitur et pnapa
 tione oppositi in quibus vniu. generis est
 alterius contrarietatis si in oppositione rela
 tiva vniu. extremum aliud includit vniu.
 posita se ponit pnapatio se pnapatio
 quod autem sit opposita relativa diffini
 tione potest patere ex diffinitione relati
 vorum posita superius. **Conclusiones**
ponentes breviter omnes conclusiones tunc
libet oppositis.

Multum breviter concludo condicio
 nes et appetites transibet in
 oppositum in se et per quas una abal
 tera dicitur ut convenit in ea et primo
 dicitur que est maior secundum pnapationem
 et quod est et relative. **Septem conclusiones**
de contrariis oppositis et in quibus quod dicitur
ab aliis oppositis.

Omnium ad primum sciendum quod dicitur
 oppositio habet vniu. conclusiones sine
 quibus non esset vera dicitur. Prima est
 quod extrema contrarietatis careant omni me
 dio tam medio eiusdem generis quam medio
 sibi susceptum sicut patet de ente et
 non ente esse et non esse. Et quod vniu.
 quod extremorum sit extra genus sicut
 patet de ente quod est extra et super omne
 genus quod ad affirmationem et non ente
 quod ad negationem. Tunc quod non potest

esse in genere. Et quod unus terminus extremorum
dicat adpositum sicut quod sit modus aff
matum ad modum dicat positum vel
negatum. Quanta quod illa negatio non
sit alienius determinate rei ut ea de
terminatum sibi sit absoluta negatio
ita quod terminus absolute sit non ens
Sexta est existas sequens quod non magis
extrema possint esse idem ut sit ex
his omnibus ostendunt ille v. quod dicitur
ante positum in diffinitione adcomis
Unde est unum quod dicitur et unum appina
comis et negationis quod sit unus et em
dem per idem et unum sicut et eodem
tempore sicut dicitur est prius. **Conditio**
nes opposicionis pnatine et in quo co
neunt et differt a ostensione

Opposicio autem pnatina quoniam in
ostensione in tribus quod dicitur et dicit
ab eadem in duabus et sic habet ostensa
nes quod. Prima est quod caret omni medio
sui generis. Secunda est quod altero extremorum
dicat aliquid positum et altero non. Tercia est quod
nunquam extrema sunt idem nec sunt
et in his tribus quoniam in ostensione
quod appetas est quod sit medium sibi suscep
tum ut visus et ceteras ostendit. Quod quod
quod extremorum est in genere. Nam huius
est in genere dicitur pnatia ad modum
et non dicit negationem absolute si nega
tionem determinate forme in determinato sibi
et in his duabus differt et differt ad ostensione
Septem quod dicitur ostendit opposicionis et quod
quoniam et dicitur a ostensione et pnatina.

Opposito autem dicitur huiusmodi aliquas p
petates in quibus quoniam in ostensione
ostensione et pnatina opponere et aliquid quod
dicitur. Prima enim appetas est quod opposito ostendit
magis sunt idem nec sunt et in his quoniam
tamen ut dicitur opponitur. Secunda est quod huius
medium susceptum utrumque extremum quod
ad illa ostensa quorum non est altero a nra
et quod utrumque extremorum est infra genus
et infra idem genus huiusmodi unum beat
com pnatine et altero com huiusmodi ad
mutem copata et in his duabus quoniam

omni pnatina et dicitur ad ostensione opponere. Et
quod semper unum ostendit sit com huiusmodi. Et non
bilis alter autem pnatine. Et ignobilis
et in hoc quoniam in pnatina opponere.
Tercia est quod utrumque extremorum est aliquid nam
positum huiusmodi unum beat com pnatine
et altero com huiusmodi admutem copata
ut albedo et nigredo. Secunda est quod huiusmodi medi
um est huiusmodi quod ad ostensa mediata. Unde quod
eius sibi vicissim in esse putat quod ad ostensa
ostensa in quibus est regressus ab uno in
alterum. Ut aqua altera aqua non mest
et in his tribus ultimis differt et dicitur abo
ponere ostendit et pnatina. Alique autem ista
tamen appetatum sit quoniam huiusmodi quod omni
bus in sunt. in prima. Et tertia et quarta
et quinta tam mediatis quod immediatis quod
quoniam et tam illis que successine sunt
quod illis que successine in esse non putat.
Secunda autem ostendit simpliciter loquendo sexta et
septima non omnibus huiusmodi quoniam in
quoniam illis huiusmodi quorum alter non mest a
nra et non illis quod alter a nra mest. Sec
ostendit mediata et non immediata. Septima
ostendit in quibus ab uno ad alterum est regressus
et non illis in quibus non est regressus. Quoniam
tamen ostendit relatione opposicionis et quod
quoniam et dicitur ab aliis.

Opposicio autem relatiua sit quatuor
ostendit. Prima est quod non sit medium
sui generis et in hoc quoniam in ostensione
pnatina et in huiusmodi immediatis et dicitur
ad ostendit mediatis. Secunda quia non sit medi
um sibi in quo quoniam in ostensione et
differt ad ostendit et pnatine opposicionis. Tercia
est quod in relatione reali extrema non sit idem
et in his quoniam in relatione reali sibi in relatione
comis putat esse idem ut in relatione ydep
tatatis in quo dicitur ab aliis. Quarta est quod unum
oppositum ponit reliquum ut destruit.
quia posita se ponit et pempta se pi
nit in quo dicitur ab aliis tribus. Ergo
de opposicionibus dicitur sufficiat.

De
Nominibus imptantibus aliquid huiusmodi
aliquis ordinis ut ostendit ordinem

Tercio ostendit est de nominibus seu
ostendit signatibus ut quoniam

habitudinem aliquis ordinis. Circa quod
occurrit hic p[ro]p[ri]um d[ist]incti[on]em. s[ic]
de p[ri]ori et p[ost]eriori cum suo opposito q[uo]d
est simul. de p[ri]o de causa de e[ss]e de n[on]a
de p[ro]p[ri]etate. de ex. m. de motu de toto
de magis et minus. Circa p[ri]us aut[em] et
p[ost]erior[em] videnda sunt tria p[ri]mo quot
modis d[icitu]r p[ri]us et p[ost]erior[em] s[ecundu]m p[ri]m[um].
S[ecundu]m quod d[icitu]r p[ri]us et p[ost]erior[em] iuxta af
firmati[on]em ang[eli] et m[od]o declarati[on]em eiusdem
dubii. *De p[ri]ori et p[ost]eriori.*

Primo igitur d[icitu]r d[icitu]r est de p[ri]ori
et p[ost]eriori. Circa q[uo]d sciend[um] q[uo]d
ut patet p[er] m[od]o m[od]o p[ri]us et p[ost]erior[em]
d[icitu]r r[ati]o aliquis p[ri]ncipii et i[tem] d[icitu]r p[ri]us
q[uo]d est illi p[ri]ncipio p[ri]ncipius p[ost]erior[em] n[on]
q[uo]d est ab eo remotus. Hoc aut[em] p[ri]ncipii
p[er]tinet sum[m]u[m] t[em]p[or]e ut m[od]o q[uo]d ut m[od]o
a[ff]irmati[on]e ut m[od]o et ideo om[n]es modi s[ecundu]m
p[ri]us et p[ost]erior[em] reducant[ur] ad aliquem
istorum trium modorum q[uo]d aliq[ui]d est p[ri]o
altero s[ecundu]m q[uo]d t[em]p[or]e ut m[od]o m[od]o
ut m[od]o. ut aut[em] supra patet
q[uo]d t[em]p[or]e est duplex una c[on]tinua altera
discreta s[ecundu]m q[uo]d t[em]p[or]e q[uo]d t[em]p[or]e
p[ri]us altero t[em]p[or]e p[ri]mo s[ecundu]m ordinem in loco
ut si d[icitu]r t[em]p[or]e aliquis locus q[uo]d est ei p[ri]o
p[ri]us est p[ri]us s[ecundu]m locum et q[uo]d remotus
est p[ost]erior[em] et hoc modo ignis est p[ri]o
aere r[ati]o celi et aer q[uo]d terra. Si aut[em] eo
accipimus p[ri]ncipii aliq[ui]d inferius ut
p[ri]ncipii t[em]p[or]e sit eo aqua esset p[ri]o ac
re et aer igne. *¶ S[ecundu]m d[icitu]r aliqua p[ri]o*
1° s[ecundu]m t[em]p[or]e et hoc duplex. uno enim modo
2° d[icitu]r p[ri]o r[ati]o p[ri]o que sunt remota
ra ap[er]ta n[on] et isto modo p[ri]o sunt y
nat[ur]as q[uo]d eius passio q[uo]d nat[ur]as
est magis remota a p[ri]o n[on]. alio
3° d[icitu]r p[ri]o aliqua r[ati]o futuri t[em]p[or]is et sic
d[icitu]r p[ri]o que sunt p[ri]o p[ri]o p[ri]o
ut sic floris arboris est p[ri]o q[uo]d
fructus futuri ex illa floris. Ter
4° d[icitu]r aliqua p[ri]o s[ecundu]m ordinem i[n] motu
et h[ic] s[ecundu]m uno modo in n[on]alibus et sic illud
q[uo]d est p[ri]o m[od]o p[ri]o p[ri]us sicut
p[ri]o est p[ri]o v[er]o. p[ri]us enim est p[ri]o ab
q[uo]d n[on] et i[n]p[er]u[er]a est p[ri]o p[ri]o
generati. S[ecundu]m modo in n[on]alibus

et h[ic] modo d[icitu]r p[ri]o illi qui sunt
in p[ri]o constituti et h[ic] modo vo
catur p[ri]o dignitatis et isto modo
se h[ic] p[ri]o in civitate rex in regno
quor[um] est imp[er]ator et m[od]o. Sub d[icitu]r
aut[em] et p[ost]erior[em] et exequi. Rex igitur
in regno et p[ri]o in civitate sunt
p[ri]o m[od]o et q[uo]d ei aliqui sunt y
p[ri]o p[ri]o. S[ecundu]m aut[em] q[uo]d
discretam d[icitu]r aliqua p[ri]o sicut q[uo]d
t[em]p[or]e sedentibus p[ri]o regem qui est ei in
timor et p[ri]o et i[n] manu dignitatis discre
tis m[od]o r[ati]o p[ri]o et p[ri]o medio et
sic de aliis. *¶ P[ri]us aut[em] q[uo]d t[em]p[or]e et*
aliquid p[ri]us altero otinuit t[em]p[or]e tam
in cogniti[on]e m[od]o q[uo]d p[ri]o s[ecundu]m
opposito. q[uo]d id q[uo]d m[od]o m[od]o
na est p[ri]us et p[ost]erior[em] i[n] cogniti[on]e
p[ri]o. uno ergo modo et aliq[ui]d p[ri]us
cogniti[on]e m[od]o sicut v[er]o s[ecundu]m
p[ri]o singl[ar]ibus s[ecundu]m p[ri]o et eo
Enim enim r[ati]o sit v[er]o n[on] cognoscat
fortem nisi cognoscat hominem. Et
enim p[ri]us sit p[ri]o n[on] cognoscat
hominem nisi q[uo]d cognoscat fortem
3° modo aliquid est p[ri]us m[od]o
cogniti[on]e eo modo quo simplicia
p[ri]us cognoscat compositas sicut p[ri]o
cognoscat albedinem et homo q[uo]d h[ic] albus
est in p[ri]o q[uo]d p[ri]o op[er]a offe
dit sensu q[uo]d simplicia. 4° d[icitu]r
aliqua p[ri]o cogniti[on]e m[od]o eo
modo quo passiones m[od]o op[er]a
sunt p[ri]o et sic enim r[ati]o sit passio
linee lenitas sup[er]fici p[ri]o et sit li
nea sup[er]fici et simplicior r[ati]o est
p[ri]o cogniti[on]e ip[s]a lenitate m[od]o
aut[em] eo. passiones enim magis com
positas p[ri]o sunt. P[ri]us aut[em] m[od]o
sensu d[icitu]r p[ri]o p[ri]o t[em]p[or]e q[uo]d t[em]p[or]e et
sic d[icitu]r p[ri]o que p[ri]o et sine aliis
et alia n[on] sine ip[s]is et isto modo al[ter]
p[ri]us h[ic] et h[ic] est p[ri]us a quo n[on] o[st]at
essendi o[st]at ut d[icitu]r m[od]o d[icitu]r n[on]
enim se[ci]p[s]e si al[ter] est h[ic] est s[ecundu]m eo si
h[ic] est al[ter] est v[er]o al[ter] est p[ri]us h[ic]
5° modo est s[ecundu]m attributi[on]em ut ana

Logiam cu em eus dicitur sba r ac
adente p pns de sba dicitur sba
pns adente .. Tertius modo fm
dimissio eus in actum r potetia
si em accipiamus fm potetia sic in
est pns for r dimidui rei re r pe
toto . Si si accipiamus factu ego e
quia forma pns est m r totum
dimidio r pte . ptes em no mapi
mit ee actu nisi p resolucom tota
Aplis aut m li p dicitur pnt
alim modu poris cu . f . snt duo co
nabilia r vnu est causa alteri ut
sit illud q e causa alterius e pns
f nam sicut veritas rei e causa veri
tatis oroms . abeo em q res e ut no
est di di odo na ul fla . r cu yte in
tates qntur . f . mias rei r mias
oroms fca dte f mias rei e prior
f nam miate oroms r ita patet mo
di poris r pns posterioris os quos
pnt pns m li p dicitur pnt r vo
metia . *Assignatio modoru dntu
poris r posterioris f ang .*

Secundo sciend est q bns ang
xii . qses . ca . xxviii . videt alr
assignare modos poris dicens qd
pns di aliq altero qtuor modis
pmo em r sic dnt e por oi crea
tura . Si qe r sic flos por e fctu
Tertio elcone r sic fructus por e floc
Quarto origine r sic e formis prior
cauti r m pma rebus ex m r for
compositas . Qm modi qnus pmo
et r videant diffie ab omi modo
posito ab azle q no est ita qa ad
alique alioy rednabiles sut de qo
multum emadum no est . *Q modo
olia sut pora cognicione pntati
bus .*

Tercio h nonnd est q posset mli
male dnt q dnt e de pntate
in cognicione . f q m sensitua ogm
acione est por cognico pntati q
vltim . huius em oppositu videtur
dia pmo ptho mpu q ta taltina

q pntua cognicione por est cognico
vltim cognicione pntati q male
videtur est q aplis de hac pntate
faat mencionem mibus locis mto
metia vbi pnt q dnt e q oia p
pora cognicione q mad mltam poste
riora mpu . pte mpo posterior vbi de
q cognico singlariu pcedit cogni
cione vltim sicut pntua ogmiao p
cedit mltam . Tertio mpu pnt
ptho vbi pnt q cognico vltim por
est ogmione pntati no solum fm
mltam f etiam mpu sicut ogmiao
confusa e por determinata r pntex
emplum q aremotis pns ognosat
res visa esse eus postea dphendit
p appxmatom esse animal postea ho
postea vltimo fortes r pnt apnatio
oms vuos vocant ptes f finale solu
pnt fm .. Ad hoc igitur solucone
melligend est q ante loqmur de cog
nitione talit vltim r singlariu fm
pntua r mltam ognem possimus
loqui ept vno modo comparando cog
nitionem pntua ad mltam r sic
pntua ogmiao pcedit semp ogmiao
mltam et cu pns no sit dnt app
hensum nisi singlariu quia no cog
nosat nisi hnt r mnt . Mltus aut
ecomiso est dnt cognosacimus vlt
im ut patet 1o de anima sequit ex
h q tmi cognico pntua sit por in
tltina q cognico pntati sit por
cognicione vltim pnt h due ogmiao
nes adinuice opant r sit accipit pns
pmo posterior . vnde r ibidem d pns
q defiaete pnt . nra e defie sciam
que est pntim pnt etid eam mto
pnt mnt dnt ibidem q oia sint
magis no mpu f singlaria quo
adnos . Alio modo pt fieri compa
istay cognicionum no quia pntue
ad mltam f vnu pntue ad aliam
pntua et vnu mltue ad aliam
mltam f q mead po est pnto
de mpta cognicione ad pntam

et sit cum in utraque cognitione sit pres
 sus de mptio ad p fmi cogitacio ante
 mpti et in omi sit mpti mpti at dis
 tincta sit r p fmi tam mpti q r mpti
 lectura cogitacione r magis vlt e pns
 ogitacione r h patet mpti r f loci r f
 tyus . Secundo loci quidem quia pns
 applicandus aliqua rem aremotis esse
 corpus q at r aial q hominem r horez
 qua sortem . id eam est f tyus qa
 puer apu pns distinguit hominem a
 no hore q hunc hominem ab alio homine
 unde pui apu omis viros vocant pres
 postmod aut se determinat ad vnu qd
 q et eod modo magis one pns e og
 ne r mpti sicut m sensu et sic loqr
 az les pmo p hore et isto modo dicit
 bidem q magis to fusa r magis vlt se
 noaora nobis quo ad nam at disticta
 se noaora quia que plus hnt deentia
 te plus hnt decognosabilitate . Talia
 aut sunt magis determinata . Cum ante
 dico q mpti ogne pns apphendi
 vlt q pte sane intelligendi est qabi
 vlt no accipit p abstracti f ibi sunt
 p magis om r p magis ofuso pte at
 p magis determinato . . Tercio modo pe
 fici comparatio istaz ogmcomum in ead
 po no f rom mpti r p f f rom ob
 iecti dnt r mpti r sic pns pte dnt
 recte hnt pte p obiecto r pte pte dnt
 at r mpti p actus apphendi vlt m
 qntum em cognoscat hnt hominem cog
 noscat hominem qui de hoc homine putat
 forte p dicitur . Intelligit at hnt p ob
 to vlt p abstracti dnt r pte . In
 dnt aut r pte r reflexam cognos
 at pte ut pte r de amma . En
 igitur quolibet potetia pns feritur
 naturalit mpti q e sui obm dnt
 postmod aut m obm m dnt obiectu
 at pns sit pte dnt . Indnt aut vlt
 r eg mpti se q pns nalt ognosca
 asu pte postmod vlt . In mpti at
 eg pms est notu vlt q pte r isto
 dem est supra de pte ogmcomis di
 usa r mpti r p n r vlt r pte r

patet

naliter quo ad nos r m p n p n se
 ogmone singularia vlt aut poste
 riora . Intelligit at eg et isto modo
 loqr pns p mpti . . Expre
 das igitur pte pte qualt vlt se
 p n ut posteriori cogitacione pte
 ribus pte vlt tam r cogi
 tacione pte q mpti . Quot
 modis di fuit .

Simul aut di p n p n ad pns
 et postmod r ideo no optet
 alios modos siltatis assignare nisi
 q q modis dnt aliqua pns tot mo
 dis p n p n aliqua dnt simul
 ponamus tu tres modos quos pnt
 az les mpti q p pms est
 q r dnt simul quoz genit r q ser
 nacio est m eod equali tempe r h
 modo f m r p p pte sunt simul
 Secundo e q illa dnt ee simul que
 tnt qntum f ee qntum ita em qd
 vni no est causa alterius ut sit r h
 modo relata sunt simul na quia nalt
 intelligencia r qntum admittit neu
 trum est ea alteri ut sit mpti rela
 tm hnt f illud m quo fundat r vlt
 vni possit ee causa alterius ut pa
 tet de pte qui est causa filij . Tercio
 dnt simul quetaz spes ex opposito
 dnt sub eodem genere r eam
 dnt aliquod genus r due opo
 site dnt dnt sine gnt r due spes co
 stitute pte dnt esse simul . De mpti
 tantibus hnt dnt ordms ut causa
 litatis r pmo quodo dnt hnt tra
 f p n r elin .

Dicend est de nomib quib i por
 tatur ord causalitatis que p
 tra . f p n quo mpti or
 do causa r elin quib mpti hnt
 do causalitatis r de istis vidend e go
 modo se hnt admittent . Ad q dnt
 q ista sic dnt quia omie elin e cau
 sa r p n r omis causa e p n
 f no eg quia no omie p n e causa
 ut elin n omis ca elin . Exquo pat
 q p n e magis one q causa r causa
 q elin . P n igit mpti ordi

nem quendam. si ultra hanc causa iportat quendam influxum ad eam causa quod non est de ratione principii et ideo patet quod quodvis est non principium quod causa unde in diuisis est principium et diuisio per se ut pater est principium filii et per se filius sunt principium spiritus sancti. Non autem accipit non causa alii effectus. Unde pater non est causa filii nec pater et filius sunt causa spiritus sancti. Unde patet quod principium est quodvis quod causa et quod quodvis et quodvis principium patet per se de causa 3o de celo 88m est. **Quot modis inueniuntur principia et in quibus inueniuntur principia.**

O natum igitur ad nomen principii quod inueniatur ordinem sciendum quod ordo est nobis manifestior in motu locali ubi est prius et posterius et si locum et si tempus quod in aliqua re alia eo quod motus iste est spiritui manifestior. Secum dum autem quod res nobis sunt magis note si hoc a nobis nominantur et ideo quia nomen principii ordinem quendam inportat. ordo autem est nobis notior in his que ad motum localem sunt. Ideo hoc nomen principium. primo si sunt in motu localem et ad illud quod principium est in his que respiciunt motum localem. Circa motum autem localem gignunt tria. scilicet magnitudo super quam transit motus. Secundum tempus motus. 3o tempus mensurans motum. hec autem tria se habent per ordinem ut patet ex philosopho. Nam si ordinem prioris et posterioris in magnitudine est prius et posterius in motu et si prius et posterius in motu est prius et posterius in tempore. In suppositis potest facile patere quod modis si principium quia in principium prius et posterius principium significatione inueniuntur in his que respiciunt motum localem per se in aliis ex ordine ibi est ordinem. Ordinem ad principium inueniuntur in principium est per se. primo si principium de principio aliamus magnitudinis aqua movetur motus sicut si nauta moveatur in a in aqua in principium prior est principium et principium est et quia prius et posterius

in magnitudine sequitur prioritas et posterioritas motus ideo etiam inueniuntur in motu et in tempore. Unde ponimus principium magnitudinis ut in a in principium motus sicut si aliquis incipiat currere et principium tempus. quod. si primo tempore incipit esse. Aliquid autem est principium motus apud magnitudinis alii autem non si amagis optimo ut patet per metaphysicam in exposito in disceptationibus. Non enim incipit alii aliquis adistere ab eo quod est principium simpliciter et si nam si ab eo quod est magis optimum et magis facile addiscitur. Unde est in moribus humanis non semper incipit motus apud die si alii a me. Exinde etiam est quod in illis motibus qui sunt super cursum magnitudines non habent principium accipit alii principium aquo optime mouetur mobile si suam nam sicut in motu corporis celestium principium motus ponimus in oriente Ex quo patet quod inueniuntur principia et in principium in magnitudine et in motu et in tempore. Ex ordine autem ordinem in motu locali inueniuntur etiam principium nomen deum in fieri generatione rerum et hoc dupliciter. primo in ut dicatur principium ad tempus ut intransitum. Alio modo non merens. i. existens. primo modo si principium rei illa per que primo generatur quod ad naturalia ut que primo fit quod artificialia et sic in naturalibus in artificialibus per principium quia primo generatur in artificialibus in nam carina in domo fundamentum et in omnibus istis id principium est merens. Alio modo si principium rei in incipit rei generatio ad naturalia ut factio quod artificialia ut actio quod in artificialibus et hoc per in naturalibus quidem et generationis sicut per in materiam principium principium et illud unde incipit alteratio si principium alterationis et omnium communes animos si principium belli in moralibus etiam illud si principium ex quo voluntate cetera mouetur et inde de sunt principia in civitatibus ut in familiis. In artificialibus etiam illud si principium quod est principium artificatorum hoc autem est ars mechanica ut quas etiam quodam dicitur

architectonice .i. principales : sunt hec
que sunt alie impare sicut nam fima
lignorum dolatue . . . Vltio aut quia ad si
militudinem ordinis qui i motibus ex
tenonibus apparet consideratur quida
ordo in cognicione rerum : papiue f q
mellius ut f quidam similitudine mo
tus he discurre de pncipis ad aduio :
nes ideo alio modo di pñm vnde res
pñmo inuotesat : sic vñm noie pñm pñm
in pº postior pones aliqua pñm de
monstracomm . Et quia omis causa
pñm e licet no eoº ut pñs dñm e tot mo
dis di pñm quot modis causa de qua
immediate se . *De Causa*

Inuestigando aut ea que de causa
gda sunt qñor consideranda occur
runt . pñmo quot sunt gñia causam
Secundo quod se hnt ad effm Tercio
quod se hnt aduio . Quarto quot
modis variant ipas cap gñia *Quot
sunt gñia causam*

O natum ad pñm dñm q qñor se
genera causam . f. efficiens ut
in nalis pater est causa filij : i ar
tificialib faber cultelli et maulibus
consiliator pacis . Et itep ca materialis
ut ala sunt in mxtor : lapides in a
domus . Ita causa formalis ut ala ro
nalis e for corpus etalis compositio ut
figura domus est for eius . Et finalis
ut lucrum e fms meracoms : bñm
do hois : mbitao ca finalis ipñs
domus . . . Rñm autem ad quodlibet
genus caro aliquid noue e . Et pº de
causa effiaete . fº de ca mali . Tº de
causa formali . Quarto de ca finali .
De causa effiaeta et quot sut modi eius

Quatum ad genus cause efficias
faciend q qñus ois causa efficias
sit agens nale ut appoito in dñm ca
hoc pñm quatuor modos cause effiaete
e . Est em causa efficiens pñas dis
pones aduio : qñans . . . Causa
efficiens pñas di que vñm rei per
fectom causat sicut q induat formam
nalem in nalis ut artificialem car .

artificialibus ut edificator domus . . . Dis
ponens aut di q no induat vltima
forma f pñat in aº in ad forma
sicut artificialibus ille qui dolat
ligna : lapides di causa efficiens
domus dispones in quia no pñat
di causa efficiens quia illud q ipse
facit no est domus nisi impo . Appi
quabit aut tanto amplius ad rom
cause efficias qñto facit dispositio
magis nñtantem ad forma : ideo d
q vltima dispositio nñtante cau
sat qñm forma no induat sicut ho
generans rº forme mellue que est
abextincto magis appmquat m os
causas disponetes ad rom cause ef
ficias . . . A dñmas aut di mñm
coopatur ad pñapalem effm . Sed
in hoc dñt apñapali agente quia
pñapale agens agit ad fine pñm
aduio aut ad fine alieni sicut
qui aduio regem in bello opat
ad fine regis Et h est condico omis
cause facie ad pñm . na ca pñm pñ
finem pñm opatur in omib age
tibz ordmatis sicut militans pñ
fine cuius . . . Consilians aut dñt
ab effiaete pñm mñm dat ei fine
et forma agendi : h est qñm pñm
agentis pñm qñm e dñs ad omie
aliud agens pñm sicut sit agens na
turale sicut pñm . Nam pñm
agens melluale m omib dat fine et
forma agendi secundo agenti autu
q sicut namfactor dolator lignorum
et gubernator fñm nautis : pñm
mteº totu ne pñm q dñm qñm q opo
ne est opus melligencie . Ad hoc at
genus cause reduat omie agens qñ
facit ee aliq quocunq mod vñm soli
f esse sbale f ead actuale *De cau
sa materiali*

O natum aut ad genus cause inlio
faciend q sicut accipitur in mñm
bus nalis sicut artificialibus sicut a
lis quonstiaq rº totus pñm dñ
in vna que di pñm alia mñm

ut si q. ad aia prima pili sunt
piones f. remota enim ut dices:
ad huc remotior piliat remotissima
at huc sicut hic ita in talibus ut
in a piqua in hore sūt carnes: of
sa remota ipa elemeta remotior in
pma: ita ead i artificialib. **De cau
sa formali.**

O natum ad genus cause foris
faciend q. est d. for quedam
extinsecā rei: h. uocatur forma exem
plaris sicut liber exemplaris agnos
bitur d. for exemplar scriptur ad q. ipi
acend sctor opatur: i. isto modo per
modū forme exemplaris dēus d. for
omī rerū vū cantamus. Effina ut
formalis cā dēus: finalis f. mōq. in
alia ē forma mēseca mēseca: h.
dūp. qmā ut pbalis ut aia ronalis
in hōme ut accidentalis ut albedō.
Cura q. faciend q. quōdā vna res si
pbat actu ens est in a alieno sicut
argenti pbyale: tūc for corus tali
m. aptho quōd vōtur spes ut p vto
metheca. Qūdoq. aut ples res si
pbat adinuicem admate sūt in a
aliatus rei q. quōd contingit tūp
Qūdo q. em dūse res cōmūgunt et
adnuatur f. ordine tū sicut hōies
mēcatu ut domus mōitate: sic
p for tūdz totum q. designat noie
exeratus ut qūitatis. Qūdoq. aut
nō solum adnuatur ordine f. otactu
z colligatōne sicut apparet in pab.
domus et tūc tūdet p forma ipa cō
posito. Qūdoq. aut supaddit al
teratio oponecūm q. contingit in m
tione: tūc for est ipa mixtio que
cū ē quedam spes opoms: q. qmā afor
res hē ēē z q. dūitatem: itū q. dūitas
mptatur p diffinām: ideo q. quōd
erit esse nōtur for aptho z vltius
eā ipa diffinō d. for nō obstatē
q. in rebz composit. ex m. z for dif
finō vtrūq. q. tneat. Reliqua d.
m. z forma d. cā sunt sup vbi agit.

**De pmetibus ad p dūitatem sbe De
Causa finali.**

O natum at ad genus cause final
faciend q. mēbil phibet esse ples
fines mēsecos licet nō eod. mod. ab
aliquo agente ut medicus mēse
santatem tamq. fine pūcipale: at
temiatōm corpis tamq. pūcipissimā
santati: pūgacōm p quā acqūit:
attematio et sicut in istis ita: malis
isti aut fines sunt subordinati: d.
fines sub fine sicut attema. ē sub sa
ntate: talis em attema. mēseatur
qualis ogerit santati: pūgacō sub
attematione: sicut qmā talis pūga
queitur: mēseatur qualis expedit at
tema. z santati. f. fines at semp hē
tōm boni ut semp ut salte apparet bō.
Vnde mēse ad malum mēseca opā
ut d. dyo. p. hēreus aut faciendū
q. qmā fines sit mēsebusdam vltio
mēse tū semp pōr est mēsecone et
causalitate vnde d. causa cā. Est
em causa causalitatis. effi. effiaens in omibz em qmā
aut m. z forme m. q. m. faat m. z esse
susceptuam forme z forma tēse mē
z pōis ē cā causalitatis nēseca: d. hōas
causalitate statū magis dūat m. z cā.
**Quōdo se hnt hēe qūor cause ad su
m effm.**

O natum ad faciend quōdo se hnt
hēe quatuor cause ad effm.
dūm q. dūe sunt extra essenciām rei
et ideo extinsecē dūe. f. causa effia
ens z finalis nō em sunt essenciales
rei sicut domificator ut mēseca nō
sūt de sba domus. Qd. patet qmā
nō exūte vtrōq. pē domus remane
alīe aut dūe. f. cā mēseca: foris nō
acqūdo formalem exūtem f. t. exūter
sūt de sba rei z mēseca ut mēseca
ce dūe ut aia z corpus sūt de sba hō
mēseca z ens essencia. **Quōdo se hnt
quatuor cause adinuicē tūc talitat.**

O natum ad faciend quōdo se hnt iste
qūor cause adinuicē. S. faciend

Quoniam ad quoniam videndum est quod
se modi causas. Non solum enim sunt
causae diuinae species quae dicuntur sunt unius ipsarum
speciei diuinae sunt modi. Sunt autem quae
causarum istarum modi quatuor. Unus
modus est quod quedam cause sunt priores
quedam posteriores. priores dicuntur prima
ae et viles posteriores facie et potestates
et huius prioritas potest attendi per rem illam prior
vnde est prius in causis efficientibus ubi est prioritas
realis homo generat hominem et sol per sol
ut causa prior et prima et viles licet remota
homo ut causa posterior et facia et pars
per principia. In causis efficientibus autem diuini
bus solum ratione est etiam prioritas per
rem et posterioritas ut medicus causat
sanitatem sicut causa posterior prima per arti
fex cum sit vilius sicut prima et remota et
quod deum est de prioritate et posterioritate in
genere cause efficientis intelligendum est
etiam in genere cause finalis scilicet et

Elemētum aut causalitate i por
tat ⁊ hē quatuor oꝛdīones qe
e. i. mōdo. tūc ē q̄ quēda sūt sūt
plices p̄ q̄ vnta dī ages cōm rīt.
vni effm vt vnus trahēs nunc qda
sūt cōposīte ut q̄ sūt plēs thēmes
m tractū namq

colligi pnt ex diffne data p pte vto
metheate. Prima qdico ut sit ca
ex qua fiat aliquid: p h pmetad
gemis cause mltis et ideo for alicu
no di pt dca elm. Et qd sit p m
millo gene: ideo farina no pt di
ci elm. Terciu est qd illa m sit
mexis: mntfeta p qd dca elm ab
om co exquo fit aliq sicut ex tuse
mte sine sit pnaao sine qru sine
m pnaom: qdnetu sba que est
m tnfens ut ai dca qd ho mu
siao sit ex homie no mntfco: m
fici exuo mntfco. Ela em optet ma
nere m hns quoz sut elta. Rttu
est qd heat aliq spem que no dmi
datur m alias dntfas p qd elm dca
ama pma que nullam spem habz
z ab omibz aliis materiis que di
uersas spes resolu pnt sicut corpo
buanu matres opa snores: hnt
Iuxta h qd diffinit pbs vto me
elm dcaos. Elm e exquo aliquid
oponitur qm ad pnu. pmo qm
ad secundu mextente qm ad terti
Indimibile spe m alia spem qm
id qrtu. et quia hec qtuor qd
cones cotrunt m hns: vto dcaom
et m qtuor corpibz simpliabz r m
torum corpnu ideo dcaom hns ee
ela notu: qtuor corpa simpliaa f
igne aq aerem et tram ee elta m
tox et opposito ex hns. Quot mo
dis dca nca n nctas.

Quoniam aut nca n nctas
fiet aliq pntes ad rom
cause. Est em causa ad qd dca te
sequit aliq. Idco dcaio n nctas
h aliquid dca est. Causas aute
ut dca e alie sunt mntfco ut for
et m: ab ipas suntur queda nctas
que di imutabilitat allest exi
fete ut efficiens: hnt suntur nca
tas que di exsuppone fms rexp
dientae. et p hoc patet qd e plex
nctas. f coactoms: violence

q pmet ad cam efficietm ut ai la
pis putat fufum monet fufum
nctas coactoms: violence: h nctas
mllomodo pt ee m deo quia a nlo
pt cogi: molenari pt ee m deo
alio creatis: t demombz m homibz
m lapidibz f diffentet quia t qm
aom hntabz talis nctas violence et
coactoms est m displiciaa f carea
bus ogmone est no cum displiciaa
et ideo ibi vocatur magis ppe mole
tia q coactio. Alia e nctas que fi
mitur ex fine: hoc duplx Est enge
dam nctas exsuppone fms m qua
fine supposito no pt res ofiste ut al
no posset vme sine abo. Est alia ne
cessitas expte fms que di expedi
entae sicut supposito illo fine q vo
lo tnfite rodami expedientis e tra
fite namgando q nata do: ideo nca
expedientae e nctas nctas: h nctas
ex fine no e m deo qm adactus: t m
fctos n qm adactus tnfentes qd
ordinetur ad aliu fine qui no sit
ipe f hec nctas est: esse pt m crea
turs. Tercia nctas e t mntas que
fuitur ex caus mntfco for: m r
ho expte forme est nctas totis expte
m nctas est mortalis: h nctas m
mntas est ideo qm adactus mntf
cos: t manetes ut p nctas mntas
gnat filiu: p r filius spnat spm
fan. Qntum aut adactus tnfentes
mexteriore mntas no est m deo talis ne
cessitas vnt no nctas deus mndum
creant aut gubernat f mora vnt
et libeat. Et sic pz q nca n nctas
dnt quadrup: q quod repnt mnt
z creatur: que sit: que no: h dca
tntas pt fm ex vto me. Quot mo
dis dca qtingens.

Et quia contingens opponit nca
de qtingen dca est. Quid no
cannus qtinges: futuz qtingens
z qd pt modi futuri qtingentis. Er
ca q sciens e q anteq res sit actu
f esse sue essentiae: existetiae solu.

hē esse in causis suis et dī futura. Causa
 autē inueniuntur triplex gradus quedā em
 nātē sunt in se et in ordine ad effectū p
 ē motus tēl in comparatione ad eclipsi-
 ses et alios effectus qui ex motu orbū
 nātō enuentur et effectus pēntes in ta-
 libus causis sūt quidem futuri s; nō con-
 tingentes vno nātū. Aliē sūt causę q
 nō sunt nātē saltem p comparatōem ad ef-
 fectus ut eos nātō pducant vno pūc
 nō pducere et effectus pēntes in talib;
 causis sūt quidem futuri s; contingentes
 et nō nātū et horū ē triplex dīa quia quedā
 causę contingentes dērmātē sūt ady-
 ducendū suos effectus ut frequenter ut
 deficiunt nisi raro ut q; hō genētur cū
 quq; dignis solū hoc em enunt ut
 implētib; rāo aut enunt ut genētur
 cū pluribus ut paucioribus q; quq; ef-
 fectus igit talia cāo dūm pēxistunt in
 causis suis sūt futuri et contingentes
 quedam eorū sūt contingentes frequenter
 quedam nō raro. Aliē nō sūt causę q
 de se nllam hnt dērmātōem adhuc ef-
 fectum pducendū s; p indifferētiam se
 hnt adutūq; sicut ā ar. ut for. pē-
 curre ut nō curre et effectus pēntes
 talibus causis sūt futuri et contingēt ad
 utriūlibet sūt igit in vniūso futura
 contingētā quedā frequenter quedam
 raro quedā adutūlibet. paret eadē
 q; contingens adutūlibet nūq; dīa
 p comparatōem ad cām agētē ex nātē
 nature. ista em semp est dērmātā ad
 vniū nisi impediatur q; fit ut raro s;
 dī p comparatōem ad causā agētē ā
 bere que pē agere ut nō agere que
 ut sic nūq; pducit aliquid nātō cum
 sit equalitē inditū ad oppō. pē q; qua-
 rōne vniū pducit pē et altero. *Dep*
positōib; ex d. m.

*I*nter ppositōes autē sūt aliquę
 causę hntudine mpcantes que sepius
 veniūt motuū sūm et sūt tres de quibus
 rōne sue spalis difficultatis aliq; dīm
 est. s; ex. d. m. et pmo d. ex. pō d. d.
 3° de jn. Qntem ad hanc ppositōem ex. tā
 vidēda sūt pmiū est in quo quēntur

et in quo dnt ex. d. Et quod et
 quot modis dī aliquid ē ex alio
 affirmatue et positue. Tercio quō
 dō dī aliquid ē ex nichilo nō po-
 situe.

Onatim ad pmiū quod se hnt
 admittent hęc due ppositōes ex
 et d. dīm q; si nām eis ppe ex
 de dnt sicut magis que et minus
 que. Quid q; em est dī aliquid est
 ex illo s; nō ē q; pē em aliq; ē ex
 aliquo et nō de illo vñ s; pō d. d.
 sūt hntudine pnapū q; spalis ut ma-
 terialis pūc ut effectus q; spalis ut
 pams est de forma et intellectus de
 ferro qntim ad pūc q; spale nile
 et filius genatur de pte sicut de pū-
 apio omātio quatiōis qntim
 ad pnapūm nile et de pte generā-
 te sicut de pnapio effectus q; spali.
 Et ex quq; dnt pūc q; spale quq;
 pūc et nō q; spale quq; neq; pnapū
 q; spale neq; absolute pūc s; solū
 ordinem ut patebit statim et idē pū-
 pnam acceptōem et statim amittet
 vniū se hē mplus. s; ex. et ad i. mmo
 s; d. licet aliquid tāga extensioe
 vno paltero loquētes vtiunt. *Quot*
modis dī aliq; esse ut fieri ex aliq;

Secundo videndū ē q; modis dī
 aliquid esse ex aliquo ut fieri
 et dīm q; sex modis. Aliq; em ex a-
 liquo dī esse aliquid sicut ex m. et
 dnt hntudine causę malis ut cul-
 tellus ē ex ferro. Aliq; sicut ex forma
 et tūc dī de nōre hntudine causę for-
 malis et sic dicim; q; hō ē ex corpore
 et anima s; ex corpore tamq; ex m. ex
 anima tamq; ex forma. Aliquādō
 dī aliq; ē ex alio sicut ex causa effi-
 ciēte monete ut effina et tūc dnt
 tat hntudine causę efficiētis ut sūm
 ē ex mao et artificiatā sūt ex arti-
 fice. Aliquādō autē aliq; est ex aliq;
 sicut sūm ex composito ptes extoto
 et tūc ex denotat hntudine totius ad
 ptes et hē modo corpus et āa s; ex hō

mine cu morit^r & filie ex domibus
 & sic ex filijs cum resoluuntur. Dicit
 aut^r iste modus attribus p^rmo quia
 in illis tribus e^t aliquid ex alio iⁿ via
 oppositi^onis ut p^rducti^onis in isto at
 est aliquid ex alio p^rima resoluti^onis
 sicut totu^m m^rtes resoluunt^r. Quom^o
 di alig^r e^t ex alio sicut ex fine & tunc
 designat^r h^uitudiⁿe cause finalis sic
 homo ex hoc comedit ut vivat una
 omⁿ fine e^t q^uestioⁿis h^u in mod^o
 noⁿ est adeo ut ali^q v^olatus n^o p^rus
 Sexto di alig^r e^t ex alio noⁿ denotaⁿ
 do aliqua h^uitudiⁿe talitat^r s^o po
 l^um h^uitudiⁿe ordiⁿis. hoc aut^r p^r e^t
 Dupl^r ali^q emⁿ m^rptat^r ord^o s^o t^rus
 & s^o motu^m & hoc Dupl^r quia ut p^r
 duo extrema motus & sic d^rimo q^u
 albu^m sit ex nigro ut aⁿsequitur
 aliqua extrema motus et sic d^ruo
 q^u nox sit ex die quia nox & dies co
 sequunt^r duisimⁿ motu^m solis ali^q
 aut^r atten^r di ord^o s^o t^rus solu^m & sic
 di fieri n^um^ug^uo ex equivo^oo. 1.
 p^ro equivo^oo & p^rat^r q^u vi modis i
 gnali ali^q di ex aliquo e^t affinat^r
 & positi^one ad quos si ali^q modi iⁿe
 m^ratur noⁿ sic exp^rssi omⁿs red^ruables
 sunt ad istos et h^um^umodi ut corn
 plures possunt h^u ex v^o m^ret^ria e^t
 Q^uo^o aliquid di e^t ex nichilo

Tercio vidend^u e^t qu^o aliquid di
 e^t ex nichilo ubi ex noⁿ videt^r
 m^rptare ali^q h^uitudiⁿe positi^one. Et ad
 hoc d^rimⁿ est q^u d^rit d^ric ali^q noⁿ esse
 ex aliquo & ali^q e^t ex nichilo. Nam
 cu^m di ali^q noⁿ e^t ex aliquo put^r ex d^r
 h^uitudiⁿe cause m^ralis ord^o omⁿo ne
 gatur & sic nichil p^rdicat^r & h^u mod^o
 filius dei m^rdiⁿis di noⁿ e^t ex aliq^o
 put^r ex m^rptat^r h^uitudiⁿe cause m^ralis
 noⁿ emⁿ e^t ex aliqua m^r hoc etia^m p^r di
 ci de angelis q^u noⁿ sunt ex aliquo sed
 noⁿ p^r d^ric de aliquo q^u h^ueat m^rat^r p^r
 temⁿ sui ex qua fiat. Cum aut^r d^ric

aliquid esse ex nichilo remanet ord^o
 affinat^r ad nichilum. h^u aut^r ali^q
 ordiⁿe ad nichil Dupl^r. s^o ordiⁿe te
 poris & ordiⁿe nature ordiⁿe t^rus
 quidem quia p^rus d^rmat^rone fuit noⁿ
 ens & postea ens & h^u omⁿi rei t^ruali
 quemeⁿ noⁿ aut^r aliam etia^m & sic si an
 geli celum et cetera creature fuissent
 ab etia^m noⁿ potuissent d^ric q^u fuisset
 ex nichilo put^r ex d^ric ordiⁿe temp^ris
 s^o quia fides ponit ea noⁿ ab etia^m sed
 ex temp^re hoc mod^o omⁿa creata put^r
 d^ric ex nichilo. ordiⁿe at^r ne p^r ali
 quid h^ure ad nichil p^r tanto quia totu^m
 suu^m e^t & q^u e^t est ab alio d^rpedens
 & sibi d^rictu^m e^t noⁿ ens & h^ueretur in
 nichil ita q^u ex p^rte sui noⁿ h^uet nisi non
 esse & quia q^u m^rest aliam ex se ipso n^uali
 p^rcedit illud q^u m^rest ei ab alio ideo
 posito q^u angeli celum et cetera creatu
 re e^t ab etia^m fuisset veru^m d^ric
 q^u e^t ex nichilo quia ex d^rnotat^r ibi
 ordiⁿe n^u ad nichil. hoc aut^r veru^m
 e^t & fuisset q^u omⁿs creatura ex se noⁿ
 habet n^u esse & sibi d^rictu^m e^t m^r
 etia^m. Cum igit^r creature omⁿs noⁿ sit
 ab etia^m ut fides ponit h^u omⁿs q^u ad
 totu^m q^u sunt ab alio. s^o adeo d^rpende
 aut^r omⁿs creature v^ol^uq^u mod^o s^o ex
 nichilo. filius aut^r m^rdiⁿis ut p^rus s^o
 cum sunt ab etia^m & p^r coet^rno nec h^ueat
 ordiⁿe n^u ad nichil nullo mod^o put^r
 d^ric e^t ex nichilo licet possint d^ric n^u
 esse ex aliquo ut ex d^rnotat^r h^uitudiⁿe
 cause m^ralis. De h^uat p^rone & q^u mo
 di di aliquid e^t de aliq^o

Secundo d^rimⁿ de h^uat p^rone de fa
 cili q^u ea uti poⁿssim^o Dupl^r
 vno mod^o p^rte & s^o t^rate alio mod^o lar
 ge si s^o t^rate sit d^rnot^r h^uitudiⁿe p^rti
 p^r o^rbalis ut e^t f^ramⁿ ut m^rlis ut aut^r
 celus e^t d^rcto q^u ad p^rim^o o^rbalis ma
 teriale ut filius e^t d^rcto q^u ad o^rbalis
 e^t f^ramⁿ & q^u m^rs h^uit v^oba d^rcto^ris omⁿs
 p^ro s^o s^o v^o in m^rima p^rte s^o s^o

q. de quibz q. denot pnapm formale
in hns dntaxat que sunt forme sub
sistentes: sic dicitur q. angls. e. dena
mentali. Si aut vnamur large hac
ppone de et sic aliquado vtm pntes
rignaliter et designat hntudme ori
gms ut h. radms e. de sole. alu utm
pnt ordmabilr: tuc denot hntudi
nem ordms ut h. de mane fit men
dies de dmita fit pamp. alu mxti
ipando hntudme cause mltis: effone
sme originalis: tuc smtur mlti et
originalr ut h. m hntams films e. de
sba pris alu sbaliter: ordmabilr ut
h. de pane fit corpus x. q. bi em e. ord
q. ma sba pams pcedit: no manet f.
vltimus sba pams no admittit sed
q. nctur in corpus xpi: id sbalr. alu
ecia accipr sbalr: originalr ut i di
mms films e. de sba pris rone abla
em tenetur sbaliter rone q. origina
De hac ppone In. et q. sunt modi esse
di. In.

Sexto ddm est de hac ppone In. et
sciend q. sunt vni. modi esse di.
In. pms modus esse di. In. est p
ps. integralis in suo toto ut digitus
in manu ut pms in domo. Secundus
modus esse di. In. est sicut totu integ
le in suis ptibus ut domus in piete ter
to: fundameto. Tertius modus esse di.
In. est sicut spes in genle: sicut q. libet
in ferms in suo supiori. Quartus modus
esse di. In. est sicut genus in sua spe ut
animal in homine: vni q. q. diffinens
in suo diffinito. Quintus modus esse
di. In. est sicut forma in m. a. r. yte q.
tus subdmr q. ma queda est for sbalis
ut aia est for sbalis hoi alia e. forma
accidetalis ut albedo hoi: pma hzo
di. q. p. e. In. ut for in materia ut aia
in corpe. Alia aut di. e. sicut accidens
in sbo ut albedo in piete: color in corpe.
Sextus modus esse di. In. est sicut
aliquid in suo effiaete ut regim in
regente. Septimus modus esse di. In.
est sicut aliquid in suo fine ut viciu

baudme. Q. datus modus esse di.
In. est sicut aliquid in vase: ut vi
ni in lagena: vlt sicut locatu i loco
hos aut modos esse di. In. dntingu
ar les. q. p. s. o. c. e. u. s. aut a. p. g. t.
u. q. ma subdmr q. nctm in duos q.
admod. dnt e. vni. v. In. p. s. tota ge
neri spes calor igni. Rex in regno
res in fine locoq. locatum. q. l. a. l. i. m. o.
di esse di. m. l. e. m. m. u. t. u. r. sicut in duos
vna psona e. mala in ois aliquo
modo rednables sunt adyos. De
motu: mutatione: p. e. b. u. s. e. o. r. q. o.
modi se hnt adinuicem.

Omne autem cause nales pmutaco:
r motu suos effus pducit id
demutaco: r motu aliquid hic ddm
e. secund. at p. m. m. p. o. s. p. d. i. c. a. m. a.
motus in suis spes. f. genera: r cor
ruptio que p. p. e. r. e. p. m. u. t. u. r. in sba. aug
mentum: r diminutio que repit in
genere q. nctat. Alteracio que repit
in qualitate f. loci muta: que repit
in genere ubi. P. o. m. e. t. a. t. q. m. e. i. s. t. o. r. o. c. o.
dico: r dca. q. ma genacio e. via a non
esse in esse. corruptio e. via a esse
ad no esse. Augmentum e. p. e. r. i. s. t. e. a. a.
q. nctati ad dntamctum vni est via ab
m. p. s. a. q. nctate ad p. f. a. m. Diminutio
no e. q. est via a p. f. a. q. nctate ad m. p.
f. a. m. Alteracio no e. mutaco ab vna q.
litate in alia f. loci muta: e. muta:
ab vno loco in aliu. Est aut m. l. l. i. g. e.
dm q. p. h. s. i. b. i. l. a. r. g. e. a. c. c. i. p. i. t. m. o. t. u. m.
f. p. m. u. t. a. c. i. o. n. e. q. ma genera: p. p. e. n. o. n.
est motus f. mutaco: r ideo si f. p. p. e.
tatem vocabulorum debeat dari h. di
m. s. i. o. d. e. b. e. t. s. i. m. u. t. u. t. p. o. m. e. t. i. p. u. o. v. a.
p. h. o. r. v. b. i. m. u. t. a. q. u. e. e. g. e. n. u. s. a. d. o. s.
q. u. a. s. e. n. s. m. u. t. a. c. i. o. n. e. s. s. i. c. d. m. d. i. q. u. a. o. c.
q. m. u. t. a. t. u. t. m. u. t. a. t. d. n. o. s. b. o. m. s. b. m.
et talis mutaco e. genia que p. p. r. e.
est sbas ut de sbo in no sbo: r talis
mutaco di corruptio que smt p. p. e. e.
sbas. Q. d. aut m. p. p. e. t. q. u. a. s. n. o. m. i. b.
r q. u. b. p. p. e. o. n. e. m. a. t. d. n. e. s. t. s. u. p. e. u. n. y.
d. p. d. u. c. i. o. n. e. b. p. a. n. e. t. i. b. a. d. g. e. n. u. s. s. b. e.
a. g. e. t. u. r. n. l. m. u. t. a. e. d. s. b. o. m. s. b. m. r. s. i. c.
est motus: r ita motus e. spes h. m. q.

gms qd e muta^o & dmsa d gnacon
 & corrupcon. nulla aut muta^o est de
 no sbo i no sbo ut ibid patz. hec
 at spes mutaconis. s. motus sub
 dmsit in tres quia e motus tque
 quantitas i yte di augmetum i dmi
 niao i e motus tque qualitatib
 et di alteraco i in ubi i di plocu
 mutaco. Quilibet aut motus est
 meod que ann suo tmo. En motu
 ad quantatem e in que quantat i sic
 de alus no sic tu q sit spes quantat
 f pceducon. qualite at se habeat
 motus ad forma i adacon i passi
 onem dmi e sup ai de atone i pas
 sione fuit fmo. Pmt at pbs ee
 v. de rone motus in pu^o v. pbs
 que regit ad motum. pmo enim
 requiritur motus a quo e pncipium
 motus. s. requiritur mobile q mo
 2° quus in quo e motus. e. tmmus
 a quo mapit motus. Qnto tmmus
 ad que tmmatur motus. Qme em q
 mo^o ab alio mo^o qm ad pma o di
 cionem i pmi e q mo^o qm ad pmi
 et in aliquo tempe qm ad ead et
 aquodam in quodam mo^o qm ad
 qrtam i qrtam. Ex hns igit patz
 horum pna accepto i difencio de
 toto et parte.

Mod dms est de istis nomib
 totum i ps i pmo quot sut
 modi totus sine totalitate. s. q^o
 modo se hnt admittent in genat
 et dca. Tercio in quib mmentur
 quelibet illaz totalitati i mgbus
 no. Qnot sunt i qm sex modi to
 talitatis.

Onatum ad pmi dms q e sex
 plex totalitas s q est totu i sex
 cuplia dca est em qda totu e pna
 ale qdam totum integrale qda to
 tu integrale qda totu psonale ut
 ita loqui liceat qdam totu pnam
 sine pole qdam totu vte i qda totu
 miale. Totum essenciale e q co

tmet plura reale qstencaa dca esse
 ciam pmod actus sicut e qpositi ex
 m^o et forma ut homo. Totum nes
 integrale e q cotmet plura qstencaa
 pmi reale no pmod actus i po^o f ut
 pmod qstencaa ut in toto qstencaa
 ut in liguo ut pmod qstencaa ut
 colligacoms ut in domo archa ut lto.
 Totum at psonale sine totalitas
 psonis attendi s qstencaa psonis
 pbe mdisiblis no em ht ptes reale
 dmsas pbales i sic dicmo toto di toto
 angls totus punctus. Totum aut po
 tenciale sine pnam e illud q ht di
 versas potencas reale dmsas a sua pba
 que sut pnapia opaconi sicut dca ht
 dmsas potencas ut visua audiam
 re. Totum at vte est q cotmet ptes
 ptes pbales sub se actu ut aptitudme
 de quib pducatur i illa no qstencaa i
 totum sicut vmi p rem s polum p rom
 et sic est totum vte genus ut al ut
 spes ut homo i hmo. Totu at miale
 no e aliud q mns opbendens plurali
 tatem aliquoz mator sicut duodenari
 d m^o xv. aplos. hoc aut totu non
 ita ppe ht rom totus ut alia cu^o to
 est quia totu opbendit plura ut
 a^o modo sunt vmi ut vmta. Qns at
 dca plura no ut vmi i vms vmi veri
 ficatur de illis que no vident hnt ali
 qua vmtatem. Sic go patz q st sex mo
 di totalitat. Qma aut ome totu est
 exptibus. ut rei ut roms. quot mod
 di totum tot modis dnt ptes illi totu
 corndentes totu em essencali mde
 ptes essenciales ut m^o i for totu mte
 grali ptes quantat totu psonali ptes
 roms totu potencionali ptes vnales qe
 sut pte potenc totu vli ptes pbales totu
 miali ptes mns opbendentes ptes mta
 tas totus discreta. Qmodo de totali
 tes se hnt admittent.

Secundo vidend est quod hec to
 talitates se hnt admittent i dms q
 omia tota onemut i noie i rone totus
 q pmt pbs v^o metha^o dicens q to

est cui nulla pars potius deest: et tunc
omnis. Dicit autem quia totalitas perfectior
dicitur ab omnibus aliis in hoc quod quodlibet
aliud totum habet partes realiter distinctas
Totum autem perfectionale habet partes distinctas
sola ratione aliquando ut in deo angelis
et anima. alii autem realiter ut in toto in
tegrali: et ideo habet videtur esse quod ad
alia tota. Unde quodlibet totum in sua
na est totum perfectionale. Et est aliquod
perfectionale quod non est aliq[uod] illorum vel. Ita
autem quicquid sit dicitur quia totum vult
de essentia cuiuslibet partis: et predicatur
de qualibet sua parte subiectiva ut al
de homine: et aliis speciebus et individuis
sub eo contentis. Et nullum aliorum totorum
de essentia cuiuslibet partis non predicatur
de aliqua parte suam ut patet discurre
rendo per singula. Male enim quantum ad
totum integrale dicitur partes et domus
et ita in aliis. Totum non essentialiter
male dicitur a toto integrali et potestatem
non quia quilibet pars totius essentialis et
integralis est de essentia illius totius. Et non
quolibet pars totius integralis vel perfectionis
Non enim potentia visiva est de essentia anime
vel lapidis de essentia domus. Totum autem
essentialiter dicitur a toto materiali quia in toto
essentiali accipitur aliqua pars ut actus al
terius. scilicet forma: et aliqua ut pars. scilicet materia
Et in toto materiali una pars non est forma al
terius que sit eius potentia. Totum autem
integrale dicitur a toto perfectionis quia totum
integrale dicitur per quantitatem motus et mensuram
Totum autem perfectionis per quantitatem virtutis
efficacie: et ita patet de istis totalitatibus
et quodlibet In quibus patet totalitates in
veniantur et in quibus non.

Tertio videndum est in quibus memora
tur sunt totalitates et in quibus non
Et dicitur quod totum essentialiter memoratur
in eo in quo est oppositum forme et mat
terie in omnibus corporalibus et non in aliquo
ente simpliciter et ideo non est in deo nec ange
lis nec anima rationali nec in formis simpliciter
bus quibuslibet ut accidentibus. Totum
autem perfectionale est in deo angelis et quibuslibet
habet perfectionem per se sibi debitam: et ideo

quod dicitur creatura per se et accidentem
Totum autem integrale non est in deo vel an
gelis vel formis simpliciter. Et in huius
modi quantitatem motus solum. Totum
autem vult non est per se in deo habet sit
omnis et spale per se totum vult quod
per se et actum non per se reale quod habet re
extra per se et quod habet materia. Totum autem
perfectionis per se quod habet solum huius di
versas partes distinctas et diversas per rem
et ideo deo non quod habet per se angelis et
homines et generaliter omnibus universis
et cunctis huius diversitatem potestatem
Totum autem male accipitur in per
tinentie que opponitur vni deus per
tibus et in omnibus entibus distinctis
et ideo talis totalis potest competere di
versis personis angelis sibi omnibus ge
neraliter et accidentibus. Accipiendo
autem in per pertinetie que opponitur
vni quod est principium in sit tale totum
male non operatur nisi huiusmodi qua
ritatem. Est autem hoc in deo totum sa
tis diffusum quod totum dicitur apud
de qua nihil ad prout deus in omni
sit vltra oppositam intentionem et hoc
de toto et partibus dea sufficiat de per
ceptione magis et minus.

Onatum autem ad magis et minus
videnda sunt quatuor. In enim
forme que magis et magis suscipiunt
angelis dicitur primo videndum est quod
formis et quatuor augmentis quod
at. Et per hoc ostenditur deus in magis
et minus et magis et minus et in inten
sione et remissione ex una parte et ex altera
sui et non ex utraque ex altera. Tertio
ostenditur quibus formis magis et minus
intendi et remitti illis quibus quod
Quinto ostenditur per quod quod quod
et remitti illis quibus quod quod
remouebuntur duo dubia circa per
Quid est angelis quibus quod quod
bus quod quod augmentis solum et quibus
motus augmentis.

Onatum ad primum sciendum quod forme
que magis et minus suscipiunt au
gen dicitur ideo videndum quod augmentis

vaie diuisis conuenit. & ceteris igitur
 q. augere nihil aliud est q. summe
 maiorem quantitatem. Vnde p. q. ali
 q. se h. ad quantitatem ita se h. ad
 augmentum. Vnde ead. sup. dicitur est
 q. augmentum est quantitas periste
 ti ad ditamentum. Est aut. dupl.
 quantitas vna dimensua que e. qua
 tas molis & corporalis alia vna seu
 virtualis et hec quantitas ex suo que
 no est quantitas nec dimensio dimensio
 ne sue essencie sicut quantitas dime
 sua s. magnitudo eius attenditur
 p. aliq. q. dimensibile ut multiplicale
 q. e. obiectum actus vnt. & ex quo
 suo est ut for. actualis in que quali
 tatis ut forma sbalis. Augme
 tum igit. respicit quantitate dimensua
 & quantitate virtutis s. augmentum
 quantitate virtualis no respicit neq.
 p. uenit ad spem motus que augme
 tum d. s. magis ad spem que dicitur
 alteratio et h. mod. augetur albe
 do et alie qualitates quantitas at
 molis & dimensua e. quorunda per
 actus & quorundam p. se. p. actus
 quidem sicut albedines que findi
 tur in quantitate qui impeditur d.
 quia sunt superficies tanta albedine
 esse dices & ideo etiam istis aug
 mentum put. est spes motus di
 mensa q. alteratio no ouit n. per
 actus. Quantitas at. dimensua et
 molis p. se inuenitur i. omib. cor
 poribus que p. se augetur. p. se
 aut. augetur aliq. dupl. Aliquid
 em. id q. sunt maiore quantitate mo
 de quantitate vni i. maiore aliquando
 at. h. est sine motu illius q. aug
 ri d. Vnde no. quilibet p. eius
 augetur sicut quilibet p. mobil
 p. se mo. h. aut. attingit q. effi
 cit. maior quantitas p. addit. aliq.
 extrinsec quantitate. s. igit. quado
 addi ligni ligno lapides aco.
 et h. mo. & h. quide augmentum est

in talibus s. no. motus augmen
 tum. Quid at. aliq. mo. dimensio quanti
 tate ad maiore p. attinge dupl.
 ut ita q. quantitas sit terminus motu
 ut ita q. sequitur tui motus. Quid
 igit. quantitas p. se e. terminus motus
 optet q. ibi sit additio quantitas
 ut totum & ad qualib. ptem ut to.
 augetur & quilibet p. totus s.
 fit in animalib. et in plantis & i. talib.
 p. se est motus augmentum & dimensio
 ti. Vnde motus augmentum no. est in
 si inbuti potentia nutritia que
 sunt vntia. Co. sequit. aut. qua
 tas tui motus quid. motus est ad
 aliquam forma q. determinata quantitas
 consequit. Quilibet em. forme de
 betur quantitas determinata & quia motu
 no. specificatur nisi ab illo q. p. se est
 terminus motus id. talis motus no.
 d. p. se motus augmentum s. ut genera
 ti sit forma sbalis sicut quid. ex aeris
 generatur ignis ut alteratio quid. est
 forma accidentalis sicut patet i. transac
 tione aeris. Et igit. patet quodo et
 quate diuisa diuisimode augeri dicitur
 triplex dicitur me. magis & minus & ma
 ius & minus.

Ex his patet s. que e. dicitur me. ma
 gis & minus & maior & minus
 que est triplex. p. una e. q. p. se loque
 do maior & minus p. se ouit quantitate di
 mensua no. at. quantitate virtuali ut at.
 quantitate nisi p. actus. magis at.
 et minus no. ouent n. quantitate vir
 tuali et qualitatibus vnde dicitur
 lapide maiore ut minore qui habet
 plus ut minus de quantitate molis et
 no. ex h. dicitur magis at. minus nota
 tur lap. s. dicitur quia h. se al.
 nunc qua. plus s. magis at. minus nota
 alteratio s. h. se al. s. maior nota
 augmentum s. minus no. notat. detinen
 tum ut diminutio. In quid. dicitur
 rem augeri s. quantitate & augeri s. qua
 litatem ut ipam quantitate & qualitate

augeri equivoce augmētum sicut
et quātitas. Tercio dicitur quia hīc se alī
et mīlus quātitatē ut p quātitatē mōt
et dīmensiōa est ēē quātitate extēsiō
rem et mīnus id ēē mīus extēsam hīc
aut se alī p quālitate et quātitate vērū
ut etiam ipām quālitate est ēē mīen
sam et mīus at esse remissa. Ex quo hīc
inter pat q mīus et mīus p se quātitatē
mōlis magis aut et mīus quātitate vir
tutis sūe quālitates respiciūt. Itē va
riatō p quālitates et quātitatē vērū p
magis et mīus vocat altēatio et ad illā
spēm pmet tās mōtis. Vāia at p
quātitatē mōlis vocat augmētum et
dēcēmētū. Item q extēsam ēē plus
ut mīus ad quātitatē mōlis pmet esse
mīensum et remissum ad quātitate vērū
tis et quālitate. **Quibz formis quē
at suscipit magis et mīus.**

Quarto videndū est quibz formis co
nemāt suscepao magis et mīnus
et dīc q nō omnibz quia nō pbalibz
p accidentalibz nō omnibz accidentalibz
quia nō quātita mōlis ut patet ex dīc
quia illi competit mīus et mīus nō alīs
omnibz p sepabilibz a sūis subiectis et
que concernūt subiecta dīversam spēm
p q excludūtur forme pbalēs et ppe passio
nēs et ideo hīc ppe videtur quālitatebus o
nemē que hūt illas adīcōnes. p q sūt
sepabiles et dīversas spēs pba acernat. p
aut hīc tōne p suadē quia nulla fō
pē repm mīus gradibus nisi agens ēā
p dūcens ut sūm eam recipies possit dī
vīsmode se hīc. Agente em vīformit
se hīte mīse et ad passum et passum sūm
vīformit se hīte mīse et ad ad agens
nēce est actōm esse vīformē et emm
actōm. Idem em manēs idē et rōem
dem semp natum ē facē idem p rōfō
subatū et accidentalū que mīsepabilē
conemūt vī spē tū ut sūnt ppe pas
siones et agens et sūm recipies semp
vīformit se hīte. Respū at alīas
formas accidentalū que sūnt sepabiles
et concernūt pba dīversas spēs pnt

se hīc dīvīsmode go et possi hīc
pīngla dēclarat. Et supponatur
ista quia hīc dēclarat hīc pō sent. d.
vōn. **Et quid onemat suscepit ma
gis et mīus formis subsistentibz.**

Quarto videndū ē p q talibz
formis suscepit magis et mīus
onemat. Ad hoc dīc q tō quāde
forma accidentalis suscepit magis et
mīus ē mīdēmīao forme specificē i
sua essētia ut mīlīores dōctores tē
nent hīc aut mīdā et p sūm vīo
ut forma accidentalis dīcat mīdēs
quia pē ēē mīdīs subiectis dīvī
bus spē ut albedō mīnue et lapidē
talīs mīdā ut mīdēmīao nō facit q
forma suscepit magis et mīus pēcāse
Et mōd pē sūm talīs mīdā quia
alīqua forma pē mēse subō et nō m
esse ut albedō pēcā et tās mīdā ut
mīdēmīao mēst omī accīdē sepabi
lī et nec ista pēcāse facit q fōr magis et
mīnus suscepit. Tāc mīdā ē p qd
eadem forma ē mīdēs ut plus ut mī
nus mīst pbo ut albedō pōr et quāms
pīme dūe mīdēs sūnt coadīnīates ut
salte sūnt sicut tū forma suscepit
magis et mīus cum hīc tōa mīdā pōm
ad dōctōribz mīlīonibz rāo opīe
tūa quia forma suscepit magis et
mīnus. Idē aut quēlibz ista pē
mī respīat ipām forma nō solum
p ēē forme p ēē essētia et ideo forma
accidentalīs nō solum p gradus tēse
p p gradus mēssētia dī suscepit ma
gis et mīus qmīs quīdā dōctores oppo
sīem fuerūt opmāt. Hoc aut pba
tur sic sicut se hīc manēs et mīus extē
sūe ad quātitatē ita magis et mīus
mīensūe ad quālitate p mīus et mīus
extēsiūe attendunt p essētia quī
tātis que quo ad hīc hīc gradus et
latitudīe mēssētia go magis et mīus
attendunt mī quālitate p gradus et
latitudīe mēssētia. Et sic sicut
dīmīpīlīcas forme ē tō nō suscepit

mag
p gr
p m
dām
omīs
est m
ex vī
gis et
emīd
et mī
est dī
pīdēs
mī
dem
tūa
pōst
mīss
quāl
et vī
et sic
pēre
mīdēs
solūm
p ess
et mī
alīo
Q
pīc
nem
beno
ita m
mīor
susce
nō
essē
mīdēs
alīb
et mī
ad q
mōl
p m
go d
est e
onem

magis & minus ita dimensibilitas forme
 si gradus est suscipiendi magis & minus
 si dimensibilitas forme attendi si esse
 tiam ergo & dimensibilitas .. Tercio quia
 omnis alteratio amatur ad formam que
 est in terra spe qualitas ut patet
 ex vi phis. si na alteratio est me ma
 gis & minus in ead. spe ut patet ex qnto
 eiusd. ergo alteratio que est si magis
 & minus amatur ad eam formam que
 est deus spe qualitas ut patet ex vi.
 phis. si na alteratio est me magis &
 minus in eadem spe ut patet ex qnto eius
 dem ergo alteratio que est si magis & minus
 amatur ad veram formam si h. non
 posset de n. g. d. intensioms & re
 missioms attenditur si essentiam.
 qualitat. go meis est d. latitudo
 et vaictas g. d. u. si essentia forme
 & sic patet si q. quent formis susci
 pere magis & minus q. rone m. d. r.
 m. d. r. m. d. r. & latitudis que non
 solum attendi si esse forme & eam
 si essentia. **Quare dicitur maior**
et minor albedo & non magis & minus
albedo & tunc dicitur magis & minus albu
quanto remouetur & quidam dubium.
 Quod est enim q. magis & minus res
 piciunt qualitate magis & minus p. a.
 nent ad quantitate h. non m. d. r. q. ma
 bene d. sicut maior & minor lapis
 ita maior & minor albedo & maior et
 minor vtus. Item d. n. e. q. qualitas
 suscipit magis & minus in essentia h.
 no videtur magis enim p. a. p. a. t. u.
 essentia forme in abstracto est ante
 m. d. r. ut cu d. r. albedo q. cu d. r.
 albu si no possumus d. r. magis
 & minus albedo & d. r. magis & minus albu
 ad ista d. r. q. sicut est de quantitas
 mol. & vtus ita d. r. e. magnitudo
 f. mol. & p. f. o. m. s. sive vtus lo d.
 go de magnitudine p. f. o. m. s. f. q. d. e.
 est esse maius d. r. melius tal mag
 quent forme suscipi magis et

minus & si talem maiorem quent
 eid. albedini q. sit maior p. f. e. c. o. n. e
 cu e. m. e. s. a. q. cu est remissa h. a. non
 ita consueti sit vi vocabulo maiori
 tatis & magnitudine p. f. o. m. s. sicut in
 magnitudine molis. Unde albedo in
 tensa maior est se ipsa remissa & remissa
 est minor intensa. f. h. maioritas & mi
 noritas attendi si magnitudine p. f. o. m. s.
 Unde quid d. r. magis & minus p. e. n. e.
 ad quantitate mol. intelligend. ead. est
 si magnitudine mol. d. r. a. u. s. a. t. & minus
 si magnitudine p. f. o. m. s. quent qua
 litatibus in quib. i. d. magis & minus est
 idem q. magis & minus .. Et tunc remanet
 si dubium quare no d. r. si h. magis & minus
 albedo cu dicitur maior & minor al
 bedo & tunc dicitur magis & minus albu & no
 maius & minus albu attendendo ad so
 lam maiorem albedinis. Idem q.
 h. est apt. mod. signandi g. n. a. t. i. c. a. l. e. m.
 Cum enim adubum sit ubi adiectum de
 terminat ipm ubi & p. f. i. a. t. ipm & p. t. i. a.
 p. m. s. i. m. l. e. cu aliquant ad ubi appi
 quet & ead. aliqua nomina que signit
 p. m. o. d. m. h. e. r. e. n. t. e. forme aut m. c. o. n. t. e. r.
 to sigte signatur p. m. o. d. m. h. e. r. e. n. t. e.
 ut albu in abstracto at p. m. o. d. s. b. e.
 ut p. s. e. s. t. a. n. t. ut albedo & talia t. a. b.
 s. t. r. a. c. t. o. s. u. m. m. u. t. u. r. s. b. s. t. a. n. t. i. e. s. b. m. a. t.
 d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. r. p. a. d. i. e. c. t. u. m. q. u. a. r. i. g. i. t. m. a. g. i. s.
 & minus sunt adubia d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. r. o.
 b. u. m. p. t. i. a. p. m. & ead. nomo signas p.
 mod. m. h. e. r. e. n. t. e. cu sunt talia adiecti
 na ideo quentur d. r. s. o. r. magis ut minus
 p. e. n. s. ut melius curat ut est magis
 ut minus melius ut p. e. n. s. curat & s. o. r.
 e. magis ut minus albus & quid est magis
 ut minus albu no at d. r. s. o. r. magis ut
 minus cursor ut magis & minus albedo qe
 sigt p. m. o. d. s. u. b. s. i. s. t. e. n. t. i. a. & s. u. b. s. t. a. n. t. i. e.
 a. d. i. e. c. t. u. m. a. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. s. b. m. & id. b. y. d. r.
 melior cursor & no melius. u. magis
 cursor & maior ut minor albedo & non
 magis & minus albedo. h. igit. e. ex mod.
 signandi g. n. a. t. i. c. a. l. i. q. u. i. m. p. e. d. i. t. u. l. f. a. c. t.

ut sic ut sic alio: alio p dmsm mod
 signadi dcomum loqui congrue va
 leamus *Tractatus sequens de Noib*
secundarum intentionum: p. de qbus
codicibus ipso.

Postq expedita sumus de noibus
 pme intentionis attendend e ad
 declaracm nom sine vocabulo p
 tenoms. Circaque tra pmitto vni
 est q sicut p^a mtenao fundat m pma
 ita vna p^a mtenao fundat sup alia p^a
 sicut em h^c q duo spes q est p^a mte^o
 fundat m h^c q duo ho q e pma iten^o
 ita sup h^c q est ee p^a mtenao fundat
 q e p^a mteno fundat h^c p^a mtenao
 f. spes z sup spem fundat spes sub
 alterna z sic de aliis que f^c mtenones
 sunt. S^m q pmitto est q tam i noib
 pme mtenoms q noib f^c mteno
 nis queda dnt sine completione ut
 homo ut em duo spes queda cu ople
 vione ut homo curat ut ho est spes
 ut spes e p^a mtenao z ita malus. Ter
 cu q pmitto e q sicut m nomia pma
 rum mtenomm sunt queda ut p^{us}
 patuit que tnscedunt z eveniunt ome
 gemis z queda que aliquat muenit
 m que sube z accidens z queda que p
 lmm comenit vni gemi itaz m secndis
 mtenomb queda sut que sut ones o
 bus tnscedentib z omib. x. r. gmb
 sicut hoc q duo p^a mtenao z mltia alia
 queda solu sut ones. x. r. gmb sicut
 h^c q duo genus z spes z mltia alia. que
 dam sunt spaliter pmetes ad vmem
 genus ut h^c q duo sup^o q m genere
 ste solu muenit. *Ordo d^o tra no*
ma f^a mtenomm.

His suppositis aporib z quonibus
 ordine debito mchoando p^o dnt
 tur de noibus f^a mtenomm que
 comenit mcomplexis. f^o de noibus
 f^a mtenomm que comenit mcom
 plexis f^o de noib f^a mtenomm.
 que quonit oplexis sicut e o^o ppositio
 et h^m. Qntum at ad mcomplexa p^o
 d^o e de noib secndaz mtenomm
 que tne tnscedentia z. x. r. genera

z sunt omib qma. S^o d^o m e dnt
 nomib f^a mtenomm que sunt q
 munes. x. r. gmb z no sex tnsced
 dentib. Terio de illis que quonit
 vnt singulaibus qmb ita quod
 vni generi solim. d^o aut denoi
 bus f^c mtenoms eaz que sunt
 ones tnscedentib z. x. genibus
 occurrnt talia ad p^{us} ee. x. m. z se
 her mtenao tnscedens ab stractu
 gerem. p^a mtenao p^a mtenao. p^a mtenao
 tnm. f^o m. subitabile. vnuoai. eq
 uocum. analogu. denoiatm. In
 capi do igit ab om ytoz p^o. f. ab
 mtenone. d^a sut quatuor pmo
 q mptat h^c nome mteno. S^o q
 sit pma z f^a mteno. 3° quod se
 hnt admittent. 4° q e mtenaona
 le. Quid e mtenao z quod p^{us}
 ad mltm z voluntate z quod vni
 de d^o mtenao.

Quatuor ad p^{us} q e mtenao
 et quibus quonit. Scend
 q mtenao mptat tendentia mlt
 rnm vnde mteno d^o qsi m ad tou
 cio et qma tam mltis q volun
 tas tendit mltis. f. m sm obm
 id mtenao pmet ad mltm et
 voluntate. Nec obstat si dicatur
 q sicut mteno d^o mltis mtenao
 ita mtenao d^o mltis mtenao z id p
 attendentia mltis mtenao quonit
 mltm z voluntate ita no debet p
 tinere ab ista qdione qua e mten
 tenao. S^m em duo siml stat apud
 mltm z voluntate. f. mltis mtenao
 et mltis mtenao ut em d^o e m
 perius mltigere z velle sut actoes
 tmanetes z no tnscedentes mextiore
 m^a abia go mltis mtenao opa
 tiom p^o comere nom mtenoms
 mltm z notu f. q mtenao d^o
 mltis mtenao. S^m qma semp actus
 mltis et voluntatis tmanetur ad
 sm obm q e p^{us} m^a mlt ut po^o
 no quid f^c reale m p^a mtenao f. p^o ob

